

Jaarstukken 2018

gemeente
gouda

Inhoudsopgave

1	Introductie	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	Jaarverslag	6
3	Jaarverslag: programma's	9
3.1	Economie, cultuur en stadsmarketing	9
3.2	Zorg (Wmo)	20
3.3	Werk en inkomen	27
3.4	Jeugd, onderwijs en sport	36
3.5	Ruimtelijke ontwikkeling	45
3.6	Duurzaamheid en stedelijk beheer	51
3.7	Burgerinitiatieven en publiekszaken	62
3.8	Veiligheid en bestuur	66
3.9	Overhead	76
3.10	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	79
4	Jaarverslag: paragrafen	82
4.1	Lokale heffingen	82
4.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	85
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	91
4.4	Financiering	95
4.5	Bedrijfsvoering	101
4.6	Verbonden partijen	107
4.7	Grondbeleid	117
4.8	Interbestuurlijk toezicht	119
5	Jaarrekening	121
5.1	Inleiding	121
5.2	Overzicht van baten en lasten	121
5.3	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	123
5.4	Incidentele baten en lasten	129
5.5	Resultaatbepaling	131
5.6	Resultaatbepaling op basis van vermogensmutaties	132
5.7	Resultaatbestemming	132
5.8	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	133
6	Balans en toelichting	135
6.1	Inleiding	135
6.2	Balans per 31 december 2018: activa	136
6.3	Balans per 31 december 2018: passiva	137
6.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	138
6.5	Toelichting op de balans per 31 december 2018: activa	140
6.6	Toelichting op de balans per 31 december 2018: passiva	146
6.7	Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen	148
7	Taakvelden	150

8 Single information Single audit	154
9 Besluit bij Jaarstukken 2018	156
10 Bijlagen	157
10.1 Kerngegevens gemeente Gouda	157
10.2 Investerings	158
10.3 Reserves en voorzieningen	164
10.4 Stedelijke vernieuwing	170

1 Introductie

1.1 Inleiding

Met de jaarstukken 2018 van de gemeente Gouda legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid, de geleverde prestaties en de besteding van middelen in 2018. Dit gebeurt aan de hand van de programmabegroting 2018-2021 die kaderstellend is geweest voor de activiteiten van het college.

De wet schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken analoog moet zijn aan de programmabegroting. Dit komt de vergelijkbaarheid tussen beide documenten ten goede.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag met de beleidsverantwoording en de jaarrekening met de financiële verantwoording inclusief verplichte overzichten, het voorgestelde raadsbesluit en de bijlagen.

1.2 Leeswijzer

Jaarstukken op hoofdlijnen

Het jaarverslag start met een infographic, waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2018.

Programma's

Daarna volgt de verantwoording van de programma's en van het onderdeel algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. De verantwoording gebeurt met de volgende vragen:

- Wat heeft Gouda bereikt?
- Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is specifiek aandacht voor onderwerpen waar politieke of financiële risico's aan verbonden zijn.

Rapportage interbestuurlijk toezicht (IBT)

De rapportage IBT is opgenomen vanwege de bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht met de provincie Zuid-Holland. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de naleving van wet- en regelgeving waar de bestuursovereenkomst betrekking op heeft.

Jaarrekening

Deze omvat de financiële verantwoording over 2018 en met het zogenaamde overzicht van baten en lasten en de balans. Ook de overzichten Taakvelden en Single information Single audit maken hier deel van uit.

Besluit en bijlagen

De jaarstukken worden gecompleteerd met het voorgestelde raadsbesluit en enkele bijlagen.

Weergave van bedragen

In de financiële tabellen worden de bedragen zo veel mogelijk in duizenden euro's weergegeven. Hierdoor ontstaan soms afrondingsverschillen. In de toelichting op de financiële tabellen en in de overige teksten worden de bedragen voluit geschreven. In financiële tabellen duiden de min-tekens (bijvoorbeeld - € 1.000) meestal op inkomsten of baten. Bij de verschillenanalyses betekenen de min-tekens nadelen of verliezen.

2 Jaarverslag

Jaarrekening 2018 op hoofdlijnen

In 2018 is veel bereikt in Gouda. Door een gezamenlijke inspanning met maatschappelijke instellingen, zorgaanbieders, ondernemers, onderwijs en de vele Goudse vrijwilligers is dit mogelijk geworden. Investerings in de stad zijn gedaan waar nodig en tegelijkertijd is de financiële positie van de gemeente verbeterd. Onderstaand een greep uit de resultaten.

Overzicht resultaten en activiteiten

ECONOMIE, CULTUUR EN STADSMARKETING

14
MILJOEN

- *Daling leegstand winkels binnenstad* van 12% naar 7% en herbestemming pand V&D
- *1,1 miljoen bezoekers* Gouda in 2018 en significante *stijging bezoekers* cultuurinstellingen
- Vernieuwde *economische agenda*
- *2e Centrum voor Innovatief Vakmanschap Welzijn en Zorg*
- Gouda als gastgemeente voor *Roze Zaterdag*

DUURZAAMHEID EN STEDELIJK BEHEER

48
MILJOEN

- Inzet op duurzame ontwikkeling met totstandkoming *Goudse Warmteanalyse* en *Regionale Energiestrategie*
- *Afname huishoudelijk restafval* van 185kg naar 116kg per huishouden
- 10 uitgevoerde *energiescans* bij sportclubs
- Aandeel zeer laag liggende wegvakken tov waterpeil is afgenomen van 6% naar 5%
- Diverse *verkeersprojecten bevorderen*: bereikbaarheid, veiligheid en doorstroming inclusief het voorlopig ontwerp fietsenstalling Zuidelijk Stationsgebied

ZORG

37
MILJOEN

- *Proeftuin integrale toegang* succesvol uitgevoerd
- *Driejarige inkoop afspraken Jeugd en Wmo* gerealiseerd met overzichtelijk menu van diensten en tarieven
- Meerdere projecten voor *aanpak personen met verward gedrag*
- Mantelzorgers ontvangen de *Rotterdampas*
- Daling cliënten beschermd wonen door *succesvolle inzet Gewoon Thuis*

BURGERINITIATIEVEN EN PUBLIEKE ZAKEN

3
MILJOEN

- 40 *groen-moet-je-doen* initiatieven op weg geholpen
- Eerste *Right-to-challenge* gestart: het schoonhouden van de grachten
- Budget voor *GoudApot* bijna volledig benut; toekenning van 143 aanvragen
- Waardering *klanttevredenheid frontoffice* met een 8
- Verdere verbetering *digitale dienstverlening*, met name online afspraken maken

WERK EN INKOMEN

46
MILJOEN

- 6% *minder mensen in de bijstand*
- 629 langdurige bijstandsgerechtigden in beeld gebracht met *Project 600*
- Van 233 *statushouders* zonder werk hebben 36 een *baan*
- 1677 inwoners gebruikten de *stadspas* en 1316 kinderen het *kindpakket*
- Gemeente voert zelf *schuldhulpverlening* uit sinds 2018

JEUGD, ONDERWIJS EN SPORT

54
MILJOEN

- Positieve evaluatie *Jeugdbeschermingstafel*
- *Dossiertoets jeugd* een kwalitatief en financieel succes
- Het RMC heeft jongeren goed in beeld door *outreachinge aanpak*
- *Subsidieregeling Sportimpuls* realiseerde nieuwe sportactiviteiten voor kwetsbare doelgroepen
- Oplevering van het *Integraal Huisvestingsplan Onderwijs*

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN

22
MILJOEN

- Slim ruimtegebruik: verstedelijkingsstrategie *Spoorzone* met ruimte voor *1000 extra woningen* vastgesteld
- Investering in *leefbaarheid Gouda Oost* door stedelijke vernieuwing en verbetering openbare ruimte
- *271 nieuwbouwwoningen* opgeleverd in 2018 en aantal toonaangevende transformaties
- de *Cultuurhistorische BasisKaart (CHBK)* als bouwsteen voor de omgevingsvisie
- *Nieuwe prestatieafspraken* met Mozaïek Wonen en Woonpartners MiddenHolland

VEILIGHEID EN BESTUUR

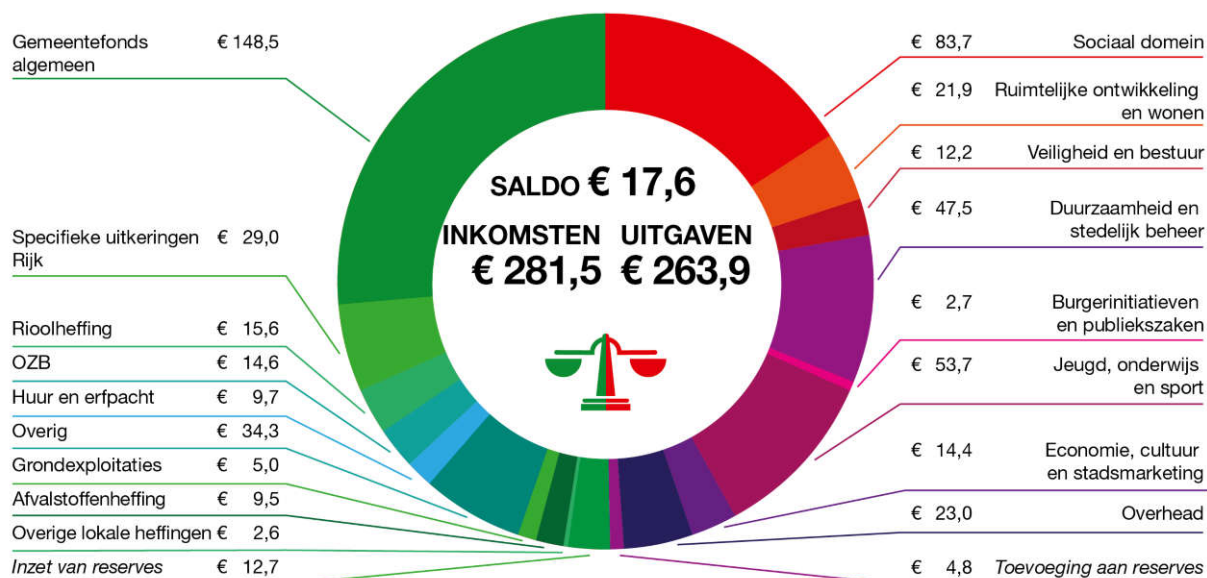
12
MILJOEN

- 28% minder *woninginbraken* in 2018
- 23% minder *meldingen jeugdoverlast*
- *Schakelteam Ondernijning* heeft 104 signalen geïdentificeerd
- 475 *zwerf fietsen* zijn opgehaald na melding in de *app MijnGemeente*
- Binnenhalen gezamenlijke *regiodeal voor bodemdaling* door Alphen a/d Rijn en Gouda

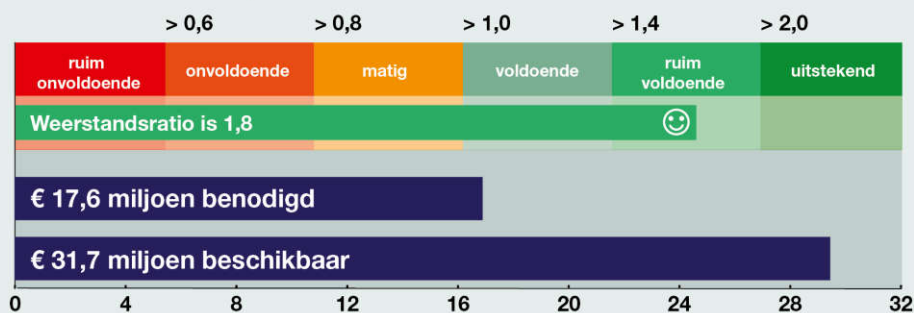
Jaarrekening 2018 in cijfers

Inkomsten en uitgaven (in miljoenen euro's)

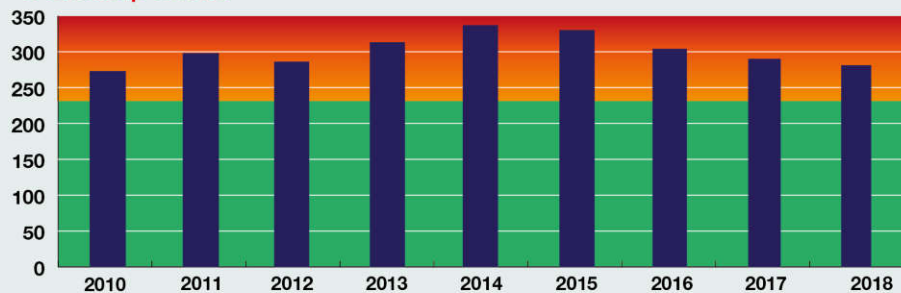

Weerstandscapaciteit 2018

Ruim voldoende buffer om risico's te kunnen opvangen. Doelstelling is een ratio van ten minste tussen 1,0 en 1,4.

Schuldpositie

Ontwikkeling korte- en langlopende schuld
 90% VNG-norm obv. jaarrekening 2018: € 230 miljoen

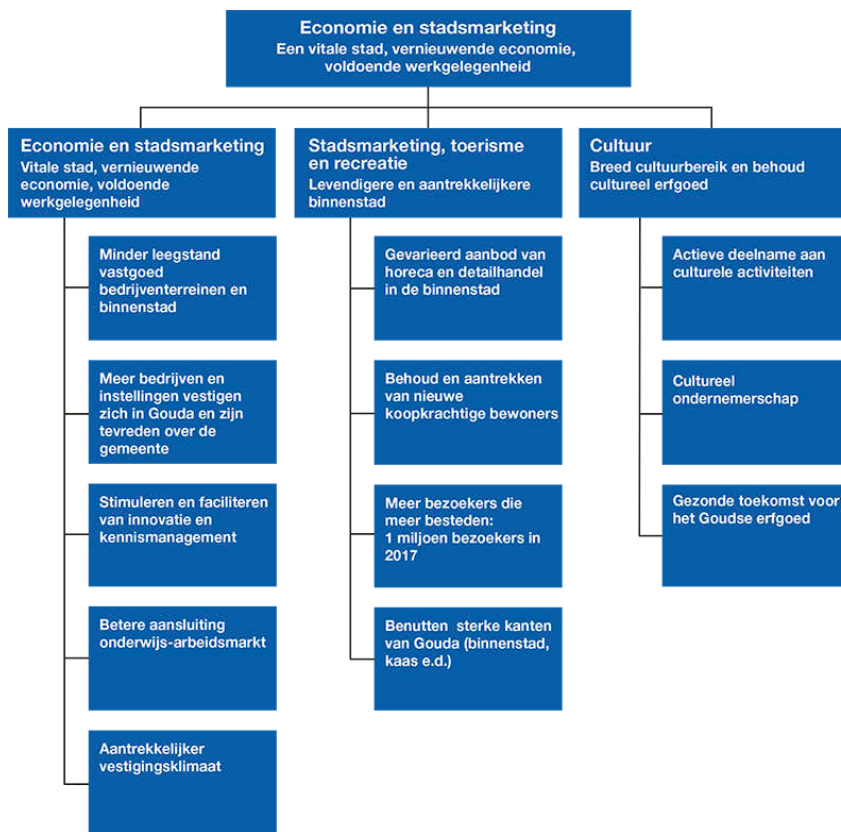

3.1 Economie, cultuur en stadsmarketing

Toelichting bij de foto:

Het startschot van de Cheese Experience door de initiatiefnemers en wethouder Thierry van Vugt.

3.1.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.1.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren, die (ook) gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op de website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de waarden uit de Goudse programmabegroting 2018-2021 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Gouda betreurt het dat de kengetallen veelal niet van recente datum zijn en vaak onvoldoende aansluiten bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
1	Vestigingen	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2016	103,8	134,0
		per 1.000 inwoners 15-74 jaar	2017	97,3	120,0
2	Banen	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2016	738,5	744,0
		per 1.000 inwoners 15-74 jaar	2017	649,2	651,5
3	Netto arbeidsparticipatie	%	2016	64,7	65,8
			2017	66,3	66,7
4	Vervallen in de loop van 2018				
5	Functiemenging	%	2016	51,7	52,1
			2017	52,1	52,4

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar. Let op de gewijzigde meeteenheid t.o.v. 2016.
2	Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar. N.B. Voor de waarden van 2016 gold een andere definitie en meeteenheid.
3	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
4	Vervallen	

Nr.	Indicator	Toelichting
5	Funcziemenging	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

3.1.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Economie

Samenwerking met Gouda Onderneemt

Sinds de start van de samenwerking met Gouda Onderneemt! in 2013 werken gemeente en Gouda Onderneemt! thematisch samen aan de uitvoering van activiteiten die de economie van Gouda versterken. In 2018 is gewerkt aan een actueel samenwerkingskader.

Hiertoe zijn twee documenten opgesteld:

1. "Economische Agenda Gouda 2018-2020, De kracht van de economie: samenwerken loont!" waarin resultaten, stand van zaken en een vooruitblik op de samenwerking rond het economisch actieprogramma zijn opgenomen en
2. "Met focus samen sterker! – Hoofdlijnen Economische agenda Gouda 2018-2020" dat een samenvatting en weergave van de speerpunten bevat.

Om de samenwerking te bekrachtigen en de vernieuwing van het economisch actieprogramma te markeren is op 30 januari 2018 een intentieovereenkomst ondertekend waarin het college van BenW en het bestuur van Gouda Onderneemt! zich committeren aan de uitvoering van de vernieuwde economische agenda voor Gouda voor de jaren 2018-2020.

Na de verkiezingen is een match uitgevoerd met het coalitieprogramma en zijn in samenspraak inhoud en prioriteiten in de economische agenda opnieuw benoemd.

In september is de programmamanager voor de Economische Agenda aan de slag gegaan. Hij ondersteunt het bestuur van Gouda Onderneemt! en de gemeente in de uitvoering van de economische agenda, zorgt voor verbinding tussen de thema's en signaleert knelpunten en kansen.

Minder leegstand vastgoed binnenstad en bedrijventerreinen en meer bedrijven en instellingen vestigen zich in Gouda

Binnenstad Gouda

De leegstand van de winkels is in 2018 verder gedaald van 12 naar 7%. Dit is o.a. het resultaat van de uitwerking van de leegstandverordening en de pand voor pand benadering. Een in het oog springende invulling van leegstand betrof de voorkant van het oude V&D pand. Ook aan de achterzijde van het pand gaan ontwikkelingen plaatsvinden.

Het project 'Wonen boven winkels' wordt integraal met de aanpak leegstand uitgevoerd. In 2018 zijn in dit kader 13 woningen opgeleverd. Hierbij is wederom voor 7 woningen boven winkels subsidie verleend.

Daarnaast heeft in het kader van Gouda 750 een inventarisatie plaats gevonden naar achterstallig onderhoud van panden in de binnenstad. Op deze lijst is een prioritering toegepast. De eerste 20 panden worden aangeschreven en waar nodig gehandhaafd.

Spoorzone

De kantorenontwikkeling in de Spoorzone is achtergebleven bij de verwachtingen. Dit heeft ertoe geleid dat onderzoek gedaan is naar een andere, gemengde invulling van het gebied.

Goudse Poort

Er is in 2017 een ontwikkelstrategie voor de Goudse Poort opgesteld waaraan alle betrokken partijen (o.a. gemeente, provincie, vastgoedeigenaren) zich hebben gecommitteerd. De ontwikkelstrategie richt zich met name op mogelijkheden voor transformatie van leegstaande kantoren en bedrijfspanden naar andere functies. Het afgelopen jaar is achter de schermen met diverse partijen contact geweest over deze mogelijkheden. Dit zal zich de komende jaren waarschijnlijk vertalen in concrete transformaties. Onderdeel van deze gesprekken is te komen tot een gebiedsdeal detailhandel voor het bedrijventerrein. De in de winkelvisie geformuleerde ambitie om het cluster commerciële voorzieningen op de Goudkade te verplaatsen naar Goudse Poort wordt hierbij betrokken. Daarnaast wordt er gewerkt aan een betere ontsluiting van het bedrijventerrein. In 2018 zijn aanpassingen gedaan bij de entree Nieuwe Gouwe OZV/Hanzeweg. Er zijn voorbereidingen gedaan voor de herinrichting Shell-entree.

De leegstand op Goudse Poort is in 2018 verder gedaald. Dit hangt o.m. samen met de vestiging van landelijk bekende internetaanbieders, maar ook door bijvoorbeeld de sloop van het oude belastingkantoor.

Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

De gemeente werkt samen met de regio aan versterking van de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheden. In dit kader wordt gewerkt aan verschillende initiatieven.

Triple Helix agenda

De gemeente is samen met de andere gemeenten uit de regio Midden-Holland verkenningen gestart om projecten te definiëren waaraan onderwijs, ondernemers en overheden samen kunnen werken. Gedacht wordt aan projecten rond belangrijke maatschappelijke uitdagingen zoals bodemdaling, energietransitie, innovaties in de zorg en mobiliteit. Het zoeken naar innovatieve benaderingen voor de vraagstukken staat centraal in de opzet van deze projecten.

Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology (CIV Smart Technology)

De subsidieperiode voor het CIV Smart Technology loopt in 2019 af. Partners zijn vanaf dat moment met elkaar verantwoordelijk voor de instandhouding en ontwikkeling van het CIV Smart Technology. Er is een verkenning uitgevoerd naar de gewenste governance om het CIV Smart Technology te continueren. Bedrijven uit het Innovatieplatform participeren in het CIV Smart Technology door deelname aan Living labs (o.a. project Stevige Stad op Slappe Bodem) en een project om de luchtkwaliteit te meten.

Project acquisitie Hbo Zorg en ICT

Hbo ICT

De samenwerking met Supinfo is helaas niet tot stand gekomen. De ambitie om een hbo-opleiding ICT aan Gouda te verbinden is echter nog steeds actueel zoals ook in het coalitieakkoord is vermeld. Daartoe is inmiddels een projectleider aangetrokken.

Hbo Zorg

Er is een alliantie gevormd met zorgaanbieders, Transmuraal Netwerk en arbeidsmarktorganisatie (zorg) Care2Care en de gemeente. Deze alliantie verkent de mogelijkheden om een hbo-opleiding Zorg aan Gouda te verbinden.

Centrum voor Innovatief Vakmanschap Welzijn en Zorg (CIV Welzijn en Zorg)

Op 11 juni 2018 is een intentieverklaring ondertekend voor de ontwikkeling van een CIV Welzijn en Zorg. De gemeente participeert in het CIV Welzijn en Zorg als partner.

Drie ambities staan in de samenwerking centraal:

- Het ontwikkelen van modulair en certificeerbaar onderwijs gericht op actuele en snel ontwikkelende thema's, zodat studenten meer keuze en regie hebben in hun ontwikkeling en zodat om-, her- en bijscholing interessanter wordt voor zittend personeel en hun werkgevers;
- Hybride onderwijs geven in (wijk)labs; onderwijs vindt zoveel mogelijk in praktijksituaties plaats;
- Practoraat Welzijn en Zorg: praktijkgericht onderzoek met een meerwaarde voor werkveld, docenten en studenten.

De subsidie is eind 2018 toegekend.

Techniekpunt Gouda

Techniekpunt Gouda heeft als doel om activiteiten aan te bieden die kinderen kennis laten maken met wetenschap en techniek, om zo de keuze voor een wetenschappelijke en/of technische opleiding te stimuleren. Techniekpunt Gouda bereikt jaarlijks een kleine 6000 leerlingen met activiteiten zoals technieklessen in de klas, bedrijfsbezoeken, programmeerlessen, bezoek aan techniekstands etc. Naast de terugkerende activiteiten op en voor de basisscholen is op 19 april 2018 samen met de Goudse bedrijven, scholen en Goudasfalt een groot evenement georganiseerd, het 'Tech Experience Event', waar jongeren van 10-14 jaar en hun ouders naar hartenlust konden experimenteren. Daarmee wordt naast het primair onderwijs nu ook op het voortgezet onderwijs ingezet. Het Techniekpunt en de Brede School zijn betrokken bij de plannen voor doorontwikkeling van de Chocoladefabriek, waarbij een techniekwerkplaats zou moeten worden gerealiseerd.

Vanuit het Rijk zijn middelen gereserveerd om een impuls te geven aan sterker techniekonderwijs in het vmbo. Vo-scholen moeten hiervoor een 'regionaal' plan schrijven. De samenwerkende scholen in Gouda zijn de vmbo-scholen Goudse Waarden, Carmel College, Wellant College en Driestar College, evenals mboRijnland en het Hoornbeeck College. Hoofddoel is om meer leerlingen enthousiast te krijgen om voor techniek te kiezen. Het bedrijfsleven doet mee om bedrijfsbezoeken, gastlessen en stageplaatsen mogelijk te maken en denkt mee over de programmering van het onderwijs. De Brede School, Techniekpunt Gouda en de gemeente Gouda zijn als partners ook betrokken bij de vormgeving van het plan.

Aantrekkelijker vestigingsklimaat

De gemeente werkt aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor alle bedrijven in Gouda en voor de binnenstad in het bijzonder.

Algemeen

Het is belangrijk dat gemeente en ondernemers/instellingen elkaar kennen en ontmoeten. Met dat doel vinden bedrijfsbezoeken van het college van BenW plaats. In 2018 zijn twee bedrijven door het college bezocht. De accountmanager onderhoudt ook persoonlijk contact met bedrijven en er is intensief contact met de parkmanagers van de bedrijventerreinen en met de Centrummanager in de binnenstad. De lijnen zijn kort en bij specifieke vraagstukken of problemen onderneemt de accountmanager actie om deze op te lossen.

De gemeente organiseert samen met Gouda Onderneemt! een aantal activiteiten die het vestigingsklimaat bevorderen, zoals de organisatie van een startersavond, de verkiezing Ondernemersprijs Midden-Holland en het faciliteren van het vacatureplatform Gouda-Werkt.

Vanwege onvoldoende aanmeldingen kon de geplande startersavond in het najaar geen doorgang vinden. De bijeenkomst is verplaatst naar februari 2019 en is toen goed bezocht.

De regionale ondernemersprijs Midden-Holland is op 15 januari uitgereikt waarbij er twee Goudse ondernemers in de prijzen vielen: Carapax IT en Excent Tandtechniek.

Het Goudse vacatureplatform Gouda-werkt.nl bestaat nu anderhalf jaar en maakt een snelle ontwikkeling door. Gemiddeld staan er 100 vacatures op het platform. De bezoekers van het platform komen grotendeels uit Gouda. In het eerste jaar zijn 30 vacatures aantoonbaar via het platform vervuld. Er zijn sponsorbedrijven gevonden die samen met de gemeente en onderwijs zitting hebben in een stuurgroep.

De gemeente en Gouda Onderneemt! hebben een succesvolle krachtige lobby gevoerd voor het behoud van toe- en afrit 11 van de A12. Ook vindt een lobby plaats voor het vergroten van de capaciteit van de A20.

Binnenstad

De beleidsregels uitstallingen uit 2017 zijn geëvalueerd. Dit heeft ertoe geleid dat er nieuwe beleidsregels voor de uitstallingen 2018 in het kernwinkelgebied zijn opgesteld in nauwe samenwerking met de SOG en de GAB; ondernemers hebben hierdoor de mogelijkheid om de uitstraling van hun winkel te verbeteren.

De feestverlichting is gemeten, aangepast en opnieuw opgehangen conform het bouwbesluit en door de OMDH is een voorlopige vergunning afgegeven. In 2019 worden de laatste aanpassingen verwerkt waardoor er een definitieve vergunning kan worden verleend. De uitvoering is ter hand genomen door de SOG.

Er is in samenwerking met alle partijen in de binnenstad (winkeliers, ondernemers, bewoners, culturele instellingen, horeca, makelaars en vastgoedeigenaren) een nieuw uitvoeringsprogramma binnenstad opgesteld voor de periode 2018-2022. Het programma zal in 2019 door het college worden vastgesteld.

Regionale samenwerking

Regio Midden-Holland

De provincie vraagt de regio's om een regionale kantorenstrategie op te stellen (verplicht) en een regionale bedrijventerreinenstrategie en een regionale detailhandelsvisie (vrijwillig). De regio Midden-Holland is bezig met het opstellen van deze visies. Nieuw in de werkwijze is dat een gemeente namens de regio optreedt als trekker van het dossier. Voor de regionale kantorenvisie is Gouda aangewezen als trekker. De visie moet in het voorjaar van 2019 gereed zijn. Voor de regionale detailhandelsvisie treedt Bodegraven-Reeuwijk als trekker op, en voor de regionale bedrijventerreinenstrategie de gemeente Krimpenerwaard.

De A12 corridor samenwerking is een prioriteit van de regio. Er zijn tussen de gemeenten Lansingerland, Zoetermeer en Waddinxveen regionale afspraken gemaakt over de uitgifte van logistieke bedrijventerreinen waarbij ook Zuidplas zich aansluit (Provinciaal Programma grootschalige logistieke bedrijventerreinen A 12 corridor) en er is een samenwerkingsovereenkomst gemaakt om uitvoering te geven aan de geformuleerde ambitie. Hierin zijn vijf programmalijnen opgenomen.

Gemeente Waddinxveen is na de provinciale verkenning aangewezen als trekker van een vervolgonderzoek naar nut en noodzaak van een containeroverslagpunt. Panteia heeft een rapportage opgesteld die eind 2018 gepubliceerd is. Bestuurlijke besluitvorming hierover vindt plaats in het eerste kwartaal van 2019.

Het Bestuurlijk Overleg Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt is omgevormd tot een zogenaamd Triple Helix overleg, waarbij ook de samenwerkingspartners uit het bedrijfsleven en onderwijs regulier aanschuiven. Triple Helix is samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijven gericht op innovatie. Rol van de overheid is aanjagen en faciliteren. In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om voor de regio Midden-Holland een Triple Helix agenda op te stellen (zie ook onder betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt).

Groene Hart Werkt

Ook in 2018 heeft het succesvolle event "Kom binnen bij bedrijven" plaats gevonden. In de week van 9-14 april stelden bedrijven in de regio hun deuren open voor werkzoekenden, scholieren en belangstellenden. In totaal deden in de regio 294 bedrijven mee, die gedurende deze week ruim 1.000 bezoekers verwelkomden. In Gouda deden 46 bedrijven mee die 300 bezoekers ontvingen. Hier zijn in Gouda 4 ingevulde vacatures uit voort gekomen, 5 leerwerkplekken/ werkervaringsplaatsen en 2 vrijwilligersfuncties. Op 17 april heeft de gemeente een ondernemersontbijt georganiseerd voor de deelnemende bedrijven, dat goed bezocht werd. Bedrijven stelden deze waardering en mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen erg op prijs.

Stadsmarketing, toerisme en evenementen

Gevarieerd aanbod van detailhandel en horeca in de binnenstad

In januari 2018 is de Winkelvisie "Gezellig en gemakkelijk winkelen en boodschappen doen in Gouda 2017-2025" vastgesteld.

Vanuit het accountmanagement en centrummanagement zijn vele bedrijven (winkeliers maar ook horeca) begeleid bij het vestigen van nieuwe winkels, het uitbreiden van bestaande winkels of andere vragen die er waren. De gemeente probeert hiermee het ondernemerschap in Gouda zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Er is een factsheet gemaakt voor de binnenstad ten behoeve van makelaars en vastgoedeigenaren die zij kunnen gebruiken bij de werving van nieuwe ketens, franchisers en exploitanten.

Meer bezoekers die meer besteden

Vanuit toerisme wordt breed ingezet om meer bezoekers naar Gouda te trekken. De doelstelling van 1 miljoen bezoekers is bereikt: in 2018 konden we 1,1 miljoen bezoekers aan Gouda noteren. Ook de culturele trekkers in Gouda lieten groeiende bezoekersaantallen zien. Zo hebben in 2018 bijvoorbeeld de Sint Janskerk (+ 10.000) en Museum Gouda (+ 25.000) weer grote groei bereikt. Maar ook de gemiddelde hotelbezetting is toegenomen naar 74,5%. Er is een infographic gemaakt van de toeristische cijfers die gebruikt kan worden bij de werving van vrijetijdsondernemers en hotels.

In het vierde kwartaal is gestart met de nieuwe ambitie toerisme, samen met het werkveld toerisme. In het voorjaar van 2019 wordt dit traject afgerond.

Samen met de partners die de meeste betalende bezoekers ontvangen is gestart om het Goudse aanbod zichtbaar te maken op de OTA's, de online ticketing agents. Ook werkt de gemeente er aan om ervoor te zorgen dat het Goudse aanbod meer reviews krijgt op tal van platformen zoals o.a. Tripadvisor en Zoover. Het afgelopen jaar heeft Gouda een enorme hoeveelheid free publicity gecreëerd door het hosten van persreizen en persbezoeken en het actief uitnodigen van pers door een PR bureau. Tevens zijn er 3 momenten geweest met online campagnes, o.a. Google adwords campagne en online campagne met de Persgroep en In de buurt Gouda. Dit had als direct resultaat dat de website welkomingouda.nl veel vaker is bezocht, in 2018 kwamen er meer dan 230.000 bezoekers op welkomingouda.nl.

Benutten sterke kanten van Gouda (kaas, etc.)

Met stadsmarketing activiteiten zet de gemeente in op het benutten van de sterke kanten van Gouda.

In 2018 is - naast de aandacht die de sterevenementen (inter-)nationaal genereren - Gouda als tolerante stad neergezet door het Roze Jaar en met name Roze Zaterdag. Met het festival Riverdale was er in 2018 een aansprekend evenement voor jongeren. Ook terugkerende kleine wijk- en buurtevenementen zullen we een plek meegeven in de herziening van het Evenementenbeleid dat voor 2019 is voorzien.

Gouda 750

Een van de kansen die zich voordoet is het feit dat Gouda in 2022 viert dat het 750 jaar geleden stadsrechten ontving. Hiervoor is het programma Gouda 750 opgezet. In 2018 is de stuurgroep Gouda750 opgericht en is de opzet van het programma Gouda750 vastgesteld. De ambitie van Gouda750 is 75.000 ambassadeurs in 2022. Hiervoor worden vele projecten opgezet in samenwerking met de (culturele) partners in de stad en de bewoners die gedurende het feestjaar (31 juli 2021 t/m augustus 2022) plaats zullen vinden. Het kwartiermakerschap van bureau Brand uit Rotterdam is eind 2018 afgesloten en de opzet van de nieuwe projectorganisatie is vastgesteld door de stuurgroep. Ook de raadsbrede werkgroep Gouda 750 is in 2018 van start gegaan.

In 2017 is de lancering geweest van het project 'Goudse Geheimen'. Ook in 2018 is hier de nodige aandacht voor geweest. Deze worden omgezet naar 750 Goudse verhalen. De voorbereidingen voor de activiteiten zijn in volle gang en zullen ook de komende jaren nog aandacht vergen. In 2018 zijn ook middelen gereserveerd voor de viering van Gouda 750, die in een nog op te richten Fonds "Geef Gouda door" gestort zullen worden. Daarnaast is er € 750.000 beschikbaar die ingezet wordt als verdubbelaar. Wanneer bedrijven zich inzetten voor Gouda 750, wordt dit door de gemeente verdubbeld met een maximum van € 750.000. Dit heeft betrekking op zowel giften, het kopen van sponsorpakketten, maar ook kwantificeerbare inzet in natura en crowdfundingacties.

Kaas

Zowel lokaal als nationaal en regionaal zet de gemeente in op het versterken van het thema kaas in Gouda.

Het college heeft op 22 augustus 2017 uitgesproken mee willen te werken aan het mogelijk maken van de Cheese Experience. De plannen voor de Cheese Experience zijn in 2018 verder geconcretiseerd. Hiervoor is een subsidie van 90.000 euro verleend.

Het college heeft op 18 juli 2018 besloten een gemeentegarantie te verstrekken op een door de Stichting Gouda Cheese Experience af te sluiten geldlening. Inmiddels werd ook een omgevingsvergunning verleend voor de verbouwing van het

pand en is overeenstemming bereikt over de huurovereenkomst. In 2019 start de verbouwing en medio 2019 is opening van de Cheese Experience voorzien.

De Gemzu heeft besloten de Holland Kaaskeuring in 2019 in Gouda te laten plaatsvinden.

Cheese Valley was ook in 2018 weer populair bij de internationale pers. De Cheese Valley gemeenten hebben een kwartiermaker aangesteld om de plannen voor Cheese Valley verder uit te werken en een nieuwe governance voor te stellen. Het Nederlands Bureau voor Toerisme is hiermee aan de slag gegaan en heeft eind 2018 de plannen gepresenteerd in het bestuurlijk overleg Cheese Valley.

Groene Hart

De ligging aan twee rivieren en het daarmee verweven watersysteem spelen een centrale en verbindende rol in zowel de lokale als regionale samenhang. Daarom wordt sinds 2017 veel aandacht besteed aan regionale samenwerking op de gebieden van erfgoed, natuur en recreatie. Daarbij wordt de betekenis van Gouda als historisch hart in het Groene Hart breed uitgedragen, de historische band met de omliggende gebieden onderstreept en de onderlinge samenhang versterkt. Dit gebeurt via de erfgoedtafel van de "Oude Hollandse Waterlinie" en het project "Waterrecreatie en Erfgoed Hollandsche IJssel" en de samenwerking in de stichting "Hollandse IJssel Altijd Anders".

Concreet is in 2018 gewerkt aan de volgende activiteiten:

- Met de regio Midden-Holland en de provincie Zuid-Holland werkt Gouda aan een kansenkaart waterrecreatie. Het rondje Rijn-IJssel maakt hier deel van uit. Dit heeft ook een plek gekregen binnen de nieuwe visie Rijke Groenblauwe leefomgeving van de provincie Zuid-Holland;
- In het kader van het rondje Rijn-IJssel heeft in de zomer een succesvolle vaarproef plaatsgevonden op het traject Gouda-Reeuwijk v.v. Meer dan 400 bootjes, waaronder veel sloepen en kano's maakten gebruik van de mogelijkheid onbeperkt heen en weer te varen op deze 2 zaterdagen. Normaal ligt het maandgemiddelde van juli rond de 250 bootjes;
- In het najaar is gestart met de Netwerktroets Toervaartnetwerk "Rijn- en Veenstreek / Midden-Holland". Doel is om een antwoord te kunnen geven op de vraag, of een nieuw routenetwerk (Rondje Rijn-IJssel) daadwerkelijk een bijdrage kan leveren aan de vermindering van de pleziervaart op de Gouwe. Dit vormt een belangrijke bouwsteen in de toekomstontwikkelingen van het rondje.

Kunst en Cultuur

Actieve deelname aan culturele activiteiten

Culturele voorzieningen stimuleren een actieve deelname aan kunst en cultuur en bieden de mogelijkheid voor burgers om zich te ontwikkelen. Het zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen in de stad die zorgen voor dynamiek en bijdragen aan een positief beeld van Gouda. Een breed aanbod aan culturele activiteiten, in combinatie met een historische binnenstad, draagt bij aan een goed leefklimaat en maakt de stad aantrekkelijk voor bezoekers en nieuwe bewoners.

Cultuurnota en cultureel ondernemerschap

Voor de periode 2018-2022 zijn aan de grote culturele partners meerjarige subsidies verstrekt. De speerpunten uit de in 2017 vastgestelde cultuurnota "Het cultureel vermogen van Gouda" zijn leidend geweest bij het maken van afspraken. De culturele partners hebben in 2018 de eerste stappen gezet voor de verdere verwezenlijking van die speerpunten. Zo is een culturele businessborrel gestart om meer binding te krijgen met het lokale bedrijfsleven en zetten de partners meer in op activiteiten met meer maatschappelijke doeleinden. Vanuit de subsidierelatie zijn we ook meer gaan sturen op verzakelijking en cultureel ondernemerschap om zo de financiële positie te verbeteren en te versterken.

De C4 worden zeer gewaardeerd door onze inwoners. Dat is duidelijk terug te zien in de bezoekerscijfers. Zo had Museum Gouda een recordjaar in 2018, waarin het maar liefst 62.500 bezoekers ontving, een stijging van 75% t.o.v. 2017. Hoogwaardige tentoonstellingen als Pieter Pourbus en Van Gauguin tot Toorop, trokken zowel Gouwenars als cultuurbezoekers uit de rest van het land, of zelfs het buitenland, naar de stad.

Cultuurhuis Garenspinnerij, de belangrijkste partner van de gemeente op het gebied van amateurkunst en cultuureducatie, bracht het afgelopen jaar de Garenspinnerij ruim 53.000 mensen in aanraking met kunst en cultuur. Ook wist het 19.000 kinderen te bereiken met cultuureducatie in de scholen.

De Goudse Schouwburg realiseerde weer een bezettingsgraad van 80% en maakte een begin met het aanbieden van meer maatschappelijk geëngageerde voorstellingen waarmee Gouda ook nieuwe bezoekers over de drempel haalde, zoals de voorstelling Melk en Dadels en de voorstelling Thuislozen waarbij de schouwburg een directe verbinding met het zorg- en welzijnveld wist te maken.

De Bibliotheek Gouda | De Chocoladefabriek manifesteert zich in het hart van de gemeenschap en is een plek waar alle Gouwenaren graag komen. Een venster op de wereld met voor elk wat wils, van lokale lijsttrekkersdebatten tot ontmoetingen met internationaal befaamde auteurs als 'Queen of Crime' Karin Slaughter.

De kracht en het enthousiasme van de betreffende instellingen, maar ook van niet-gesubsidieerde organisaties, creatieve ondernemers en vrijwilligers, zorgen voor een levendige stad. Dat is een cultureel kapitaal dat gekoesterd wordt.

Onderzoek verbreding Chocoladefabriek

Eerder is gebleken dat de verbreding van het huidige concept Chocoladefabriek met het Verzetsmuseum Zuid-Holland en het Filmhuis Gouda financieel niet haalbaar is.

Toch zijn er kansen gezien voor de programmatische verbreding met het Verzetsmuseum nieuwe stijl en heeft de gemeenteraad ingestemd met een motie om de inhuizing en samenwerking met het museum in een businesscase uit te werken. In 2019 zal de raad hier een definitief besluit over nemen.

Gezonde toekomst voor het Goudse erfgoed

In lijn met de Erfgoedvisie wordt qua focus ingezet op samenwerking en samenhang. De belangrijkste activiteiten in 2018 zijn gebaseerd op deze principes.

Dit zijn:

- Lancering van de Cultuurhistorische Basiskaart;
- Aanpak van de binnenstad voor Gouda 750;
- Begeleiding herbestemming leegstaand erfgoed;
- Het voor het voetlicht brengen van het verhaal van de stad.

In 2018 heeft een schouw plaatsgevonden voor de aanpak gevels in de historische binnenstad om alle achterstallig onderhoud aan panden te inventariseren. Het doel is om in 2022 (als Gouda 750 jaar stadsrechten heeft) de stad er mooi en verzorgd uit te laten zien. Er is daartoe een plan van aanpak opgesteld om al het achterstallig onderhoud aan monumentale panden in de binnenstad aan te kunnen pakken in samenwerking met bewoners van de binnenstad. Eigenaren worden op basis van prioritering benaderd en zo nodig aangeschreven om hun pand op te knappen. Voor de financiële ondersteuning ervan is bij de coalitievorming een budget beschikbaar gesteld.

Op het gebied van instandhouding van het erfgoed wordt nadrukkelijk veel aandacht besteed aan de aanpak van leegstand en het herbestemmen van monumenten. Deze aandacht groeit de laatste jaren in toenemende mate. Leegstand is slecht voor het behoud van monumenten en andere historisch waardevolle gebouwen. Ze moeten bruikbaar zijn en een eigentijdse functie hebben in de samenleving. Dat vraagt maatwerk. Belangrijke grote transformaties die in 2018 zijn voorbereid, gestart of uitgevoerd, zijn onder meer: Weeshuiscomplex, Gouwekerk, Spaardersbad, Jozefpaviljoen, Kazernegebouw (Cheese Experience) en het Kaaspakhuis aan de Wachtelstraat. Met het laatste project de sleepte architect/ontwikkelaar enkele prestigieuze prijzen in de wacht. Uiteraard waren ook vele kleiner objecten onderwerp van aandacht, waaronder het al 23 jaar leegstaande pand van Italia, Markt 65.

Het Goudse erfgoed speelt ook een belangrijke rol in de stadsmarketing. Vele lokale organisaties vertellen niet alleen op eigen wijze het verhaal van de stad, maar werken ook samen binnen het Historisch Platform Gouda. Zij brengen met allerlei initiatieven het Goudse erfgoed, zowel materieel als immaterieel, onder de aandacht en organiseren de cursus Goudologie, wat de betrokkenheid van de burger bij de stad vergroot.

Medio 2018 werd Cultuurhistorische Basiskaart (CHBK) voor de gemeente Gouda gepresenteerd en via internet ontsloten. Ze geeft een samenhangend verhaal van de stad, zichtbaar in woord en beeld, op het gebied van landschap, structuren, stedenbouw en bebouwing. Een en ander bijeengebracht in het gemeentelijk geografische informatiesysteem (GIS). Met de CHBK wordt begrip voor de omgeving vergroot, versnipperde informatie en kennis samengebracht. Met inzichtelijke erfgoedwaarden kunnen deze als inspiratie dienen voor plannersmakers. Ontwikkelmogelijkheden zijn terug te zien op de kaart met aanwezig, en ook verdwenen cultuurhistorische structuren. De CHBK is primair een voorbereidende activiteit voor de Omgevingswet en zal als onderlegger voor de uitwerking en invulling van de Omgevingsvisie worden gebruikt en als basis dienen voor een vernieuwd, nog op te stellen, beschermingsbeleid voor erfgoed. Omdat de opbouw van de CHBK in fasen of modules wordt uitgevoerd, zullen de komende jaren nog de nodige aanvullingen volgen.

Omschrijving	Streefwaarde	Stand
Aantal banen	Stijgende trend vanaf 2016	Het aantal in Goudse bedrijven werkzame personen laat een lichte stijging zien in 2017 (van 33.490 in 2016 naar 34.252 in 2017). Over 2018 zijn nog geen nieuwe cijfers bekend.
Aantal bedrijfsvestigingen	Aantrekken minimaal 1 groter bedrijf per jaar	Het aantal bedrijfsvestigingen in Gouda is gestegen van 4.772 in 2016 naar 5.794 in 2017. Over 2018 zijn nog geen nieuwe cijfers bekend. Landelijk bekende bedrijven Picnic en Dekbed Discounter hebben zich op Goudse Poort gevestigd.
Leegstand kantoren	Dalende trend vanaf 2016	In de monitor van Cushman & Wakefield is de leegstand in Gouda in 2018 gedaald van 18,2% naar 17,4%.

Omschrijving	Streefwaarde	Stand
Leegstand winkels	Dalende trend vanaf 2016	Onderdeel van de leegstandsverordening is een monitoringsysteem van de leegstand in het kernwinkelgebied de binnenstad. Van 2017 naar 2018 is het aantal leegstaande winkelpanden in de binnenstad gedaald van 55 naar 37 panden en van 12.161 naar 10.243 m ² . Gouda totaal: Het aantal leegstaande winkelpanden laat een dalende trend zien: van 108 in 2016 naar 94 in 2017 en 79 in 2018. Het aantal meter leegstaand winkelvloeroppervlak is ook lager dan in 2016, maar laat een wisselend beeld zien: 25.336 m ² in 2016, 17.546 m ² in 2017 en 19.063 m ² in 2018.
Bestedingen bezoekers	Stijgende trend	In 2018 hebben 1,1 miljoen bezoekers uit buiten- en binnenland Gouda bezocht. Het gemiddelde bestedingsbedrag van bezoekers uit Nederland ligt op € 31,30 per persoon.
Bezoeker gesubsidieerde instellingen	Stijgende trend	In 2018 zijn de bezoekersaantallen van de gesubsidieerde instellingen gestegen. De grootste stijging is te zien bij Museum Gouda met een bezoekersrecord van 60.934 bezoekers, een stijging van bijna 75% t.o.v. 2017. Cultuurhuis Garenspinnerij kende een stijging van circa 28% en bij de Schouwborg steeg het aantal bezoekers met 13%. De bibliotheek laat een lichte stijgende lijn zien.

3.1.4 Verbonden partijen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de gerealiseerde bijdrage van verbonden partijen aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden zoals het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten en de biodiversiteit binnen de groengebieden, evenals de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht.
Streekarchief Midden-Holland	Het Streekarchief Midden-Holland bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de deelnemende gemeenten en Regio Midden Holland.
Bedrijvenschap Regio Gouda	Het Bedrijvenschap regio Gouda ontwikkelt in opdracht van de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas het regionale bedrijventerrein Gouwe Park.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Voor bedrijven is een prettige woon-en leefomgeving voor medewerkers een aspect dat een rol speelt bij de keuze voor een vestigingsplaats. Gouda biedt met zijn historische binnenstad én zijn aantrekkelijke omgeving met gevarieerde recreatieve mogelijkheden een aantrekkelijke vestigingsplaats. Gouda heeft binnen zijn stadsgrenzen beperkte groene recreatieve gebieden. De recreatiegebieden van de Groenalliantie zijn daarom van belang.

Om beter tegemoet te komen aan deze doelstellingen worden de recreatiegebieden doorontwikkeld qua inrichting, waarbij op verschillende doelgroepen wordt ingespeeld: van passieve naar actieve recreatie, van verblijven naar beleven en gebruiken (creatief, sportief, ontdekkend, luxe genieten, natuur genieten, familieverband e.d.). Met de uitvoering van de maatregelen in het kader zogeheten Kwaliteitsimpuls wordt aan de doorontwikkeling invulling gegeven.

Streekarchief Midden-Holland (SAMH)

Het Streekarchief Midden-Holland (SAMH) is het cultuurhistorisch 'geheugen' van Midden-Holland. SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden-Holland. Naast gemeentearchieven beheert Streekarchief Midden-Holland ook de overgebrachte rijksarchieven uit deze gemeenten. Bovendien is het streekarchief in het bezit van archieven van talloze particuliere instellingen en bedrijven uit de omgeving. Op de studiezaal wordt een zo volledig mogelijke bibliotheek bijgehouden van boeken, tijdschriften en andere publicaties die betrekking hebben op de regio.

De kerntaken die SAMH voor de gemeenten uitvoert zijn: het in standhouden van de archiefbewaarplaats (het GouweDepot) en het beheer van de archieven aldaar; het toezicht op het beheer van archieven die nog bij de gemeenten staan; het beheer van de studiezaal en het betrekken van diverse publieksgroepen en gemeenschappen bij de lokale en regionale geschiedbeoefening en archiefbeheer (educatie). Momenteel bezint het Streekarchief zich, samen met de deelnemende gemeenten, op haar veranderende rol in het digitale tijdperk.

Bedrijvenschap Regio Gouda

Het Bedrijvenschap Regio Gouda is een zelfstandige organisatie waarin de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas op gelijkwaardige basis samenwerken. Het bedrijvenschap ontwikkelt het regionale bedrijventerrein Gouwe Park van 45 ha netto om zo ruimte te bieden voor de vestiging van bedrijven en daarmee werkgelegenheid te behouden of te verbeteren. De (concept-)begroting 2020 voorziet in een geleidelijke uitgifte van alle gronden tot 2021.

3.1.5 Wat heeft het gekost?

3.1.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Cultuur	7.336	7.412	7.224	188
PG Economie	5.181	5.235	5.048	187
PG Toerisme en recreatie	1.974	2.063	2.119	-56
Totaal lasten	14.491	14.710	14.392	318
Baten				
PG Cultuur	0	0	0	0
PG Economie	-3.766	-5.167	-5.203	36
PG Toerisme en recreatie	-158	-158	-274	117
Totaal baten	-3.924	-5.325	-5.478	153
Saldo van baten en lasten	10.567	9.385	8.914	471
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	128	128	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-165	-260	-260	0
Gerealiseerd resultaat	10.402	9.253	8.782	471

3.1.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Cultuur	188.000	V				
Accommodaties: Voor een onderzoek naar de verbreding van de Chocoladefabriek is bij het 2e ijkmoment 2017 eenmalig € 40.000 beschikbaar gesteld. Het onderzoek is eind 2017 in gang gezet. De middelen zijn in 2017 en 2018 niet tot besteding gekomen. Het onderzoek bevindt zich begin 2019 in een afrondende fase en besluitvorming door de raad over de toekomst wordt nog in 2019 verwacht. Om die reden wordt aan de raad voorgesteld dit budget in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen.	40.000	V	I			
Cultuurparticipatie en educatie: In 2015 is een Cultuur en Erfgoedfonds ingesteld. Aan de raad wordt voorgesteld om het voor 2018 gereserveerde bedrag, evenals voorgaande jaren, toe te voegen aan deze reserve in het kader van Gouda 750 jaar.	52.000	V	I			
Musea: Een voordeel wordt gerealiseerd door het niet benutten van het budget kunst in de openbare ruimte.	48.000	V	I			
Streekarchief: De bijdrage aan het streekarchief blijft binnen de begroting. Per saldo is hier een klein voordeel te zien.	12.000	V	I			
Overig	36.000	V	I			
Economie	187.000	V		36.000	V	
Supinfo: De geraamde budgetten voor de vestiging van een universitaire ICT-opleiding in Gouda zijn niet volledig benut.	13.000	V	I			
Overige economische ontwikkeling: In verband met de verlaging van het OZB-tarief is er ten opzichte van de begroting een voordeel van € 29.000 gerealiseerd op de bijdrage Ondernemersfonds Gouda. Het overige voordeel is opgebouwd uit een aantal kleinere posten. De financiële bijdrage (€ 15.000) van een externe partij ter dekking van een deel van de onderzoekskosten Kantorenvisie was niet begroot.	36.000	V	I	15.000	V	I
Beheer onroerende zaken: Voor de sloop van de voormalige onderwijslocatie Oosthoef 7 is bij de Kadernota 2017 een budget beschikbaar gesteld. In 2018 is gestart met de sloop. Aan de raad wordt voorgesteld het restant in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen voor de afronding van de sloopwerkzaamheden.	30.000	V	I			
Beheer onroerende zaken: De overige voordelen bestaan uit meerdere aspecten van de exploitatie van vastgoed zoals minder betaalde belastingen, lagere toerekening van de overhead en niet geraamde huuropbrengsten.	107.000	V	I	21.000	V	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Toerisme en recreatie	56.000	N		117.000	V	
Voor een bedrag van € 65.000 zijn VVV-bonnen in- en verkocht. Dit was niet begroot. Het overige voordeel op de lasten (€ 9.000) betreft een aantal afzonderlijke posten. Het restant voordeel op de baten is opgebouwd uit een aantal posten: inkomsten kermissen/circus (€ 11.000), diverse VVV-verkopen vanuit de winkel en arrangementen (€ 34.000) en overige baten (€ 7.000).	56.000	N	I	117.000	V	I

3.1.5.3 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2018	Werkelijk 2018	Vershil
Vastgoed	54	50	4
TOTAAL	54	50	4

Toelichting op het investeringsoverzicht

Vastgoed

Voor het upgraden van het pand aan de Zwolleweg is bij het 1e ijkmoment 2017 een investeringsbudget beschikbaar gesteld van € 55.000. De werkzaamheden zijn in 2018 binnen budget uitgevoerd.

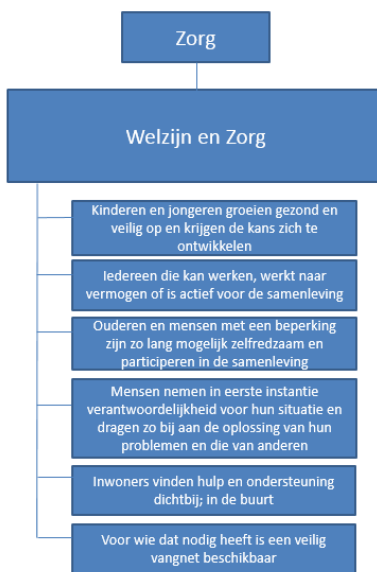

3.2 Zorg (Wmo)

Toelichting bij de foto:

Uitreiking Goed Geregeld keurmerk aan de werkgroep Kernkracht door wethouder Corine Dijkstra.

3.2.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.2.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren, die (ook) gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op de website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de waarden uit de Goudse programmabegroting 2018-2021 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Gouda betreurt het dat de kengetallen veelal niet van recente datum zijn en vaak onvoldoende aansluiten bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
1	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inw	2015	40	58
			eerste halfjaar 2016	38	57

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat een referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal arrangementen	2016	2.275	nb
		2017	2.242	nb
		2018	2.390	nb

Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen de Wmo, zoals hulpmiddelen, begeleiding, hulp bij het huishouden en woningaanpassingen. Cliënten met alleen een rolstoel en/of CVV-pas zijn hierin niet meegenomen omdat voor deze voorzieningen geen eigen bijdrage wordt gevraagd (Bron: CAK-monitor).

3.2.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Met de decentralisaties Wmo, Jeugd en Participatie is de noodzaak toegenomen om meer integraal vanuit de leefwereld van mensen te kijken naar oplossingen.

Bestuursopdracht financiële opgave sociaal domein

De in februari 2018 verstrekte bestuursopdracht om uitgaven en inkomsten in het sociaal domein in balans te brengen, is in oktober succesvol afgerond. Het resultaat bestaat uit verschillende onderdelen: een set aan 'technische maatregelen'; het op orde brengen van monitoring en analyse van data en er wordt ingezet op vijf zogenoemde meerjarige verzilveringsmaatregelen binnen (en voortkomend uit) de bestaande beleidskaders die aansluiten bij de gewenste transformatie in het sociaal domein. Deze verzilveringsmaatregelen gaan om het langer of weer thuis laten wonen van mensen die nu intramuraal beschermd wonen. Ook wordt voor kinderen een oplossing thuis of gezinsgericht geboden in plaats van een opname in residentiele setting of gesloten verblijf. Daar waar passend worden kinderen geholpen in de basis GGZ in plaats van (duurdere) specialistische GGZ en worden ongewenste effecten van het nieuwe inkoop- en toegangsmodel voorkomen en/of aangepakt.

Preventie en gezondheidsbeleid

Preventie en gezondheidsbeleid omvat in Gouda een breed scala aan activiteiten. Het gaat zowel om meer traditionele activiteiten zoals belegd bij de GGD als om vernieuwende initiatieven vanuit inwoners en welzijn. De focus in 2018 lag op het versterken van de continuïteit, samenhang en afstemming binnen de collectieve preventie en de zorg, met nadruk op jeugd. Bij subsidiepartners is gestuurd op verbinding tussen de partners en de aansluiting op het onderwijs. De RDOG faciliteert dit in opdracht van de gemeente onder meer door partijen proactief en gericht aan elkaar te verbinden en afstemming te faciliteren. Dit resulteert in een beter en intensiever gebruik van de bestaande expertise en middelen. Partijen worden gestimuleerd om in samenwerking met zorgaanbieders nieuw preventief aanbod te creëren dat het afschalen van jeugdhulp mogelijk maakt.

Sociaal teams 0 – 100+

De Sociaal Teams Volwassenen en Sociaal Teams Jeugd zijn per 1 januari 2018 samen gegaan in Sociaal Teams 0 - 100+. Het samenvoegen van de sociaal teams jeugd en sociaal teams volwassenen via een nieuwe coöperatie is een grote opgave geweest.

In 2018 is de verdere verbinding gemaakt tussen het sociaal team en onderwijs. Er is een actieve samenwerking met de wijkverpleegkundigen en de jeugdgezondheidszorg zodat het sociaal en het medisch domein met elkaar verbonden zijn. De specifieke rol van de sociaal makelaar in de sociaal teams, de verbinding tussen individuele hulpvragen en het collectieve aanbod in de algemeen toegankelijke voorzieningen, is ingevuld. Ook de verbinding tussen de sociaal teams en de gemeente (met name de afdeling Werk en Inkomen) is gemaakt zodat beter ingezet kan worden op preventie van schulden. De onafhankelijke cliëntondersteuning is geborgd in de sociaal teams.

Daarnaast is er gestart met het aanbieden van basis GGZ en lichte langdurige ondersteuning vanuit het sociaal team. Inwoners die voor het eerst in contact komen met het sociaal team voor een hulpvraag reageren hier positief op, inwoners die al een indicatie hebben en die bijvoorbeeld afloopt, vinden de overgang naar het sociaal team soms spannend. Dat heeft ervoor gezorgd dat de subsidie 2018 voor het sociaal team naar verwachting iets lager vastgesteld gaat worden omdat meer inwoners bij de gemeente in zorg zijn gebleven met een maatwerkvoorziening dan oorspronkelijk gedacht. Ook is het traject met de inspectie/Toezicht Sociaal Domein positief afgerond.

Proeftuin integrale toegang

In een proeftuin is gewerkt aan een integrale toegang tot het Sociaal Domein. Het doel hiervan is dat inwoners de ondersteuning krijgen die past bij hun soms complexe problemen op diverse levensterreinen (op maat). Daarnaast wordt gestreefd naar snel toegankelijke en efficiënte dienstverlening. De proeftuin heeft in korte tijd een team opgeleverd dat methodisch werkt en tot integrale oplossingen komt. Er zijn zo'n 100 casussen binnen het team afgehandeld. Consulents van de reguliere afdelingen weten de integraal consulents steeds beter te vinden als zij een casus hebben die complex is. Ook is er verbinding gemaakt met de sociaal teams en het veiligheidshuis. Uit de 10 casusbeschrijvingen in het boekje "10x integraal", zoektocht naar een integrale werkwijze" blijkt dat de nieuwe aanpak naast inhoudelijk maatwerk voor de inwoner ook financieel rendement op kan leveren. De proeftuin is per 2019 structureel ingebed in de gemeentelijke organisatie.

Vorbereiding decentralisatie van de middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt om vanaf 2021 de middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang via een objectief verdeelmodel te verdelen over alle gemeenten. Een eerste inzage in de financiële consequenties van deze herverdeling wordt in het voorjaar van 2019 verwacht. In 2018 is een start gemaakt met de oriëntatie op de vraagstukken: welke voorzieningen willen we regionaal beschikbaar houden en wat moet in de regiogemeenten geregeld zijn om deze ambitie naar meer lokaal aanbod waar te kunnen maken.

Winterregeling nachtopvang

Ook in 2018 is in de winter (jan – maart en vanaf half november) de winterregeling van kracht geweest. Dit betekent dat er bij de nachtopvang het Kompas van het Leger des Heils in de winterperiode 6 extra bedden en begeleiding beschikbaar zijn (van 18 naar 24 bedden). De winterregeling heeft in maart langer doorgelopen omdat er in die maand nog een hele koude periode is geweest. Deze periode wordt gebruikt om te proberen mensen die uit beeld zijn verdwenen weer in zorg te krijgen.

Gewoon Thuis & Gewoon Thuis Jeugd

De afgelopen periode is onder de noemer Gewoon Thuis stevig ingezet op de ambulantisering van beschermd wonen. Dat heeft eind 2018 geresulteerd in een daling van het aantal cliënten dat beschermd woont in de regio (van 206 naar 195). Daarnaast zijn cliënten die op de wachtlijst stonden en mensen met een nieuwe indicatie voor beschermd wonen met Gewoon Thuis begeleiding zelfstandig gaan wonen. Eind 2018 maken 64 inwoners uit de regio Midden-Holland gebruik van Gewoon Thuis begeleiding. In navolging van 2017 is ook in 2018 de regeling voortgezet om gemeenten in de regio te compenseren voor de extra kosten die zij maken voor het organiseren van intensieve zorg aan huis (zogenoemde compensatieregeling). In 2018 is er in totaal 2,6 miljoen euro aan compensatie verleend uit het budget beschermd wonen, waarvan 1,45 miljoen euro bestemd was voor Gouda.

Het afgelopen jaar is veel aandacht besteed aan beschut wonen. Beschut wonen is bedoeld voor kwetsbare inwoners die (nog) niet geheel zelfstandig kunnen wonen in de wijk, maar ook niet het 24uurs toezicht van beschermd wonen nodig hebben. In 2018 is ambtelijk in de regio verkend hoe we deze gezamenlijke opgave op kunnen pakken en zijn beschut wonen plekken gerealiseerd in de Agnietenstraat.

In 2018 hebben bestuurders van de Midden-Holland gemeenten, jeugdhulpdiensten, onderwijs en welzijn groen licht gegeven voor Gewoon Thuis Jeugd. De gezamenlijke ambitie van Gewoon Thuis Jeugd is om er met elkaar voor te zorgen dat minder kinderen uit huis worden geplaatst in Midden-Holland. Hiervoor is in 2018 ook met succes een aanvraag ingediend voor het Transformatiefonds.

Aanpak personen met verward gedrag

Eind 2018 liep het project in Hollands-Midden voor de Aanpak personen met verward gedrag af. In november is een grote eindconferentie gehouden voor medewerkers en bestuurders van de gemeenten en uitvoeringsorganisaties. In 2018 is een aantal zaken op lokaal en regionaal niveau gerealiseerd: er is een beoordelingslocatie voor mensen met acuut verward gedrag, de PEH in Leiden; er is een pilot voor vervoer van en naar deze locatie opgezet; in Gouda heeft het Groene Hart Ziekenhuis een eigen beoordelingslocatie opgezet in samenwerking met GGZ Rivierduinen om mensen met verward gedrag die in het ziekenhuis komen te kunnen beoordelen; de crisiskaart is (opnieuw) geïntroduceerd (een persoonlijke kaart met een stappenplan hoe te handelen als iemand in een crisis belandt).

Langer thuis wonen

De beweging 'Langer thuis wonen' waarin iedereen geacht wordt zijn eigen thuissituatie te regelen gaat om wonen, zorg, welzijn en de leefomgeving. In 2018 zijn verschillende nieuwe woon/zorg initiatieven bekend bij de gemeente, zowel voor (kwetsbare) ouderen als voor bewoners die uitstromen uit intramurale woonvormen. De gemeente ondersteunt deze initiatieven waar dat nodig en wenselijk is. Bijvoorbeeld als het gaat om de ontwikkeling van de Bernardhof (voormalig verpleeghuis Julianastaete). In overleg met diverse partijen is uitgekomen op een maatschappelijk woonconcept voor een mix aan doelgroepen. Daarnaast faciliteert de gemeente de realisatie van een Knarrenhof aan de Oosthoef.

Bij langer thuis wonen is het van belang dat de hulp aan huis goed geregeld is. De samenwerking met de zorgpartijen vanuit de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet wordt steeds belangrijker. Met de aanbieders in Midden-Holland is een visie opgesteld om deze samenwerking te versterken, waarbij de inwoner en de eigen regie centraal staan. Het verminderen van (belemmerende) schotten tussen de verschillende geldpotjes is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Mantelzorg en de Rotterdampas

Mantelzorgers en vrijwilligers spelen tevens een belangrijke rol in het langer thuis wonen. Het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers is onder mantelzorgers steeds bekender. Ook hebben in 2018 mantelzorgers voor het eerst de Rotterdampas gratis ontvangen als blijk van waardering voor hun inzet als mantelzorger. In 2018 was er ook nog een mantelzorgpas, maar deze pas is in 2019 vervallen. Er is onderzocht welke activiteiten overgezet kunnen worden naar de Rotterdampas. De activiteiten die niet overgezet kunnen worden naar de Rotterdampas zijn onderdeel geworden van het ondersteuningsaanbod aan mantelzorgers via Mantelzorgcentraal.

Buurthuizen

In 2018 is het gebruik van het buurtservicecentrum De Walvis zodanig toegenomen dat het centrum nu het grootste deel van de week vol zit. De wens is om het buurthuis De Kade te verzelfstandigen, met een zelfstandig bestuur bestaande uit vertegenwoordigers van alle gebruikers.

Diversiteit

De gemeente wil dat iedereen naar zijn of haar vermogen mee kan doen in de samenleving en dat niemand uitgesloten wordt. 2018 Was het jaar van de diversiteit. Op 23 juni 2018 was Gouda ontvangende gemeente voor de landelijke Roze Zaterdag. Op die dag heeft de gemeente de Goudse intentieverklaring ondertekend, waarmee zij belooft de sociale positie van LHBTI's te verbeteren. De Goudse LHBTI-beleidsvisie is voortgekomen uit deze ambitie. Ook is een begin gemaakt met een visie op integratie en diversiteit die de ambities van de gemeente op dit thema verduidelijken. De gemeente Gouda is in 2018 daarvoor met inwoners en organisaties uit de stad (zoals Gouwe Dialoog, stichting Roze Zaterdag 2018 Gouda, stichting 21 maart) in gesprek gegaan om input te vergaren hoe we onze stad graag zien en wat daarvoor moet gebeuren.

VN-verdrag

In het kader van het VN-verdrag voor verbetering van de positie van mensen met een beperking is verder gewerkt aan toegankelijkheid. Er is regelmatig contact met de Goudse Adviesraad voor mensen met een beperking geweest bij vraagstukken rond fysieke toegankelijkheid. Op tal van thema's was extra aandacht voor dit onderwerp en actie ondernomen of beleid aangepast. Onderwerpen van gesprek waren onder andere gehandicaptenparkeerplaatsen, afvalbeleid, evenementenbeleid, het bouwbesluit, de winkelvisie, toiletten bij de Chocoladefabriek. In december zijn afspraken gemaakt met de wethouder over de verdere uitwerking van de implementatie van het VN-verdrag voor mensen met een beperking binnen het beleidsthema 'inclusieve samenleving'.

Goudse Adviesraad Sociaal Domein en Goudse Cliëntenraad

De Goudse Adviesraad Sociaal Domein (GASD) en de Goudse Cliëntenraad (GCR) hebben zeven adviezen uitgebracht waarvan vijf ongevraagde adviezen. Vanwege de wisseling van college zijn er weinig adviezen gevraagd. Daarnaast zijn er over vier onderwerpen gesprekken gevoerd of is er een briefwisseling geweest. Hoewel zij voornamelijk adviseren over onderwerpen op het sociaal domein, komt het steeds vaker voor dat zij zich ook verdiepen in het beleid op het ruimtelijk domein. Voorbeeld daarvan is het overleg dat zij hebben gevoerd over de nieuwe huisvestingsverordening.

3.2.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidsdienst Hollands Midden (RDOG HM)

De activiteiten van de RDOG Hollands Midden op de onderstaande thema's zijn:

- Preventie heeft een prominente plaats in de gezondheidszorg. De belangrijkste thema's hierbij zijn: roken, overmatig alcoholgebruik, (ernstig) overgewicht, bewegen, depressie en diabetes;
- Gezondheidsbescherming zoals infectieziektebestrijding en activiteiten gericht op een gezonde omgeving en nieuwe bedreigingen als antibioticaresistentie het hoofd bieden;
- Stabiliseren en terugbrengen van gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden;
- De gezondheid van mensen bevorderen en chronische ziekten voorkomen door een integrale aanpak in de omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven.

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is als taak van gemeenten vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). De uitvoering van de JGZ hebben alle gemeenten in Hollands Midden (HM) belegd bij de GGD HM. De gegevens van de JGZ-monitor 2018 staat [hier](#).

De JGZ levert een stevige preventieve bijdrage in het signaleren en voorkomen van problemen bij kinderen. Daarmee vormt JGZ een relevante basis voor- en aanvulling op- het gemeentelijk beleid in het kader van de Jeugdwet.

Door het versterken van een brede basis van preventie kan het gebruik van duurdere, specialistische zorg/ jeugdhulp verminderd worden. Preventieve zorg wordt steeds meer op maat gevraagd en geboden per gemeente op grond van de vragen van ouders en jeugdigen.

Eerder dit jaar is er een wijziging geweest in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Vanaf 1 mei 2018 is de vaccinatie tegen Meningokokken ACWY opgenomen in het programma.

3.2.5 Wat heeft het gekost?

3.2.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Welzijn en zorg	38.625	39.854	37.387	2.466
Totaal lasten	38.625	39.854	37.387	2.466
Baten				
PG Welzijn en zorg	-1.171	-1.171	-1.918	747
Totaal baten	-1.171	-1.171	-1.918	747
Resultaat voor bestemming	37.454	38.683	35.469	3.214
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-80	-95	-95	0
Resultaat na bestemming	37.374	38.588	35.374	3.214

3.2.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Welzijn en zorg	2.466.000	V		747.000	V	
Bijdrage regiogemeenten ZorgVernieuwingsProjecten (ZVP): De uitgaven aan ZVP waren hoger dan begroot. Deze uitgaven worden gedekt uit bijdragen van de regiogemeenten.	52.000	N	I	71.000	V	I
Openbare gezondheidszorg: Het overschot wordt veroorzaakt door een lagere bijdrage aan de RDOG dan begroot.	33.000	V	I			
MO/VO: Uitgaven voor de maatschappelijke zorg worden gefinancierd vanuit het budget voor Beschermd Wonen en de doeluitkering maatschappelijke opvang (DU MO). Omdat er niet voldoende middelen in de DU MO zitten om het geheel aan activiteiten dat onder dat budget staat te financieren, wordt een (klein) deel van het budget van Beschermd Wonen hiervoor ingezet (waaronder de jongerenopvang en de inloop GGZ voor dak/thuislozen). Bij Vrouwenopvang is er een positief saldo van ca. € 38.000, wat te verklaren is door hogere ontvangsten i.v.m. de definitieve afrekening van subsidies 2017 dan voorzien.	503.000	N	I	40.000	V	I
Participatie in de buurt: Het overschot is te verklaren door een hogere teruggave i.v.m. de definitieve afstelling subsidies 2017 dan voorzien.	29.000	V	I			
Sociaal Team Volwassenen: Het overschot wordt veroorzaakt door een hogere teruggave i.v.m. de definitieve vaststelling subsidies 2017 dan voorzien.	51.000	V	I			
Begeleiding 2017: Het overschot wordt veroorzaakt door lagere dan verwachte eindafrekeningen 2017 met zorgaanbieders.	7.000	V	I			
Begeleiding 2018: Er is een flinke slag gemaakt met het langer thuis wonen en weer sneller thuis laten wonen van mensen met (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Dit betekent een stijgende lijn van indicaties en derhalve uitgaven. Door de Compensatieregeling BW (€ 1,5 miljoen) sluit Begeleiding met een voordeel.	252.000	V	I			
Beschermd wonen: Het positief resultaat op Beschermd wonen wordt o.a. verklaard door het niet volledig besteden van het Innovatiefonds Gewoon Thuis in 2018 (restant ca. € 314.000); het niet volledig besteden van het Innovatiefonds Gewoon Thuis Jeugd (restant ca. € 120.000); het niet volledig uitkeren van het doorbraakfonds transformatie MZ (restant ca. € 140.000) en de uitgaven voor intramurale zorg die iets lager uitvallen t.o.v. 2017. Ongeveer € 460.000 van het saldo wordt gebruikt ter dekking van het tekort op MO/VO. Het voordeel van € 850.000 aan de batenkant wordt veroorzaakt door de Eigen Bijdrage BW, die niet structureel in de begroting is verwerkt.	1.304.000	V	I	850.000	V	I
Hulp bij het huishouden: De trend van de afgelopen jaren heeft zich doorgezet. Het overschot wordt veroorzaakt door lager gebruik dan begroot.	304.000	V	I			
Huishoudelijke hulp toelage: De uiteindelijke besteding van deze regeling laat een overschot zien.	94.000	V	I			
Hulpmiddelen: Het overschot wordt veroorzaakt door lager gebruik dan begroot.	362.000	V	I			
Collectief vervoer: In 2018 is er minder gebruik gemaakt van collectief vervoer dan begroot, onder andere door de inzet van vrijwillige vervoerders.	420.000	V	I			
Integrale toegang: Dit is een incidenteel budget, waarvan een deel van de activiteiten in 2019 plaats zullen vinden.	31.000	V	I			
Uitvoeringskosten individuele verstrekkingen: In 2018 zijn er minder externe medewerkers ingezet dan begroot, waardoor er een positief resultaat van de uitvoeringskosten is.	73.000	V	I			

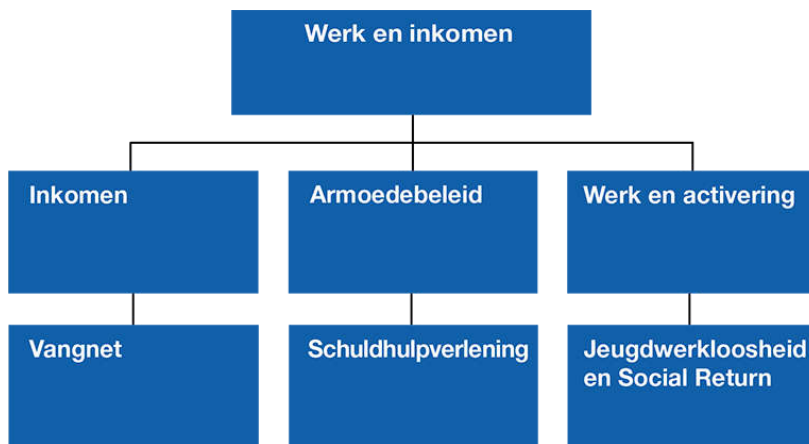
Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Eigen bijdrage Wmo: Er is € 215.000 minder binnengekomen aan eigen bijdragen Wmo dan begroot.				215.000	N	I
Overig	61.000	V	I	1.000	V	I

3.3 Werk en inkomen

Toelichting bij de foto:
Catering via Promen tot in de puntjes geregeld.

3.3.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.3.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren, die (ook) gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op de website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de waarden uit de Goudse programmabegroting 2018-2021 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Gouda betreurt het dat de kengetallen veelal niet van recente datum zijn en vaak onvoldoende aansluiten bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
1	Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	2016	43,6	41,3
			tweede halfjaar 2017	42,8	40,1
2	Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	2016	23,1	25,5
			tweede halfjaar 2017	27,5	26,1
3	% Kinderen in armoede	%	2015	6,44	6,58
4	% Jeugdwerkloosheid	%	2015	2,05	1,52

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
2	Aantal re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
3	% Kinderen in armoede	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
4	% Jeugdwerkloosheid	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).

Toelichting

Dit zijn wettelijke indicatoren die verplicht in de jaarrekening opgenomen worden. De gemeente Gouda stuurt hier echter niet op. Sinds medio 2018 is het UWV gestart met het publiceren van GWU-cijfers (Geregistreerde werkzoekenden bij het UWV). Gouda rapporteert elk kwartaal over de ontwikkeling van de jeugdwerkloosheid volgens deze indicator. De jeugdwerkloosheid is in 2018 in Gouda gedaald met 14% (van 400 naar 345; landelijk gedaald met 13,8%).

3.3.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Inkomen en vangnet

Gouda biedt, voor inwoners die dat nodig hadden een financieel vangnet in de vorm van een Participatiewet-uitkering. Voorop staat dat iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of actief is voor de samenleving. Het aan het werk helpen van bijstandsgerechtigden is een topprioriteit. De gemeente Gouda werd voor deze taak de afgelopen jaren onvoldoende door het Rijk gecompenseerd. Over 2018 is geen aanvraag voor een aanvullende (vangnet-)uitkering van het Rijk aan de orde.

Dit kwam doordat:

- het Rijk het macrobudget 2018 verhoogde anticiperend op de instroom van statushouders;
- het aantal inwoners dat een beroep op de Participatiewet deed sterk terugliep (in 2018 daalde het aantal bijstandsgerechtigden met 7%: per 1 januari van 1.784 dossiers via 1.800 naar 1.673 dossiers per 31 december);
- het aantal inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt (die al langer dan 2 jaar een uitkering ontvingen) daalde met 196. Ultimo 2018 had 67% van de cliënten langer dan 2 jaar een uitkering.

De goed draaiende economie is een belangrijke oorzaak. Mensen vinden werk en hoeven gaan uitkering aan te vragen. Daarnaast zijn er ruim 700 bijstandsgerechtigden uit de uitkering gestroomd. De gemeente blijft in 2019 aan een nieuwe sociale dienst bouwen. De belangrijkste inzet hierbij is, naast een financieel gezonde dienst en een klantgerichte benadering, dat Gouvenaars een perspectief wordt geboden.

Armoedebeleid en minimaregelingen

Na de invoering van het 'Beleidskader armoede en schulden' in maart 2017 zijn diverse minimaregelingen gewijzigd en is sterk ingezet op het realiseren van de, in het beleidskader, vastgestelde doelen. Centraal in het armoedebeleid staat: meedoen is de beste remedie tegen armoede! Het zwaartepunt van het armoedebeleid is het tegengaan van armoede onder kinderen. Meedoen maakt dat kinderen zich kunnen ontwikkelen en voorkomt sociaal isolement. Meedoen gebeurt op de arbeidsmarkt, maar ook op school of gewoon in de maatschappij. Meedoen betekent dat het individu daarin een eigen verantwoordelijkheid heeft en de overheid daarvoor desnoods ondersteuning biedt als die nodig is om te kunnen (blijven) meedoen.

Tegelijk wordt ingezet om zoveel mogelijk problematische situaties te voorkomen die leiden tot armoede en schulden, waardoor sociale participatie onder druk komt te staan. Grip op eigen geld is noodzakelijk om te kunnen meedoen.

Wat wordt beoogd met het armoedebeleid:

- meedoen mogelijk maken door passende ondersteuning;
- kinderen hebben de toekomst: in het minimabeleid zijn kinderen en jeugd de prioritaire doelgroep;
- minimaregelingen zijn toegankelijk en vindbaar;
- het bieden van een passend aanbod bij schuldenproblematiek (inclusieve schulddienstverlening).

Medio 2019 wordt op basis van een door het Nibud uitgevoerde minima-effectmeting bezien of en zo ja, welke aanpassingen in het armoedebeleid moeten worden doorgevoerd.

Stadspas en kindpakket

De stadspas en het kindpakket waren in september 2017 ingevoerd. Kinderen zijn kwetsbaar in situaties van armoede en met het kindpakket worden voorzieningen geboden om de gevolgen van armoede voor kinderen te beperken. In 2018 nam het gebruik van de stadspas en het kindpakket toe. Op 31 december 2018 hadden 1145 inwoners met een laag inkomen de pas aangeschaft en ondersteunt de gemeente 1316 kinderen via het kindpakket.

De stadspas biedt inwoners de mogelijkheid om met korting of gratis deel te nemen aan diverse activiteiten die de Rotterdampas biedt. Daarnaast biedt Gouda aan kinderen die opgroeien in gezinnen met een laag inkomen het kindpakket.

Dit pakket bestaat uit:

- Een gratis stadspas met daarop vouchers voor deelname aan sport of cultuur en een jeugdtegoed;
- Een schoolkostenregeling voor tegemoetkoming in de kosten van schoolgaande kinderen, zowel op het basis- als voortgezet onderwijs;
- Een vergoeding voor bezoek aan peuterspeelzaal voor 2- en 3-jarigen;
- Een gratis ID-bewijs voor kinderen van 14 jaar en ouder zodat zij makkelijker kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

Via de stadspas kunnen kinderen deelnemen aan sportieve- of culturele activiteiten bij 36 Goudse verenigingen en organisaties. Op de pas staan 2 vouchers die het kind per zes maanden kan laten verzilveren bij de vereniging naar keuze. De rekening voor de activiteit wordt dan voldaan door de gemeente. Hiermee wordt deelname aan sport en verenigingen zo eenvoudig mogelijk gemaakt voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. In 2018 zijn 1182 vouchers verzilverd. Er is geen goede vergelijking te maken met 2017. De vouchers zijn ingegaan vanaf 15 september van dat jaar en de oude Geld Terug Regeling bleef geldig tot 31 december. De meeste kinderen hebben op grond van de oude regeling kunnen sporten.

Ook op de Rotterdampas staat voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen een jeugdtegoed van € 150. Dit jeugdtegoed kan worden besteed bij gecontracteerde winkels voor het kopen van kinderkleding, sport- en schoolspullen voor kinderen. Tot en met december 2018 was van dit jeugdtegoed 82% ingezet ten behoeve van 1218 kinderen. Het restant kan tot 1 maart van dit jaar worden ingezet door de pashouders.

In vergelijking tot voorgaande jaren hebben over het pasjaar tot 1 maart 2019 fors meer kinderen gebruik gemaakt van de pas dan in het eerste halfjaar van de Rotterdampas dat van september 2017 tot maart 2018 liep.

In onderstaande tabel staan aantallen die betrekking hebben op een andere periode dan een kalenderjaar. De Rotterdampas is ingevoerd per 15 september 2017 en heeft jaarlijks een geldigheidsduur van 1 maart tot maart. Inwoners kunnen het jeugdtegoed gedurende die periode besteden.

Periode	Aantal kindpassen met kindpakket	Actief gebruik jeugdtegoed
15-09-2017 tot 01-03-2019	1.005	93.8%
01-03-2017 tot 01-03-2019	1.338	96.1%

In 2018 bood de gemeente ook een schoolkostenregeling als onderdeel van het kindpakket. Deze regeling bestaat uit een bijdrage voor kosten als excursies, schoolkamp en dergelijke. Voor kinderen op het voortgezet onderwijs bestaat eenmalig de mogelijkheid om een bijdrage in de kosten van een laptop te krijgen. In 2018 is 540 keer een beschikking afgegeven voor een bijdrage in de schoolkosten. Verder zijn voor 22 kinderen een ID-kaart vergoed en hebben 57 peuters mee kunnen doen op een peuterspeelzaal of kortdurende kinderopvang.

Eind 2018 is de pilot 'leren voor de toekomst' gestart in samenwerking met de Brede School. Circa 30 leerlingen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen hierdoor betaalbare huiswerkbegeleiding volgen. Voor 4 gezinnen wordt voor de ouderbijdrage nog een bijdrage verleend vanuit het Kinderfonds.

Overige gebruikers Rotterdampas

De Rotterdampas is beschikbaar voor alle inwoners van Gouda. Mantelzorgers krijgen deze als blijk van waardering en andere inwoners die niet behoren tot de doelgroep minima kunnen de pas voor € 60 aanschaffen. Naast het aantal inwoners met een laag inkomen, is de pas in 2018 door 532 volwassenen en 176 kinderen in gebruik.

Collectieve zorgverzekering

Naast voorzieningen voor maatschappelijke participatie biedt de gemeente Gouda een collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen, waarbij de gemeente bijdraagt in de kosten van de premie van de aanvullende verzekering. Het gebruik hiervan is in 2018 weer iets gestegen ten opzichte van 2017.

Bijzondere bijstand en individuele inkomenstoelage

De gemeente biedt ondersteuning via de bijzondere bijstand en de individuele inkomenstoelage. Deze laatste voorziening is in 2018 gewijzigd. De toeslag is verhoogd en er is een toeslag per minderjarig kind ingevoerd. In 2018 is de toeslag aan 982 huishoudens toegekend.

Kinderfonds

In 2018 is het kinderfonds van de gemeente Gouda gewijzigd. Daarbij is expliciet ingezet op het omvormen van het kinderfonds naar een vangnet voor kinderen in armoede die niet ondersteund kunnen worden via het gemeentelijke kindpakket of voor wie dit pakket niet passend is. Daarbij is de uitvoering ook overgegaan van Stichting Meedoen naar de Brede School. Het Kinderfonds is in de tweede helft van 2018 beter bekend geworden en wordt in toenemende mate gevonden voor ondersteuning.

Aanpak laaggeletterdheid

Verminderde vaardigheden op het gebied van taal, rekenen of omgaan met een computer, is in Nederland een flinke beperking. Laaggeletterdheid is een belangrijke oorzaak voor sociale problematiek, zoals armoede of schulden. En vaak gaat dit over van generatie op generatie. In 2017 is in Gouda met maatschappelijke partners een Taalakkoord afgesloten en is het Taalhuis geopend in de Chocoladefabriek. In totaal heeft het Taalhuis in 2018 bij 264 mensen geadviseerd over een passend traject en hebben 217 mensen via het Taalhuis cursussen gevolgd. Er zijn inmiddels vaste spreekuren en ook in diverse wijkcentra is informatie beschikbaar.

Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening is per 2 januari 2018 door de gemeente zelf ter hand genomen. Er is hard gewerkt om aan inwoners laagdrempelige toegang te bieden en om ervoor te zorgen dat de uitvoering voldoet aan het kwaliteitskader van de NVVK. De NVVK heeft de gemeente Gouda in mei 2018 toegelaten als lid van de branchevereniging.

Verder is in 2018 gestart met het versterken van de netwerksamenwerking met maatschappelijke partners die betrokken zijn bij hulp aan inwoners met schulden. Deze afspraken zullen uiteindelijk leiden tot een sluitende keten en daarmee een inclusief aanbod voor hulp bij schulden en financiële problemen. In het najaar van 2018 is gesproken met mensen met ervaring met de schuldhulpverlening om te leren van hun ervaringen. In 2 sessies is samen met de Goudse cliëntenraad, de stichting Kernkracht en de gemeente Gouda uitvoerig gesproken met een (a-selectie) groep cliënten van de schuldhulpverlening. Deze avonden hebben veel waardevolle informatie opgeleverd die zoveel mogelijk direct in het proces van schuldhulpverlening wordt verwerkt.

2018 was het eerste jaar waarin de gemeente Gouda zelf uitvoering is gaan geven aan schuldhulpverlening. Dit betekent dat nog relatief veel dossiers in de stabilisatiefase zitten en nog een geringer aantal al in een schuldregeling zit. De komende jaren zal hier een meer gemengd beeld uit voortkomen als er sprake is van een combinatie van nieuwe aanmeldingen en lopende trajecten.

In 2018 hebben 367 unieke klanten zich aangemeld voor schuldhulpverlening. Hiervan konden 72 klanten worden geholpen via een informatie en adviestraject en zijn 230 klanten uitgenodigd voor een intakegesprek voor schuldhulpverlening. De gemeente Gouda stelt geen eisen voorafgaand aan de aanmelding en vraagt geen documenten op voor het eerste gesprek. Er is sprake van zeer laagdrempelige toegang.

Een aantal klanten gaat niet door van aanmelding naar intake: veelal omdat ofwel de klant niet meer bereikbaar is na herhaalde contactpogingen, toch een andere vraag had of niet voldoet aan noodzakelijke voorwaarden en eerst elders ondersteuning nodig heeft. In Gouda is het percentage klanten dat na aanmelding het traject niet vervolgt in 2018 iets minder dan 18%. Uit het rapport van de Nationale Ombudsman 'Een open deur' blijkt dat het gemiddeld uitvalpercentage in Nederland tussen de aanmelding en de intake 28% bedraagt.

Werk en activering

Reguliere bedrijfsvoering sociale dienst

De gemeente Gouda ondersteunde in 2018 inwoners met een uitkering naar werk en stimuleerde jongeren terug te gaan naar school om een opleiding af te ronden. Het resultaat is dat 103 uitkeringsgerechtigden naar fulltime werk uitstroonden en 50 jongeren naar school en/of werk gingen. Daarnaast gingen 223 uitkeringsgerechtigden parttime werken. □ Inwoners met een uitkering die (nog) niet kunnen werken werden, waar mogelijk, begeleid om actief te worden in de Goudse samenleving (bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk).

De gemeente Gouda ondersteunde werkzoekenden met een arbeidsbeperking naar 'beschermde werk'. Dit is een zo gewoon mogelijke werkplek bij een gewone werkgever met ondersteuning, zoals een subsidie van de loonkosten voor de werkgever en/of jobcoaching op de werkplek. In de arbeidsmarktregio Midden-Holland werd samengewerkt met arbeidsmarktpartners (o.a. onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, entree-opleiding en werkgevers) met als doel de regionale taakstelling van garantiebanen te realiseren. De gemeente Gouda vervulde hierin de rol van centrumgemeente. In 2018 werden 43 personen uit het doelgroepenregister naar werk toe geleid; de taakstelling was 60 personen.

Voor arbeidsbeperkte werkzoekenden die dit niet kunnen en van het UWV een indicatie 'beschut werk' krijgen zorgde de gemeente Gouda voor een 'beschut werkplek'. In 2018 zijn 27 beschut werkplekken gerealiseerd.

Programma naar een nieuwe sociale dienst

Ondanks de verbeterde financiële situatie blijft het college hard werken aan de vernieuwing van de sociale dienst. Medio 2018 werd hiervoor het programma 'naar een nieuwe sociale dienst' geïnitieerd. Dit programma beoogt de dienstverlening van de sociale dienst - te weten de afdeling Werk en Participatie en de afdeling Inkomen - in de periode 2018-2022 duurzaam naar een hoger plan te brengen. Het doel is uiteindelijk om meer inwoners te laten participeren en een blijvende reductie te bewerkstelligen van minimaal 200 inwoners die langdurig afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Deze vernieuwing is noodzakelijk om grip te houden op het Participatiewet-budget, de dienstverlening aan de inwoners te verbeteren en het netwerk met werkgevers te professionaliseren. In dit kader wordt ingezet op zes bouwstenen (operationele doelen): de bedrijfsvoering op orde brengen, de cliënten leren kennen, meer oog hebben voor cliënten, professionalisering van medewerkers, een meer klantgerichte werkgeversdienstverlening en een effectievere samenwerking met Promen.

In 2018 werd gewerkt aan al deze bouwstenen. De focus lag op het in beeld brengen van cliënten en het op orde brengen van de bedrijfsvoering. In totaal zijn 750 cliënten via een quick scan in beeld gebracht. Van deze cliënten is nu een eerste beeld van de mogelijkheden om te gaan werken en van de ondersteuningsbehoefte. Tevens zijn van 580 cliënten met een ontheffing de dossiers geïnventariseerd.

Project 600

Met het Project 600 werd een belangrijke start gemaakt met het beter in beeld krijgen van cliënten van de sociale dienst. Ruim 600 cliënten die onvoldoende in beeld waren, zijn in een periode van ruim 3 maanden (van 24 september 2018 tot en met 10 januari 2019) opgeroepen voor een gesprek met als doel hun situatie in beeld te brengen. In de gesprekken werden cliënten breed uitgevraagd over hun werkervaring, opleiding en competenties. Daarnaast werden ook de levensdomeinen zorg, schulden, leefsituatie in beeld gebracht.

Veel van de gesproken 629 cliënten bleken reeds langdurig uit het arbeidsproces en sommige waren jarenlang niet gesproken. Met alle cliënten wordt een plan van aanpak gemaakt. 64 cliënten werden beschouwd als 'direct bemiddelbaar naar werk'. Het college zet onverkort in op participeren en bemiddelen naar werk van de Project 600.

Verreweg de meeste van de gesproken cliënten konden niet op korte termijn gaan werken en uitstromen; voor hen is langdurige ondersteuning noodzakelijk. Door in te zetten op participatie kunnen de kansen op deelname aan het arbeidsproces van deze cliënten toenemen. Via de voortgangsrapportages 'naar een nieuwe sociale dienst' wordt de gemeenteraad van de uitstroom en participatie op de hoogte gehouden.

Statushouders (tevens vangnetmaatregel 2017, 2018)

Hoewel geen vangnetuitkering 2018 wordt aangevraagd, zet het college onverkort in op de uitstroom van statushouders naar werk. Dit vanuit de maatschappelijke opgave en om te voorkómen dat een nieuwe groep met een lange afstand tot de arbeidsmarkt gaat ontstaan.

In 2018 werd het in beeld brengen van statushouders afgerond. Alle 233 individuele statushouders inclusief partners (175 dossiers) zijn nu in beeld gebracht en zij beschikken over een actueel plan van aanpak waaraan uitvoering wordt gegeven. In 2018 werd intensief met het onderwijs, het bedrijfsleven en met de bestaande informele en vrijwillige netwerken samengewerkt om statushouders te ondersteunen naar werk. 36 statushouders zijn uitgestroomd. Daarnaast zijn nog eens 6 statushouders parttime gaan werken. Hiermee is het beoogde effect van de eerder voorgenomen vangnetmaatregel 2018 (uitstroom van 18 statushouders) ruim overschreden.

In 2018 is een traject voor werkzoekenden gestart met als doel hen in de zorgsector op te leiden. Het traject is in samenwerking met de gemeenten Alphen aan den Rijn en Bodegraven-Reeuwijk vormgegeven en door Zorgpartners Midden-Holland en mboRijnland uitgevoerd. In maart zijn 3 statushouder uit Gouda gestart met een voortraject bestaande uit basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en omgangskunde. In september 2018 stroomden vervolgens 2 statushouders door naar de opleiding tot verzorgende. In juni 2019 wordt het traject geëvalueerd en bij een positief resultaat wordt een tweede groep gestart voor statushouders en andere werkzoekenden.

In 2019 zal de ondersteuning van statushouders meer integraal ter hand worden genomen. Het college blijft onverkort inzetten op de bemiddeling naar werk van statushouders.

Project ontheffingen

Geconstateerd werd dat 580 cliënten een tijdelijke ontheffing hadden van de arbeidsplicht en/of sollicitatieplicht. Alle dossiers zijn onderzocht met de intentie om deze cliënten waar mogelijk te laten participeren (bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk of parttime werken). In 2019 worden cliënten nader gescreend en gesproken en wordt zoveel als mogelijk een plan van aanpak opgesteld.

Experimenteren met ondernemen vanuit de bijstand □

In 2018 werd een experiment uitgevoerd met parttime ondernemen vanuit de bijstand binnen de kaders van de Participatiewet. Hiermee werd een invulling gegeven aan de breed gedragen aangenomen motie om in Gouda te starten met een experiment voor een verplichtingsvrije uitkering. Het doel was om deelnemers te stimuleren om te participeren in de samenleving, om ondernemersvaardigheden op te doen, om een netwerk op te bouwen, om allerlei vaardigheden te ontwikkelen en waar mogelijk inkomsten uit de eigen onderneming te genereren. Negentien werkzoekenden namen deel aan dit experiment.

De huidige pilot is verlengd tot einde 2019, omdat hiermee zekerheid ontstond dat de huidige deelnemers hun traject kunnen afronden. Naast verlenging van deze pilot worden voor 2019 de mogelijkheden verkend voor een vervolg van de pilot en voor de opzet van een sociale coöperatie die openstaat voor alle bijstandsgerechtigden.

Jeugdwerkloosheid

Jeugdwerkloosheid werd bestreden door jongeren, al of niet met een uitkering, die niet zelfstandig de weg vonden ondersteuning op maat te bieden. Dit met als doel dat zij uitstromen naar werk en/of een passende opleiding. In dit kader werkten arbeidsmarktpartners nauw samen aan een sluitende aanpak en werden Europese middelen (ESF) ingezet. Het ging zowel om preventie- als om bestrijding jeugdwerkloosheid. In het kader van preventie zijn in de regio Midden-Holland sluitende werkafspraken tussen gemeenten en het Praktijkonderwijs/Voortgezet Speciaal Onderwijs gemaakt, opdat elke jongere, nadat zij de school verlaten, in beeld blijven. Tevens werd stevig ingezet op het tegengaan van voortijdige schoolverlaters. In het kader van de bestrijding jeugdwerkloosheid werd voor werkzoekende jongeren een voucherregeling ingezet (dit is een tijdelijke loonkostensubsidie voor werkgevers in de regio Midden-Holland die hen stimuleert om jongeren in dienst te nemen). Jongeren die worstelen met diverse vormen van problematiek (schulden, dakloos, psychische problemen, een justitieel verleden) werden begeleid richting werk/school door gespecialiseerde jongerencoaches. Ook konden jongeren bij het leerwerkloket informatie verkrijgen over scholing en testen doen (bijvoorbeeld een competentietest).

Per 1 september 2017 zijn Promen en mboRijnland gestart met een nieuw onderwijsconcept: School@Work. Het doel van School@Work is om jongeren via scholing, werkervaring en intensieve begeleiding op te leiden voor een diploma op MBO-niveau 1 (entree) zodat zij door kunnen stromen naar MBO-2 of betaald werk.

In augustus 2017 zijn 19 jongvolwassenen gestart (15 uit Gouda). 14 studenten hebben in 2018 een diploma behaald. De overige studenten gingen aan het werk, startten een gezin of kregen een verlenging om alsnog het diploma te behalen. Het traject is in augustus 2018, wegens succes, opnieuw gestart met 16 studenten.

De gemeente Gouda heeft Stichting de Broekriem de afgelopen vier jaar gecontracteerd. De Broekriem is een landelijke opererende organisatie, is ontstaan vanuit een initiatief van werkloze jongeren en vormt een platform voor en door werkzoekenden. Dit met als doel een bijdrage te leveren om op een laagdrempelige wijze werkzoekenden te activeren en handvatten te geven en hiermee versnelt een geschikte baan te vinden. De eventmanagers van de Broekriem (zelf werkloos) organiseren gratis bijeenkomsten waarin werkzoekenden kennis, tips en ervaringen uitwisselen en elkaars netwerk benutten. Tevens worden gratis (sollicitatie)workshops gegeven (veelal door iemand uit het bedrijfsleven). Een aanzienlijk deel van de deelnemers zijn jongeren.

In 2018:

- Werden er 24 bijeenkomsten/sollicitatietrainingen voor werkzoekende georganiseerd;
- Bezochten 261 werkzoekenden deze bijeenkomsten;
- Werden 5 werkzoekenden tot vrijwilliger/eventmanager opgeleid, waarvan 60% binnen zes maanden uitstroonden naar een betaalde baan.

Social Return

Het uitgangspunt van Social Return is dat bij aanbestedingen een ondernemer, bij opdrachten boven een bepaalde waarde, een deel van de aanneem- of loonsom voor Social Return inzet. In 2018 zijn in totaal 48 werkzoekenden via Social Return naar werk geleid (doel: 60 werkzoekenden).

Conform het plan van aanpak werden drie actielijnen uitgevoerd:

1. Het intensiveren van de inzet op maatwerk;
2. De sectorale benadering;
3. Inzet bij lagere contractwaarden en bij subsidies.

Deze actielijnen werden ingevoerd. De resultaten bleven echter enigszins achter, omdat er niet voldoende arbeidsfitte kandidaten waren die op de vacatures pasten. De verwachting is dat in 2019 de resultaten zullen verbeteren. De reden is dat de cliënten beter in beeld zijn en er wordt ingezet op het arbeidsfit maken van deze cliënten.

In 2018 werd een pilot uitgevoerd met negen subsidierelaties. Het doel was, om op vrijwillige basis, Social Return toe te passen door met name werk, stage- of leerwerkplekken te creëren voor de doelgroep van werkzoekenden van de gemeente. De deelnemende organisaties waren enthousiast en zien volop mogelijkheden. Zij hebben echter tijd nodig om deze nieuwe werkwijze in te voeren. De verwachting is dat er in 2019 resultaten worden geboekt. In 2019 wordt Social Return voortgezet voor de subsidierelaties uit de programma's Zorg (Wmo), Werk en Inkomen, Jeugd, Onderwijs en sport en Veiligheid en bestuur.

3.3.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Promen	Promen voert voor de gemeente Gouda de Wet sociale werkvoorziening (WSW). Kerntaak is het bieden van betaald werk en ontwikkelmogelijkheden voor inwoners met een indicatie op grond van de WSW. Daarnaast worden activiteiten uitgevoerd voor werkzoekenden die gemeentelijke ondersteuning krijgen op grond van de Participatiewet. Doel is om deze inwoners kansen te bieden op zo regulier mogelijk werk. Promen biedt daarvoor in samenwerking met de gemeente onder meer beschermd en beschut werk, re-integratietrajecten, trainingen en begeleiding.

Promen

Doel van het programma Werk en inkomen is dat iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of actief is voor de samenleving. Voor wie dat nodig heeft, is een veilig vangnet beschikbaar. Promen levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van het programma Werk & inkomen door het leveren van diensten voor inwoners die ondersteuning krijgen op grond van de Participatiewet. Via deze weg krijgen meer inwoners de kans om te werken in een zo regulier mogelijke werkomgeving en waar nodig op een beschutte werkplek.

Met ingang van 2018 zijn de regionale afspraken over de toekomst van Promen ingegaan. Door deze afspraken kan de gemeente Gouda zelf bepalen op welke wijze zij Promen wil inzetten voor de Participatiewet. Uitgangspunt van Gouda blijft om de opgebouwde kennis en kunde van Promen voor de inwoners met een arbeidsbeperking optimaal te benutten en toe te werken naar een gezamenlijke uitvoering. Zo is in het kader van de nieuwe sociale dienst een 'verlengde screening' ontwikkeld met inzet van expertise van Promen en de gemeente om cliënten beter in beeld te krijgen.

3.3.5 Wat heeft het gekost?

3.3.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Inkomen	27.986	28.621	27.176	1.445
PG Minimabeleid	4.193	4.025	4.151	-126
PG Werk (en activering)	15.096	15.189	14.972	217
Totaal lasten	47.275	47.835	46.299	1.536
Baten				
PG Inkomen	-23.812	-25.007	-24.805	-202
PG Minimabeleid	-110	-110	-185	75
PG Werk (en activering)	-632	-648	-977	329
Totaal baten	-24.554	-25.765	-25.967	202
Saldo van baten en lasten	22.721	22.069	20.331	1.738
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-160	-893	-893	0
Gerealiseerd resultaat	22.561	21.177	19.439	1.738

3.3.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Inkomen	1.445.000	V		202.000	N	
Bijstandsvorderingen inkomen: De inbaarheid van uitstaande bijstandsvorderingen wordt jaarlijks geactualiseerd mede op basis van historie. In verband met de afname van de debiteurenvorderingen (meer ontvangsten) neemt de voorziening voor bijstandsvorderingen af; dit levert per saldo een voordeel op van € 183.000.	183.000	V	I			
Participatiewet-uitkeringen: De uitgaven voor de PW-uitkeringen zijn in 2018 sterk gedaald door afnemende aantallen. Daarnaast is rijkssubsidie sterk gestegen. Aangezien de gemeente bij het 2e ijkmoment nog uitging van een tekort van € 1,4 miljoen (de stijging van de rijkssubsidie was nog niet bekend) levert dit voor 2018 een voordeel op van per saldo € 0,95 miljoen.	1.208.000	V	I	258.000	N	I
BBZ: Zowel de uitgaven als de inkomsten van de Zelfstandigen zijn lastig vooraf te ramen. De uitgaven zijn iets achtergebleven bij de begroting (voordeel € 36.000). Er zijn in 2018 € 31.000 aan invorderingen ingeboekt en de rijkssubsidie geeft een voordeel van € 24.500. Ten opzichte van de begroting is er per saldo een voordeel op de baten van € 56.000.	36.000	V	I	56.000	V	I
Overig	18.000	V	I			
Minimabeleid	126.000	N		75.000	V	I
Bijstandsvorderingen: De inbaarheid van uitstaande bijstandsvorderingen wordt jaarlijks geactualiseerd, mede op basis van historie. In verband met de afname van de debiteurenvorderingen (meer ontvangsten) voor de bijzondere bijstand neemt de voorziening voor bijstandsvorderingen af (€ 23.000 voordeel). Daarnaast hebben er meer terugvorderingen plaatsgevonden gedurende het jaar dan vooraf geraamd (€ 174.000 t.o.v. geraamd € 110.000). Dit levert per saldo voor de baten en lasten een voordeel op van € 87.000.	23.000	V	I	64.000	V	I
Bijzondere bijstand: De uitgaven voor de bijzondere bijstand (zoals voor de kosten van een bewindvoerder ingeval van beschermingsbewind of voor andere onvoorzien maar noodzakelijke kosten zoals bijvoorbeeld een verhuizing) zijn op basis van aanvraag en is vooraf moeilijk in te schatten (openeinde-regeling); per saldo is hier minder beroep op gedaan dan begroot (zoals o.a. een lagere instroom van statushouders in 2018) waardoor een voordeel is ontstaan van € 78.000.	78.000	V	I			
Individuele inkomensvoorslag: Door de uitbreiding van de doelgroep (met ingang van 2018 is de gewijzigde regeling van kracht waarbij de hoogte van de bedragen zijn gewijzigd en per minderjarig kind in een huishouden een extra toeslag wordt verstrekt) zijn de uitgaven omhoog gegaan. Ten opzichte van de begroting levert dit een nadeel op van € 206.000.	206.000	N	I			
Stadspas: 2018 is het eerste volledige jaar waarin de stadspas beschikbaar is. Aan het begin van het jaar is een eerste inschatting gemaakt van de te verwachten uitgaven (totaal ca. € 776.000 begroot). Er is goed gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de stadspas te bieden heeft; dit geldt voor alle regelingen die er onder vallen (schoolkostenregeling, sportvouchers en het jeugdtegoed. Hierdoor zijn er meer uitgaven geweest dan in eerste instantie ingeschat (€ 89.000 nadelig). De baten betreft de eigen bijdragen van de verkoop	89.000	N	I	11.000	V	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
van de passen voor niet minima; deze zijn niet apart begroot en zorgen voor een klein voordeel.						
Schuldhelpverlening: In 2018 is het eerste jaar dat er gestart is met eigen afdeling voor de schuldhelpverlening. Het opstartjaar stond vooral in teken van het opzetten en inrichten van de werkprocessen; deels werd hiermee gebruikt gemaakt van inhuur. Gedurende het jaar zijn er meer personen aangenomen die het werk structureel gaan invullen. De vooraf ingeschatte uitvoeringskosten zijn iets lager uitgevallen waardoor er een voordeel is in 2018 van € 68.000 (begroot was € 568.000).	68.000	V	I			
Werk (en activering)	217.000	V		329.000	V	
Regionale projecten: Diverse projecten in de regio zijn niet volledig tot uitvoering gekomen (voordeel € 112.000). Voorgesteld wordt om het resterende saldo over te hevelen naar 2019.	251.000	N	I	363.000	V	I
Re-integratiegelden: Per saldo is er op de re-integratiegelden een onderbesteding van € 220.000. In 2018 is primair inzet geweest op het in beeld brengen van cliënten met eigen medewerkers. Daardoor is er minder budget ingezet voor ingekochte trajecten en ondersteuning.	190.000	V	I	30.000	V	I
Volwasseneneducatie: In 2018 was voor de regio Midden-Holland een budget beschikbaar van € 788.000 (inclusief het meegenomen bedrag uit 2017). De bestedingen van de organisaties die uit dit budget gefinancierd werden zijn achtergebleven. Dit betekent dat een deel van het budget (€ 48.000) wordt teruggevorderd door het Rijk. Een deel van het nog niet bestede budget mag meegenomen worden naar het volgend boekjaar (25%). Het saldo van de baten en lasten is t.o.v. de begroting neutraal (i.c. € 66.000).	66.000	V	I	66.000	N	I
WSW: De indexering van de WSW-gelden naar aanleiding van de meicirculaire levert een voordeel op van € 211.000; bij het 1e ijkmoment 2018 is reeds een vergelijkbaar bedrag ten laste van het perspectief gebracht met het verwerken van de begroting van Promen. Over het hele jaar is dit budgetneutraal.	211.000	V	I			
Overig	1.000	V	I			

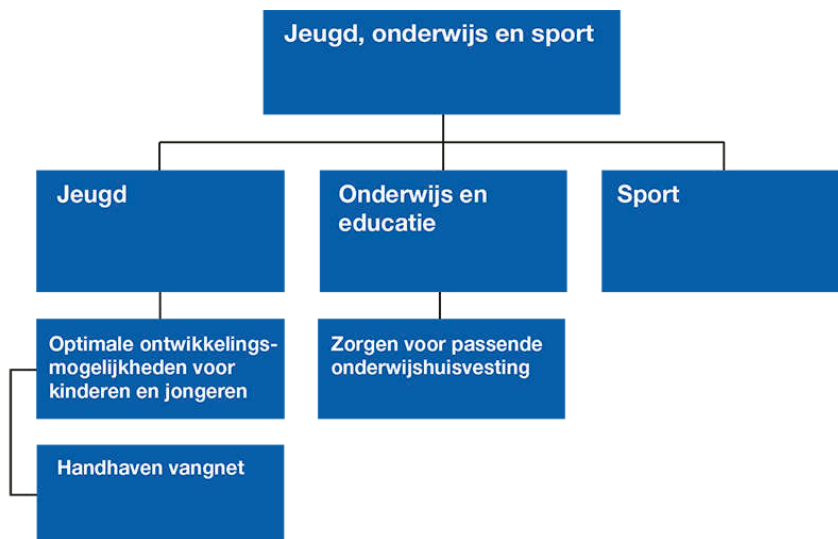

3.4 Jeugd, onderwijs en sport

Toelichting op de foto:

Opening uitbreiding rugby-veld van RFC Gouda door wethouder Michiel Bunnik.

3.4.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.4.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren, die (ook) gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op de website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de waarden uit de Goudse programmabegroting 2018-2021 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Gouda betreurt het dat de kengetallen veelal niet van recente datum zijn en vaak onvoldoende aansluiten bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
1	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2016	10,6	10,7
			eerste halfjaar 2018	8,7	9,2
2	Jongeren met jeugdreclassering	%	2016	0,7	0,5
			eerste halfjaar 2018	0,5	0,3
3	Jongeren met jeugdbescherming	%	2016	1,4	1,2
			eerste halfjaar 2018	1,2	1
4	Jongeren met delict voor rechter	%	2015	2,24	1,45
5	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2014	2,1	2
			2016	1,8	2
6	Absoluut verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2016	0,27	2,01
			2017	0,99	1,81
7	Relatief verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2016	58,54	26,88
			2017	56,07	26,55
8	% Niet-sporters (% t.o.v. inwoners totaal)	%	2014	51,2	49,9
			2016	50,4	48,7

Toelichting bij absoluut en relatief verzuim

De Goudse pro-actieve aanpak bij schoolverzuim is erop gericht dat scholen vroegtijdig contact opnemen met bureau leerlingzaken. Scholen worden in onze aanpak nadrukkelijk ook gevraagd om elk verzuim actief te melden. Vervolgens wordt elke melding onderzocht en opgepakt. Deze pro-actieve aanpak kan een verklaring zijn van het hoger aantal meldingen per 1.000 leerlingen dan het landelijke gemiddelde.

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
2	Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
3	Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
4	Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
5	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018".
6	Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017".
7	Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017".
8	% Niet-sporters (% t.o.v. inwoners totaal)	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

3.4.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Jeugd en onderwijs

Optimale ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren

Jeugd en jongerenwerk

Voor de jeugd in Gouda is er een veelzijdig aanbod aan activiteiten gericht op welzijn en ontwikkeling. Een belangrijk deel daarvan heeft een preventieve werking. De gemeente stuurt op samenwerking, collectivering en gerichte inzet door subsidiepartners zoals de Brede School, GGD, MEE, Kwadraad, Sport.Gouda. Dat gebeurt bij voorkeur in samenwerking met de scholen.

Specifiek voor risicojeugd wordt jongerenwerk ingezet, uitgevoerd door Stichting Jong. Zij heeft de opdracht vroegtijdig signalen van overlast gevend en pre-crimineel gedrag waar te nemen, te duiden en activiteiten te ontwikkelen in de wijken gericht op ombuiging van overlast naar een positieve bijdrage aan de wijk en positieve ontwikkeling van de jeugdigen zelf. Hierin werken ze samen met o.a. Brede School, Sport.Gouda, politie, JPT en scholen.

Kinderopvang

Op 1 januari 2018 is de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang en de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Met de laatste wet is de financiële toegankelijkheid van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang voor werkende ouders gelijkgeschakeld. Doel is dat alle peuters naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. Ook de kwaliteit van peuteropvang (voormalig peuterspeelzaalwerk) en kinderopvang is gelijkgeschakeld. In 2018 is de overgang van oud naar nieuw goed verlopen. Alle peuterspeelzalen zijn kinderdagverblijf geworden en voldoen aan de bijbehorende kwaliteitseisen wat is gecontroleerd door de GGD.

Onderwijs achterstandenbeleid

Het lokaal onderwijsachterstandenbeleid wordt in samenwerking met de schoolbesturen, de kinderopvangorganisaties, de Brede School en de Weekendschool uitgevoerd in de vorm van voorschoolse educatie op de peuteropvang, schakelklassen in het primair onderwijs en stadsbrede activiteiten door de Brede School en de Weekendschool. Vanaf 2020 moet de voorschoolse educatie worden uitgebreid van 10 naar 16 uur per week. De rijksuitkering onderwijsachterstandenbeleid is daartoe verhoogd. In 2018 konden kinderopvangorganisaties subsidie aanvragen om pilots met 16 uur VVE te draaien. Het onderwijsachterstandenbeleid is in 2018 herijkt, dit proces zal in 2019 worden afgerond.

Aansluiting passend onderwijs en jeugdhulp

Voor de aansluiting van passend onderwijs en jeugdhulp wordt er zowel regionaal als lokaal overleg gevoerd met het onderwijs. In 2018 zijn, met instemming van de gemeenten, de ondersteuningsplannen passend onderwijs vastgesteld. Hierin geven de samenwerkingsverbanden aan, welke ondersteuning de aangesloten scholen bieden en wat daarvoor regionaal wordt ingezet.

In de zomer is gestart met een aantal regionale projecten waar Gouda de trekker in is samen met een vertegenwoordiging vanuit de samenwerkingsverbanden. Thema's zijn de samenwerking tussen school en lokaal team, de inzet van jeugdhulp in het speciaal onderwijs en onderwijs voor kinderen met een grote zorgbehoefte (leerrecht). Dit sluit nauw aan op de laatste ontwikkelingen op landelijk niveau. Het regionale project Jeugdhulp op school voor het voortgezet onderwijs is in 2018 gecontinueerd. Op basis van een evaluatie is regionaal besloten tot verlenging tot de zomer 2020.

Ten slotte is er samen met de samenwerkingsverbanden in oktober 2018 een regionale bijeenkomst georganiseerd. Focus lag op het versterken van de samenwerking tussen de scholen en de lokale teams. In 2019 wordt dit vervolgd met Goudse sessies.

Voorkomen vroegtijdig schoolverlaten

Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (vsv) is al jaren een belangrijke prioriteit in het Nederlandse en Goudse beleid. Vanuit de gedachte dat vsv'ers gemiddeld een lager welzijn hebben, een lager inkomen en een kleinere kans op het vinden van een baan dan jongeren die hun startkwalificatie behalen (minimaal HAVO, VWO of MBO niveau 2).

Landelijk, regionaal en ook in Gouda stijgt het aantal vsv'ers van het schooljaar 2017-2018, na een lange periode van daling. Gouda zit met 2,04% vsv boven het landelijke gemiddelde van 1,89% .

De stijging van vsv in de Regionaal Meld- en Coördinatiepunt-regio (RMC) en Gouda is deels te verklaren door 'groenpluk': jongeren stoppen met hun opleiding om te gaan werken. Met een nieuwe maatregel verkent het RMC de oorzaken en werkt met betrokken partijen (jongeren, werkgevers en opleiding) aan oplossingen. Deze nieuwe maatregel geeft aan hoe de rol van RMC de laatste jaren verschuift van het voorkomen van vsv en terugleiden naar onderwijs, naar een verbrede aanpak. Hierbij werken vertegenwoordigers uit onderwijs, gemeenten, zorg en arbeidsmarkt samen om jongeren voor te bereiden op zelfstandige deelname aan de maatschappij (zoals behalen van een startkwalificatie, ondersteuning naar werk of een zorgtraject). Daarom benadrukt het RMC 'het verhaal achter de cijfers'. Door deze outreachende aanpak heeft het RMC jongeren goed in beeld, kennen hun situatie en kunnen op maat aan oplossingen werken.

Dossiertoets jeugd

Het Sociaal Team 0-100+ kan voor jeugdigen een advies uitbrengen voor verwijzing naar een jeugdhulpaanbieder voor alle diensten die zijn ingekocht door de regio Midden-Holland. Het advies dient onderbouwd te zijn conform de richtlijnen die hiervoor zijn opgenomen in de verordening Jeugdhulp en Wmo. De afdeling Zorg en Welzijn toetst vanaf 2018 deze aanvragen zowel inhoudelijk als procedureel. Per jaar worden er gemiddeld 1500 aanvragen (gemiddelde van 2015, 2016 en 2017) voor unieke maatwerkvoorzieningen voor jeugdigen verwerkt waarbij het Sociaal Team de verwijzer is. Gedurende 2018 zijn alle adviezen getoetst. Naar aanleiding van deze toets is gewerkt aan verbetering van de inhoudelijke kwaliteit van de aanvragen via het sociaal team en aan de procedure die vanuit de verordening gevolgd wordt. Door inzet op de toets is de samenwerking met het sociaal team verbeterd, wordt er scherper en breder gekeken naar wat er nodig is bij de hulpvraag van de gezinnen en wordt er gestuurd op het werken middels de inkoopafspraken zoals deze zijn gemaakt. Tevens zien we dat deze stappen ook financieel gunstig uitpakken. Deze verbeterende lijn en daarmee de toets wordt in 2019 voortgezet.

Handhaven vangnet

Goudse Preventieteam

Omdat er in Gouda ook jonge kinderen opgroeien in (de buurt van) criminele gezins- of familieverbanden is het van belang om alert te zijn op de eerste risicosignalen en dan klaar te staan met een adequaat hulpaanbod. Een instrument als het Preventief Interventie Team (PIT) voorziet hierin. Op verzoek van het college en de gemeenteraad is er gewerkt aan een verkenning naar de invoering van deze brede preventieve maatregel. Naar aanleiding van deze verkenning is besloten te starten met een kleinschalige pilot. Hiertoe zijn in 2018 voorbereidingen getroffen die vooral gericht waren op afstemming met scholen en partners in de stad. Dat was een intensief proces en met resultaat: er zijn 3 scholen die mee willen werken, er is een zorgaanbieder die de pilot wil uitvoeren en zijn er afspraken met sociaal team en zorgaanbieders over aansluiting bij lopende initiatieven op basisscholen. Het Goudse preventie-team (GPT) kan nu van start gaan.

Aanpak huiselijk geweld

In 2018 heeft een (ambtelijke) werkgroep van gemeenten in Hollands Midden een regiovisie voor de periode 2019-2023 uitgewerkt.

Deze gaat uit van dezelfde drie actielijnen als het Nationaal Meerjarenprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis (van de ministeries VWS, V&J en de VNG):

1. Eerder en beter in beeld;
2. Stoppen en duurzaam oplossen;
3. Aandacht voor specifieke groepen (zoals ouderen, eerge relateerd geweld en complexe scheidingen).

Door met regiogemeenten gezamenlijk op te trekken in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, kunnen we naar verwachting effectief en efficiënt werken aan de opgaven die voorliggen en invulling geven aan het opdrachtgeverschap voor regionaal werkende partners, zoals Veilig Thuis en het Centrum voor Seksueel Geweld (CSG).

Jeugdbeschermingstafel

Sinds 2015 is de toeleiding van kinderen en jongeren naar de Raad voor de Kinderbescherming geregeld door middel van de Jeugdbeschermingstafel Midden-Holland. In 2018 is, net als in 2016 een evaluatie uitgevoerd onder professionals over de jeugdbeschermingstafel. De beoordeling was wederom positief, professionals zijn beter bekend met de werkwijze, zijn tevreden over bereikbaarheid en de afspraken met betrekking tot de gezinnen worden gemaakt. Ook de tevredenheid van ouders blijft hoog. Er is een monitorsysteem opgezet dat inzicht geeft in het proces voor en na de tafel en daarnaast inzicht geeft in de problematiek die aan de Jeugdbeschermingstafel gemeld wordt. Dit systeem wordt in 2019 verder doorontwikkeld.

Aansluiting gedwongen kader

De gemeente stuurt aan op een logische en soepele aansluiting van het vrijwillige en gedwongen kader onder andere door het stimuleren van samenwerking tussen gecertificeerde instellingen en Sociaal Teams. In 2018 zijn hiertoe medewerkers van de gecertificeerde instellingen voor een aantal vaste uren per week toegevoegd aan de sociale teams. Zij ondersteunen de sociaal teams onder andere in het beoordelen van de veiligheid in gezinnen.

Onderwijshuisvesting

De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. De manier waarop de gemeente deze taak invult is vastgelegd in het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs. De uitvoering van beleid vindt plaats binnen de kaders van de Verordening Voorzieningen in de huisvesting onderwijs.

Een deel van de schoolgebouwen is aan het eind van hun levensduur en voldoet zowel functioneel als technisch niet meer aan de eisen van deze tijd. Samen met de schoolbesturen en een extern adviesbureau is een integraal huisvestingsplan (IHP) opgeleverd voor de komende vijftien jaar. Op basis van gezamenlijke uitgangspunten en een quickscan van gebouwen zijn verschillende scenario's voor herschikking, nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen uitgewerkt. Verder is gewerkt aan opbrengsten uit vrijvallende locaties en de meerkosten van energieneutrale schoolgebouwen. Het IHP is in maart afgerond en aan de raad aangeboden. Besluitvorming is voorzien in 2019.

De Regenboogschool, een school voor speciaal onderwijs, is verzelfstandigd en tijdelijk ondergebracht op twee locaties. De definitieve huisvesting van de school maakt onderdeel uit van het IHP.

Het schoolgebouw van het Kespercollege, een school voor speciaal voortgezet onderwijs, heeft twee verbouwingen ondergaan om het groeiend aantal leerlingen op te kunnen vangen. Het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs blijft toenemen. In het IHP is voorzien in uitbreiding van het gebouw op eigen terrein. De tijdelijke school in Westergouwe is uitgebreid met zes lokalen. De capaciteit van de school is hiermee voldoende om de periode tot de bouw van een permanente school te overbruggen.

Het Driestar College heeft het gebouw aan de Clematislaan inmiddels verlaten en de huisvesting op eigen terrein uitgebreid. Het gebouw Clematislaan is bestemd voor de huisvesting van de (v)so De Ark samen met het kinderdagcentrum Bloemendaal van Gemiva. Een ophoging van het budget was eerder noodzakelijk vanuit het ontwerp voor de renovatie en verbouwing.

De verkoop van het Weeshuiscomplex is inmiddels een feit. In de plannen blijft er geen ruimte beschikbaar in het voormalige streekarchiefgebouw voor de Casimirschool. Dit betekent dat de Casimirschool in 2018 moest verhuizen. Het schoolgebouw aan de Herpstraat 1 is inmiddels opgeknapt en door de school als dependance in gebruik genomen. De definitieve huisvestingsoplossing voor de Casimirschool is onderdeel van het IHP.

Voor diverse wettelijke taken is een investeringskrediet opgenomen in het Programma 2019, bijvoorbeeld voor nieuwe leermiddelen bij het starten van een nieuwe groep in het basisonderwijs en een bouwkundige aanpassing aan een schoolgebouw.

Sport

2018 was het eerste volledige jaar van de uitvoering van de in 2017 vastgestelde Nota Sport en Bewegen in Gouda 2022. In het kader van het speerpunt Sport en Sociaal Domein is in 2018 de subsidieregeling Sportimpuls aangescherpt en verlengd tot de zomer van 2020. In 2018 maakten dertien verenigingen en/of andere organisaties gebruik van de regeling waardoor diverse nieuwe activiteiten voor kwetsbare doelgroepen ontstonden. In september organiseerde Sport.Gouda in dit kader een zeer goed bezocht sportcongres over sport en het sociaal domein.

Voor een toekomstbestendig voorzieningenaanbod kwam een extra bedrag van twee miljoen euro beschikbaar voor de periode tot en met 2022. Met dat bedrag kan een groter deel van het achterstallig onderhoud uitgevoerd worden.

In 2018 werd een van de velden van voetbalclub Jodan Boys gerenoveerd en kreeg de rugbyclub de beschikking over een extra (mini)veld. Ook werd gestart met de voorbereidingen van de bouw van de tijdelijke sporthal op de Tobbelocatie en werd het besluit genomen om het hoofdveld van Olympia in 2019 te gaan vervangen door kunstgras waardoor de capaciteit van de vereniging sterk vergroot wordt.

In de plannen voor de nieuwe wijk Westergouwe werd verkend welke sport- en beweegvoorzieningen daar nodig zijn zoals een binnensportaccommodatie, een multifunctioneel sportveld en genoeg gelegenheid in de openbare ruimte om in beweging te komen.

In 2018 werd ook de vitaliteitsscan uitgevoerd onder sportverenigingen. De resultaten zijn begin 2019 beschikbaar.

Er werden vijf Goudse sportpenningen uitgereikt aan sporters die bijzondere prestaties geleverd hebben.

Ten slotte werd verder invulling gegeven aan de verzakelijking van de relatie met Sport.Gouda. Zo werden de overlegvormen strakker geregeld en is de per 1 januari 2018 geldende nieuwe dienstverleningsovereenkomst de leidraad geworden volgens welke we met elkaar samenwerken.

Omschrijving indicator	Streefwaarde (indien van toepassing)	Resultaat
Aantal inwoners dat minstens 30 minuten per dag beweegt	Hoger dan landelijk gemiddelde (63%)	Gerealiseerd: 63-66% (bandbreedte uit onderzoek GGD HM 2016)
Aantal kinderen dat 5 dagen per week 60 minuten per dag beweegt	Landelijk gemiddelde (4 t/m 12 jaar: 23% en 12 t/m 17 jaar: 26%)	11 - 17 jaar: 16% (kerncijfers jongerenpeiling GGD MH 2013)

3.4.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden. Het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht.
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.
Sport.Gouda	Sport.Gouda B.V. heeft als doel: het op economisch verantwoorde wijze beheren en exploiteren van de sportaccommodaties in Gouda ten behoeve van de sportbeoefening en vrije tijdsbesteding van de inwoners van de Gouda en de regio; het ontwikkelen en verzorgen van sport- en activiteitenprogramma's ten behoeve van de inwoners van de Gouda en de regio.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Goed ingerichte en beheerde recreatiegebieden in de nabijheid van de stad bevorderen bewegen en verbeteren daarmee een actieve en gezonde samenleving. De Goudse Hout en de Reeuwijkse Hout zijn nu al bijvoorbeeld gebieden waar veel gewandeld, hard gelopen, gefietst, en gesport (bootcamp) wordt.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)

Voor gezondheidsbevordering in het onderwijs wordt de Gezonde School methode gehanteerd: vraaggericht, integraal, structureel en in samenwerking met de sociale omgeving. Tevens wordt geadviseerd en ingezet met interventies voor beleid en regelgeving, gezondheidseducatie, schoolomgeving en (vroeg)signalering. Voor de kinderopvang kan hetzelfde uitgangspunt worden gehanteerd, maar dit staat om budgettaire redenen v.w.b. de uitvoering nog in de kinderschoenen. Samenwerking tussen JGZ-verpleegkundigen en adviseurs gezondheidsbevordering optimaliseert de advisering en ondersteuning aan het onderwijs doordat individugerichte begeleiding en mogelijkheden voor collectieve aanpak in samenhang worden gebracht. De effectiviteit wordt nog verder vergroot als het gedachtegoed ook breder en in samenhang in de wijk wordt uitgedragen. Wijkgericht werken wordt steeds vaker ingezet vanuit Gezondheidsbevordering.

De politie is via zorgmeldingen bij Veilig Thuis, conform landelijke afspraken, hoofdleverancier van aanmeldingen bij het Jeugd Preventieteam (JPT). De afname van aanmeldingen bij het JPT is evenredig over de gehele regio. De afname van aanmeldingen bij het JPT is mogelijk (mede) het gevolg van de personele bezetting van de politie.

Dat het aantal aanmeldingen een afname in 2018 laat zien, heeft niet tot gevolg dat er minder werk ligt. Het merendeel van de trajectbegeleiding wordt binnen drie maanden afgesloten. Een reden van soms langere doorlooptijden zijn de bewerkelijke zaken, zoals zaken met crimogeen signaalgedrag, waar gedurende het traject blijkt dat er veel zorgvraag onder zit.

Veilig Thuis heeft zich in 2018 voorbereid op de aanpassing Wet meldcode, de radarfunctie en het nieuwe Handelingsprotocol, die allen vanaf 1 januari 2019 van kracht zijn geworden. De werkprocessen en diensten zijn aangepast, een nieuw informatieprotocol (t.b.v. CBS-cijfers) is ontwikkeld, het registratiesysteem is doorontwikkeld en medewerkers zijn getraind in de nieuwe werkwijze.

Per 1 mei 2018 is Veilig Thuis Hollands Midden met een spoedteam gestart. Veilig Thuis pakt een deel van de spoedzaken die huiselijk geweld en kindermishandeling betreffen nu zelf op, voorheen stuurde Veilig Thuis in spoedgevallen het Crisis Interventieteam (CIT) op pad om ter plaatse een snelle veiligheidsinschatting te maken. Het spoedteam van Veilig Thuis bepaalt of er acuut acties nodig zijn en als dit het geval is, pakt CIT de casus op. In de regio wordt inzet gepleegd voor het proces Wet Tijdelijk Huisverbod. Sindsdien zijn medewerkers van Veilig Thuis de procescoördinatoren in dit proces.

Sinds 2018 wordt bij de weging inzet gevraagd van het CIT om thuis of op het politiebureau mee te wegen als er minderjarigen betrokken zijn. Ook is afgesproken dat al eerder in het proces de vrouwenopvang en andere organisaties die gespecialiseerd zijn in het thema huiselijk geweld mee beoordelen welke partijen het beste ingezet kunnen worden.

Het totaal aantal meldingen is bij het Meldpunt Zorg en Overlast in de eerste helft van 2018 toegenomen ten opzichte van 2017. Het valt op dat de meldingen vanuit bijna alle soorten melders zijn toegenomen. Het Meldpunt Zorg en Overlast heeft geen invloed op het meldgedrag van de melders. Iedereen kan een melding doen en één van de melders is het Sociaal Team. Het Sociaal Team meldt, volgens afspraak, bij het Meldpunt complexe zaken waarbij er is sprake is van zorgmijndend gedrag en zaken die vastlopen.

Iedereen is in de gelegenheid om bij het Meldpunt complexe zaken te melden, waarbij er is sprake is van zorgmijndend gedrag en zaken die vastlopen.

Het werk van het Meldpunt gaat vaak over het zorgen van een doorbraak in een situatie waar hulp is vastgelopen. Dit is onderdeel van het werkproces en de vaardigheden van de meldpuntmedewerkers.

In 2018 is aandacht voor afspraken met de lokale teams over de lokale en de regionale inzet van bemoeizorg, gericht op zorgmijders. Deze afspraken krijgen vorm vanuit het overleg bemoeizorg in de regio Midden-Holland. Gemeenten en GGD nemen actief deel aan het overleg.

Sport.Gouda

2018 was het eerste jaar van de nieuwe DVO. Middels kwartaalrapportages wordt structureel gemonitord wat de voortgang is van de uitvoering. Sport.Gouda zorgt voor een toekomstbestendig voorzieningenaanbod, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en sportvelden. In 2018 is gewerkt aan een planning om extra beschikbaar gestelde middelen voor accommodatieonderhoud zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten. Tevens zijn de plannen voor de bouw van een tijdelijke sporthal op de Tobbelocatie verder ontwikkeld.

Daarnaast stimuleert Sport.Gouda actieve sportbeoefening. Er zijn nieuwe beweegarrangementen ontwikkeld voor kwetsbare doelgroepen, er zijn sportcafés en een sportsymposium georganiseerd en met een aantal verenigingen zijn projecten in het kader van sport en sociaal domein opgestart. De subsidieregeling Sportimpuls is verlengd. Dit alles draagt bij aan de beleidsdoelen van het programma Zorg (preventie en participatie) en van het programma Jeugd, onderwijs en sport. In samenspraak met onder andere de VGSO (vertegenwoordiger sportverenigingen) wordt de mogelijkheid van het op- en/of inrichten van een sportraad onderzocht, in samenhang met het opzetten van een klantenplatform. Hierin moet ook het geluid van individuele sporters hoorbaar zijn.

3.4.5 Wat heeft het gekost?

3.4.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Jeugd	27.952	31.198	31.055	144
PG Onderwijs en educatie	14.993	14.446	14.251	195
PG Sport	8.424	8.633	8.389	244
Totaal lasten	51.369	54.277	53.694	582
Baten				
PG Jeugd	-98	-2.263	-2.216	-47
PG Onderwijs en educatie	-4.226	-4.411	-4.567	156
PG Sport	-2.938	-3.020	-2.945	-76
Totaal baten	-7.262	-9.694	-9.728	34

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Saldo van baten en lasten	44.107	44.583	43.967	616
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-2.919	-3.199	-3.199	0
Gerealiseerd resultaat	41.188	41.384	40.768	616

3.4.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Jeugd	144.000	V		47.000	N	
Brede basis Jeugd (CJG en jongerenwerk): € 112.000 van het overschot zit bij CJG en komt o.a. voort uit een lagere vaststelling over 2017 bij de RDOG. Het budget voor diverse interventies (waaronder groepsvoorlichting JGZ en Triple P) is dit jaar niet uitgeput. € 57.000 van het overschot zit bij het jongerenwerk, waar onderuitnutting van personele inzet is geweest.	169.000	V	I			
Jeugd- en jongerenwerk: Op subsidiëring van jeugdbeleid zit een voordeel van ca. € 82.000, wat kan worden verklaard doordat er in 2018 nog geen kosten voor het PIT zijn gemaakt, maar zijn uitgesteld naar 2019. De lasten voor Jeugdmatch waren hoger dan begroot. Hier tegenover staat een bijdrage van de deelnemende gemeenten, waardoor het effect budgetneutraal is.	49.000	V	I	28.000	V	I
Peuterspeelzalen: In 2018 is gestart met de kindgebonden financiering peuteropvang en voorschoolse educatie; een geld-volgt-kind-regeling. Vooraf was moeilijk in te schatten hoe hoog de jaarlijkse kosten zouden zijn. In 2018 is minder uitgegeven dan begroot.	203.000	V	I			
Jeugdhulp op school: Voor de lasten van jeugdhulp op school krijgt de gemeente Gouda een bijdrage van scholen. Per saldo is dit budgetneutraal.	82.000	V	I	82.000	N	I
Jeugdbescherming: Het verschil kan verklaard worden door de stijging van het aantal maatregelen, op grond van rechterlijke uitspraak. Dit o.a. in relatie tot de stijging van meldingen bij Veilig Thuis. Overigens beperkt dit verschil op maatregelen zich ten opzichte van 2017 tot € 200.000. Daarnaast zijn er (noodzakelijke) werkzaamheden verricht o.a. in het kader van wachtlijstbeheer, zorgbemiddeling en gesloten jeugdzorg, wat voor een verschil van € 130.000 zorgt.	743.000	N	I			
PGB Jeugd: Het resultaat op deze post heeft een incidenteel karakter. Het is te verklaren doordat uit de afrekening is gebleken dat over het jaar 2017 minder aan PGB's is uitgegeven dan eind 2017 was ingeschat.	334.000	V	I			
Maatwerkvoorzieningen jeugd: Het geringe voordeel is voornamelijk te verklaren uit incidentele voordelen, zoals € 1,2 miljoen vanuit afwikkeling 2015-2017. Daarnaast zijn in de meicirculaire extra rijksmiddelen van € 500.000 beschikbaar gesteld voor het budget Jeugd. Dit voordeel wordt teruggedrongen door tekorten op o.a. GGZ, landelijke contracten en opvoedhulp. Oorzaken zijn o.a. volumestijging en wijziging in complexiteit problematiek.	46.000	V	I			
Overig	4.000	V	I	7.000	V	I
Onderwijs en educatie	195.000	V		156.000	V	
Specifieke uitkeringen: Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten (RMC) en Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV, uitgevoerd door MBO Rijnland) is meer uitgegeven en meer ontvangen dan begroot. Per saldo zijn de baten en lasten altijd neutraal omdat restanten beschikbaar moeten blijven voor volgende jaren.	94.000	V	I	94.000	N	I
OAB: Het positieve saldo bij OAB wordt voor € 106.000 verklaard door afwikkeling 2017 en voor € 123.000 doordat er meer rijksmiddelen zijn ontvangen dan begroot. Dit saldo is gebruikt ter dekking van peuterspeelzaalwerk.				230.000	V	I
Leerplicht: In 2018 is er geen beslag gelegd op de flexibele schil voor personeel; bij uitval is Gouda verplicht direct voor vervanging te zorgen van leerplichtambtenaren werkzaam voor Gouda, Krimpenerwaard en Waddinxveen.	117.000	V	I	13.000	V	I
Onderwijshuisvesting: Het tekort wordt met name veroorzaakt door het plaatsen van extra tijdelijke huisvesting ten behoeve van de school in Westergouwe.	22.000	N	I	1.000	V	I
Overig	6.000	V	I	6.000	V	I
Sport	244.000	V		75.000	N	
In 2017 is de subsidieregeling 'Sportimpuls Gouda 2017' vastgesteld. De regeling is gericht op activiteiten in het sociaal domein. Sportverenigingen die een bredere maatschappelijke rol willen vervullen, konden een financiële bijdrage aanvragen voor sport- en beweegactiviteiten op het gebied van gezondheid, preventie en participatie die Goudse inwoners met elkaar verbindt. Uit de regeling zijn 13 initiatieven voortgekomen. Nog niet alle initiatieven waren aan het einde van 2018 financieel afgewikkeld. Aan de raad wordt voorgesteld het restantbudget door te schuiven naar 2019.	26.000	V	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Uitvoering sportbeleid: Het budget hiervoor is in 2018 niet besteed.	82.000	V	I			
Sportstimulering: De combinatiefunctionarissen spelen een centrale rol in het leggen van de verbinding tussen sport en het sociaal domein. De DVO met Sport.Gouda is in november 2017 verlengd. Op basis hiervan is in 2018 verdere invulling gegeven aan de budgetten voor de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Voorgesteld wordt het restant hiervan ad € 80.000 door te boeken naar 2019.	80.000	V	I			
Opbrengsten sportaccommodaties: In de DVO met Sport.Gouda is voor 2018 geen rekening gehouden met indexering terwijl de budgetten hierop wel waren gebaseerd.	39.000	V	I	39.000	N	I
Overig	17.000	V	I	36.000	N	I

3.4.5.3 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2018	Werkelijk 2018	Vershil
Onderwijshuisvesting	2.172	2.179	-7
Renovatie sportvelden	458	477	-19
Sport zonnepanelen	593	213	381
TOTAAL	3.223	2.869	355

Toelichting op het investeringsoverzicht

Renovatie sportvelden

De overschrijding wordt veroorzaakt doordat van een investering in een kunstgrasmat de BTW niet kan worden verrekend.

Sport zonnepanelen

De investeringsbudgetten voor de zonnepanelen en zonnecollectoren voor Mammoet, Zebra en Groenhovenbad worden doorgeschoven naar 2019. De installaties van de Mammoet en Zebra zijn opgeleverd. De werkzaamheden en oplevering van de installatie op het Groenhovenbad vindt deels in 2019 plaats. De financiële afwikkeling van deze installaties is eveneens in 2019.

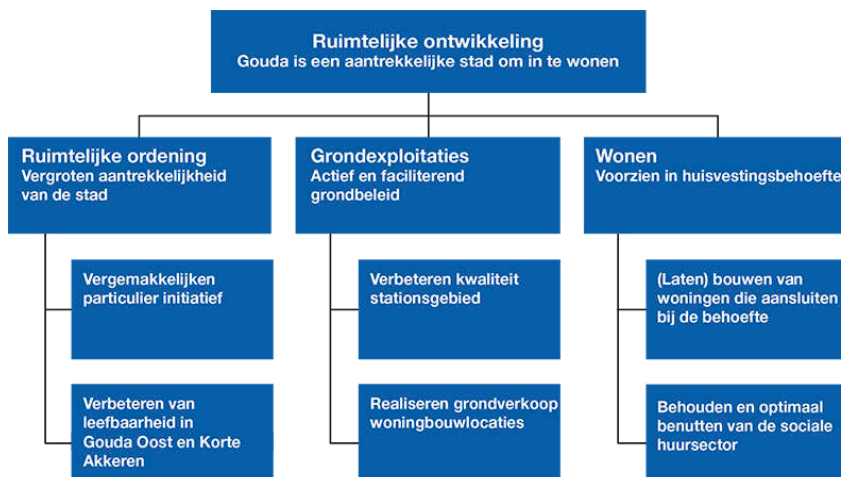

3.5 Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting op de foto:

Feestelijk moment bij de eerste paalhandeling van de bouwprojecten Aan de Jachtvijver en de Nieuwe Stadskade in Westergouwe door wethouder Rogier Tetteroo (midden) en kindervethouder Dies Nieuwenburg.

3.5.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.5.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren, die (ook) gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op de website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de waarden uit de Goudse programmabegroting 2018-2021 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Gouda betreurt het dat de kengetallen veelal niet van recente datum zijn en vaak onvoldoende aansluiten bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
1	WOZ-waarde woningen	duizenden euro's	2012	197	232
			2013	192	223
			2014	182	211
			2015	173	206
			2016	176	209
			2017	179	216
			2018	188	230
2	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2014	5,4	6
			2016	8,4	7,2
3	Demografische druk	%	2017	70,9	69
			2018	71,1	69,6
4	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2017	939	644
			2018	915	649
5	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2017	1006	723
			2018	982	721

De gemiddelde WOZ-waarde van een woning in Gouda volgt in 2017 dezelfde trend als in de rest van Nederland. Ten opzichte van het laagste punt in 2015 kent Gouda een stijging van 8,6%, tegenover een landelijke stijging van 11%. De gemiddelde woonlasten liggen hoog ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Wel is een lokale daling te zien ten opzichte van 2017, tegenover een stijgende lijn in het landelijk gemiddelde.

Nr.	Indicator	Toelichting
1	WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
2	Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
3	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
4	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
5	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

3.5.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Vergroten aantrekkelijkheid van de stad

Vergemakkelijken particulier initiatief

Het is belangrijk om ruimte te bieden aan plannen van ondernemers en bewoners. Het uitgangspunt hierbij is dat zoveel mogelijk flexibel met bestemmingen en het afwijken van bestemmingsplannen wordt omgegaan. Zodat bijvoorbeeld transformatie van leegstaande gebouwen naar woningen mogelijk wordt gemaakt. Er wordt meegedacht met bouwinitiatieven om tot haalbare en creatieve oplossingen te komen. Bouwinitiatieven en voorloverlegplannen worden integraal beoordeeld en er wordt naar gestreefd binnen vier weken duidelijkheid te bieden over de haalbaarheid van het initiatief en inzicht te geven in de te volgen procedure.

Een voorbeeld is een bouwinitiatief voor de vestiging van een bedrijf dat drijvende woningen produceert, op de locatie van de voormalige (vervallen) scheepswerf aan de Goudersedijk 52-60. Na een positieve beoordeling van het bouwinitiatief is het bedrijf inmiddels op deze locatie gevestigd, waarmee deze historische plek nieuw leven is ingeblazen met een eigentijdse functie die aansluit bij en/of voortborduurde op het historische gebruik van deze locatie.

Bij herzieningen van bestemmingsplannen wordt aandacht besteed aan het zoveel mogelijk flexibiliseren van de planregels. In 2018 zijn de volgende bestemmingsplannen vastgesteld:

- Parapluperziening parkeren Gouda;
- Bestemmingsplan Van Heuven Goedhartsingel en Oostvogel;
- Bestemmingsplan Gedenklaan;
- Bestemmingsplan Jozeflocatie.

In 2018 is de programmaorganisatie Omgevingswet van start gegaan. Het programma draagt bij aan het zoveel mogelijk anticiperen op de systematiek en uitgangspunten van de Omgevingswet. Dit doet het programma door zoveel mogelijk aan te haken bij de ontwikkelingen en pilots die in lijn zijn met de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Onder andere door de pilot GoudAsfalt. Deze plek aan de IJssel is een voorbeeld waar de doelen omgevingswet samenkomen: het gaat hier om ruimte geven aan initiatief, het bieden van lokaal maatwerk, vertrouwen en kijken of we met minder regels af kunnen. Er zijn verschillende sessies met belanghebbenden geweest om uiteindelijk een plan van aanpak voor de pilot op te stellen (op te leveren in 2019). De locatie en omgeving zijn zeer geschikt voor een pilot Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

Voor initiatieven in de openbare ruimte is een accountmanager bewonersinitiatieven aangenomen, die initiatieven ondersteunt, verbindingen legt en fungeert als vast aanspreekpunt voor initiatieven. Ook het Platform 2020+, voorheen het Goudse Ambtenaren (GA-team) heeft als doel om initiatieven te ondersteunen en om collega's te helpen met zaken waar ze tegenaan lopen bij initiatieven.

Verbeteren leefbaarheid in wijkontwikkelingswijken Gouda Oost en Korte Akkeren

De woningvoorraad en de leefbaarheid in Korte Akkeren zijn door de gezamenlijke inspanningen van de gemeente en de woningcorporaties al sterk verbeterd. Voor de locatie Gunningmavo is een stedenbouwkundig ontwerp opgesteld. De woningen aan de Roerdompstraat zijn opgeleverd.

Ook in Gouda Oost blijft de gemeente, net als in Kort Akkeren, samen met de twee betrokken woningcorporaties (Woonpartners Midden-Holland en Mozaïek Wonen) werken aan vernieuwingen en zet daarbij landelijke wijkaanpakmiddelen, een beperkte financiële reserve Wijkontwikkeling en een deel van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing in. Ook levert de gemeente een financiële bijdrage door middelen voor het ophogen van de openbare ruimte in dit gebied in te zetten. De komende jaren zal een verkenning plaatsvinden of en in welke andere gebieden op termijn een herstructureringsopgave ligt. De gemeente houdt een vinger aan de pols als het gaat om de leefbaarheid van de verschillende buurten en wijken. Door Woonpartners en de gemeente is samengewerkt aan grondige renovatie van woningen in Oud-Achterwillens.

In 2018 is de Georgine Sanderstoren (66 sociale huurappartementen) opgeleverd. In de plint zijn inmiddels vier winkels gevestigd, die samen met de supermarkten het centrum een eigentijdse uitstraling geven. Het Anne Frankplantsoen is aangelegd, waarmee de wijk meer groen heeft gekregen. Ook is het Springersplein opgeleverd. Voor het Zuidelijk Stempel Oost is een realisatie- en grond overeenkomst getekend met beide woningcorporaties. In december 2018 is de verwerving van de panden aan de De Rijkestraat zonder gerechtelijke tussenkomst afgerond. Voor de Gedenklaan is het gewijzigde bestemmingsplan vastgesteld. Voor de Van Heuven Goedhartsingel / Bernadottelaan is het bestemmingsplan vastgesteld en is gestart met de sloop. Aan de Dunantsingel is de voormalige supermarkt in erfpacht uitgegeven ten behoeve van de wijkmoskee.

Actief en faciliterend grondbeleid

Verbeteren kwaliteit stationsgebied

Vanuit het programma Versnelling woningbouw is met de provincie afgesproken dat Gouda ruimte krijgt om extra 1.000 woningen te bouwen in het (brede) Spoorzone gebied, waarvan 1/3 sociale woningbouw. De gemeente streeft naar een multifunctionele inrichting van het gebied waarin een mix van functies gerealiseerd wordt. Er is een herziening van het bestemmingsplan Spoorzone in voorbereiding die een verruiming van de bestemming mogelijk moet maken naar kantoren, hotel, leisure, maatschappelijke functies en wonen. Hierbij wordt tevens gekeken naar aanpassing van de ruimtelijke /

stedenbouwkundige kaders (bouwhoogtes, dichtheden, etc.) en beeldkwaliteit. Hierbij worden ook de kansen voor gebouwtransformatie en gebiedstransformatie afgewogen.

Voor de Herontwikkeling van het Zuidelijk Stationsgebied zijn in 2018 het voorlopig ontwerp voor de fietsenstalling en de Projectovereenkomst met ProRail en NS afgerond. Voor de openbare ruimte is gestart met het opstellen van het definitief ontwerp. In 2019 zal de uitvoering starten. Volgens de planning is het project eind 2021 gereed.

Realiseren grondverkoop woningbouwlocaties

Gouda kent drie actieve grondexploitaties die een jaarlijkse actualisatie in het Meerjarenperspectief grondexploitatie kennen. In 2018 is vanwege financiële effecten door programmatische wijzigingen binnen projecten aanvullend verlies genomen. Het financiële risico voor de gemeente wordt hiermee verkleind.

Aangenaam wonen voor iedereen

(Laten) bouwen van woningen die aansluiten bij de behoefte

Net als in voorgaande jaren heeft de gemeente ook in 2018 met woningcorporaties en marktpartijen gewerkt aan de opgave voor de invulling van betaalbaar wonen, zowel in de huursector binnen het sociale en geliberaliseerde prijssegment als in de koopsector.

In het afgelopen jaar zijn in totaal 271 nieuwbouwwoningen opgeleverd. Zo werden in Westergouwe 84 woningen opgeleverd. In Middenwillens werden 14 woningen opgeleverd. De laatste fase van Koningshof (37 woningen) is opgeleverd en aan de Achterwillenseweg is het project Houtstaete met 10 koopappartementen opgeleverd. In Gouda Oost werd de Georgine Sanderstoren opgeleverd met 66 sociale huurwoningen en in Korte Akkeren werden aan de Roerdompstraat 15 koopwoningen opgeleverd.

De bouw van 24 sociale huurwoningen in Middenwillens is gestart, evenals de bouw van de woningen in Bunderhof 2 en het project De 3 Notenbomen. Transformatieproject voormalig Stadskantoor aan de Agnietenstraat met 53 sociale huurwoningen is opgeleverd. De transformatie van het andere deel van het voormalige Stadskantoor, Blekerspoort, met 30 koopappartementen is gestart, evenals transformatieproject Heuvellaan 2.

Behouden en optimaal benutten van de sociale huursector

Voor 2019 en met een doorkijk naar de jaren daarna zijn nieuwe prestatie afspraken gemaakt met Mozaïek Wonen en Woonpartners Midden-Holland. Verder is in 2018 in regionaal verband de Regionale Agenda Wonen opgesteld. Ook is in samenwerking met gemeente Waddinxveen, Zuidplas en Bodegraven-Reeuwijk een nieuwe concept Huisvestingsverordening opgesteld. Daarnaast zijn in regioverband de afspraken voor het convenant uitstroom geactualiseerd.

In 2018 is de Regionale Projectenlijst Woningbouw geactualiseerd en vanuit de regio aangeboden aan de provincie. Daarnaast is in 2018 gestart met een nieuwe versie van de Regionale Agenda Wonen Midden-Holland, die in 2019 vastgesteld zal worden.

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2018
Aantal woningen waarmee de voorraad is toegenomen door nieuwbouw na aftrek sloop	Toename van minimaal 220 woningen per jaar tot 2020	265
Binnenlands migratiesaldo	Minimaal 0 per jaar	737*

*Cijfer van 2017, nog geen gegevens over 2018 bekend. Bron cijfer CBS Statline

3.5.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT deel)	De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet hij door - naast milieutaken - ook taken op het gebied van bouwen, woningtoezicht en ruimtelijke ordening (BWT-taken) uit te voeren in opdracht van vier regiogemeenten.
Bedrijfschap Regio Gouda	Het Bedrijfschap regio Gouda ontwikkelt in opdracht van de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas het regionale bedrijventerrein Gouwe Park.
Grondbank RZG Zuidplas	Grondbank RZG Zuidplas heeft tot 2011 strategische grondposities verworven in de Zuidplaspolder voor een integrale gebiedsontwikkeling van dit gebied. Vanwege de economische terugval zijn daarna de grondaankopen beëindigd. Nu voert de grondbank een beleid, gericht op verkoop van de verworven gronden. De deelnemers aan de Grondbank richten zich op een zo gunstig mogelijke waardeontwikkeling van de gronden.

Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT-deel)

De afdeling BWT van de ODMH ziet namens de aangesloten gemeenten toe op de veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Zij doet dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening.

Voor de gemeenten die hun BWT-taken hebben overgedragen handelt de ODMH de aanvragen om vergunning ingevolge Omgevingswet af.

Op grond van beleidsplannen en uitvoeringsplannen wordt, aan de hand van de gemeentelijke criteria, bepaald welk toezichtniveau noodzakelijk is per verleende omgevingsvergunning of activiteit. Naast toezicht voert de ODMH ook de handhaving uit.

Bedrijvenschap Regio Gouda

Op Gouwe Park is in 2018 ca. 7,9 ha aan bedrijfskavels verkocht waardoor zich nieuwe bedrijven in de Goudse Regio hebben kunnen vestigen en bestaande bedrijven uitbreidingsmogelijkheden kregen. Dit komt de groei van de werkgelegenheid ten goede.

In 2018 zijn elf verkoopovereenkomsten gesloten waarvan er in 2018 acht juridisch zijn getransporteerd; de drie resterende volgen in 2019. Met de elf verkoopopdrachten is een oppervlakte gemeoid van 78.912 m2 uitgeefbare grond. De hiermee samenhangende verkoopwaarde van de grond bedraagt € 16,7 mln.

Grondbank RZG Zuidplas

Door de deelname in de Grondbank met 6% is er beperkte invloed op de regionale woningbouwopgave. In 2018 zou worden onderzocht welk woningbouwprogramma wenselijk is in de Zuidplas en hoe de waarde van de aangekochte gronden minimaal kan worden behouden en zo mogelijk vergroot. Een kleinschalige ontwikkeling zal potentieel een negatief effect hebben op de waardebeoordeling van de gronden in bezit van de Grondbank. Een grootschalige ontwikkeling zal - als sprake is van een gelijksoortig woonprogramma - vanwege concurrentie een mogelijk negatief effect hebben op de ontwikkeling van Westergouwe. Dit onderzoek is niet uitgevoerd in 2018 en staat nu voor 2019 ingepland.

3.5.5 Wat heeft het gekost?

3.5.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Grondexploitaties	10.407	17.018	14.423	2.595
PG Ruimtelijke ordening	2.098	2.323	2.168	155
PG Wonen	3.228	4.566	5.309	-743
Totaal lasten	15.733	23.907	21.900	2.007
Baten				
PG Grondexploitaties	-10.405	-16.918	-14.852	-2.066
PG Ruimtelijke ordening	-677	-1.114	-1.170	56
PG Wonen	-1.943	-2.233	-3.587	1.354
Totaal baten	-13.025	-20.265	-19.609	-656
Saldo van baten en lasten	2.707	3.642	2.290	1.351
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-730	-4.928	-4.488	-440
Gerealiseerd resultaat	1.978	-1.286	-2.198	912

3.5.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Grondexploitaties	2.595.000	V		2.066.000	N	
Voor de drie grondexploitaties Westergouwe, Middenwillens en Spoorzone zijn in het verleden verliesvoorzieningen gevormd. Van twee grondexploitaties zijn de voorzieningen in 2018 gedeeltelijk vrijgevallen. Van de derde grondexploitatie is de voorziening in 2018 opgehoogd. Het netto positieve effect komt uit op € 440.000.	2.510.000	V	I	2.070.000	N	I
De nazorgbudgetten van de in 2012 afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn in een reserve gestort. De kosten blijven in 2018 achter bij de raming waardoor een voordeel ontstaat.	85.000	V	I			
Overig				4.000	V	I
Ruimtelijke ordening	155.000	V		56.000	V	
Beheer gronden: Het voordeel aan de batenkant wordt veroorzaakt doordat een aantal percelen aan het einde van het jaar nog notarieel zijn getransporteerd. Bovendien is ten behoeve van onderhoud aan het spoor grond verhuurd aan de Burgemeester Jamessingel (A1). Hier was in de raming geen rekening mee gehouden.	22.000	V	I	54.000	V	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Ruimtelijke ontwikkeling: Voor een bedrag van € 94.000 betreft dit een kostenvoordeel op uitgaven actualisatie bestemmingsplan Spoorzone (afronding in 2019) en Omgevingswet (prioritering opzet Omgevingsplan loopt door in 2019). Aan de raad wordt voorgesteld deze budgetten opnieuw beschikbaar te stellen in 2019.	94.000	V	I			
Bouwen: Ten aanzien van juridische risico's kon een lastenvoordeel van € 21.000 gerealiseerd worden doordat er minder procedures liepen.	21.000	V	I			
Overig	18.000	V	I	2.000	V	I
Wonen	743.000	N		1.353.000	V	
Bouw- en Woningtoezicht: Ten aanzien van aanschrijving / dwangsommen zijn meer kosten gemaakt door een groter aantal juridische (dwangsom)procedures. Dat heeft ook geleid tot een hogere opbrengst verhaalde dwangsommen. De meerkosten en meeropbrengst waren niet begroot.	17.000	N	I	60.000	V	I
Bouw- en Woningtoezicht: In verband met intensievere begeleiding vanuit het bouwplanbegeleidingsteam Westergouwe en de adviescommissie Ruimtelijke kwaliteit hebben de meerkosten € 85.000 bedragen. Deze waren niet begroot. Een bedrag van € 39.000 (nadeel) heeft te maken met de eindafrekening 2018 van de gemaakte uren Bouw- en Woningtoezicht. Ten opzichte van begroot werd voor een bedrag van € 22.000 minder bouwleges ontvangen.	124.000	N	I	22.000	N	I
Woningverbetering: De afwikkeling van een claim zal naar verwachting in 2019 plaatsvinden (€ 250.000 voordeel). Gebaseerd op de doorloop van projecten die in samenwerking met het Kenniscentrum Aanpak Funderingsherstel (KCAF) opgestart zijn is een voordeel gerealiseerd van € 126.000. Aan de raad wordt voorgesteld om beide bedragen in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen.	376.000	V	I			
Stedelijke vernieuwing: De kosten stedelijke vernieuwing (met name restauraties monumenten) zijn verrekend met de daarvoor bestemde provinciale bijdrage. Beide posten waren niet begroot.	58.000	N	I	58.000	V	I
Woonwagenzaken: Een lastennadeel van € 22.000 trad op door hogere onderhoudskosten terreinen. Aan de batenkant kon een voordeel gerealiseerd worden van € 46.000 omdat er meer inkomsten uit verhuur waren.	22.000	N	I	46.000	V	I
Wonen in Gouda: De meerkosten van het woonruimteonderzoek (€ 26.000) waren niet begroot. De rentebaten van de bij het SVn uitstaande middelen waren € 17.000 hoger dan begroot.	26.000	N	I	17.000	V	I
Wijkontwikkeling: Het saldo van zowel het nadeel op de lasten als het voordeel op de baten wordt met de gelijknamige reserve verrekend. Voor 2018 geprognoseerde uitgaven zijn doorgeschoven naar 2019. In 2018 is een aantal panden aangekocht en doorverkocht aan de woningcorporatie. Hier was zowel aan de lasten als aan de batenkant van de raming geen rekening mee gehouden.	861.000	N	I	1.196.000	V	I
Overig	11.000	N	I	2.000	N	I

3.5.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
Voor de nazorgbudgetten van de afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen is in 2017 een reserve gevormd. De verrekening met de reserve is in 2018 lager geweest dan geraamd. Dit komt omdat voor 2018 verwachte uitgaven zijn doorgeschoven in de tijd.	85.000	N	I
De onttrekking aan de reserve Wijkontwikkeling is in 2018 € 355.000 lager uitgevallen als gevolg van het doorschuiven van enkele uitgaven naar 2019.	355.000	N	I

3.5.5.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2018	Werkelijk 2018	Verschil
Herinrichting woonwagenlocatie: betonnen fundering	382	0	382
TOTAAL	382	0	382

Toelichting op het investeringsoverzicht

Herinrichting woonwagenlocatie

Het aanbrengen van een onderheide betonnen plaat om de structurele verzakking van dit gedeelte van het woonwagenterrein op de Eerste Moordrechtse Tiendweg op te lossen is uitgesteld. Naar verwachting zal deze investering in 2020 in gebruik worden genomen.

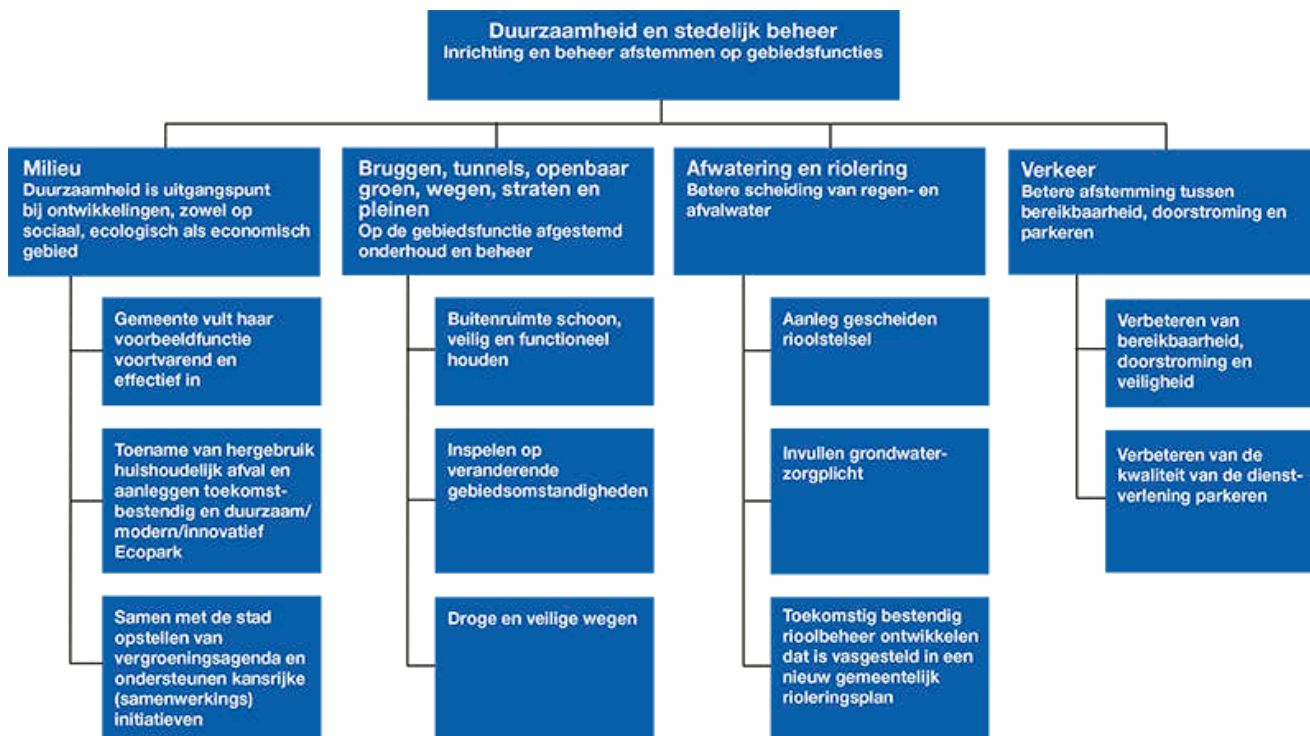

3.6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Toelichting bij de foto:

Uitreiking van de Groenprijs 2018 aan de buurtmoestuin Tulpenpad door wethouder Hilde Niezen.

3.6.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.6.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren, die (ook) gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op de website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de waarden uit de Goudse programmabegroting 2018-2021 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Gouda betreurt het dat de kengetallen veelal niet van recente datum zijn en vaak onvoldoende aansluiten bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
1	Vervallen in de loop van 2018				
2	Vervallen in de loop van 2018				
3	Fijn huishoudelijk restafval	kg	2015	234	200
			2017	169	174
4	Hernieuwbare elektriciteit	%	2015	0,9	11,8
			2017	1,5	13,5

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Vervallen in de loop van 2018	
2	Vervallen in de loop van 2018	
3	Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld restafval dat te groot of te zwaar is om op dezelfde wijze als het huishoudelijk restafval te worden aangeboden.
4	Hernieuwbare elektriciteit	Het CBS hanteert de volgende definitie: Hernieuwbare elektriciteit is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. Kernenergie valt niet onder hernieuwbare elektriciteit.

3.6.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Milieu en Duurzaamheid

Samen met partijen in de stad heeft de gemeente invulling gegeven aan de duurzaamheidsagenda. Aanpak en lijst met acties zijn beschreven in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019. In 2018 is samengewerkt met een flink aantal partijen in de stad, waaronder organisaties, ondernemers, scholen, kerken, sportverenigingen. De duurzaamheidsmakelaar heeft hierin een belangrijke rol gespeeld, en daarnaast de samenwerking met het Duurzaamheidsplatform van bedrijven DPG. De Omgevingsdienst Midden-Holland, ODMH, speelt een belangrijke rol bij de uitvoering. In 2018 is significant meer inzet gepleegd op het thema duurzame ontwikkeling, onder meer door begeleiden van de Goudse warmteanalyse en de Regionale Energiestrategie.

Een (niet limitatieve) opsomming van activiteiten die de gemeente heeft ondernomen en waar de gemeente aan heeft bijgedragen volgt hieronder.

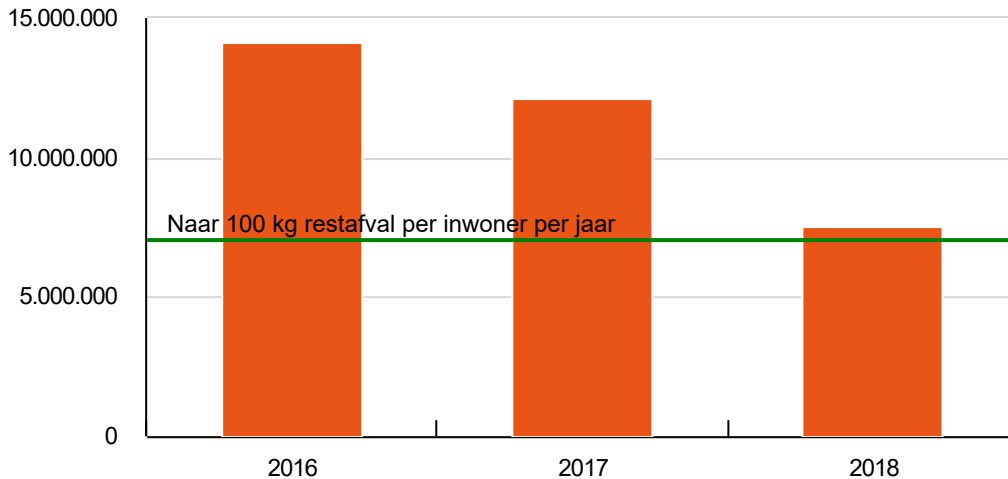
De gemeente vult haar voorbeeldfunctie voortvarend en effectief in

- CO₂-neutrale organisatie: De gemeente koopt 100% groene energie in, in samenwerking met andere gemeenten in de regio. In 2018 is een proef gestart om het kantoorafval in het Huis van de Stad gescheiden in te zamelen. Deze proef wordt uitgebreid en krijgt verder beslag in 2019.
- Duurzame mobiliteit: In Gouda zijn inmiddels zo'n 70 laadpalen. Dit aantal dekt in ruime mate de vraag en groeit naarmate de vraag groeit.
- Vastgoed gemeente: De uitvoering van het verduurzamingsplan is gestart. Er zijn 4 showcases aangewezen om als eerste (met extra communicatie) te worden aangepakt: Garensponnerij, Schouwborg, Chocoladefabriek en Kinderboerderij.
- Duurzaam inkopen: Het actieplan Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) wordt stapsgewijs uitgevoerd. Gouda heeft in oktober het "betonconvenant Midden-Holland" ondertekend, samen met andere gemeenten en marktpartijen. Bij inkoop zijn Social return, Fairtrade en duurzame mobiliteit belangrijke uitgangspunten.

Toename van hergebruik huishoudelijk afval

Doelstelling van de invoering van Afval Scheiden Loont is 75% afvalscheiding in 2020. Dat komt overeen met 100 kg restafval per inwoner per jaar. Hieronder het resultaat van 2018 vergeleken met jaren daarvoor:

Ontwikkeling kg restafval 2016-2017-2018

Het afvalscheidingspercentage in 2018 is 71.

Samen met de stad toewerken naar een CO₂-neutrale en aardgasvrije gemeente

- Duurzame impulsen: De gebiedsgerichte energie-aanpak op bedrijventerreinen die in samenwerking met DPG in gang was gezet is in 2018 voortgezet. Er is een DuurzaamheidsPrestatie van de Locatie bedrijventerrein (DPL-bt) op Gouwespoor uitgevoerd. Naar aanleiding daarvan zijn nieuwe acties in gang gezet (gezamenlijke inkoop van LED en PV) in samenwerking met het parkmanagement.
- Scholen hebben een energiescan en een installatiecheck gekregen en zijn daardoor in staat hun energieverbruik beter te beheersen;
- Sportclubs: Er zijn 10 door de gemeente aangeboden energiescans uitgevoerd. Tot dusver heeft dit geleid tot 3 realisaties van maatregelen (zonnepanelen/LED verlichting/isolatie), en tot 7 nadere adviezen aangevraagd door de sportclubs.
- Bedrijven: Croda, Zorgpartners M-H en Promen hebben gezamenlijk de energiecoöperatie Goudse Panelen opgericht. Inwoners kunnen intekenen voor energieafname van de zonnepanelen die op de bedrijfsdaken worden geplaatst. Er is veel belangstelling. De duurzaamheidsmakelaar begeleidt dit project samen met een externe partij. In samenwerking met de ODMH worden gebiedsgerichte bedrijven gezocht om aan te haken. In 2019 vindt dit project een vervolg.

- **Energietransitie:** Gouda neemt deel in het regionale proces om te komen tot een RES; Regionale EnergieStrategie. In januari 2018 is een warmteanalyse opgeleverd, opgesteld door CE Delft en Merosch. In de warmteanalyse is uitgezocht met welke technieken de gebouwde omgeving in Gouda in 2050 verwarmd zal kunnen worden en welke ingrepen nodig zijn in deze gebouwen en in hun energievoorziening om deze te realiseren. In de analyse is een modelberekening gemaakt van welke warmtetechnieken per buurt de laagste kosten hebben om de gebouwde omgeving te verwarmen zonder aardgas.
- **Inwoners:**
 - Woningeigenaren konden gebruik maken van de dienst van het energieloket Duurzaam Bouwloket;
 - De WoonWijzerWagen heeft in verschillende wijken gestaan;
 - Samen met het Wellantcollege werd een groenproject in de Vogelbuurt uitgevoerd;
 - WoonWijzerWinkel heeft een aantal wijkacties uitgevoerd;
 - Gemeente, ODMH en DPG hebben meegewerkt aan een project op het Technasium om jaren-30 woningen te verduurzamen. Het project krijgt een vervolg in 2019;
 - Van de 'regeling regenton' wordt nog altijd gebruik gemaakt;
 - Gouda is deelnemer aan "operatie Steenbreek". In dat verband zijn tuinambassadeurs opgeleid en aan de slag, er worden voorbeeldtuintjes op de kinderboerderij gerealiseerd en de aanleg van schooltuinen en moestuinen wordt gefaciliteerd via het samenwerkingsverband Natuur en MilieuPunt Gouda, van de gemeente, Brede School, IVN en ODMH;
 - De gemeente heeft medewerking verleend aan de duurzaamheidsdag, georganiseerd door de werkgroep ZIN van de Raad van Kerken en Humanistisch Verbond;
 - Met de (VO) scholen is de wedstrijd Duurzame Stad gehouden.
- **Afval horeca ondernemers Binnenstad:** In 2018 is door de Stichting Gouda Schoon een start gemaakt met het in eigen beheer inzamelen van horeca afval, met een elektrisch vrachtwagentje. Dit heeft tot gevolg dat (stinkende) kliko's en containers uit het straatbeeld rond de St. Janskerk zijn verdwenen en dat het aantal verkeersbewegingen flink is afgenomen. Behalve horecaondernemingen nemen ook winkels, bedrijven en organisaties deel.

Bruggen, tunnels, groen, straten, wegen en pleinen

Projecten

Status van de projecten benoemen en eventueel welke verschoven zijn of welke er juist bij zijn gekomen:

- Herinrichting Zuidelijk Stempel: in uitvoering;
- Ophogen Oosterwei Zuid: in uitvoering met herontwikkeling;
- Ophogen diverse laag gelegen wegvakken: gereed;
- Vervangen kademuur en verkeersveilig maken Kattensingel tot eind 2019: gereed;
- Vervangen kademuur Walvisstraat 2017-2018: gereed;
- Groot onderhoud aan civiele kunstwerken, steigers en oeverconstructies: in uitvoering;
- Walmuur W. Vroesentuin: in voorbereiding;
- Baggeren van watergangen: 80% gereed;
- Vervangen van openbare verlichting, deels met duurzame ledverlichting: in uitvoering, deels vertraagd;
- Vervangen van houten beschoeiing door duurzame beschoeiing van gerecycled kunststof: gereed .

Nieuwe projecten (jaarlijks):

Voor een aantal projecten doet de gemeente elk jaar een nieuwe ronde:

- Vervanging ondergronden speelplekken en speeltoestellen;
- Ophogen laag gelegen wegvakken;
- Vervangen asfaltdeklagen;
- Groot onderhoud elementenverharding.

Losse projecten:

- Vervanging damwand Vest: in voorbereiding;
- Vervanging slagboominstallatie Graaf Florisbrug: in uitvoering;
- Sealen deklaag Haastrechtsebrug: in voorbereiding.

Rioolprojecten:

- De Vogelbuurt: in voorbereiding;
- Kort Haarlem: in voorbereiding;
- Kadenbuurt: in voorbereiding;
- Korte Akkeren Oud: in voorbereiding;
- Omgeving Vossenburchkade: in voorbereiding;
- Binnenstad deelgebied omgeving Lange Groenendaal: in voorbereiding;
- Raam: in uitvoering.

Bodemdaling en openbare ruimte

De stevige stad (bodemdaling)

In historische steden treden, als gevolg van bodemdaling, veelvuldig urgente problemen op zoals water- en riooloverlast en funderingsschade. Gouda is één van de koplopers als het gaat om de aanpak van deze problemen in de bijzondere context van een historische stad.

In 2014 heeft de Coalitie Stevige Stad (gemeente samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland, nationale kennisinstellingen en Rijkswaterstaat) de ambitie geformuleerd om te komen tot handelingsperspectieven voor de aanpak van 'overlast door' bodemdaling in Goudse Binnenstad.

Kern van de opgave in de binnenstad is het behoud en de versterking van een vitale en veilige historische binnenstad van Gouda. Bodemdaling, wateroverlast, waterkwaliteitsproblemen en een verouderende infrastructuur voor het (grond)waterbeheer en riolering vormen een fundamentele bedreiging van dit doel. Afgelopen jaren is veel informatie verzameld over grondwaterstanden, de stuurbaarheid ervan, de snelheid van bodemdaling en de relatie met het watersysteem. Deze kennis was nodig om maatregelen voor een structurele aanpak voor de bodemdaling te bepalen.

Er is een intensief communicatietraject gestart met bewoners en stakeholders. Een voorbeeld daarvan is de folder die is verspreid onder alle inwoners van de binnenstad, vele huiskamergespekken die zijn gevoerd in de lage delen van de binnenstad (zie ook de website www.gouda.nl/stevigestad). Tegelijkertijd is er gewerkt aan het ontwikkelen van handelingsperspectieven (voor gemeente, waterschap en particulieren). In het Kaderplan Bodemdaling (KBB) worden verschillende oplossingsrichtingen beschreven voor een structurele aanpak van de overlast door bodemdaling en geeft een advies over de voorkeursoplossing. Het streven is om het KBB aan het eind van 2019 af te maken. En deze vervolgens vast te laten stellen door de algemeen besturen van gemeente en hoogheemraadschap. Het uitgangspunt van het KBB is dat maatregelen de huidige overlast tot een aanvaardbaar niveau terugbrengen en toekomstige overlast tot minimaal 2050 voorkomen. Daarbij geven we ook een doorkijk naar het effect van de maatregelen in het jaar 2100. De oplossingen moeten echter ook flexibel genoeg zijn om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen.

Onderhoud openbare ruimte

Onderhoud aan openbare ruimte is kostbaar in Gouda. Voor een heel belangrijk deel wordt dit veroorzaakt door bodemdaling. Ophogingen vinden plaats met het doel wegen droog, functioneel en veilig te houden. Door methoden toe te passen die tot een langere levensduur van de openbare ruimte leiden kunnen kosten bespaard worden. Dit is duurzamer en veroorzaakt voor bewoners minder overlast.

Eenmaal per 2 jaar wordt de drooglegging van wegen gemeten. De drooglegging is het verschil in hoogte tussen het polderpeil en de weg. Uit de meting van 2018 blijkt dat het aandeel zeer laag liggende wegvakken opnieuw iets is afgenomen. Aan de streefwaarde (max. 7% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder) wordt voldaan.

drooglegging/jaar	0 t/m 20 cm	> 20 t/m 30 cm	> 30 t/m 40 cm	> 40 cm
2008	9%	12%	16%	63%
2010	9%	11%	17%	63%
2012	7%	10%	16%	67%
2014	7%	11%	16%	66%
2016	6%	10%	17%	67%
2018	5%	11%	17%	67%

Groene initiatieven

De accountmanager bewonersinitiatieven ondersteunt bewoners en andere partijen vanuit de stad met allerlei initiatieven. Door met ze mee te denken, zaken binnen de gemeentelijke afdelingen uit te zoeken en verbinding te leggen met andere initiatiefnemers en partijen in de stad zoals Gouda Bruist en GoudApot.

In 2018 zijn er 40 nieuwe initiatieven gestart via de Groen Moet Je Doen-regeling. In voorgaande jaren lag dit aantal rond de 20 per jaar. Het wordt door bewoners positief ervaren dat er een vast aanspreekpunt is binnen de gemeente. In september 2018 zijn er weer 3 groenprijzen uitgereikt. De initiatiefnemers werden hierbij in het zonnetje gezet, wat erg werd gewaardeerd.

Naast de Groen Moet Je Doen-initiatieven zijn er ook andere initiatieven, zoals de natuurspeeltuin in Oosterwei en de projecten van Singelpark. Ook voor deze grote initiatieven is het prettig één contactpersoon te hebben die zaken kan uitzoeken en de juiste collega's kan betrekken.

Richtlijnen reclameborden

Het college heeft in december de "Beleidsregels buitenreclame gemeente Gouda", inclusief toelichting, vastgesteld. Omdat de concessies van huidige exploitanten aflopen heeft de gemeente de gelegenheid om de buitenreclame opnieuw aan te besteden en hierbij ook ruimte te bieden voor digitale vormen van reclame. De beleidsregels buitenruimte geven het gewenste beeld en de mogelijkheden aan. Het realiseren van een vast netwerk van A0 displays en het mogelijk maken van digitale reclame en zorgt voor verhoging van de kwaliteit van reclamemeubilair en biedt de mogelijkheid voor het realiseren van hogere opbrengsten.

Speelbeleid

Sinds de invoering van de speelnorm in 2007 is het aantal kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar met bijna 21% afgenomen. Deze afname heeft echter geen gevolgen voor de speelvoorzieningen, in deze collegeperiode worden er immers geen speelplekken meer afgebouwd.

Op een tweetal speelplekken (Doorslag en Hulkestein) is de kwaliteit van de speeltoestellen slecht. Het vervangingsproject voor deze toestellen is opgestart, inclusief het overleg met bewoners. In 2018 is natuurspeeltuin 't Eiland geopend, een burgerinitiatief in Gouda Oost. Het aantal speelplekken per 31-12-2018 bedraagt 152 stuks. Dit is exclusief speelplek 't Eiland (bewonersinitiatief) en exclusief spelen in Westergouwe.

Water en riolering

De stad is kwetsbaarder geworden door de gevolgen van de klimaatverandering. Klimaatadaptatie gaat de effecten van klimaatverandering tegen. Deze verplichting wordt opgelegd vanuit de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Daarin is afgesproken dat het klimaatbestendig en water robuust inrichten in uiterlijk 2020 integraal onderdeel is van beleid en handelen. Dit betekent dat aanpassing van het watersysteem, maar ook van de ruimtelijke inrichting noodzakelijk is om de stad op termijn leefbaar te houden en wateroverlast, hittestress en droogte te voorkomen.

In 2018 is het nieuwe GRP (2019-2023) voorbereid. In het GRP geeft de gemeente aan hoe zij invulling geeft aan haar drie zorgplichten (vuilwater, grondwater en hemelwater). In het GRP legt de gemeente een deel van haar beleid voor klimaatadaptatie vast in het kader van de hemelwaterzorgplicht en de grondwaterzorgplicht. Daarnaast is er in 2018 een strategische samenwerkingsagenda voorbereid met het Hoogheemraadschap van Rijnland. Daarin spelen het onderwerp klimaatadaptatie een belangrijke rol.

Speciale aandacht is er voor de uitdagingen in de historische binnenstad. De zakkende bodem in de binnenstad leidt in toenemende mate tot overlast: defecte riolering, vocht problemen in huis en in de openbare ruimte. Aanpak van de overlast vraagt om verlaging van de grond- en oppervlaktewaterstand. Dat is alleen mogelijk als er afdoende bescherming is voor de op houten palen gefundeerde panden (ca. 15%) die verspreid door de binnenstad staan. Daarbij gaat het niet alleen om technische oplossingen, maar ook om een juridisch en maatschappelijk en houdbare verdeling van kosten en baten.

In 2018 is een start gemaakt met het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad. Daarin worden voor deze opgave doelmatige strategieën ontwikkeld en de daarbij behorende maatregelen. Over het KBB wordt eind 2019 een besluit genomen. Het KBB dient als basis voor zowel de herziening van het Peilbesluit Stadsboezem Gouda als voor de inrichting van het riool in de binnenstad.

Aanleg gescheiden rioolstelsel

In het nieuwe GRP geeft de gemeente aan hoe zij invulling geeft aan haar drie zorgplichten (vuilwater, grondwater en hemelwater). De insteek is dat gemeente het beleid voortzet bij rioolvervangingen en scheidt schone en vuile waterstromen wanneer dat doelmatig is. Bij inzameling van het afstromend regenwater heeft transport op maaiveldniveau de voorkeur boven ondergrondse systemen. Als dit niet mogelijk of onvoldoende kostenefficiënt is, dan vindt afvalwaterinzameling plaats via een apart transportsysteem naar de afvalwaterzuivering.

Grondwaterzorgplicht

In het nieuwe GRP is opgenomen dat gemeente Gouda zoveel mogelijk de grondwaterstand in haar openbaar gebied wil beheersen. Het streven is dat er geen structurele belemmering ontstaat voor het gebruik van het openbaar terrein en geen structurele grondwateroverlast of -onderlast wordt veroorzaakt bij bewoners en bedrijven. De gemeente zal bijdragen aan het oplossen en voorkomen van grondwaterproblemen door maatregelen in de openbare ruimte te treffen als deze doelmatig zijn.

Een voorbeeld van een doelmatige oplossing is het aanleggen van een infiltratie- of drainagevoorziening bij de vervanging van de riolering in wijken waar woningen die op houten palen gefundeerd zijn.

Moderniseren van het beheer van rioleringen

De insteek in het nieuwe GRP is dat gemeente vasthoudt aan de huidige grootschalige aanpak bij vervangingsprojecten. Deze gaat vaak samen met een herinrichting of groot onderhoud en vraagt om een gedegen planvoorbereiding en uitgebreide communicatie met de buurt.

Het GRP legt de nadruk op kostenbesparing met het accent op maatregelen die echt noodzakelijk zijn en geen uitstel verdragen. Rioolvervangingsprojecten lopen overeenkomstig planning en budget met aandacht voor innovatiemogelijkheden.

Verkeer en parkeren

Verbeteren van bereikbaarheid, doorstroming en veiligheid

Met het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma 2019 is een prioritering gemaakt van de uitvoering van het Mobiliteitsplan. Om het wensbeeld van het wegennet van het Mobiliteitsplan goed uit te voeren, is gestart met het opzetten van een gemeentelijk verkeersmodel, waarin de effecten van maatregelen vooraf doorgerekend kunnen worden. Dit biedt de basis voor diverse vervolgprojecten, zoals het instellen van 30 km in diverse wegen en doorstromingsmaatregelen.

Concrete projecten die in 2018 gestart zijn qua studie/voorbereiding, zijn:

- Verbeteren leefbaarheid Fluwelensingel - Blekerssingel;
- Verkeersveiligheid Goudkade – Koningin Wilhelminaweg;
- Verbeteren route Ridder van Catsweg – H. de Vrieslaan, inclusief aansluiting Bloemendaalseweg;
- Verkeersveiligheid Thorbeckelaan;
- Snelfietsroute Gouda- Rotterdam;
- Duurzame stedelijke distributie binnenstad;
- Bereikbaarheid Westergouwe/Gouda West (inclusief opwaardering N207);
- Inrichting schoolzones;
- Verbreding A20, komen tot voorkeursvariant;
- Verkeersveiligheid Bodegraafsestraatweg;
- Verkeersveiligheid Goudse Poort;
- Onderzoek verkeerskundige effecten van diverse ruimtelijke ontwikkelingen zoals de Sportzone.

Onder andere de volgende projecten zijn in 2018 gerealiseerd:

- Verbetering verkeersveiligheid Nieuwe Broekweg;
- Aanschaf snelheidsdisplays;
- Kentekenonderzoek doorgaand verkeer;
- Realisatie R-net-haltes op de Fluwelensingel ter hoogte van de Tiendewegbrug;
- Aanpassing oversteeklocatie op de Fluwelensingel ter hoogte van de Hanepraij;

Verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening parkeren

Met ParkeerService zijn in het najaar van 2018 nadere stappen gezet om meer producten en diensten te kunnen afnemen. Daaropvolgend zijn voorbereidingen getroffen om beheer van de parkeergarage, parkeerapparatuur op straat, uitgifte abonnementen en opvolging naheffingen door ParkeerService uit te laten voeren.

Na invoering van het 'mobiel parkeren' om parkeerbelasting te voldoen is in 2018 opdracht gegeven om de parkeerapparatuur op straat geschikt te maken voor kentekenparkeren. Nadat dit traject is voltooid kan de handhaving volledig geautomatiseerd op kenteken plaatsvinden. Om de parkeerdruk in de binnenstad te verminderen zijn de gemeentelijke parkeerterreinen opengesteld voor een deel van vergunninghouders die in de binnenstad woonachtig zijn.

Indicatoren

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2018
Titel Fairtrade Gemeente	Behouden titel	Titel is verlengd
Duurzame inkooptrajecten (in %)	100% vanaf 2015	Structureel in inkoopbeleid verwerkt
Aantal initiatieven waarbij de duurzaamheidsmakelaar heeft bemiddeld	Besteding beschikbare middelen	Het budget is voor 2/3 besteed aan inhuur duurzaamheidsmakelaar; 1/3 is gestoken in begeleiden van ruim 10 grote themaprojecten (waaronder sport, scholen, bedrijfsterreinen, Ecopark, communicatie, energietransitie)
CO ₂ emissie gemeentelijke organisatie	CO ₂ neutraal vanaf 2014	Wordt 100% gecompenseerd via Gold Standard Biogas Cambodja Credits
CO ₂ emissie stad	CO ₂ neutraal in 2040	In 2017 (laatst bekende jaar) gedaald naar een totaal van 306.600 ton (daling van 15.000 ton t.o.v. 2016)
Percentage wegvakken met drooglegging van 20 cm of minder	Max. 7% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder	5%
Uitvoering Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)	Gedurende 4 jaar gemiddeld 9,5 miljoen besteden aan rioolvervangingsprojecten	€ 6,8 miljoen (€ 2,7 miljoen onder het gemiddelde)
Scheidingspercentage afval	Toename naar 60% vanaf 2020	116 kg restafval/inwoner (was 218 kg)
Ongevallen kwetsbare verkeersdeelnemers	Afname met jaarlijks 10%	Het aantal ongevallen blijkt in 2018 met 10 stuks te zijn toegenomen ten opzichte van 2017 (dit is in lijn met de ontwikkeling in de rest van Nederland).

3.6.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)	De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet hij door milieutaken in de hele regio en bouw- en woningtoezichttaken in een deel ervan uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
Cyclus N.V.	Cyclus NV voert taken uit op het gebied van Afvalbeheer (onder meer inzameling en verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Coöperatie Parkeerservice U.A. ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, advisering, ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. De ODMH adviseert gemeenten over milieuaspecten bij ruimtelijke plannen. Daarnaast voert hij milieutaken uit ten aanzien van bodem, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, archeologie, ecologie en milieueducatie. De ODMH houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties en badinrichtingen voor de gehele provincie Zuid-Holland. Ten slotte voert hij algemene taken uit zoals juridische ondersteuning en beleidsondersteuning, klachtenbehandeling, milieuvluchten, applicatiebeheer van het inrichtingenbestand, helpdesk en gebiedsgerichte controles.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Cyclus N.V.

Cyclus N.V. voert taken uit op het gebied van afvalinzameling en -beheer. Verdeeld over drie jaren wordt de opdracht integraal beheer van openbare ruimte (BOR) afgebouwd, per 31 december 2018 is deze taak niet meer bij Cyclus ondergebracht. Cyclus adviseert over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu. Naast het afvalbeheer heeft Gouda ook het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbestrijding ondergebracht bij Cyclus.

Coöperatie Parkeerservice U.A.

ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid. Daarnaast ondersteunt ParkeerService bij het maken van een vertaalslag tussen visies en parkeerbeleid en adviseert de coöperatie over verordeningen, tarifiering en parkeerexploitaties.

3.6.5 Wat heeft het gekost?

3.6.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Afwatering (blauw)	936	721	822	-101
PG Bruggen en tunnels	1.587	1.720	1.742	-22
PG Milieu	9.718	10.986	11.083	-96
PG Openbaar groen	3.125	3.846	3.645	201
PG Riolering (bruin)	14.434	14.653	13.802	851
PG Verkeer	4.021	4.169	4.114	56
PG Wegen, straten pleinen	11.852	11.640	12.299	-659
Totaal lasten	45.673	47.736	47.507	229
Baten				
PG Bruggen en tunnels	-103	-103	-98	-5
PG Milieu	-9.500	-10.839	-11.154	315
PG Openbaar groen	-10	-70	-89	19
PG Riolering (bruin)	-15.162	-15.373	-15.655	283
PG Verkeer	-3.729	-3.844	-4.113	269
PG Wegen, straten pleinen	-451	-568	-2.303	1.735
Totaal baten	-28.956	-30.797	-33.412	2.616

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Saldo van baten en lasten	16.717	16.939	14.095	2.844
Toevoegingen aan reserves (lasten)	3.088	3.196	3.196	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-949	-1.270	-1.979	709
Gerealiseerd resultaat	18.856	18.865	15.312	3.553

3.6.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Afwatering	101.000	N				
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte: Op basis van de nacalculatie te activeren werkzaamheden openbare ruimte 2017 is aanvullend een bedrag van € 121.000 aan de voorziening gedoteerd ten laste van de dotatie aan de egaliseringsreserve Openbare ruimte. Dit was niet begroot. Hetzelfde voordeel doet zich voor bij de reserves.	121.000	N	I			
Dagelijks Onderhoud: Een deel van het beschikbare budget hoefde niet ingezet te worden omdat de onderhoudskosten via de voorziening groot onderhoud afgewikkeld konden worden.	20.000	V	I			
Milieu	96.000	N		315.000	V	
Afval: Het nadeel op de lasten Afval (€ 9.000) is opgebouwd uit een groot aantal componenten. Door lagere exploitatiekosten kon een voordeel op het afvalbrengstation gerealiseerd worden (€ 42.000 V), ook op afvalinzameling bedrijven en kadaveruiming waren er voordelen (totaal € 111.000). Hogere lasten traden op bij afvalverwijdering (€ 226.000), voornamelijk in verband met extra kosten van verwijdering van bijplaatsingen. De kosten van afvalinzameling waren € 350.000 hoger, veroorzaakt door de niet-begrote lasten PMD-zakken, nieuw uitgezette minicontainers en verstrekte afvalpassen (vooral in Westergouwe en Middenwillens). Ondanks de reductie in het tonnage restafval stegen de kosten van afvalverwerking (€ 234.000). De belangrijkste oorzaak daarbij is de toename van de sorteer- en vermarktungskosten PMD. De post kwijtscheldingen was € 38.000 hoger dan begroot. Op basis van de berekening 100% kostendekking kon er aanmerkelijk minder aan de voorziening afvalstoffenheffing gedoteerd worden: een voordeel van € 793.000. Het saldo van de lasten (€ 9.000 nadeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten laste van het resultaat.	9.000	N	I			
Afval: Aan de batenkant worden voordelen gerealiseerd bij de inkomsten PMD (€ 256.000), bestuurlijke boetes (€ 63.000) en opbrengst afvalstoffenheffing bewoners (€ 20.000). De zwerfafvalbijdrage, ontvangen van het Rijk, was € 46.000 hoger dan voorzien. De inkomsten reinigingsrechten bedrijven bleven achter bij de begroting: een nadeel van € 142.000. Bedrijven maken meer en meer gebruik van een andere afvalinzamelaar. Het saldo van de baten (€ 270.000 voordeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.				270.000	V	I
Milieuplannen: Hogere lasten in het kader van intensivering duurzaamheid (€ 52.000) en € 17.000 niet begrote baten (plaatsingsvergoeding elektrische laadpalen).	52.000	N	I	17.000	V	I
Milieuplannen: Kosten nazorg Groenhovenlocatie: zowel de lasten als baten waren niet begroot.	32.000	N	I	32.000	V	I
Overig	3.000	N	I	4.000	N	I
Openbaar Groen	201.000	V		19.000	V	
Voor een bedrag van € 193.000 wordt het voordeel veroorzaakt doordat geplande groenwerkzaamheden niet in het boekjaar plaats konden vinden vanwege de weersomstandigheden. Aan de raad wordt voorgesteld om dit bedrag in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen ter dekking van de kosten van de werkzaamheden die hiervoor in 2019 plaatsvinden.	193.000	V	I			
Als onderdeel van een transactie met het Hoogheemraadschap kon een stuk grastalud bij een waterkering verkocht worden. De verkoopopbrengst (€ 16.000) was niet begroot.				16.000	V	I
Overig	8.000	V	I	3.000	V	I
Riolering (bruin)	851.000	V		283.000	V	
Riool: Het voordeel op de lasten is opgebouwd uit een aantal onderdelen. De belangrijkste is de lagere dotatie aan de voorziening riolering (€ 850.000 voordeel), op basis van de berekening 100% kostendekkendheid. Het bedrag aan kwijtscheldingen was € 19.000 hoger dan begroot. Een voordeel op de kosten dagelijks onderhoud (€ 90.000) ging gepaard met een nadeel op de kosten groot	851.000	V	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
onderhoud (€ 122.000). De overige verschillen op de lasten betreffen een aantal kleinere afwijkingen. Het saldo van de lasten (€ 851.000 voordeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.						
Riool: Het voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door meerinkomsten rioolheffing (€ 274.000), voornamelijk in verband met afwikkeling voorgaande jaren. Een voordeel van € 11.000 wordt veroorzaakt door van derden ontvangen bijdragen rioolaansluitingen. Deze waren niet begroot. Het saldo van de baten (€ 283.000 voordeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.				283.000	V	I
Verkeer	56.000	V		269.000	V	
Parkeren: Het saldo bij de lasten wordt voor een deel verklaard door toegenomen kosten mobiel betaald parkeren (€ 23.000). Daar staan ook inkomsten parkeren tegenover. Een voordeel trad op bij de toerekening kosten verkeersontheffingen (€ 22.000). Ten opzichte van de begroting werd voor een bedrag van € 51.000 minder toegerekend aan interne kosten parkeerhandhaving. De externe kosten namen met dit bedrag toe. De kosten van het onderhoud / schades aan de zgn. zakpalen vielen hoger uit dan begroot (€ 37.000). De inkomsten uit parkeren lagen € 176.000 boven de begroting, voornamelijk veroorzaakt door het toegenomen gemak van mobiel betaald parkeren. Het overige nadeel op de lasten Parkeren (€ 6.000) is opgebouwd uit een aantal afzonderlijke posten.	30.000	V	I	176.000	V	I
Stationsgarage: Door een hogere bezettingsgraad, deels door meer verkochte abonnementen, lagen de inkomsten € 95.000 boven begroot.	9.000	N	I	95.000	V	I
Verkeersmaatregelen: De kosten van verkeersschades (aanrijdschades, verwijderen oliesporen etc.) waren € 73.000 hoger dan voorzien. De opbrengsten van de op de veroorzaker verhaalde schade lagen € 36.000 boven begroot.	73.000	N	I	36.000	V	I
Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied: de kosten en opbrengsten die in het kader van dit project worden gemaakt worden verrekend met de gelijknamige reserve.	70.000	V	I	6.000	N	I
Fietsparkeren: In de begroting was rekening gehouden met een verkoopopbrengst van de verkochte weesfietsen. Door verschuiving in het project wordt de opbrengst niet in 2018 gerealiseerd.	1.000	N	I	58.000	N	I
Het nieuwe onderhoudscontract op de verkeersregelinstallaties viel goedkoper uit dan begroot.	25.000	V	I			
Overig	14.000	V	I	26.000	V	I
Wegen, straten en pleinen	659.000	N		1.735.000	V	
Openbare verlichting: Een voordeel van € 46.000 heeft betrekking op uitloop van de in 2018 gestarte vervanging van verlichtingsarmaturen. Aan de raad wordt voorgesteld dit bedrag in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen zodat dit project kan worden afgerond.	46.000	V	I			
Openbare verlichting overig: Voor een bedrag van € 41.000 wordt het voordeel bepaald door lagere energiekosten onder meer in verband met afrekening voorgaande jaren. Het onderhoudscontract met de marktpartij viel € 22.000 lager uit dan begroot. Het overige voordeel betreft een aantal afzonderlijke kleinere posten.	86.000	V	I			
Kolkenreiniging: Deze kosten worden betrokken bij het totaal van de kosten riolering. De afrekening kolkenreiniging heeft in 2018 niet plaatsgevonden en leidt daarmee tot een voordeel. Een aanvullende afrekening over 2018 kan leiden tot een nadeel in het volgend boekjaar.	265.000	V	I			
Werken voor derden: Zowel de lasten als de baten waren niet begroot.	342.000	N	I	342.000	V	I
Degeneratievergoeding: De van nutsbedrijven ontvangen bijdrage herstraten nutssleuven was hoger dan begroot. Deze extra ontvangst is gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening openbare ruimte ter dekking van kosten toekomstig herstel. Zowel de aanvullende inkomsten als de dotatie aan de onderhoudsvoorziening waren niet begroot.	128.000	N	i	128.000	V	I
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte: Het voordeel bij de baten heeft te maken met de vrijval van dat deel van de voorziening dat betrekking heeft op dagelijks onderhoud openbare ruimte. In de eerste maanden van 2019 zijn achterstanden geconstateerd op het dagelijks onderhoud. Voorstellen zullen worden gedaan om dit bedrag in te zetten ter dekking van kosten wegwerken achterstanden dagelijks onderhoud.				1.277.000	V	I
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte: Op basis van de nacalculatie 2017 is aanvullend een bedrag van € 618.000 aan de voorziening gedoteerd ten laste van de dotatie aan de egaliseringsreserve Openbare Ruimte. Dit was niet begroot. Een identiek voordeel doet zich voor bij de reserves.	618.000	N	I			
Malus Cyclus: In het laatste jaar dat deze malus op de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden openbare ruimte werd opgelegd kon € 20.000 minder in rekening gebracht worden. De opbrengsten uit buitenreclame vielen € 12.000 lager uit dan voorzien.				32.000	N	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Geo-informatie: Automatiseringslasten vielen lager uit dan begroot doordat een gunstiger contract kon worden afgesloten.	49.000	V	I			
Gladheidsbestrijding: Lagere kosten in verband met minder sneeuwruim-activiteiten.	27.000	V	I			
Overig	44.000	N	I	20.000	V	I

3.6.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
De onttrekking aan de reserve Zuidelijk Stationsgebied is in 2018 € 63.000 lager uitgevallen dan geraamd.	63.000	N	I
Egalisatiereserve openbare ruimte: het bedrag heeft betrekking op de correctie op de dotatie aan de egalisatiereserve openbare ruimte en de daarmee samenhangende dotatie aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte	772.000	V	I

3.6.5.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2018	Werkelijk 2018	Vershil
Afval investeringsbudget	727	294	433
Investerings wegen grijs	8.682	8.000	682
Parkeren	415	187	228
Riolering	5.954	6.797	-842
Verbetering openbare ruimte Goudse Poort	168	193	-25
Verkeer - Fietsveiligheid	200	50	150
Vervanging VRI	430	30	400
TOTAAL	16.577	15.550	1.027

Toelichting op het investeringsoverzicht

Afval investeringsbudget

Een deel van de kosten gerelateerd aan AfvalScheidenLoont is ten laste gebracht van de reguliere afvalexploitatie en is niet ten laste van het investeringsbudget gekomen. Voorgesteld wordt om de restant investeringsbudgetten te bundelen tot één investeringsbudget Afvalinzamelvoorzieningen ter dekking van de kosten van onder meer (ondergrondse) containers.

Investerings wegen grijs

Het investeringsbedrag Investerings maatschappelijk nut openbare ruimte bedroeg nagenoeg de daarvoor beschikbare € 3,5 miljoen. De onderschrijving op de uitgaven hebben zich met name voorgedaan bij het investeringsbudget Lange Termijn Investerings en hebben te maken met een verrekening met een andere financieringsbron. Deze verrekening was niet in de begroting opgenomen.

Parkeren

De upgrade van de straatapparatuur ten behoeve van kentekenparkeren wordt begin 2019 afgerond. Voorgesteld wordt om het investeringsbudget beschikbaar te houden voor dit doel.

Riolering

Op basis van de projectprognose medio 2018 heeft een bijstelling van de investeringsbudgetten plaatsgevonden. Een uiteindelijk vlottere doorloop van rioleringswerkzaamheden in het laatste kwartaal 2018 (onder meer bij de werkzaamheden op de Raam) zorgde ervoor dat aannemers een aantal termijnstaten eerder konden indienen. Dit leidt tot een overschrijding.

Verbetering openbare ruimte Goudse Poort

De overschrijding wordt veroorzaakt door niet begroot meerwerk, waaronder accountantskosten. De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve Goudse Poort.

Verkeer

De integratie van een aantal projecten in het bredere Mobiliteitsplan-uitvoeringsprogramma heeft ervoor gezorgd dat de uitvoering van een aantal projecten in tijd is opgeschoven.

Vervanging VRI

Van een aantal VRI's blijkt de technische staat beter te zijn dan verwacht. Dat heeft er voor gezorgd dat de uitgaven niet in 2018 hebben plaatsgevonden. De begroting 2019-2022 is reeds aangepast op dit nieuwe uitgavenschema.

3.7 Burgerinitiatieven en publiekszaken

Toelichting bij de foto:
De publieksbalie in het Huis van de Stad.

3.7.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.7.2 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Bewonersinitiatieven

Samen met inwoners wil de gemeente het beste uit de stad halen. Er was dit jaar weer volop ruimte voor inwoners, ondernemers en organisaties die zelf initiatieven nemen. Zij weten immers vaak zelf het beste wat ze willen of hoe iets georganiseerd kan worden.

De belangrijkste voorbeelden van initiatieven die in 2018 opgepakt zijn:

- Ondersteuning van burgerinitiatieven zoals GoudAsfalt, Singelpark, natuurspeeltuin Het Eiland in Gouda Oost;
- Singelpark heeft gewerkt aan uitvoering Erasmusplein en Regentesseplantsoen en planvorming Spoorstraat/ Kleiwegplein, Houtmansgracht, Leo Vromanpark, Right to Challenge Bolwerk;
- Activiteiten bedoeld om burgerinitiatieven te faciliteren en te stimuleren, zoals Stichting GoudApot, Buurt bestuurt en Gouda Bruist;
- Ruimte voor burgerparticipatie: 40 Groen-moet-je-doen initiatieven, Opschoondag, groenblauw schoolplein Casimirschool, plannen voor groeninitiatieven Nonnenwater en Vest, Regentessesofa en verzetsheldenborden in Oosterwei;
- Right to challenge: het schoonhouden van de grachten door de eigenaresse van een subbedrijf.

GoudApot

In 2018 is voor het derde jaar op rij budget voor initiatieven beschikbaar gesteld aan Stichting GoudApot. Iedere inwoner met een goed idee voor Gouda die geld of advies kan gebruiken, kan hier terecht. De pot met € 240.000 wordt beheerd door de Gouwenars zelf. De voorwaarden en het beheer zijn transparant en voor iedereen zichtbaar op www.GoudApot.nl. Ondersteuning gebeurt zowel financieel als adviserend, door mee te denken of ideeën met elkaar te verbinden. Achter GoudApot staan vrijwillige Gouwenars klaar. De organisatie bestaat uit een groep beoordelaars, een bestuur en een raad van toezicht. De stichting werkt zelfstandig, maar verantwoordt haar uitgaven en evalueert de resultaten tweemaal per jaar met de gemeente.

In 2018 is budget voor 220 initiatieven aangevraagd ter waarde van een bedrag van bijna € 600.000. Hiervan zijn 143 aanvragen toegekend, 65% van het totaal aantal aanvragen. De diversiteit in aanvragen is groot: van Riverdale Festival en Zotte Zaterdag tot vergroening van het Erasmusplein of de Stolpersteinwandeling. Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma wordt de volgende indicator gebruikt: Uitputting fonds burgerinitiatieven € 240.000 per jaar. In 2018 is € 235.000 uitgegeven aan initiatieven.

Wijkteams en Gouda Bruist

De vrijwillige inzet van bewoners voor de leefbaarheid en het onderlinge contact in hun wijk vormt de rode draad bij de Goudse wijkteams. In bijna alle wijken zijn wijkteams actief die zelf bepalen welke activiteiten zij organiseren en waar zij hun energie op richten. In Westergouwe en Gouda Noord zijn nieuwe wijkteams gestart.

De wijkteams zijn een belangrijke partner van de gemeente en alle andere partijen die in de wijken werken. In 2018 zijn 10 wijkteams ondersteund met een huishoudbudget van € 3.000. Gouda Bruist heeft een bijdrage ontvangen voor de opzet en uitbreiding van een online crowdfunding platform. Dit is voor Goudse initiatieven een waardevolle aanvulling op de andere mogelijkheden die er zijn om aan financiële middelen te komen.

Publiekszaken

Optimaliseren dienstverlening

De gemeente past haar dienstverlening aan de behoeften van de klant aan en organiseert de frontoffice als een bedrijf. Het afgelopen jaar stond in het teken van de doorontwikkeling van de (digitale)dienstverlening, webcare en melding openbare ruimte.

Omschrijving indicator	Streefwaarde	Cijfers 2018
Klanttevredenheid	8	8 (gemiddeld 2018)

Omschrijving indicator	Cijfers 2017	Cijfers 2018
Balie bezoekers	72.395	67.141
Aantal telefonie	68.496	70.037
Website bezoeken	475.287	486.345
Aantal digitale aanvragen	5.693	5.476
Twitter / Facebookcontact	339	1.170
WhatsApp contact	1.684	4.327
Meldingen openbare ruimte		20.994

Toelichting op de tabel

In 2018 waren er ongeveer 200 minder (digitale) aangiften van vestiging in Gouda. In 2019 verwacht de gemeente een groei voor wat betreft digitale aanvragen, omdat steeds meer e-diensten beschikbaar komen.

De komst van 'afval scheiden loont' heeft in 2018 gezorgd voor een stijging van het aantal telefoontjes. Overigens is het aantal uit 2017 hoger dan vermeld in de jaarstukken 2017 op grond van een in 2018 gerealiseerde automatische koppeling met de telefooncentrale. Dit komt de betrouwbaarheid en consistentie van de aantallen ten goede.

Twitter en Whatsapp

Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van WhatsApp. Ten opzichte van 2017 is het aantal contactmomenten met circa 30% gestegen. De gemeente ziet ook dat klanten die al eerder contact hebben gehad via WhatsApp regelmatig 'terugkeren'.

Het aantal tweets dat is beantwoord, is gestegen met ruim 50% ten opzichte van vorig jaar.

Meldingen Openbare ruimte

Eind 2017 is het doorgeven van een melding openbare ruimte via de website gebruiksvriendelijker gemaakt. In 2018 is dit uitgebreid met de mogelijkheid om een melding openbare ruimte door te geven met een app: de MijnGemeente app. Hierbij is het mogelijk om de locatie van de melding te bepalen met behulp van GPS-coördinaten en om direct foto's vanaf een smartphone toe te voegen. Melders krijgen een signaal als hun melding is afgehandeld. Op de website is op een plattegrond van Gouda te zien waar welke melding is gedaan en wat de status is. In 2018 is ook een app in gebruik genomen die het voor medewerkers op straat mogelijk maakt om een melding direct digitaal af te melden nadat de werkzaamheden zijn afgerond.

Digitale dienstverlening

Het online aanvragen van verschillende producten is verbeterd. Ook het maken van een online afspraak is gebruiksvriendelijker geworden. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk één afspraak in te plannen voor meerdere producten en kan een afspraak simpel geannuleerd of gewijzigd worden. Daarnaast is het voor steeds meer producten mogelijk online een afspraak te maken.

3.7.3 Wat heeft het gekost?

3.7.3.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Burgerinitiatieven	618	623	607	16
PG Publiekszaken	2.187	2.152	2.139	13
Totaal lasten	2.804	2.775	2.746	29

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Baten				
PG Burgerinitiatieven	0	0	0	0
PG Publiekszaken	-1.353	-1.353	-1.410	57
Totaal baten	-1.353	-1.353	-1.410	57
Saldo van baten en lasten	1.451	1.422	1.336	86
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.451	1.422	1.336	86

3.7.3.2 Verschillenverklaring

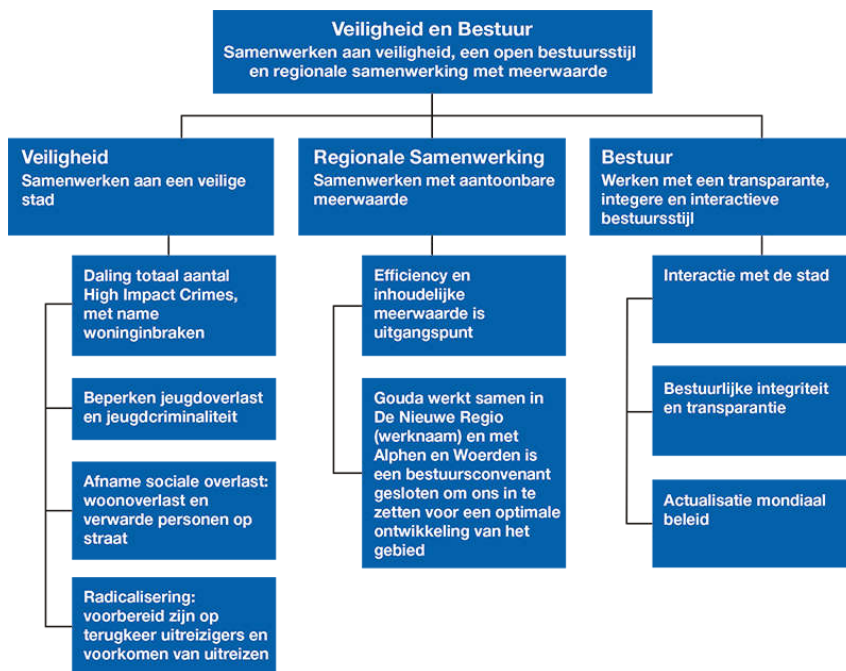
Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Publiekszaken	13.000	V		57.000	V	
Leges: De legesinkomsten waren in 2018 hoger dan begroot. Daar tegenover stonden ook hogere rijksafdrachten.	29.000	N	I	86.000	V	I
Overig: Dit betreft diverse uitvoeringskosten. Per saldo een klein voordeel op de baten en lasten van € 13.000.	42.000	V	I	29.000	N	I

3.8 Veiligheid en bestuur

Toelichting bij de foto:
Samenwerkende hulp- en veiligheidsdiensten tijdens Gouda bij kaarslicht.

3.8.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.8.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren, die (ook) gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op de website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de waarden uit de Goudse programmabegroting 2018-2021 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Gouda betreurt het dat de kengetallen veelal niet van recente datum zijn en vaak onvoldoende aansluiten bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
1	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	2,7	2,3
			2017	2,6	2,2
2	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	9,0	3,3
			2017	7,1	2,9
3	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	6,9	5,3
			2017	7,0	5,1
4	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	8,8	5,6
			2017	9,1	6,3
5	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inwoners	2016	116,5	137,4
			2017	136,0	131
6	Vervallen in de loop van 2018				
	Verplichte indicatoren op basis van eigen bronnen				
7	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	n.v.t.	
8	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,7	
			2018	6,1	n.n.b.
9	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2018	€ 560	n.n.b.
10	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2018	3%	n.n.b.
11	Overhead	% van totale lasten	2018	7%	n.n.b.

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners
2	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensenmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
3	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
4	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
5	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
6	Vervallen in de loop van 2018	
7	Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
8	Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar (Het is niet gebruikelijk de werkelijke bezetting voor een toekomstig begrotingsjaar in te schatten. Voor de begroting 2018 werd gerekend met de bezetting van 1 januari 2017).
9	Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
10	Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
11	Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

3.8.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Veiligheid: samenwerken aan een veilige stad

In 2018 is door de gemeente en veiligheidspartners hard gewerkt aan het versterken van de veiligheid in de stad. Hierbij is met name gefocust op de prioriteiten. Het kiezen van prioriteiten heeft geholpen om de aandacht en inzet te bundelen omdat de actualiteit vaak om voorrang vraagt. Over de gehele breedte zijn er in 2018 opnieuw minder misdrijven gepleegd dan in 2017. Het totaal aantal misdrijven is gedaald met 5% naar 3951. Voor het tweede jaar op rij daalde het aantal woninginbraken fors, dit jaar is een daling gerealiseerd van 28%. Ook de meldingen overlast door jeugd zijn gedaald met 23%. Gemeente en politie zijn blij met deze resultaten.

Hieronder volgt een toelichting op de verschillende onderdelen.

In 2018 werkte de gemeente Gouda aan de volgende vijf prioriteiten:

1. High impact crimes: woninginbraken

Het totaal aantal HIC-crimes (overvallen, inbraken, straatroof, geweld) is in 2018 afgenomen met 23%. Dit is met name te danken aan de daling van het aantal woninginbraken. De categorie geweld liet een daling van 16% zien. In 2018 vonden er 5 overvallen plaats.

Overzicht van maatregelen en resultaten 2018:

- Er is 15 maal een last onder dwangsom opgelegd voor het vervoeren of bij zich hebben van inbrekerswerktuigen. Als deze last binnen een periode van vijf jaar overtreden wordt, moet een dwangsom van € 2.500 per geconstateerde overtreding aan de gemeente betaald worden, met een maximum van € 10.000. Eén persoon is in 2018 voor de tweede maal aangehouden met inbrekerswerktuigen. De last is verbeurd en de persoon in kwestie heeft hierop een beschikking ontvangen.
- Er is één maal een financiële beloning van € 500 uitgekeerd voor een tip over een inbraaksituatie die heeft geleid tot aanhouding van de verdachte en voorgeleiding bij de rechtercommissaris.
- De politie heeft het afgelopen jaar 19 helingcontroles uitgevoerd. Het plan van aanpak rondom heling is opgesteld en vanuit de gemeente is er inmiddels toegang tot het Digitaal Opkopers Loket (DOL).
- In de hotspot Korte Akkeren zijn in 2018 op verschillende momenten matrixborden geplaatst, daarnaast zijn in de zomervakantie en tijdens de donkere dagen matrixborden op hotspots in de stad geplaatst.

- Door middel van vakantietoezichtservice is het toezicht op door vakantie onbewoonde woningen geïntensiveerd. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de medewerkers van stadstoezicht in afstemming met de politie. Totaal hebben zich vorig jaar 277 huishoudens aangemeld voor de vakantieservice.
- Het afgelopen jaar is één veiligheids- en leefbaarheidsbijeenkomsten georganiseerd, 9 inwoners hebben gebruik gemaakt van de poortverlichtingsregeling, 6 maal is 'Tent in de wijk' ingericht, om direct na een inbraakpiek in een straat of buurt voorlichting te geven over inbraakpreventie en beschikbare subsidieregelingen.
- Er is een wervingsactie gehouden door Burgernet om meer inwoners te betrekken en deel te laten nemen aan Burgernet.
- Met de 119 beheerders van nieuwe en bestaande app-groepen is veel informatie gedeeld over hotspotlocaties, actuele gebeurtenissen en de bestaande regelingen. Daarnaast deelt de politie via de zogenoemde Heterdaadgroep tijdkritische informatie met de BuurtWhatsAppgroepen om zo tips te krijgen van mogelijke getuigen van de inbraak of verdachte situatie.
- In totaal zijn er vorig jaar 285 aanvragen ingediend en gehonoreerd onder de Subsidieregeling inbraakwerende maatregelen.
- Gedurende het jaar zijn samen met bewoners diverse hotspots geschouwd om zo zwakke plekken te kunnen aanpakken. Er is gekeken naar de kwaliteit en kwantiteit van de straatverlichting, overhangend groen en de mogelijkheid om achterpaden te compartimenteren en beter te verlichten. Ook zijn de buurtvoorlichters ingezet om in de Joubertstraat en Krugerlaan in Kort Haarlem te onderzoeken of extra maatregelen noodzakelijk zijn om de buurt veiliger te maken.
- In de Vogelbuurt in Korte Akkeren is in de donkere achterpaden verlichting aangebracht. Ook zijn in deze buurt verschillende bijeenkomsten georganiseerd om bewoners te informeren over het hoge aantal inbraken in Korte Akkeren. Een plan om de achterpaden met poorten af te sluiten is begin 2019 uitgevoerd, ook de achterpaden van de Mosstraat in Korte Akkeren zijn van extra verlichting voorzien.
- Door meer relevante informatie te veredelen en te verwerken in systemen als GIS (Geo Informatie Systeem) en SPSS is meer zicht gekomen op de problematiek. Daarnaast is actie ondernomen om VIS (veiligheidsinformatiesysteem) te introduceren, begin 2019 is dit in gebruik genomen.

2. Ondernijning

Het programma Aanpak Ondernijning is in 2017 gestart en 2018 is een jaar geweest waarin alle betrokkenen, intern en extern, volgens de opzet hebben gewerkt. De aanpak bestaat uit vier sporen en een schakelteam. De sporen hebben betrekking op (criminele) knooppunten, hennepcultuur en drugshandel, criminele netwerken en bestuurlijke ondernijning. In het schakelteam worden signalen van ondernijning geduid, geprioriteerd en gewogen. Het schakelteam komt tweewekelijks bij elkaar. Er wordt daarin samengewerkt door de gemeente met politie en ODMH. Vanuit de gemeente wordt geparticipeerd door de afdeling Veiligheid en Wijken, Sociale Recherche en de Stadsmarinier. Daarnaast is er sprake van agendaleden die geïnformeerd worden over de locaties en (rechts-)personen waarover ondernijningssignalen worden ontvangen. Deze agendaleden zijn partners uit het RIEC-convenant (protocol voor informatie-uitwisseling).

In 2018 heeft het schakelteam in totaal 54 nieuwe signalen van ondernijning geduid. Signalen kunnen betrekking hebben op alle vier de sporen van het programma. In vier gevallen hebben de acties geleid tot ontwikkeling van nieuw beleid, in twee gevallen tot het oppakken van een project en in twee gevallen tot een zogenaamd RIEC-signaal. Er hebben vier integrale horecacontroles plaatsgevonden, dit gebeurt naast de reguliere horecacontroles op basis van ondernijningssignalen. Alle aanvragen voor een exploitatievergunning Drank- en Horeca worden getoetst aan de wet Bibob (25). Er zijn zeven verschillende horecalocaties aangepakt vanwege signalen van schijnbeheer. De maatregelen bestonden uit het intrekken van de exploitatievergunning, integrale controles, en dwangsommen opleggen.

Er zijn gedurende het jaar veertien hennepinformatieberichten ontvangen van de politie en daarnaast is in tien zaken direct een bestuurlijke rapportage opgemaakt (deze zaken zijn vaak harddrugs gerelateerd). Die 24 casussen hebben geresulteerd in elf sluitingen en twee voorgenomen sluitingen. De sluitingen betreffen twee lokalen, zeven sociale huurwoningen en vier particuliere woningen. Daarnaast zijn er tien waarschuwingen gegeven op grond van het opiumbeleid en is een dossier nog in behandeling. In 2018 zijn drie horecabedrijven gesloten wegens het aantreffen van drugs, twee voor de duur van twaalf maanden en een voor de duur van drie maanden.

In 2018 is gestart met de tweede familie in het kader van de familie-aanpak. De gekozen familie zorgt voor veel overlast in de wijk en een aantal jongeren zit in de Top60. Er heeft ook een onderzoek naar de bestuurlijke weerbaarheid van het bestuur in Gouda plaatsgevonden. Het bestuur betreft dan college, raad en ambtelijke organisatie. Verbeterpunten zitten op het gebied van awareness voor ondernijningsrisico's, meer kennis over bevoegdheden, wet Bibob en informatiedeling en de noodzaak van overzicht over de kwetsbare functies binnen het bestuur.

Ten slotte is in 2018 gebleken dat de alertheid op ondernijning ook tot gevolg heeft dat er ongeveer 10% meer signalen daarover worden gemeld. Deze signalen moeten worden besproken en afgestemd met partners. Vervolgens moet bij een deel daarvan bestuurlijk of integraal actie worden ondernomen. Dat heeft een vergroten van de werkdruk tot gevolg gehad bij verschillende functies. Op termijn vergt dat mogelijk organisatie-aanpassingen.

3. Radicalisering

In 2018 heeft de aanpak radicalisering zich verder versterkt. De netwerkregisseur radicalisering richtte zich op de verdere uitbouw van het netwerk van betrokken bewoners van Gouda. Zo is er bijvoorbeeld een overleg tussen burgemeester en moskeebesturen opgezet. Daarnaast zet de netwerkregisseur zich in bij incidenten of relevante actuele ontwikkelingen. Dit kan het geval zijn als er bijvoorbeeld sociale spanningen in de stad ontstaan. Verder heeft de netwerkregisseur met andere betrokkenen een tweetal stadsdebatten georganiseerd. Een van de thema's van deze debatten was: 'Religieuze orthodoxie: accepteren, gedogen of verbieden'. Voor dit debat waren diverse sprekers uit Gouda, maar ook elders uit het land uitgenodigd.

De casusregisseur heeft zich in 2018 gericht op de preventie van radicalisering en de persoonsgerichte aanpak van (mogelijk) geradicaliseerde personen en werkt daarbij samen met professionals en familie/vrienden van geradicaliseerden. De casusregisseur heeft de regie op interventies op subjecten en werkt daarbij samen met andere organisaties in Gouda. Voorts heeft de casusregisseur ook diverse trainingen gegeven aan professionals in het sociaal domein.

Terugkeerders

Gouda is voor zover mogelijk voorbereid op de terugkeer van uitreizigers door continu goed in contact te staan met de landelijke instanties. In het geval van terugkeer zal er op landelijke niveau screening plaatsvinden en een advies worden gegeven over de uit te voeren aanpak. Vanuit Gouda heeft de casusregisseur radicalisering de regie op de inzet op terugkeerders.

4. Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

Er is sprake van een afname van problematische jeugdgroepen op straat, wat te zien is in een verdere daling van de meldingen jeugdoverlast met 23%. Dit aantal daalde van 755 in 2017 naar 582 in 2018. Daar waar meldingen rond jeugdoverlast toe namen, zijn vanuit de actieoverleggen direct acties ondernomen: probleem in beeld, analyseren en een passende aanpak op maat met inbreng van betrokken partners.

Voor Korte Akkeren en Goverwelle is het instrument Groepsscan ingezet. Dit is een methode waarmee politie samen met andere partijen de samenstelling van jeugdgroepen analyseert. In beide genoemde wijken was namelijk wel sprake van overlastgevend gedrag.

Deze grondige aanpak was nodig om de onderlinge verhoudingen goed in kaart te brengen. In 2019 worden de uitkomsten omgezet in maatregelen.

Top60

In de Top60 aanpak wordt repressie gecombineerd met zorg en preventie. In 2018 vielen 63 jongeren binnen de aanpak. In ongeveer de helft van de gevallen is politie de casushouder. Dit betekent dat de jongere geen zorg accepteert en niet meewerkt aan behandeling. Zij worden repressief benaderd en bij voorgeleiding door het OM wordt in aanmerking genomen dat zij een Top60 notering hebben. In de andere helft van de gevallen staat de jongere enigszins open voor hulp of zijn er voorwaarden opgelegd door de rechter. De reclassering speelt daarin een grote rol.

In 2018 zijn 36 van de 63 jongeren die onder de aanpak vielen een of meerdere malen aangehouden voor een misdrijf. In totaal betrof dit 54 aanhoudingen voor een misdrijf (waaronder 17 maal aanhouding voor woninginbraak). Dit betekent dat in 2018 58% recidiveerde. De doelstelling (max. 50% recidive) is hiermee voor deze periode niet behaald. Van de 63 jongeren zijn er gedurende 2018 drie op de monitorlijst geplaatst. Dit zijn zaken die afgeschaald kunnen worden omdat de jongere goede stappen zet. Zij worden vanaf dat moment nog twee jaar gemonitord. Vier casussen zijn in 2018 afgesloten vanwege verhuizing.

Preventieve aanpak

In relatie tot het sociaal domein is het noodzakelijk om integraal te kijken naar wat jongeren en soms gezinnen beweegt om te 'kiezen' voor een criminele carrière. Het doorbreken van patronen is een prioriteit van het gehele college. Het college zet hier dan ook gezamenlijk de schouders onder. Naast de repressieve aanpak vergt dit probleem namelijk ook een sterke preventieve aanpak om te voorkomen dat jongeren terecht komen in de criminaliteit. Vanuit Werk en Inkomen, Jeugd, Zorg en Onderwijs wordt met de veiligheidsketen samengewerkt aan het structureel versterken van kansen op een reguliere ontwikkeling, loopbaan en carrière van risicogroepen. Het project Loods 15, een kleinschalige onderwijsopvangvoorziening, is hier een goed voorbeeld van.

Het jongerenwerk zette zich in om in contact te komen met jongeren door ambulante aanwezig te zijn in de wijken. Daarnaast zijn er gerichte activiteiten georganiseerd door en voor jongeren.

5. Sociale overlast

Het doel in het afgelopen jaar was om de integrale aanpak op woonoverlast te verbeteren en overlast door personen met verward gedrag op straat tegen te gaan, zowel vanuit het oogpunt van veiligheid als van zorg. De Goudse aanpak wordt vooral in regioverband vorm gegeven, waarbij het doel is om overlastgevend en verward gedrag integraal aan te pakken. Zie hiervoor programma 2.

Het doel om het aantal meldingen rondom burenruzie en conflictbemiddeling met 5% per jaar te laten dalen is in 2018 niet gehaald, er was sprake van een daling van 3%. Buurtbemiddeling op vrijwillige basis leverde een flinke bijdrage aan het oplossen van conflicten. Het aantal meldingen 'overlast door personen' is gestegen met 12% tot 637 meldingen. Ook landelijk gezien is er sprake van een stijging.

6. Stadstoezicht

Het team Stadstoezicht werd op veel verschillende zaken ingezet. Dit varieert van het uitkijken van cameratoezicht tot activiteiten op straat op het gebied van parkeren, milieu en het gebiedsgericht werken in de wijken. De taakuitbreidingen van de afgelopen jaren (onder andere Toezicht Drank en Horecawet, beveiliging Huis van de Stad, Havendienst en Jeugdtoezicht) zijn hier bij gekomen. Het team bestaat uit bikers, milieu inspecteurs, inspecteur openbaar gebied, marktmeester, observanten, brugwachters en beveiligers die allemaal toezicht houden op het juiste gebruik van de openbare ruimte en het Huis van de Stad. Vaak combineert een medewerker hierbij verschillende rollen.

In 2018 is DIFTAR ingevoerd, de gescheiden inzameling van al het afval, waarbij alleen voor het restafval betaald moet gaan worden. Tegelijkertijd is de MijnGemeente App ingevoerd. Dit heeft geresulteerd in een toename van een aantal meldingen van 1095 in 2017 naar 4973 meldingen in 2018. Er zijn 500 bekeuringen met spoedeisende bestuursdwang opgelegd, van € 90.

Cijfers:

- De bikers zijn 909 keer repressief opgetreden;
- Er zijn 567 incidenten aangemaakt bij het uitkijken van camera's;
- Er zijn 6992 naheffingen parkeren ("parkeerboetes") opgelegd; dit aantal is lager dan vorig jaar vanwege het invoeren van mobiel betalen;
- 475 zwerf fietsen zijn opgehaald na een melding via Mijn gemeente app;
- Voor fietsen in voetgangersgebied zijn 194 bekeuringen opgelegd;
- 277 woningen zijn gecontroleerd in verband met vakantietoezicht;
- Er zijn 132 aanhangers of voertuigwrakken weggesleept of weggehaald door de eigenaar;
- Aan beveiliging in het Huis van de Stad heeft stadstoezicht 2722 uur besteed.

Overig

In 2018 zijn er negen huisverboden opgelegd. Huisverboden worden opgelegd in situaties van huiselijk geweld richting huisgenoten. Huisverboden worden tijdelijk opgelegd, voor een periode van 10 dagen. Vlak voor het verloop van deze termijn beslist de burgemeester of de termijn moet worden verlengd, met maximaal 18 dagen.

In 2018 zijn twee gebiedsverboden opgelegd. Gebiedsontzeggingen hebben doorgaans betrekking op verstoring van de openbare orde.

Er hebben 53 drank- en horeca controles plaatsgevonden, dit heeft geleid tot 23 waarschuwingen. Waarschuwingen hebben betrekking op overtreding van de Drank- en Horecawet en de APV, zoals het niet aanwezig zijn van leidinggevenden, het niet kunnen tonen van de vergunningen of het veroorzaken van overlast.

Er is 1 exploitatievergunning ingetrokken, omdat de exploitant geen gebruik maakte van de vergunning. Daarnaast is er een tijdelijke sluiting van 2 weken opgelegd aan een afhaalzaak wegens overtreding brandveiligheidseisen.

Bestuur

Noodverordening Turfmarktkerk

De gemeente heeft vanuit veiligheidsperspectief via spoedbestuursdwang ingegrepen. Daarnaast is ook een noodverordening van kracht geweest.

Regiodeal voor bodemdaling

In 2018 heeft de nadruk gelegen op een aanvraag voor een regiodeal rondom de aanpak van bodemdaling. In dit kader heeft eerst een werkbezoek plaatsgevonden van de minister van LNV en de staatssecretaris van IenW. Daarna is een aanvraag voor een deal ingediend met acht verschillende overheden (drie gemeenten, twee provincies en drie waterschappen). Deze aanvraag is eind 2018 gehonoreerd: uit de regio-envelop komt (maximaal) € 10 miljoen beschikbaar voor de aanpak van bodemdaling.

Samenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden (AGW)

Gouda onderhoudt een netwerksamenwerking met de gemeenten Alphen en Woerden. Deze samenwerking is georganiseerd rondom drie bestuurlijke tafels: Infra en bodem, Groene Hart Werkt! en Vrije tijd, Water en Groen. Activiteiten in het AGW-netwerk in 2018 hadden onder andere betrekking op de organisatie van 'Kom binnen bij bedrijven', de uitvoering van projecten in het kader van 'gebiedsgericht werken' (een provinciale subsidie), de ontwikkeling van drijvende overnachtingsmogelijkheden voor meerdaags varen en de verkenning van toekomstige mogelijkheden voor (inter)nationaal toerisme in het Groene Hart. Ook is geïnvesteerd in de opzet van een nieuwsbrief in AGW-verband.

G40

De G40 is het netwerk van (40) grote steden in Nederland. De gemeente Gouda maakt hier onderdeel van uit en was tot en met eind 2018 vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.

In 2018 heeft de G40 een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het Interbestuurlijk Programma (IBP), een samenwerkingstraject van verschillende overheidslagen om maatschappelijke opgaven gezamenlijk op te pakken. Hoewel de gedachte achter het IBP brede steun had van de G40, was er ook stevige kritiek, met name op de wijze waarop op landelijk niveau werd omgegaan met een aantal financiële vraagstukken in het sociale domein. Op dit punt heeft de G40 een lobby ingezet, mede via een aantal moties op beide VNG-congressen in 2018.

Andere inhoudelijke vraagstukken waar de G40 zich in 2018 op heeft gericht en/of aandacht voor heeft gevraagd via een lobby, zijn onder meer de totstandkoming van het klimaatakkoord, de investeringscapaciteit van woningcorporaties, het wetgevingstraject rondom de Omgevingswet en de totstandkoming van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en het concept-preventieakkoord. Verder heeft de G40 een bijdrage geleverd om de tweede editie van de Dag van de Stad mogelijk te maken, een groot evenement dat in 2018 plaatsvond in Amersfoort.

De gemeente Gouda voerde in 2018 voor het laatste jaar de administratie van de G40. De jaarrekening van de G40 laat een positief resultaat zien van zo'n € 160.000. Dit zal gerestitueerd worden aan alle G40-steden via een verrekening met de contributie over 2019. Tevens zal er een vrijval in de reserves van de G40 plaatsvinden, die eveneens verrekend wordt via de contributie. In 2019 zal de gemeente Gouda de administratie overdragen aan de stad van de nieuwe penningmeester van de G40.

Meer informatie over de G40, is te vinden via: www.G40stedennetwerk.nl

Bestuur: interactie met de stad en bestuurlijke integriteit

Het college wil samen met inwoners het beste uit de stad halen. Bij het uitvoeren van plannen staat interactie met de betrokkenen centraal. In het ruimtelijke en sociaal domein zijn hier meerdere voorbeelden van gegeven, zie hiervoor ook programma 7.

Bestuurlijke integriteit is een onderdeel van de aanpak op ondernijning: er heeft een onderzoek naar de bestuurlijke weerbaarheid van het bestuur in Gouda plaatsgevonden. Er komt specifiek aandacht voor de kwetsbare functies binnen het bestuur.

Indicatoren

De volgende indicatoren worden gebruikt om de voortgang in de realisatie van de doelstellingen te monitoren. Binnen het programma Veiligheid en bestuur zijn er alleen indicatoren ten aanzien van veiligheid.

Omschrijving indicator	Streefwaarde (indien van toepassing)	Resultaat
Afname aantal woninginbraken	-10% per jaar	-28%
Afname aantal HIC's (High Impact crimes: woninginbraken, overvallen, geweld, straatroof)	-5% per jaar	-23%
Afname aantal meldingen jeugdoverlast	-5% per jaar	-23%
Afname aantal meldingen gestoord/overspannen persoon	-5% per jaar	+12%
Afname aantal meldingen burenruzie en conflictbemiddeling	-5% per jaar	-3 %

3.8.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Regio Midden-Holland	Regio Midden-Holland (RMH) is een samenwerkingsverband dat de belangen van de regio behartigt en bestuurlijke samenwerking in programma's bundelt.
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.
Veiligheidsregio Hollands Midden	De Veiligheidsregio Hollands Midden geeft uitvoering aan hetgeen is bepaald in de Wet veiligheidsregio's op de volgende terreinen: <ul style="list-style-type: none">■ de brandweezorg;■ de geneeskundige hulpverlening;■ de samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding;■ de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing;■ het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer.

Regio Midden-Holland (RMH)

In de regio Midden-Holland werken de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen om de belangen van de regio te behartigen. Dit gebeurt in de vorm van een netwerksamenwerking en rond vijf inhoudelijke tafels. In 2016 is daartoe een strategische agenda opgesteld; in 2019 zal deze herijkt worden.

In 2018 is vanuit de regio Midden-Holland onder meer ingezet op de volgende activiteiten:

- De ondertekening van een intentieverklaring A12 Gouda-Oudenrijn, gericht op het aanpakken van de verkeersproblematiek op dit traject, dat in de top 5 van knelpunten staat. Deze intentieverklaring, die door 12 partijen is getekend – waaronder ook de provincies Zuid-Holland en Utrecht – is een eerste stap in een gezamenlijk lobbytraject richting Rijksoverheid;
- Een (succesvol) lobbytraject, in samenwerking met andere partners, gericht het openhouden van de toe- en afritten van de A12 bij Gouda;
- De uitvoering van een verkennend onderzoek naar nut en noodzaak van een containeroverslagpunt in de regio Midden-Holland;
- Een lobby rondom de versnelling van de verbreding van de A20 tussen Nieuwerkerk aan den IJssel en Gouda;
- Regio heeft A-score behaald op terugbrengen administratieve lasten in Sociaal Domein;
- Regio heeft integrale zienswijze op Visie Ruimte en Mobiliteit van de provincie geleverd;
- Succesvol Nationaal Congres Veenbodemdaling georganiseerd door Platform slappe bodem met bijbehorend aandacht in landelijke politiek en landelijke media.

Verder hebben er in 2018 diverse bijeenkomsten plaatsgevonden voor colleges of raden, gericht op onder meer een nieuwe verdeling van de voorzitterschappen voor de inhoudelijke tafels en het bepalen van de speerpunten per tafel of specifiek gericht op inhoudelijke thema's zoals de voorbereidingen voor de energietransitie.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)

GHOR verbindt het dynamisch netwerk zorg, veiligheid en openbaar bestuur, waarin samen wordt gewerkt aan (voorbereiding op) de geneeskundige hulpverlening in de regio. Essentieel is verbinden van het netwerk zorg, veiligheid en openbaar bestuur, informatie delen (zowel in de voorbereiding als bij crises) en regie en coördinatie bij daadwerkelijke crises.

Het Regionaal Overleg Acute Zorg West (ROAZ West) herstructureert haar organisatie om beter in te spelen op de urgente knelpunten in de acute zorg.

Het overleg op bestuurlijk niveau is structureel uitgebreid met een tactisch ROAZ en met diverse expert- en themagroepen. Nu zijn zowel bestuurders als managers van zorgaanbieders bij het ROAZ betrokken, waaronder de Directeur Publieke Gezondheid (DPG). De GHOR Hollands Midden is samen met GHOR Haaglanden trekker van de themagroep Crisisbeheersing. Op verzoek van het Netwerk Acute Zorg regio West werkt de GHOR mee aan het maken van een plan voor toekomstige griepperiodes.

De RDOG Hollands Midden is vergunninghouder op grond van de Tijdelijke Wet Ambulancezorg (TWAZ). Hierbinnen biedt de RAV verantwoorde ambulancezorg aan de burgers in onze regio; professioneel, innovatief en transparant. Het programma 'ambulancezorg' is weergegeven in het meerjarenbeleid, het Regionaal Ambulanceplan 2018 t/m 2021. Zie <http://rap.ravhm.nl/>

De balans tussen de behoefte aan ambulancezorg en de beschikbare capaciteit is al langer verstoord doordat de vraag de laatste jaren enorm toeneemt en het niet mogelijk is de beschikbare capaciteit aansluitend bij de vraag te vergroten. Een van de invalshoeken om de balans te herstellen is een betere regie op de geboden zorg. Door de samenwerking te zoeken met de huisartsenposten bij de aanname en verwerking van meldingen wil de RAV de melder zorg op maat bieden. Oriënterende gesprekken zijn gestart in 2018.

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast realiseert het een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

3.8.5 Wat heeft het gekost?

3.8.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Bestuur	2.868	2.928	3.083	-155
PG Regionaal beleid	754	714	625	88
PG Veiligheid	8.097	8.474	8.525	-51
Totaal lasten	11.718	12.116	12.233	-117
Baten				
PG Bestuur	-68	-61	-61	0
PG Regionaal beleid	0	0	-120	120
PG Veiligheid	-152	-152	-176	24
Totaal baten	-221	-213	-357	144
Saldo van baten en lasten	11.497	11.903	11.876	26
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	50	50	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-155	-398	-398	0
Gerealiseerd resultaat	11.342	11.555	11.528	26

3.8.5.2 Verschillenverklaring

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Bestuur	155.000	N		0	V	
BenW: Er is een aanvullende toevoeging aan de Voorziening pensioenaanspraken (voormalige) wethouders gedaan van € 257.000 op grond van actuele actuariële berekeningen. Gebleken is dat door veranderingen in de aannames van de berekeningen het benodigde bedrag in de voorziening van jaar tot jaar sterk kan wisselen.	177.000	N	I			
Griffie: Het nadeel bij de Griffie wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de niet begrote kosten gemeenteraadsverkiezingen en extra personele inzet in verband met de intensivering begeleiding raadsprogramma's. Een deel van dit nadeel heeft betrekking op de gemeenteraad en wordt daarmee gecompenseerd door het voordeel dat daar staat.	38.000	N	I			
Rekenkamer: Op basis van budgetneutraliteit krijgen de deelnemende gemeenten het voordeel op de lasten gecorrigeerd op hun bijdrage aan de Rekenkamer.	13.000	V	I	13.000	N	I
Gemeenteraad: Het voordeel wordt veroorzaakt door onderbesteding op opleidingskosten raadsleden en lagere controlekosten.	27.000	V	I			
Overig	20.000	V	I	13.000	V	I
Regionaal beleid	88.000	V		120.000	V	
Intergemeentelijke samenwerking	69.000	V	I			
Grondbank Zuidplas: Elk jaar worden de gronden opnieuw gewaardeerd. De grondbank heeft aangegeven dat de uitkomsten van de taxaties met € 2 miljoen hoger ligt dan vorig jaar. Op grond van deze resultaten kan de getroffen voorziening van € 24 miljoen worden verlaagd naar € 22 miljoen. Gouda kan hierdoor haar aandeel in de verliesvoorziening naar rato verlagen. De getroffen voorziening daalt van € 1.440.000 naar € 1.320.000.	7.000	V	I	120.000	V	I
Overig	12.000	V	I			
Veiligheid	51.000	N		24.000	V	
Turfmarktkerk: Het nadeel betreft de kosten die gemaakt zijn i.v.m. de getroffen noodverordening, sloopkosten en begeleidende maatregelen.	316.000	N	I			
Stadtoezicht: De doorbelaste personeelslasten zijn lager dan begroot; volgens de BBV regelgeving moet een groter deel beschouwd worden als overhead. Voor hetzelfde bedrag is daarom een nadeel ontstaan op het programma overhead. Per saldo is dit budgetneutraal.	178.000	V	I			
Brandweer en rampenbestrijding: Een voordeel op de lasten is ontstaan door een lagere inwonersbijdrage Regionale Brandweer (€ 40.000) en een voordeel op het onderhoud aan de brandkranen in openbaar gebied (€ 9.000).	55.000	V	I			
Overig	32.000	V	I	24.000	V	I

3.8.5.3 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2018	Werkelijk 2018	Verschil
Vervanging cameratoezicht	54	27	27
TOTAAL	54	27	27

Toelichting op het investeringsoverzicht

Vervanging cameratoezicht

Niet alle camera's zijn vervangen volgens schema omdat ze nog in goede staat verkeren. Op basis van een actualisatie van de planning is voor 2019 het reguliere vervangingsbudget nodig, waar aanvankelijk was ingeschat dat er in dat jaar minder budget nodig was. Voorgesteld wordt daarom om het restantbudget over te hevelen naar 2019.

3.9 Overhead

3.9.1 Inleiding

Met ingang van het verslaggevingsjaar 2017 zijn de verslaggevingsvoorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor de gemeenten aangepast. De aanpassing van het BBV betrof de grootste sinds de invoering van het BBV. Om te voldoen aan voorschriften van het BBV is voor het eerst in de programmabegroting 2017-2020 binnen Algemene dekkingsmiddelen een nieuwe productgroep Overhead gevormd.

Doordat de overhead op een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en voor het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'.

Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden/functionele programma's.

3.9.2 Toelichting op de overhead

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma's en niet apart inzichtelijk gemaakt.

De totale kosten voor de overhead (inclusief het bedrag dat is toegerekend aan externe kostendragers) is in het jaar 2018 uitgekomen op € 20,4 miljoen en bedraagt 8% van de totale exploitatie (exclusief toevoegingen aan reserves). Het overheadpercentage voor de jaarrekening is gelijk aan het percentage dat in de begroting is opgenomen.

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda de volgende onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Bestuursondersteuning en communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Directie	Kosten van de 3 directieleden en de bijbehorende management ondersteuning.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/kantine en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concernbrede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
Inkoop	Kosten die worden gemaakt t.b.v. inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische ondersteuning	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.
Primaire proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistenten en administratieve medewerkers).

Toerekening aan grondexploitaties, voorzieningen en investeringen

In het BBV is voor de grondexploitaties, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoordt van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de

overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen.

De overhead die is doorberekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 1,43 miljoen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven

Doordat de overhead sinds de BBV-wijziging op een apart overzicht wordt verantwoord en niet wordt doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt. De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.9.3 Specificatie overhead

Lasten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Bestuursondersteuning	1.098	1.080	18
Concernstaf	495	522	-27
Directie	586	622	-36
Facilitaire zaken	1.633	1.658	-25
Financiën	1.516	1.530	-13
HRM	5.057	5.883	-826
Huisvesting	3.108	3.037	71
Informatievoorziening en automatisering	5.034	5.574	-539
Inkoop	851	789	63
Juridische ondersteuning	1.529	1.395	134
Primair proces	2.175	2.340	-166
Toerekening externe kostendragers	-1.253	-1.429	176
Totaal lasten	21.830	23.001	-1.172

Baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Concernstaf	0	0	0
Facilitaire zaken	-11	-11	1
HRM	-610	-1.275	665
Huisvesting	-446	-513	67
Informatievoorziening en automatisering	-963	-1.165	203
Inkoop	-741	-792	51
Juridische ondersteuning	-68	-42	-26
Primair proces	-261	-268	6
Totaal baten	-3.100	-4.067	967

3.9.4 Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moeten worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Zie ook het onderdeel beleidsindicatoren in programma 8 Veiligheid en bestuur.

omschrijving	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018
Totale overheadkosten (programma totaal)	18.730	18.935
Toerekening externe kostendragers	1.253	1.429
Totale overheadkosten (excl toerekening)	19.982	20.363
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	265.448	259.245
Berekend overheadpercentage	8%	8%
Overheadpercentage gebruikt voor toerekening aan heffingen en tarieven	5%	5%

3.9.5 Wat heeft het gekost?

3.9.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Overhead	20.570	21.830	23.001	-1.172
Totaal lasten	20.570	21.830	23.001	-1.172
Baten				
PG Overhead	-3.258	-3.100	-4.067	967
Totaal baten	-3.258	-3.100	-4.067	967
Saldo van baten en lasten	17.313	18.730	18.935	-205
Toevoegingen aan reserves (lasten)	557	557	557	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-582	-1.147	-1.063	-84
Gerealiseerd resultaat	17.288	18.139	18.429	-289

3.9.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Overhead	1.172.000	N		967.000	V	
Gedetacheerd personeel: De gemeente heeft extra inkomsten gekregen als gevolg van het detacheren van personeel. Hier staan voor hetzelfde bedrag aan lasten tegenover. Per saldo is dit budgetneutraal.	593.000	N	I	593.000	V	I
Ten gevolge van het uifasieren van het documentinformatiesysteem en de invoering van zaakgewijs werken is meer uitgegeven voor de inhuur van personeel. Onder de oude wet- en regelgeving konden deze kosten worden geactiveerd. Vanaf 2017 is dat niet meer mogelijk als sprake is van software die niet wordt aangeschaft, maar jaarlijks in rekening wordt gebracht (SAAS-oplossing).	498.000	N	I			
Door een extra inspanning in het jaar 2018 voor de bouwgrondexploitatie Westergouwe, is een hoger bedrag doorberekend aan deze exploitatie. Hiertegenover staan geen extra kosten.				271.000	V	I
Voor het inwinnen van adviezen derden ten behoeve van de organisatieontwikkeling bleken meer middelen nodig dan geraamd.	83.000	N	I			
In het jaar 2018 is een hogere bijdrage van derden ontvangen voor het gebruik van het Huis van de Stad. Hiertegenover staan geen extra kosten.				106.000	V	I
Overig	2.000	V	I	3.000	N	I

3.9.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
Door lagere kosten voor organisatieontwikkeling is minder aanspraak gemaakt op de reserve organisatieontwikkeling	84	V	I

3.9.5.4 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2018	Werkelijk 2018	Vershil
Automatisering	1.225	587	638
TOTAAL	1.225	587	638

Toelichting op het investeringsoverzicht

Automatisering

Software as a service, vaak afgekort als SaaS, is software die als een online dienst wordt aangeboden. De SaaS-aanbieder zorgt voor installatie, onderhoud en beheer, de gebruiker benadert de software over het internet bij de SaaS-aanbieder. De klant hoeft de software en de daarvoor benodigde hardware niet aan te schaffen, maar betaalt slechts voor het gebruik ervan. Binnen de gemeente Gouda vindt steeds meer een verschuiving plaats van de traditionele aanschaf naar SaaS toepassingen. SaaS toepassingen mogen op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) niet worden geactiveerd. Dat betekent dat de huidige MIVOP kredieten hiervoor niet meer kunnen worden gebruikt. Een bedrag van € 150.000 kan vrijvallen omdat deze kosten op de exploitatie zijn geboekt.

Voorgesteld wordt om het restant van € 488.749 over te hevelen naar 2019 en voorlopig aan te wenden voor de vervanging van de audiovisuele middelen voor het vergadercentrum 2^e verdieping Huis van de Stad.

3.10 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

3.10.1 Inleiding

Alle lasten en baten die samenhangen met gemeentelijke producten worden direct binnen de programma's 1 tot en met 8 verantwoord. Daarnaast heeft de gemeente diverse uitgaven en inkomsten waarvoor die directe koppeling ontbreekt: de algemene dekkingsmiddelen. Deze lasten en baten worden verantwoord in dit onderdeel van de jaarstukken.

3.10.2 Toelichting op de algemene dekkingsmiddelen

Onder algemene dekkingsmiddelen wordt verstaan: alle financiële middelen die geen vooraf vaststaand bestedingsdoel hebben. Hieronder worden de onderdelen hiervan kort toegelicht.

3.10.2.1 Algemene baten en lasten

In het onderdeel algemene baten en lasten worden de volgende posten verantwoord:

1. Onvoorzien
2. Stelposten
3. Organisatieontwikkelingen
4. Vennootschapsbelasting

1. Onvoorzien

Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen. Gebruik ervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. In de primitieve begroting was een bedrag van € 151.000 opgenomen. Deze post is niet ingezet gedurende 2018.

2. Stelposten

De gemeente Gouda had bij het opstellen van de begroting 2018 stelposten opgenomen voor loon- en prijscompensatie, taakmutaties algemene uitkering, uitbreiding Westergouwe. In de primitieve begroting was een bedrag van € 539.000 opgenomen. Daarvan is uiteindelijk € 259.000 niet ingezet.

3. Organisatieontwikkelingen

De kosten in gang gezette en toekomstige organisatieontwikkelingen worden als algemene lasten verantwoord. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om kosten van bovenformatief personeel en kosten die verband houden met het uitplaatsen van gemeentelijke taken. Deze kosten worden gedekt uit de reserve organisatieontwikkeling. In de primitieve begroting was een bedrag van € 500.000 opgenomen. De aanspraken voor niet-actieven zijn lager uitgevallen dan geraamd (€ 84.000).

4. Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is vennootschapsbelastingplicht voor overheden effectief in werking getreden. Dit houdt in dat dat overheden vennootschapsbelasting (VPB) moeten betalen over de winst die zij met ondernemingsactiviteiten hebben behaald.

De gemeente Gouda heeft een inventarisatie van het financieel resultaat 2017 uitgevoerd om de gemeentelijke activiteiten te beoordelen op de VPB-plicht. Op grond van deze inventarisatie gaat de gemeente ervan uit dat de clusters Parkeergarage en Straatparkeren door de ondernemerspoort gaan:

- voor het Straatparkeren kan een vrijstelling worden toegepast, waardoor geen VPB-druk ontstaat;
- voor de cluster Parkeergarage geldt geen vrijstelling, maar verwacht de gemeente een VPB-druk van nihil door combinatie van de clusters Parkeergarage en Bouwgrondexploitaties.

De definitieve aangifte zal naar verwachting in het voorjaar van 2019 worden ingediend. In de primitieve begroting was een bedrag van € 0 opgenomen.

3.10.2.2 Algemene uitkering

In het onderdeel algemene uitkering wordt het bedrag van de uitkering uit het Gemeentefonds voor het uitvoeren van overheidstaken verantwoord. De algemene uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit twee onderdelen: een Algemeen deel en een deel integratie uitkering Sociaal Domein (Jeugdhulp, Wmo en Participatie).

3.10.2.3 Dividenden en gemeentegaranties

In het onderdeel dividenden en gemeentegaranties worden de kapitaallasten (rentelasten) voor deelnemingen in het aandelenkapitaal van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Cyclus N.V. en Oasen verantwoord. De baten bestaan uit dividend op de aandelen BNG en Cyclus. Oasen keert geen dividend uit. Naast dividend worden op deze posten ook eventuele beleggingsresultaten verantwoord.

3.10.2.4 Lokale heffingen

In het onderdeel lokale heffingen worden aan de lastenkant worden de kosten geraamd voor het kunnen innen van de opgelegde belastingen, de zogenaamde perceptiekosten verantwoord. Feitelijk zijn dit alle personele en materiële kosten die verband houden met de oplegging, inning, afhandeling bezwaarschriften etc. van de gemeentelijke belastingen. Tevens is rekening gehouden met de kosten van de uitvoering van de wet WOZ. Deze wet draagt de gemeente op om jaarlijks de waarderingsgrondslagen van alle onroerende zaken in de gemeente vast te stellen en om taxaties van nieuwe objecten of hertaxaties te plegen. Aan de batenkant worden de opbrengsten geraamd van de gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een gemeentelijke taak. De besteding is dus niet geoormerkt voor kosten van die producten. Voorbeelden daarvan zijn de onroerende zaakbelasting, de hondenbelasting en de precariobelasting. De riool- en reinigingsheffing horen niet in deze categorie en worden daarom in de betreffende programma's verantwoord.

3.10.2.5 Saldo financieringsfunctie

In het onderdeel financieringsfunctie (een begrip uit het BBV) wordt het saldo tussen externe betaalde/ontvangen rente op leningen/uitzettingen en de interne rentendoorberekening verantwoord. Dit saldo wordt ook wel renteresultaat genoemd. Binnen deze productgroep zijn ook ontvangen rente met betrekking tot het verstrekte financieringsarrangement Westergouwe en de financiering van het Bedrijvenschap Regio Gouda meegenomen.

3.10.3 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en 9 gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Oasen NV	Oasen voorziet op een efficiënte, effectieve en duurzame wijze de aangesloten gemeenten van drinkwater.
Cyclus N.V.	Cyclus NV voert taken uit op het gebied van Afvalbeheer (onder meer inzameling en verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting en de precariobelasting als algemeen dekkingsmiddel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De gemeente Gouda heeft 82.446 aandelen in de BNG à € 2,50 nominaal van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en jaarlijkse bijdragen aan de BNG vinden niet plaats.

De betrokkenheid van de BNG bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen beperkt zich tot de dividenduitkering die als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt. In 2018 is een dividenduitkering van € 208.588 ontvangen.

Oasen

De gemeente Gouda heeft 72 aandelen in OASEN à € 455,00 nominaal van de in totaal 2.500 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en jaarlijkse bijdragen aan OASEN vinden niet plaats.

De betrokkenheid van OASEN bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen is gering. OASEN keert geen dividend uit en levert in dit verband geen bijdrage aan de algemene dekkingsmiddelen.

Cyclus

De gemeente Gouda heeft 107.530 aandelen in Cyclus € 7,- nominaal van de in totaal 456.855 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand. De betrokkenheid van Cyclus bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen beperkt zich tot de dividenduitkering die als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt. In 2018 is een dividenduitkering van € 710.000 ontvangen.

3.10.4 Wat heeft het gekost?

3.10.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Algemene baten en lasten	689	410	0	410
PG Dividenden en gemeentegaranties	62	73	86	-13
PG Lokale heffingen	1.071	1.029	933	96
PG Organisatie-ontwikkeling	209	416	332	84
PG Saldo financieringsfunctie	-2.622	-1.518	-1.265	-253
Totaal lasten	-591	410	85	325
Baten				
PG Algemene baten en lasten	0	0	-9	9
PG Algemene uitkering	-145.659	-148.974	-148.535	-439
PG Dividenden en gemeentegaranties	-135	-941	-940	-1
PG Lokale heffingen	-16.814	-16.814	-17.177	362
PG Saldo financieringsfunctie	-394	-240	-254	14
Totaal baten	-163.003	-166.969	-166.915	-54
Saldo van baten en lasten	-163.594	-166.559	-166.829	270
Toevoegingen aan reserves (lasten)	750	750	750	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-146	-353	-338	-15
Gerealiseerd resultaat	-162.990	-166.163	-166.418	255

3.10.4.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Algemene baten en lasten	419.000	V				
Onvoorzien: De post voor onvoorzien is niet ingezet in 2018.	151.000	V	I			
Enkele budgetten voor taakmutaties op grond van de uitkering uit het gemeentefonds en enkele andere budgetten (onder andere voor de uitbreiding Westergouwe) zijn in 2018 niet of gedeeltelijk aangewend.	259.000	V	I			
Overig	9.000	V	I			
Algemene uitkering				439.000	N	
De uitkering uit het gemeentefonds blijft € 400.000 achter bij de ramingen als gevolg van met name de negatieve bijstelling in de septembercirculaire. Naar aanleiding van de decembercirculaire zijn voor een aantal onderwerpen nog middelen ontvangen waardoor het uiteindelijke tekort op de baten is beperkt. Voor vrijwel al deze onderwerpen zal aan de raad worden voorgesteld de middelen opnieuw beschikbaar te stellen in 2019.				439.000	N	I
Lokale heffingen	82.000	V		364.000	V	
De bijdrage aan de BSGR is € 82.000 lager uitgevallen dan geraamd.	82.000	V	I			
Hogere opbrengsten OZB (2,3%), hondenbelasting (3%), toeristenbelasting (12%), een lagere opbrengst precariobelasting (3,6%) en een niet geraamde opbrengst invorderingskosten van € 97.000 leiden per saldo tot een meeropbrengst van € 364.000.				364.000	V	I
Organisatieontwikkeling	84.000	V	I			
De aanspraken op de reserve Organisatieontwikkeling is onderverdeeld in een deel actieven en een deel niet-actieven; de hoogte van de aanspraken verandert gedurende het jaar. De aanspraken van niet-actieven zijn lager uitgevallen dan geraamd, hetgeen resulteert in een positief saldo van € 84.000.	84.000	V	I			
Saldo financieringsfunctie	254.000	N		14.000	V	
Het saldo van de doorbelastingen van rente aan investeringskredieten en grondexploitaties is negatief.	256.000	N	I			
De rentebaten voor het financieringsarrangement Westergouwe vallen hoger uit vanwege een latere aflossing van de lening dan begroot.				17.000	V	I
Overig	2.000	V	I	3.000	N	I

4 Jaarverslag: paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Inleiding

Onderstaand de rapportage over de uitvoering van het vastgestelde lokale belastingbeleid voor het jaar 2018.

4.1.2 Beleid

De raad heeft in december 2017 de belastingverordeningen 2018 vastgesteld, met daarin opgenomen de tarieven 2018. De tarieven voor de meeste belastingen zijn hierbij verhoogd met het inflatiepercentage van 1,4%. Dit percentage was vermeld in de meicirculaire 2017 van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. De afvalstoffenheffing daalde met € 10,- per huishouden. Overeenkomstig het Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2018 zou de rioolheffing eigenaren met 16,4% en de rioolheffing gebruikers met 8,4% stijgen. De stijging van de rioolheffing eigenaren kon echter beperkt blijven tot 10,4%. In het kader van een structurele lastenverlichting met € 2.000.000 daalde de onroerende-zaakbelasting woningen met 20%. De onroerende-zaakbelastingen niet-woningen steeg met het inflatiepercentage van 1,4%.

4.1.3 Aanslagoplegging, kwijtschelding en bezwaarschriften

In onderstaande tabel is de totale productie van de BSGR in 2018 voor de gemeente Gouda opgenomen. Ter vergelijking zijn de cijfers 2017 toegevoegd.

Omschrijving	2018	2017
Aantal aanslagregels belastingjaar	160.923	160.393
Aantal aanslagregels 2 voorliggende belastingjaren	2.858	3.646
Bruto opgelegd	€ 45.253.460	€ 45.885.631
Correcties	- € 964.375	- € 1.296.173
Kwijtscheldingen	- € 1.620.487	- € 1.513.770
Netto	€ 42.668.598	€ 43.075.688

De bedragen in bovenstaande tabel betreffen ook oudere belastingjaren. Zo is in het nettobedrag van € 42.668.598 een bedrag van € 270.339 opgenomen dat betrekking heeft op belastingjaren vóór 2018.

Opbrengsten

De opbrengst OZB is 2,3% hoger dan de raming.

De opbrengst afvalstoffenheffing is vrijwel gelijk aan de raming. De meeropbrengst bedraagt 0,2%.

De opbrengst rioolheffingen is 1,8% hoger dan de raming.

De opbrengst hondenbelasting is 2,2% hoger dan de raming.

De opbrengst toeristenbelasting is € 13.426 hoger dan de raming. De hogere opbrengst heeft betrekking op het belastingjaar 2017. De aanslagen toeristenbelasting 2018 worden begin 2019 opgelegd.

Kwijtschelding

In het kalenderjaar 2018 is een bedrag van € 1.620.487 kwijtgescholden. Hiervan had € 1.528.684 betrekking op het belastingjaar 2018 en € 91.803 op voorliggende belastingjaren. In de drie daaraan voorafgaande kalenderjaren bedroeg de kwijtschelding als volgt: € 1.398.398 (2015); € 1.499.417 (2016); € 1.513.770 (2017).

Bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen

Per 1 januari 2018 waren er bij de BSGR met betrekking tot Gouda nog 5 bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen in behandeling. In 2018 zijn er 930 nieuwe bezwaarschriften bijgekomen. Het aantal nog af te handelen bezwaarschriften per 31 december 2018 bedroeg 94.

4.1.4 Overzichten

In deze paragraaf staan de volgende overzichten:

1. Overzicht lokale heffingen;
2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder.

ad 1. Overzicht lokale heffingen

Belasting	Opbrengst 2018 begroot	Opbrengst 2018 rekening	Kwijtschelding begroot 2018	Kwijtschelding rekening 2018	Tarieven
Onroerende-zaakbelastingen	14.204.849	14.531.237	10.000	4.224	eigenaar woning 0,1149% eigenaar niet-woning 0,3126% gebruiker niet woning 0,2492%
Afvalstoffenheffing	9.550.000	9.570.938	865.000	902.623	eenpersoonshuishouden 258,60 meerpersoonshuishouden 325,80
Rioolheffingen	15.333.742	15.604.884	675.000	693.080	eigenaren 219,35 gebruikers 222,60

ad 2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder

Onderstaand een tabel met de lastendruk in Gouda in het jaar 2018 voor zowel een eigenaar-gebruiker als een huurder. Ter vergelijking zijn de cijfers 2017 toegevoegd. Zoals gebruikelijk in het woonlastenoverzicht worden hierbij de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffingen betrokken. Verder is als uitgangspunt genomen een meerpersoonshuishouden.

Voor de berekening van de OZB 2018 is uitgegaan van een woning met een WOZ-waarde van € 186.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda per waardepeildatum 1 januari 2017).

Omschrijving	2018		2017	
	eigenaar/gebruiker	huurder	eigenaar/gebruiker	huurder
OZB eigenaar	213,70		263,70	
Afvalstoffenheffing	325,80	325,80	336,60	336,60
Rioolrechten eigenaar	219,35		198,70	
Rioolrechten gebruiker	222,60	222,60	205,20	205,20
Totaal	981,45	548,40	1.004,20	541,80

4.1.5 Kostenonderbouwing tarieven

In deze paragraaf geven we per titel en per hoofdstuk aan hoe, gebaseerd op de realisatie 2018, de kostendekkendheid van de legesgerelateerde tarieven is geweest. Per hoofdstuk mogen afzonderlijke onderdelen van de legesverordening een kostendekkendheid hebben van meer dan 100% zolang het totaal van de kostendekkendheid per titel maar niet boven die 100% uit komt. Op basis van de realisatie 2018 is een kostendekkendheid van meer dan 100% per titel niet voorgekomen.

Titel 1 Algemene dienstverlening - Realisatie 2018

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
1.1 Burgerlijke stand	136.978	10.958	4.674	152.611	129.389	129.389	84,8%
1.2 Reisdocumenten en NL ID-kaart	808.368	72.074	10.899	891.341	784.393	784.393	88,0%
1.3 Rijbewijzen	250.203	20.016	6.647	276.866	298.968	298.968	108,0%
1.4 Verstrekking Basisreg Personen	109.754	8.780	2.176	120.710	85.620	85.620	70,9%
1.5 Publiekszaken ov	180.309	3.556	1.214	185.078	76.553	76.553	41,4%
1.7 Gemeentearchief	9.609	769	0	10.378	2.237	2.237	21,6%
1.9 Geluidshinder	692	55	0	747	265	265	35,4%
1.10 Winkeltijdenwet	2.347	188	0	2.534	676	676	26,7%
1.11 Huisvestingswet	25.738	2.059	0	27.797	0	0	0,0%
1.13 Verkeer en Vervoer	80.769	6.462	3.538	90.769	40.513	40.513	44,6%
1.14 Leegstandwet	7.090	567	0	7.657	1.636	1.636	21,4%
1.16 Kansspelen	3.520	282	0	3.802	2.703	2.703	71,1%
1.17 Telecommunicatie	54.110	4.329	0	58.439	51.977	51.977	88,9%
1.18 Diversen	116.526	9.322	0	125.848	36.490	36.490	29,0%

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (FLO) / Omgevingsvergunning - Realisatie 2018

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
2.1 Begripsomschrijving	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.2 Vooroverleg / beoord conceptaanvraag	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.3 Omgevingsvergunning	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.4 Vermindering	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.5 Teruggaaf	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.6 Intrekking Omgevingsvergunning	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.7 Wijziging omgverg agv wijz project	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.9 -	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.10 In deze titel niet benoemde beschikking	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal titel 2	1.394.015	179.491	269.657	1.843.163	1.761.123	1.761.123	95,5%

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn - Realisatie 2018

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
3.1 Horeca	68.052	5.444	0	73.496	9.460	9.460	12,9%
3.2 Organiseren evenementen of markten	86.825	6.946	0	93.771	17.569	17.569	18,7%
3.3 Prostitutiebedrijven	2.347	188	0	2.534	676	676	26,7%
3.5 Brandveiligingsverordening	72.337	5.787	0	78.124	36.916	36.916	47,3%
3.6 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0	0	0	0	0	0,0%

Recapitulatie - Realisatie 2018

Titel	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Titel 1 - Algemene Dienstverlening	1.786.011	139.416	29.149	1.954.576	1.511.419	1.511.419	77,3%
Titel 2 - FLO - Omgevingsvergunning	1.394.015	179.491	269.657	1.843.163	1.761.123	1.761.123	95,5%
Titel 3 - Europese Dienstenrichtlijn	229.561	18.365	-	247.926	64.621	64.621	26,1%

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken van een zestal financiële kengetallen: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de nota risicomanagement en weerstandsvermogen en de nota reserves en voorzieningen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inzichten die vanuit het ministerie van BZK worden aangereikt (Financiële Regelgeving en Toezicht Decentrale Overheden).

4.2.2 Belangrijkste conclusies

De ratio van de weerstandscapaciteit bedraagt 1,8. Dit betekent dat het weerstandsvermogen de kwalificatie "ruim voldoende" krijgt om de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen.

De gemeente Gouda heeft ten opzichte van de VNG-norm een relatief hoge schuldpositie die van invloed is op de omvang van de beide schuldquotes en de solvabiliteitsratio. De schuldquotes ontwikkelen zich de komende jaren in positieve zin.

De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten meerjarig volledig worden gedekt door structurele baten.

De woonlasten zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan de hoge kant. Er komt een plan van aanpak om Gouda binnen de top 25 van de duurste gemeenten te laten zakken.

4.2.3 Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbaar weerstandsvermogen : Benodigd weerstandsvermogen.

4.2.3.1 Beschikbaar weerstandsvermogen

Het beschikbaar weerstandsvermogen bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om financiële risico's (niet begrote kosten of tegenvallende opbrengsten) op te vangen. Dit is de som van de algemene reserve, de reserve sociaal domein en het saldo van mutaties in de exploitatiesfeer.

De ontwikkeling van het beschikbaar weerstandsvermogen fluctueert met de jaarlijkse inkomsten en uitgaven van de gemeente Gouda. Het traceren van het beschikbaar weerstandsvermogen is begin 2019 aangescherpt, opdat een beter beeld wordt verkregen van dit beschikbaar weerstandsvermogen.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling weergegeven van ultimo 2017 naar ultimo 2018.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2017	2018
Algemene reserve (31/12)	16.783	16.453
Reserve sociaal domein (31/12)	8.799	6.325
Verwacht resultaat 2e ijkmoment	250	7.067
<i>Stand voor resultaatbestemming</i>	<i>25.832</i>	<i>29.845</i>
Toevoeging reserve sociaal domein	835	1.858
Onbestemd resultaat	1.389	0
<i>Resultaatbestemming</i>	<i>2.224</i>	<i>1.858</i>
Beschikbaar weerstandsvermogen	28.056	31.703

4.2.3.2 Benodigd weerstandsvermogen

Het benodigd weerstandsvermogen is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van het benodigd weerstandsvermogen maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen risico's verbonden aan grondexploitaties en overige risico's. De risico's verbonden aan grondexploitaties worden gekwantificeerd met behulp van de IFLO methode. Daarbij wordt een risico-opslag van 10% gehanteerd met betrekking tot de boekwaarden, de toekomstige opbrengsten en de toekomstige kosten. De overige risico's (going concern) worden gekwantificeerd met behulp van een Monte Carlo simulatie. De toepassing van beide methoden is begin 2019 verder verbeterd om in deze jaarrekening een zo goed mogelijk beeld te geven van het benodigd weerstandsvermogen. Daarnaast zijn enkele fouten gecorrigeerd.

In onderstaand tabel worden de risico's met de grootste financiële impact toegelicht.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Grondexploitaties		
Bouwplannen en projecten	Westergouwe	In september heeft de raad fase drie toegevoegd aan fase een en twee.
		De risico's in de grondexploitatie voor fasen een en twee nemen geleidelijk af doordat er stap voor stap meer zekerheid komt over kosten en opbrengsten. Voor de eerste en tweede fase is een groot deel van de kosten en opbrengsten gerealiseerd. Voor fase drie bestaat meer onzekerheid over kosten en opbrengsten.
	Middenwillens	Binnen het project zijn nog een paar bouwkvavels beschikbaar voor particuliere bouwers.
		Vanwege de grootte van de kvavels is hiervoor een beperkte doelgroep van belangstellenden. Dat kan effect hebben op het tempo van verkoop.
		ProRail past geluidschermen langs het spoor aan vanwege spoorveiligheid en bereikbaarheid hulpverleners.
	Spoorzone	De gemeente betaalt de kosten van deze aanpassingen. De kosten stijgen als gevolg van sterke prijsstijging in de bouw en de beperkte beschikbaarheid van spoorvrije werkdagen.
		Het risico is beperkt. De kavel tussen de Rabobank en de Bioscoop is grotendeels bouwrijp en moet nog worden verkocht. Hierbij loopt de gemeente risico met betrekking tot grondwaarde, uitgeefbaar oppervlak en uitgiftedatum. De kosten en de daarmee de samenhangende risico's zijn gering.
	Materiële Vaste Activa Spoorzone	Voor de grondverkoop wordt een tender georganiseerd. De locatie kent beperkingen door de ligging aan het spoor (geluid), de beperkte kavelomvang in relatie tot de noodzakelijke ruimte voor een bouwplaats. Hiermee is het een relatief complex project met hoger risicoprofiel. Dat beperkt de belangstelling bij partijen. Bouwaannemers hebben door de beperkte bouwcapaciteit de luxe positie om tussen projecten te kiezen. Dit vergroot het afzetrisico voor de gemeente.
		Gouda bezit een voorraad potentiële bouwgronden langs de spoorzone en rondom Westergouwe fase 1 die in de toekomst geschikt zijn voor bebouwing. Deze gronden worden gefaseerd in exploitatie genomen. De omvang van de ontwikkellocatie en daadwerkelijke bestemming volgt de actuele marktvrage.
		De percelen langs de spoorzone hebben een kantoorbestemming. De vrage naar bouwkvavels voor kantoren is klein. Het aanbod aan beschikbare bestaande kantoorgebouwen is groot. Voor de kvavels langs de spoorzone wordt een bestemmingsverbreding voorbereid. Hiermee wordt het afzetrisico van deze percelen verkleind. Wel blijft het risico rond lagere grondwaardes bestaan: de daadwerkelijke waarde hangt samen met de gekozen functie, het uit te geven bouwoppervlak en de fasering.
		De vrage naar nieuwbouwwoningen in Westergouwe is momenteel groot.
		De VON prijzen van woningen stijgen – helaas stijgen ook de bouwkvosten.
		Dit kan in combinatie met de beperkte bouwcapaciteit de grondwaardes onder druk zetten. De waarde van toekomstige bouwgronden hangt samen met het gekozen bouwprogramma.
		Ambities en aanvullende eisen bepalen de daadwerkelijke grondprijzen.
Dergelijke eisen zijn grotendeels gemeentelijke keuzes. Marktrisico's zijn moeilijker te beïnvloeden – wel kan door de gekozen fasering en kleinschalige deelgebieden snel worden ingespeeld op veranderingen in de vrage.		
	Grondbank	Voor de Grondbank heeft de gemeente Gouda een voorziening getroffen. Het risico bestaat dat deze voorziening niet hoog genoeg is. De huidige waardering is gebaseerd op de in provinciale plannen vastgelegde perspectieven voor ontwikkeling van de Zuidplas. De komende jaren zullen de gronden opnieuw worden gewaardeerd op basis van de huidige BBV-regelgeving. Eind 2019 kan worden beoordeeld of de voorziening toereikend is gebleken.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Overige procesrisico's		
Open eind sociaal	Buig	De te verwachten tekorten op de BUIG zijn meerjarig in de begroting verwerkt. De verwachting is dat er door de ingezette maatregelen in 2022 geen tekorten meer zijn. Het risico op nadeel op de BUIG is daarmee op termijn geminimaliseerd.
Samenwerkings verbanden	O.a. Promen, ICT E-HRM	De gemeente werkt met veel partijen samen (veelal in gemeenschappelijke regelingen) en op diverse terreinen. Bij deze samenwerking kunnen financiële en andere risico's zich voordoen waar de gemeenten geen directe invloed op kan uitoefenen. Te denken valt aan uittredingen van deelnemers, veranderende wetgeving.
Informatie-veiligheid		Informatieveiligheid gaat over de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van de informatievoorziening. Door het uitvoeren van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten wordt via 303 beveiligingsmaatregelen de gemeentelijke informatievoorziening beschermt. Of en hoe een maatregel wordt ingezet hangt af van risicoanalyse en kosten/baten-analyse. Ten aanzien van beschikbaarheid kan het voorkomen dat een kritieke enkelvoudige glasvezel verbinding wordt verbroken waardoor ICT voorzieningen niet of beperkt beschikbaar zijn totdat de verbinding is hersteld. Ten aanzien van vertrouwelijkheid kan door phishing mails informatie ontvoerd worden. Ten aanzien van integriteit kan door ransomware productie- en back-up data gecijferd worden en daarmee verloren gaan.
Privacy		Gemeenten verwerken voor de uitvoering van hun taken persoonsgegevens. Op grond van de op 25 mei 2018 in werking getreden Europese Algemene Verordening Persoonsgegevens zijn gemeenten ertoe gehouden om zorgvuldige verwerking van deze gegevens aantoonbaar te waarborgen. De nieuwe wetgeving is stevig, onder andere door het stellen van hoge boetes die kunnen oplopen tot 20.000.000 of 4% van de jaarmzet als die hoger is. Daarnaast zijn de inhoudelijke eisen streng, zoals het aanstellen van een data protection officer, het uitvoeren van risicoanalyses, zogenoemde privacy impact assessments (PIA's) en het hebben van een actueel verwerkingenregister. Het risico blijft altijd aanwezig dat persoonsgegevens onzorgvuldig worden verwerkt, waaruit datalekken kunnen ontstaan. Dit kan leiden tot financiële schade, in een uiterst geval tot een boete van 20 mln. Ook kunnen datalekken of incidenten betrokkenen ernstig schaden en kan imago schade ontstaan voor de organisatie als een lek of incident bijvoorbeeld in de media veel aandacht krijgt.
Geheugen van Gouda		Het Geheugen van Gouda is een groots opgezet programma waarbij een centraal organisatiegeheugen wordt opgezet met een focus op zaakgericht werken en centrale opslag van documenten. Risico van niet of niet op tijd leveren en de technische realisatie blijft aanwezig. Daarnaast het risico van verlengen van contracten al dan niet als direct gevolg van de vertraging.
Lagere uitkering AU		Risico is dat de inkomsten uit het Gemeentefonds afwijken van wat in de begroting geraamd is, door: ontwikkelingen in het accres (het fonds is via de normeringssystematiek gekoppeld aan de ontwikkeling van de accres relevante uitgaven (ARU) van het rijk); ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven (bijvoorbeeld aantal inwoners / woonruimten); effecten van taakmutaties (bijvoorbeeld bij nieuwe taken voor gemeente), effecten van onder- en overschrijdingen van het plafond van het BTW-compensatiefonds, de mogelijkheid van een eenzijdige korting door een nieuw kabinet en herverdelingen binnen of periodiek onderhoud van het Gemeentefonds
Langdurige uitval		Het kan voor komen dat één of meerdere ict-voorzieningen (langdurig) niet beschikbaar zijn. Hierdoor kunnen problemen ontstaan. Het kan bijvoorbeeld zijn dat bepaalde producten of diensten niet kunnen worden afgegeven of dat beveiligingssystemen niet werken. Hoewel de kans op uitval klein wordt geschat, kan de impact groot zijn. Bijkomend risico is dat de ict ondersteuning van andere gemeenten mogelijk niet kunnen worden uitgevoerd. Dit kan weer leiden tot mogelijke schade claims.
Rampenbestrijding		Op het grondgebied van de gemeente zijn bedrijven gevestigd die met gevaarlijke stoffen werken. Verder worden gevaarlijke stoffen vervoerd over de weg en het spoor. Ingeval van een incident kan milieuschade optreden. Het gaat verder om andere rampen zoals overstromingen, grote branden, langdurige uitval nutsvoorzieningen.
SISA		De gemeente ontvangt allerlei specifieke uitkeringen welke verantwoord dienen te worden via de systematiek van Single Information Single Audit (SISA). Indien de verantwoording niet of onvoldoende invulling krijgt, loopt de gemeente het risico dat de uitkering niet als een rechtmatige besteding wordt aangemerkt en terugbetaald moet worden. Naast het risico van terugbetaling, bestaat er een financieel risico als gevolg van extra werkzaamheden door de accountant en/of ambtelijke inzet.
Volumerisico		De gemeente onttrekt geld van de geld- en kapitaalmarkt om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Voor het onttrekken van geld, betaalt de gemeente een vergoeding (rente). De rente wordt vervolgens intern doorbelast aan het betreffende project of dienstonderdeel. Als door omstandigheden het investeringsvolume achterblijft bij de ramingen betekent dit dat er minder doorbelast kan worden aan het betreffende project. Dit brengt financiële- en beheerstechnische risico's met zich mee.
BDV en MO overige		De overige risico's inzake bedrijfsvoering (BDV) en in het maatschappelijk domein (MO). Risico's waardoor de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komt zoals uitval, langdurige ziektes, grote uitstroom en problemen met invullen vacatures. Verder de

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
		overige risico's in het maatschappelijk domein naast BUIG en Jeugd. Zoals het risico van de open einde regelingen in het sociaal domein. Het risico bestaat dat er een groter beroep op deze regelingen wordt gedaan.
Juridisch	Aansprakelijkheid	Niet of onvoldoende nakomen van contractuele afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig handelen of onjuiste toepassing van regelgeving kan ertoe leiden dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor schade. Deze schade kan ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, evenementen etc.) of door handelen/nalaten gemeente (onterecht weigeren/verlenen vergunning, werken in de openbare ruimte) hetzij door ontbreken van verzekeringsdekking(contractuele aansprakelijkheid) alsook door ontoereikende dekking. De kans gerelateerd aan ervaringscijfers is laag. Wel kan de impact groot zijn. Bij aansprakelijkheid geldt een eigen risico van € 50.000,00 voor zaak-, letselschade en vermogensschadeclaims. Dit betekent dat in veel gevallen de schade beperkt (kan) blijven tot maximaal € 50.000. Schaden ten gevolge van werkzaamheden worden gedekt door een (doorlopende) CAR-verzekering. Deze verzekering heeft een eigen risico van € 5.000,00. Er blijven situaties denkbaar dat schades niet worden 'gedekt' door een verzekering. De gemeente kan ook aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van op zichzelf rechtmatig handelen, bv. door werkzaamheden in het openbaar gebied doordat winkels en of bedrijven moeilijk bereikbaar zijn (gederfde winst).
Juridisch	Garantstellingen	De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van op zichzelf rechtmatig handelen, bv. door werkzaamheden in het openbaar gebied doordat winkels en of bedrijven moeilijk bereikbaar zijn (gederfde winst).

De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leveren per definitie risico's op. Opbrengsten kunnen tegenvallen, terwijl ook de kosten hoger kunnen uitvallen. Deze risico's kunnen worden gekwantificeerd, waarbij ervan uit wordt gegaan dat er een kans bestaat dat opbrengsten en kosten met 10% tegenvallen. Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties komt dan uit op € 9.194.827.

De simulatie die is uitgevoerd met betrekking tot de overige procesrisico's (going concern) levert een benodigd weerstandsvermogen op van € 8.405.385. Daarbij wordt het gebruikelijke zekerheidspercentage van 90% gehanteerd.

Het benodigd weerstandsvermogen voor 2019 bedraagt dan bij het opmaken van deze jaarrekening in totaal € 17.600.212. De toename ten opzichte van het benodigd weerstandsvermogen, zoals vermeld in de programmabegroting 2019, is het gevolg van een verbetering van de toepassing van de berekeningsmethoden.

4.2.3.3 Beoordeling weerstandsvermogen

Door het beschikbaar weerstandsvermogen te delen door het benodigd weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen van de gemeente verkregen. Deze weerstandsratio kan als volgt beoordeeld worden.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Het beschikbaar weerstandsvermogen moet minimaal gelijk zijn aan het benodigd weerstandsvermogen om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich daadwerkelijk voordoen.

De weerstandsratio kan voor Gouda ultimo 2018 als volgt worden berekend:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2017	2018
Beschikbaar weerstandsvermogen (zie par. 4.2.3.1)	28.056	31.703
Benodigd weerstandsvermogen (zie par. 4.2.3.2)	13.922	17.600
Weerstandsratio	2,0	1,8

De weerstandsratio loopt terug van 2,0 (gecorrigeerde ratio ultimo 2017) naar 1,8 ultimo 2018 als gevolg van de verdere verbetering van de toepassing van de berekeningssystematiek. Een ratio van 1,8 betekent dat de weerstandsratio de kwalificatie van ruim voldoende heeft om risico's in financiële zin op te vangen. De doelstelling van deze coalitie is, om de weerstandsratio op een verantwoord niveau te houden, dat wil zeggen: minimaal van voldoende niveau.

4.2.4 Kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting en de jaarstukken past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de VNG zijn voorgesteld.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat gemeenten vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarstukken.

	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018	VNG normering
Netto schuldquote	119,1%	115,6%	107,3%	< 90 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	115,6%	112,2%	106,4%	< 90 %
Solvabiliteitsratio	12,7%	12,5%	15,1%	> 20 %
Grondexploitatie	3,3%	3,2%	6,8%	> 0,0 %
Structurele exploitatieruimte	3,2%	2,7%	3,6%	> 0,0 %
Belastingcapaciteit	139,0%	137,8%	137,9%	100,0%

4.2.4.1 Toelichting

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De exploitatiebaten voor bestemming zijn gestegen, waardoor de netto schuldquote daalt. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit deze quote zelf, maar hangt af van andere factoren. De verschuiving van de netto schuldquote van 2017 ten opzichte van 2018 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2018 een mindere liquiditeitsbehoefte (netto vlottende schuld) was. Een netto schuldquote van 90% blijft wenselijk en een hogere schuldquote dan 90% kan zorgelijk zijn. Met 107% blijft deze quote onze aandacht houden.

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hierbij is de netto schuld verminderd met verstrekte leningen aan de woningcorporaties en overige verstrekte leningen. Een hoge schuld kan worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties, die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Deze correctie vindt plaats door de netto schuld te verminderen met verstrekte leningen aan de woningcorporaties en overige verstrekte leningen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De VNG hanteert als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen, hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Ten opzichte van 2017 valt het percentage van de solvabiliteit iets hoger uit, omdat het eigen vermogen in 2018 is toegenomen met het jaarresultaat. De eindstand van het eigen vermogen is relatief hoog met € 63 miljoen. De uitkomst van circa 15% kan daarom als redelijk worden ervaren.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is dan ook van groot belang, omdat deze waarde bij de verkoop moet worden terugverdiend. Voor de berekening van dit kengetal wordt de balanswaarde (= boekwaarde gecorrigeerd met de voorzieningen) van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie (onderhanden werken) bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt. De VNG adviseert dat 15% een acceptabele omvang van dit kengetal is. De accountant zal jaarlijks moeten beoordelen in hoeverre de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie kan worden terugverdiend.

De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is ook van invloed op beide schuldquotes en op de solvabiliteitsratio, omdat de bouwgronden zijn gefinancierd met vreemd vermogen. De verwachte boekwaarden (exclusief voorziening) van de bouwgronden in exploitatie bedraagt € 23,7 miljoen.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoeging aan reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt, dat wil zeggen dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. Ons positief percentage laat zien dat de structurele lasten volledig en incidentele lasten deels worden gedekt door structurele baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten (bestaande uit de afvalstoffen- en rioolheffing van een meerpersoonshuishouden en de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde) te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage. Dit gebeurt op begrotingsbasis. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt zitten wij boven het landelijk gemiddelde. De stijging van de percentages wordt veroorzaakt door met name de toename van het tarief voor de rioolheffing. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen.

4.2.4.2 Conclusie

De kengetallen laten een gemengd beeld zien. Gouda heeft ten opzichte van de VNG-norm een hoge schuldpositie die van invloed is op de omvang van de beide schuldquotes en op de solvabiliteitsratio. De financiering van de grondpositie met vreemd vermogen maakt onderdeel uit van deze schuldpositie. Het uitgangspunt is overigens dat deze investeringen op termijn worden terugverdiend uit de verkoop van de gronden. Tevens is onze gemeentelijke portefeuille grondexploitaties beperkt, wat ook tot uitdrukking komt in het lage percentage.

Het solvabiliteitsratio bedraagt circa 15%. Dit is een gevolg van een stijging van de algemene reserve. De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten (waaronder, die samenhangend met de schuldenlast van de gemeente (rente en aflossing)) in 2018 volledig gedekt worden door structurele baten. De woonlasten liggen boven het landelijke gemiddelde.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van de jaarrekening. Kapitaalgoederen zijn nodig om de gemeentelijke diensten te kunnen leveren. Voorbeelden zijn wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken als bruggen, kademuren en viaducten, verkeersmaatregelen, watergangen en havens, openbaar groen, speelvoorzieningen, riolering en gemeentelijke gebouwen.

In deze paragraaf is per groep kapitaalgoederen aangegeven waarop het onderhoudsbeleid is gebaseerd en wat het onderhoud heeft gekost.

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de volgende door de raad vastgestelde nota's:

Nota	Datum vaststelling
Nota onderhoud schoolgebouwen (tbv de schoolgebouwen die niet aan de schoolbesturen zijn overgedragen)	Vastgesteld op 12-12-2005
Kadernota Vastgoed	Vastgesteld op 12-12-2012
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie ter kennisname in 2014 aan de raad aangeboden
Nota Lange Termijn Investerings (LTI)	Vastgesteld op 25-05-2011
Nota beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud (GoVo)	Vastgesteld op 10-11-2012, actualisatie ter kennisname in november 2018 aan de raad aangeboden
Nota verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)	Vastgesteld op 17-12-2014
Nota Sport en Bewegen in Gouda 2022	Vastgesteld op 05-07-2017

In onderstaande tabel is het niveau aan lasten samengevat:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Realisatie 2018
Onderwijsgebouwen		
Groot onderhoud via voorziening	139	61
Dagelijks onderhoud	204	167
Gemeentelijke objecten en gebouwen		
Groot onderhoud via voorziening	1.207	832
Dagelijks onderhoud	223	212
Openbare ruimte		
Groot onderhoud via voorziening	2.899	3.220
Investeringsbudget PP-CIP en PP-LTI	5.182	4.559
Investeringsbudget PP- Invest Maatschappelijk nut	3.500	3.441
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	9.777	7.880
Rioleringen		
Totaal lasten exploitatie (incl. btw)	10.975	11.984
Sportfaciliteiten		
Groot en dagelijks onderhoud loopt via Sport.Gouda	0	0
TOTAAL	34.106	32.356

4.3.2 Onderwijsgebouwen

Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Die verantwoordelijkheid vertaalt zich in een zorgplicht voor de huisvesting van de scholen en voldoende gymzalen voor bewegingsonderwijs. De schoolbesturen zijn juridisch eigenaar van hun schoolgebouwen. De gymzalen zijn in beheer bij Sport.Gouda. De "Nota onderhoud schoolgebouwen" voldoet nog. De nota geldt voor een beperkt aantal schoolgebouwen, namelijk de 6 zogeheten "bruikleenscholen", die in eigendom zijn bij de gemeente. Voor de overige schoolgebouwen zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor het onderhoud en het onderhoudsniveau.

Financiële middelen

Voor het onderhoud van de bruikleenscholen (dit zijn schoolgebouwen waarvan de gemeente de eigenaar is) blijven middelen nodig. Door een jaarlijkse dotatie aan de voorziening worden fluctuaties in de onderhoudsuitgaven binnen de voorziening opgevangen. Daarnaast is jaarlijks een bedrag van € 102.000 beschikbaar voor de 14 gymnastiekzalen die in beheer zijn bij Sport.Gouda.

Het verloop van deze voorziening in 2018 was als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Realisatie 2018	Vershil
Stand 1 januari 2018		383	
Toevoegingen	139	139	0
Onttrekkingen	139	61	78
Stand 31 december 2018		461	

Voorbeelden van onderhoud dat in 2018 aan onderwijsgebouwen is uitgevoerd:

- Regenboogschool Winterdijk: terreinaanpassing, schilderwerk, vervanging tl-armaturen en aanbrengen brandveiligheidsvoorzieningen;
- vervanging rookgasafvoer pand Burg. Martenssingel 15;
- vervangen hekwerk Winterdijk 10;
- onderhoud CV- en luchtbehandelingsinstallaties diverse panden;
- Casimirschool Herpstraat: schilderwerkzaamheden, terreinophoging en vervanging bestrating, vloerbedekking vervangen.

dagelijks onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud van de zes bruikleenscholen. Gebruik vindt plaats op basis van medegebruiksovereenkomsten. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor al het onderhoud aan hun schoolgebouwen. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding van het Rijk. Sport.Gouda onderhoudt de gymnastieklokalen.

In 2018 zijn aan het dagelijkse onderhoud de volgende middelen besteed:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Na wijzigingen	Realisatie 2018
Dagelijks onderhoud bruikleenscholen	99	204	167

4.3.3 Gemeentelijke gebouwen en objecten

Beleid

Het Meerjarig Onderhoudsplan (MOP) 2014-2019 is opgesteld op basis van de onderhoudsbehoefte per object. Het uit te voeren onderhoud wordt per jaar binnen het beschikbare budget geprioriteerd op basis van de onderhoudsconditie van een object en de daarmee samenhangende risico's.

De Brandweerkazerne, het Huis van de Stad, de Goudse Schouwburg en de Stationsgarage hebben een eigen onderhoudsvoorziening. De onderhoudsbehoefte van de Schouwburg is over de hele onderhoudscyclus tot en met 2019 echter aanzienlijk groter dan de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening Schouwburg. De algemene onderhoudsvoorziening biedt ruimte om een extra bijdrage te leveren aan het onderhoud van de Schouwburg.

Financiële middelen

planmatig / groot onderhoud

Het planmatig en groot onderhoud komt ten laste van een vijftal onderhoudsvoorzieningen (groot onderhoud brandweerkazerne, schouwburg, Huis van de Stad, Stationsgarage en gemeentelijke objecten). Vanuit de diverse programma's vinden toevoegingen plaats aan deze voorzieningen.

Het verloop van deze voorzieningen was in 2018 als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Realisatie 2018	Vershil
Stand 1 januari 2018		2.087	
Toevoegingen	1.077	1.085	-8
Onttrekkingen	1.207	832	375
Stand 31 december 2018		2.340	

Voorbeelden van onderhoud dat in 2018 is uitgevoerd:

- Herstel van molen technische werken van molen 't Slot en Molen De Roode Leeuw;
- Herstel en inrichting van straatwerk en realiseren van een nieuw hek voor kinderdagverblijf Het Paradijsje aan de Wilhelmina van Pruisenlaan 417;
- Vervangen van CV ketels aan de Nieuwe Markt 4;
- Vervangen van dakpannen gebouw De Kinderboerderij;
- Vervangen van bitumen dakbedekking Brandweergebouw;
- Opschonen sloten in de Oostpolder;
- Herstel houtrot Lethmaetstraat 45;
- Buitenschilderwerk diverse gebouwen;
- Herinspectie onderhoudsbehoefte gemeentelijke vastgoedportefeuille voor de periode 2019 tot 2024.

dagelijks onderhoud

Voor dagelijks onderhoud aan de gemeentelijke panden (contractonderhoud en klachtenonderhoud) zijn de volgende middelen besteed:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Na wijzigingen	Realisatie 2018
Dagelijks onderhoud	225	223	212

4.3.4 Openbare ruimte (wegen en kunstwerken, water en groen)

Beleid

Voor het dagelijks beheer van de stad wordt gewerkt met een landelijke beeldsystematiek op basis van de CROW-normen. Het kwaliteitsplan is hierop aangepast.

Het dagelijks onderhoud wordt deels uitgevoerd door Cyclus, deels is dit onderhoud via aanbestedingsprocedures opnieuw gegund aan marktpartijen. Dit heeft te maken met de terugname van de taak beheer Openbare Ruimte waarbij Cyclus tot en met 2018 nog de uitvoerende partij was voor onder meer dagelijks onderhoud verhardingen en riolering. De gemeente controleert de kwaliteit van het onderhoud maandelijks op 100 willekeurige punten.

Sinds 2011 worden investeringen in bruggen, tunnels en beschoeiingen geactiveerd. Jaarlijks wordt een beheerplan groot onderhoud en vervangingsonderhoud (GoVo) opgesteld met een 8 jarige doorkijk. Dit beheerplan wordt eenmaal per 2 jaar (in de even jaren) aan de raad aangeboden, recentelijk in november 2018.

Het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van 2017 alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut (bijvoorbeeld wegen) geactiveerd moeten worden. Daartoe is een reeks budgetten "Investerings maatschappelijk nut" opgenomen. Verrekening vindt plaats op basis van de daadwerkelijke investeringsuitgaven. De dotatie aan de voorziening groot onderhoud is met ingang van 2017 verlaagd met een identiek bedrag.

Financiële middelen

groot en vervangingsonderhoud openbaar gebied (projectprogramming, PP)

De kosten van het groot en vervangingsonderhoud worden verrekend met de voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Vanuit de diverse programma's vinden dotaties aan de voorziening plaats. In de toevoeging aan de voorziening wordt rekening gehouden met een vermindering van de dotatie als gevolg van de kapitaallasten van de Lange Termijn Investerings.

Het verloop van deze voorziening was in 2018 als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Realisatie 2018	Vershil
Stand 1 januari 2018		5.321	
Toevoegingen	3.275	3.275	0
Extra toevoegingen		808	-808
Onttrekking	2.899	3.220	-321
Stand 31 december 2018		6.184	

Een structureel CIP investeringsbudget van € 1,28 miljoen is beschikbaar ter dekking van de kosten van een deel van de vervangingsinvesteringen. De kapitaallasten hiervan komen ten laste van de algemene middelen.

Investerings maatschappelijk nut (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Realisatie 2018	Vershil
Uitgaven	3.500	3.441	59

Voorbeelden van groot onderhoud en investeringsuitgaven 2018:

- Vervangen openbare verlichting;
- Vervangen duikers;
- Vervanging kademuur Walvisstraat;
- Herstellen asfaltdeklagen;
- Vervanging kademuur Kattensingel;
- Herstraten elementenverharding;
- Vervangen speelvoorzieningen.

dagelijks onderhoud

Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud zijn de volgende middelen in de programma's 5 en 6 beschikbaar:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Na wijzigingen	Realisatie 2018
Wegen	6.787	6.291	4.853
Water	537	270	263
Groen	2.775	3.216	2.765

Voorbeelden van dagelijks beheer en onderhoud dat in 2018 is uitgevoerd:

- Diverse reparaties aan wegen en riolen;
- Reinigen openbare ruimte;
- Groenonderhoud openbare ruimte;
- Snoeiwerkzaamheden aan bomen in de stad;
- Oplossen van diverse meldingen van burgers;
- Levering van diverse adviezen en rapportages.

4.3.5 Riolering

Beleid

In december 2014 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014 - 2018 door de raad vastgesteld. Hierin is ook een toekomstbestendige financieringssysteem van de rioolkosten opgenomen. In 2018 is gewerkt aan het nieuwe GRP 2019-2023 dat in het eerste kwartaal 2019 in de raad behandeld wordt.

Financiële middelen

In het gemeentelijke rioleringsplan zijn jaarlijkse bedragen opgenomen per onderhouds- of vervangingscategorie, benodigd voor de uitvoering van het plan. Middelen voor groot onderhoud, kapitaallasten van vervangingsinvesteringen en dagelijks onderhoud zijn hierin bij elkaar genomen. Het totaal van deze bedragen is gelijk aan het totaal dat aan gemeentelijke rioleringsheffing zal worden ontvangen. Aan de hand van de actuele kosten- en heffingsontwikkelingen worden jaarlijks de tarieven rioolheffing door de raad vastgesteld. De verschillen tussen jaarlasten en jaaropbrengsten worden verrekend via de voorziening riolering.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Realisatie 2018	Vershil
Stand 1 januari 2018		9.867	
Exploitatielasten (incl BTW)	10.975	11.984	-1.009
Opbrengst rioolheffing	15.373	15.657	-284
Stand 31 december 2018		13.540	

Voorbeelden van rioleringswerkzaamheden die in 2018 zijn uitgevoerd:

- dagelijks onderhoud riolering en gemalen
- baggeren diverse watergangen
- rioolvervanging Weidebloemkwartier
- rioolvervanging Raam
- werkzaamheden opstellen Gemeentelijk Rioleringsplan
- relinen duiker Burgemeester van Reenensingel

4.3.6 Sportgebouwen

Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de sporthallen, gymnastieklokalen en het Groenhovenbad in Gouda. Sport.Gouda verzorgt voor de gemeente de uitvoering van het groot- en dagelijks onderhoud. Zij voert dit onderhoud in nauwe samenspraak met de sportclubs uit. De sportclubs onderhouden zelf hun eigen accommodaties.

De dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda is eind 2017 met een periode van vijf jaar verlengd. Na deze periode kan, op basis van een evaluatie, besloten worden om nogmaals met vijf jaar te verlengen.

Financiële middelen

Voor het onderhoud is in programma Jeugd, Onderwijs en Sport € 231.000 opgenomen als onderdeel van de dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda. Dit bedrag is gebaseerd op het in de nota onderhoud sporthallen en zwembaden gekozen onderhoudsniveau.

Groot onderhoud

Het meerjaren onderhoudsplan is in 2015 jaar opgesteld en loopt tot en met 2024. Tweejaarlijks wordt het meerjaren onderhoudsplan geactualiseerd.

Dagelijks onderhoud

Het contractonderhoud (jaarlijkse onderhoudsbeurten van installaties, schilderwerk, servicecontracten voor de lift) en het klachtenonderhoud maken deel uit van de meerjaren onderhoudsplannen.

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt besproken hoe de gemeente Gouda in 2018 is omgegaan met de vermogenspositie en het beheer van de geldstromen. Ook de uitvoering van het in de begroting 2018 voorgenomen treasurybeleid komt aan bod.

4.4.2 Belangrijkste conclusies

De belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering zijn:

- De omvang van de schulddispositie per 31 december bedraagt € 292 miljoen en ligt onder het schuldenplafond van € 315 miljoen;
- De omvang van de schulddispositie per 31 december ligt € 1 miljoen hoger dan eind 2017 en € 1,3 miljoen lager dan begroot;
- Uit renteoverwegingen zijn in 2018 geen langlopende leningen aangetrokken;
- Het renteresultaat bedraagt € 1,7 miljoen (20%);
- Gouda heeft voldaan aan de voorschriften van de wet Fido (kasgeldlimiet en renterisiconorm).

4.4.3 Beleid

Het treasurybeleid is gericht op een efficiënte financiering zodat de gemeente haar publieke taak op verantwoorde wijze kan uitvoeren. Dit binnen de kaders van de wet Financiering decentrale overheden (Fido), die nader is uitgewerkt in het gemeentelijk treasurystatuut.

Bij de begroting 2018 zijn de volgende speerpunten van treasurybeheer en -beleid vastgelegd.

Prioriteiten	Kwalitatieve doelstelling	Kwantitatieve doelstelling	Realisatie
Beheersen omvang leningenportefeuille	Verdere verlaging van de schuldquote.	Netto schuldquote < 90%	Gedaald van 119,1% (ultimo 2017) naar 107,3% (ultimo 2018)
Beheersen financieringsbehoefte	<ul style="list-style-type: none">■ Afstemmen beschikbare middelen op benodigde middelen ten aanzien van zowel volume als looptijd;■ Financieringsbehoefte dekken door aantrekken vreemd vermogen tegen zo profijtelijk mogelijke voorwaarden.	<ul style="list-style-type: none">■ Kasgeldlimiet: 8,5%■ Renterisiconorm op vaste schuld: 20%■ Limiet schatkistbankieren 0,75%	<ul style="list-style-type: none">■ Kasgeld < 8,5%■ Renterisico vaste schuld < 20%■ Diverse kortlopende uitzettingen bij Agentschap ministerie van Financiën (schatkistbankieren)
Optimaliseren leningenportefeuille o/g	Rentekosten van opgenomen geldleningen zo laag mogelijk houden.	Het gemiddelde rentepercentage op langlopende leningen ten minste constant houden.	<ul style="list-style-type: none">■ In 2018 is € 22,5 miljoen minder aan langlopende leningen opgenomen dan begroot;■ De gemiddelde rentevoet is gestegen van 3,42% naar 3,54%.
Beheersen renterisico's	Door betrouwbare cashflowplanningen van investeringen en grondexploitaties fixeren van het renteniveau voor in de toekomst benodigde financieringsmiddelen.	Waar mogelijk vastleggen van (lage) rentepercentages bij verwachte rentestijgingen.	De financieringsbehoefte is waar mogelijk met kort geld gedekt, zonder overschrijding van de kasgeldlimiet.
Onderhouden administratieve organisatie van de treasuryfunctie	Het 'in control' houden van de treasuryfunctie.	Van treasurytransacties is een getekende dealslip aanwezig.	In 2018 conform de doelstellingen uitgevoerd.
Onderhouden cashflowprognose	Cashflowprognoses zijn dermate betrouwbaar dat deze kunnen dienen als stuurinstrument.	De cashflowprognoses met horizon < 2 jaar zijn voldoende betrouwbaar.	De volatiliteit in geldstromen neemt toe, waardoor de horizon van 2 jaar onder druk staat.

In het treasurystatuut is vastgelegd dat de gemeente Gouda streeft naar de aanschaf en het gebruik van duurzame financiële producten en de samenwerking met duurzame, financiële instellingen.

De in 2018 gesloten geldleningen zijn alle afgesloten bij BNG Bank (18 leningen),

BNG Bank kwalificeert als duurzame financiële instelling door het actieve beleid op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Dit is bevestigd door een toonaangevend ratingbureau op het gebied van duurzaamheid Oekom Research. Als sterke punten ziet Oekom onder meer het sterke maatschappelijke karakter van de leningenportefeuille en de initiatieven op het gebied van financiering van duurzame investeringen. Hiermee is aan de gestelde voorwaarde voldaan.

4.4.4 Rente

De gehanteerde rentetarieven zijn als volgt.

	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Jaarrekening 2018
Omslagrente	3,00%	2,75%	2,75%
Rekenrente over boekwaarde grondexploitaties	3,20%	3,20%	2,97%
Rekenrente in de grondexploitaties	3,42%	3,42%	3,42%

Renteontwikkeling

De lage inflatie leidt al enkele jaren tot lage rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt. De rente op de kapitaalmarkt is in geheel 2018 redelijk constant gebleven en bedroeg rond 1,5% voor lineair lossende geldleningen met een looptijd van 20 jaar. Ook de rente op de geldmarkt (de korte rente) bleef constant en was over geheel 2018 negatief. Kortlopende leningen van 1 maand werden in 2018 aangetrokken tegen gemiddeld 0,35% negatief.

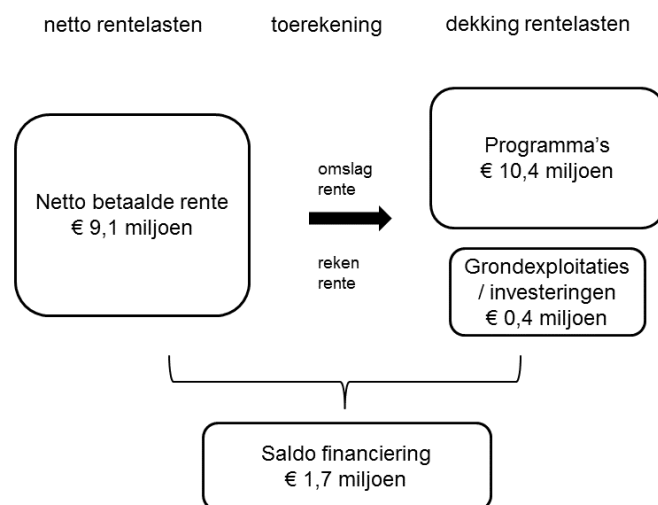
Renteresultaat

De gemeente rekent de rentekosten voor investeringen intern door met een percentage van 2,75% en voor lopende grondexploitaties van 2,97%. Het gemiddelde rentepercentage dat de gemeente werkelijk over haar langlopende en kortlopende financieringsmiddelen betaalt is 3,50%. Het verschil tussen de vooraf geraamde rentelasten en de werkelijke rentelasten vormt het renteresultaat. Het renteresultaat voor 2018 bedraagt € 1,7 miljoen.

In het BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering ook inzicht moet geven in:

- De rentelasten
- Het renteresultaat
- De wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten

Met onderstaand schema wordt invulling gegeven aan dit inzicht.

Schema rentetoerekening jaar 2018

	Omschrijving			
a	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	9.401		
b	De externe rentebaten	-254		
	Saldo rentelasten en rentebaten		9.147	
c	De rente die aan de grondexploitaties moet worden doorberekend	-424		
c	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0		
			-424	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		8.723	
d1	Rente over eigen vermogen		0	

	Omschrijving			
d2	Rente over voorzieningen			0

	De werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente			8.723
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			10.467 (*)
f	Renteresultaat op het taakveld treasury			-1.744

* De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari 2018 bedragen € 365 miljoen. De aan taakvelden toegerekende rente hierover bedraagt € 10,4 miljoen.

De afwijking tussen de werkelijke rentelasten van € 8,7 miljoen en de toegerekende rentelasten van € 10,4 miljoen bedraagt € 1,7 miljoen oftewel 20% van de betaalde rente. Volgens de kaders vanuit het BBV zijn gemeenten verplicht tot nacalculatie van het omslagpercentage als de afwijking groter of gelijk aan 25% is (beneden deze grens is dit optioneel).

Over 2018 is niet tot correctie overgegaan.

4.4.5 Risicobeheer

Evaluatie van het risicobeheer

Een belangrijk onderdeel binnen de financieringsfunctie is risicobeheersing. Dit in de wet Fido voorgeschreven onderdeel geeft inzicht in het risicoprofiel van de gemeente Gouda.

Renterisico op kortlopende schuld

Een belangrijk uitgangspunt is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente. De Fido kasgeldlimiet begrenst de omvang van de korte financiering. De limiet is 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 0,3 miljoen. Het is hierbij niet toegestaan meer dan twee kwartalen achtereen de kasgeldlimiet te overschrijden.

Kasgeldlimiet

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Begrotingstotaal (primitief)	247.668	247.668	247.668	247.668
In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	21.052	21.052	21.052	21.052
Gemiddelde kortlopende schuld (-/- = schuld, + = tegoed)	12.857	26.148	14.323	8.282
Vrije ruimte	8.195	-5.096	6.729	12.770

Bovenstaande tabel toont dat de kasgeldlimiet in 2018 in het tweede kwartaal is overschreden.

Renterisico op langlopende schuld

Ook het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten bij langlopende financiering is een belangrijk uitgangspunt. De renterisiconorm bepaalt dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag aflossen. Doel is dat de gemeenten de renterisico's over de jaren spreiden.

In 2018 is voldaan aan de renterisiconorm.

Renterisiconorm

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Realisatie 2018
Begrotingstotaal (primitief)	247.000	247.668
In procenten van de grondslag	20,0%	20,0%
Renterisiconorm	49.400	49.533
Aflossingen op vaste schuld	23.926	23.926
Ruimte (+) / overschrijding (-)	+ 25.474	+ 25.607

Kredietrisicobeheer op verstrekte geldleningen en overige uitzettingen

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen ontstaan vanuit gelduitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de aard van de uitzettingen per 31 december 2018.

Totaal uitzettingen

Bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Realisatie 2018
Publieke taak		
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	81	266
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0
Prudent beheer		
Uitzettingen bij financiële instellingen (rating A + hoger)	16	16
Overige (semi-)overheidsinstellingen	5.325	0
Overige toegestane instellingen	9.872	0
Overige niet toegestane instellingen	0	0
Totaal	15.294	282

De uitzettingen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen betreffen verstrekte geldleningen in het kader van funderingsherstel, Dierentehuis Midden Holland en de Stichting Cheese Experience Gouda.

Koersrisico

Geen van de uitzettingen is aan koersrisico onderhevig.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat er onvoldoende geldmiddelen zijn om aan directe verplichtingen te voldoen. Het saldo- en liquiditeiten beheer wordt ondersteund een liquiditeitsplanning met een horizon van ongeveer 2 jaar, die permanent wordt onderhouden.

Op basis van voorspellingen van de in- en uitgaande geldstromen kan Treasury tijdig actie ondernemen om tekorten aan te vullen en overschotten uit te zetten.

In 2018 zijn alle directe verplichtingen voldaan.

4.4.6 Leningenportefeuille

In 2018 is maximaal geprofiteerd van de negatieve rente op kortlopende leningen. De benodigde financieringsmiddelen zijn aangetrokken door middel van diverse kasgeldleningen met looptijden van gemiddeld één maand.

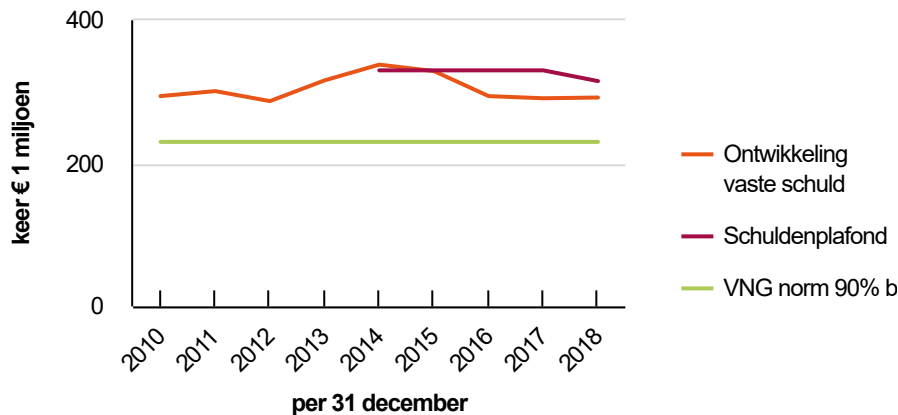
Hiervoor is gekozen vanwege de negatieve rente op kortlopende leningen (de gemeente Gouda heeft rente ontvangen op aangetrokken kortlopende leningen) gekoppeld aan de verwachting dat de rente op langlopende leningen nauwelijks zou oplopen.

Het college heeft het beheersen van de schuldpositie als belangrijke opgave benoemd. In dit verband is een dalend schuldenplafond van het totaal van de langlopende en kortlopende schulden vastgelegd van € 315 miljoen op 31 december 2018 en daarna een jaarlijkse verlaging volgens de volgende reeks: € 310 miljoen per ultimo 2019, € 305 miljoen per ultimo 2020, € 300 miljoen per ultimo 2021 en € 295 miljoen per ultimo 2022.

De omvang van de schuldpositie in 2018 is in lijn met de begroting fractioneel gestegen van € 290,7 miljoen tot € 292,4 miljoen en blijft daarmee ver onder het vastgestelde plafond.

Deze uitkomst werd beïnvloed door een aantal contractueel overeengekomen voortuitbetalingen van in totaal € 6,2 miljoen in de laatste week van december.

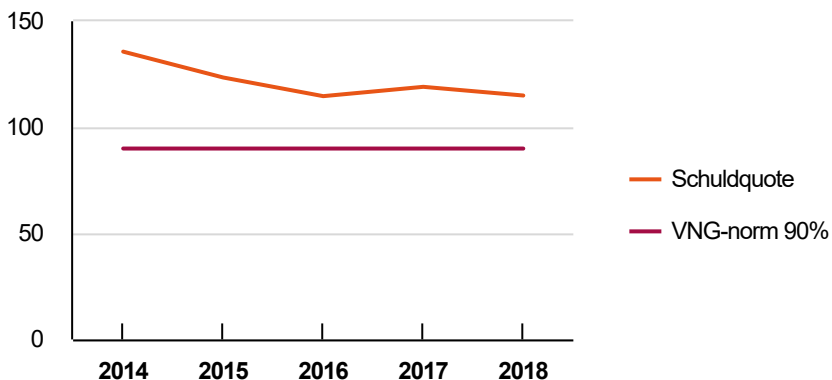
Ontwikkeling schuldpositie gemeente Gouda 31-12-2010 t/m 31-12-2018

De schuldpositie komt ook tot uitdrukking in de netto schuldquote. Deze indicator zegt iets over de verhouding tussen de schuld en de begrotingsomvang (zie ook het hoofdstuk Weerstandsvermogen en risicobeheersing elders in deze jaarstukken).

De VNG heeft normen afgegeven voor een aanvaardbare omvang van de schuldpositie ('netto schuldquote') die landelijk wel aanvaard is en gebruikt wordt. Over 2018 had Gouda een schuldquote boven 90%. Dit wordt door de VNG getypeerd als 'hoog'. De schuldquote is een van de kengetallen, die zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ontwikkeling schuldquote 2014 tot en met 2018

Opgenomen gelden (o/g)

In onderstaand overzicht zijn de mutaties in de leningenportefeuille opgenomen met betrekking tot de langlopende en kortlopende gelden (o/g). Uit de tabel kan ook de gemiddelde rentevoet van het vreemd vermogen worden afgeleid. De toename van de gemiddelde rentevoet van het lang vreemd vermogen wordt veroorzaakt door de algehele aflossing van een eind 2017 aangetrokken geldlening van € 9,5 miljoen tegen een negatieve rente.

Opgenomen gelden (o/g)

Bedragen * € 1.000		Begroting 2018	Realisatie 2018	Gemiddelde rente
Langlopende financiering				
Stand per 1 januari 2018	+	286.469	286.469	3,42%
Nieuwe aangetrokken leningen	+	22.500	0	
Contractuele aflossingen	-	23.926	23.926	2,20%
Stand per 31 december 2018 (A)	=	285.043	262.543	3,54%
Kortlopende financiering				
Stand per 31 december 2018 (B)	+	8.688	29.880	0,00%
Totaal opgenomen gelden (C=A+B)	=	293.731	292.423	3,16%
Schuldenplafond		315.000	315.000	
Ruimte onder het schuldenplafond		21.269	22.577	

In 2018 is er € 22,5 miljoen minder aan langlopende geldleningen opgenomen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de keuze om in 2018 maximaal te profiteren van de negatieve rente op kortlopende leningen. Om die reden omvatten de kortlopende leningen per 31 december 2018 een bedrag van € 29,9 miljoen ofwel € 21,2 miljoen meer dan bij de begroting 2018 uitgangspunt was.

Eind 2018 is een afweging gemaakt om het renteniveau voor een nieuwe langlopende lening al dan niet gedeeltelijk vast te leggen. Vanwege de verwachting dat de renteniveaus voor langlopende financieringsmiddelen niet zodanig zullen stijgen dat zij in de buurt komen van de markttarieven inclusief de renteopslag (de zogenaamde 'forward') is de afweging doorgeschoven naar het tweede kwartaal van 2019.

Herfinanciering van bestaande opgenomen langlopende geldleningen tegen lagere rentepercentages is in 2018 niet ter besluitvorming ingebracht. Evenals in de jaarrekening 2017 al toegelicht, leidde ook in 2018 herfinanciering tot hoge boeterentes als gevolg van de zeer lage rentestanden op de kapitaalmarkt.

In samenwerking met de Bank Nederlandse Gemeenten is gemonitord welke projecten vanuit treasury perspectief wellicht interessante mogelijkheden bieden voor het inzetten van off-balance financiering (onder andere met betrekking tot duurzaamheid). Hierover heeft in 2018 nog geen besluitvorming plaatsgevonden.

Uitgezette gelden (u/g)

De onderstaande tabel toont de ontwikkeling in de omvang van de uitgezette gelden van de gemeente Gouda (verstrekke geldleningen) en toont de invloed daarvan op de ontvangen gemiddelde rente.

Uitgezette gelden (u/g)

Bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Realisatie 2018	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2018	17.720	17.279	2,47%
Nieuwe leningen	4.348	1.624	1,72%
Aflossingen	6.774	18.621	2,34%
Stand per 31 december 2018	15.294	282	3,87%

De nieuwe leningen 2018 betreffen verstrekkingen tot en met mei 2018 op de kasgeldfaciliteit aan het Bedrijfschap Regio Gouda en de verstrekte kasgeldlening aan de Stichting Cheese Experience Gouda.

De aflossingen betreffen de aflossingen op de leningen in het kader van funderingsherstel, de algehele aflossing van het financieringsarrangement van de vof Westergouwe (deze financiering is omgezet in een zelfstandig financiering van de vof Westergouwe bij BNG Bank, onder borgstelling van de gemeente Gouda, zie ook paragraaf 6.7 Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen en de algehele aflossing op de kasgeldfaciliteit van het Bedrijfschap Regio Gouda (als gevolg van de opbrengst van grondverkoop op bedrijventerrein Gouwe Park).

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.1 Inleiding

De gemeente speelt adequaat in op vraagstukken en ontwikkelingen voor de stad en de samenleving. De bedrijfsvoeringfuncties ondersteunen dit zodat producten en diensten doelmatig, doeltreffend en klantgericht worden aangeboden.

4.5.2 Gouda 2020+

Om goed in te kunnen blijven spelen op de veranderingen in de samenleving is het van belang om aan een toekomstbestendige ambtelijke organisatie te bouwen.

Dit gebeurt via het traject Gouda2020+ waarin drie ontwikkelingen centraal staan:

- voor en met de stad;
- wendbaar;
- de goede dingen doen.

Voor en met de stad

Bij alles moet dienstverlening voorop staan. Hierbij is de focus bij voorkeur van buiten naar binnen. Als de samenleving er om vraagt, pakt de gemeente vraagstukken op, samen met inwoners, bedrijven en instellingen, ieder vanuit zijn eigen rol. Procedures worden zorgvuldig ingericht. Wanneer iets niet goed gaat, dan worden bij voorkeur informele instrumenten ingezet zoals mediation of een persoonlijk gesprek.

Wendbaar

De snelheid waarmee de omgeving verandert is groot. Dat vraagt om een wendbare organisatie die in staat is om alert en innovatief te reageren op de vragen uit de stad en uit de omgeving. Dat is een organisatie die deze ontwikkelingen ook weet door te vertalen naar de bedrijfsvoering. Focuspunten zijn: digitalisering van processen, investeren in competenties en kennis van medewerkers en adequaat budgetbeheer, maar ook snelheid in besluitvorming.

De goede dingen doen

Het is belangrijk dat de organisatie weet waar ze voor staat, wat de doelen zijn en hoe daar te komen. Dat betekent keuzes maken en prioriteren.

Informatieveiligheid en privacy zijn thema's die doorlopend aandacht nodig hebben. Gouda investeert stevig in deze thema's. Onder andere door de maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging gemeenten te implementeren en een traject om Gouda in 2018 privacy-proof te krijgen. De goede dingen doen veronderstelt ook strak sturen op organisatiekosten en opvangen van fluctuaties van de inkomsten en uitgaven.

Visie van Gouda vertaling naar de praktijk

De visie van Gouda 2020+ met de bijbehorende kernwaarden wordt vertaald in concrete activiteiten. Een voorbeeld daarvan is de wijze waarop de Omgevingswet wordt voorbereid. Via input vanuit de politiek wordt 'van buiten naar binnen gewerkt', door te leren van ervaringen bij andere gemeenten wordt invulling gegeven aan 'de goede dingen doen' en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de personele invulling van het programmateam past bij 'wendbaar'. In 2018 zijn medewerkers geprikkeld om extra contact te zoeken met maatschappelijke organisaties middels 'de verkenning'. Met ongeveer 50 instellingen is gesproken over de veranderende samenleving, de gevolgen die dit met zich meebrengt voor de betreffende instelling en de verwachtingen over de rol die de gemeente hier kan innemen.

Een ander voorbeeld van de concrete vertaling van de Visie Gouda 2020+ naar de praktijk: in 2018 hebben medewerkers meer regie kunnen nemen voor hun loopbaan door zelf keuzes te maken voor de verzilvering van hun ontwikkelvoucher.

4.5.3 Personeel

Aantal medewerkers

Het aantal medewerkers is het afgelopen jaar gedaald van 496 naar 482. Oorzaak hiervan is de krappere wordende arbeidsmarkt, waardoor het moeilijker is om aan personeel te komen. Gevolg hiervan is dat vacatures langer open blijven staan. Het verloop heeft zich met name voorgedaan in de laatste maanden van het jaar. De inspanningen op het gebied van werving en selectie zijn inmiddels opgeschaald; zo gaat de gemeente Gouda zich op de arbeidsmarkt nu profileren met de slogan 'Gouda: welke smaak voeg jij toe', wordt er geïnvesteerd in extra recruitment-capaciteit en wordt het netwerk van jonge ambtenaren genaamd 'Jonge Goudse' ook benut om als magneet te dienen op de arbeidsmarkt. Daarnaast zoekt de gemeente Gouda ook actief contact met onderwijsinstellingen, bijvoorbeeld bij het aanbieden van stageplekken maar ook voor het uitvoeren van opdrachten. Op zo'n manier komt de gemeente Gouda ook in een vroegtijdig stadium op het netvlies van potentiële medewerkers.

Omschrijving	31 december 2017	31 december 2018
Bezetting in FTE	442	431
Bezetting in aantal medewerkers	496	482
Aantal gedetacheerden	8	5
Aantal medewerkers boventallig	0	5
Totaal aantal medewerkers in dienst	504	492
Deeltijdpercentage medewerkers in dienst	89%	89%

Loonkosten

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2017	2018
Loonkosten budget	36.696	38.083
Loonkosten realisatie	34.397	35.259

In lijn met de doelstelling blijven de loonkosten over 2018 binnen de begroting. Er is een lichte daling van het aantal FTEs in combinatie met licht hogere salarissen door de cao-stijging van 1,5% per 1 januari 2018 en het toepassen van een hogere inschaling bij instromen van nieuwe medewerkers, als gevolg van de krappe arbeidsmarkt. In 2018 is in enkele gevallen een arbeidsmarkttoelage verstrekt.

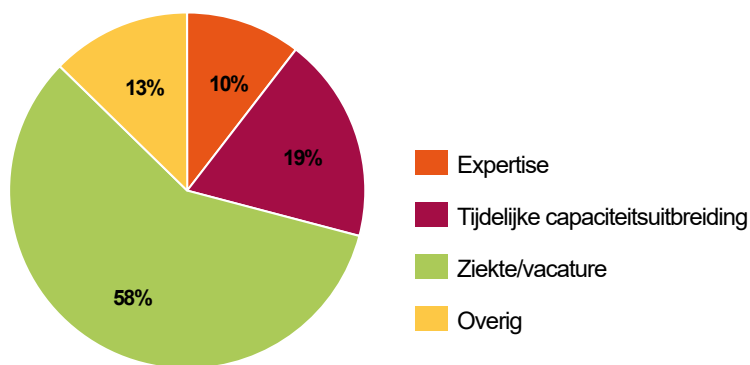
Inhuur derden

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2017	2018
Reguliere inhuur	7.826	7.752

In 2018 is de totale inhuur met 3% gedaald. Bij projecten waar tijdelijke dekking voor beschikbaar is, zoals subsidies en bijdragen van derden, en waar een specifieke expertise wordt gevraagd, wordt vaak gekozen voor inhuur. Daarnaast wordt uit oogpunt van continuïteit bij vertrek of ziekte van medewerkers (tijdelijke vervanging) en uitvoering van nieuwe taken soms ook gekozen voor inhuur. Dit is enkel toegestaan indien er geen eigen personeel aanwezig is en er binnen de begroting budget voor beschikbaar is.

Doordat de gemeente Gouda bij inhuur consequent gebruik maakt van een vaste 'broker', neemt het inzicht in en de grip op de inhuur toe. Hierdoor zijn er nieuwe rapportagemogelijkheden beschikbaar gekomen en heeft de organisatie nu o.a. goed inzicht in de reden van de inhuur. Dit betekent dat er vooraf een betere afweging kan worden gemaakt over de aard, vorm en omvang van de (eventuele) inhuur. Dit verklaart mede de daling van de inhuur.

Aanleiding inhuur

Aantal

4.5.4 Informatieveiligheid en Privacy

Beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens en privacy zijn thema's die doorlopend aandacht nodig hebben.

4.5.4.1 Informatieveiligheid

Voor de gemeente is het uitgangspunt informatiebeveiligingsbeleid conform de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Dit kader bevat 303 beveiligingsmaatregelen onderverdeeld in technische, bouwkundige, organisatorische maatregelen om de gemeentelijke informatie te beschermen. De gemeente volgt de BIG om te voldoen aan wet- en regelgeving, voor een betrouwbare en continue dienstverlening, voor het zorgvuldig omgaan met informatie en het beheersen van risico's.

De gemeente streeft naar een optimale informatieveiligheid, maar 100% veiligheid is helaas een illusie.

Uit het onlangs verschenen Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten 2019-2020 blijkt dat de vijf belangrijkste gesignaleerde bedreigingen voor de lokale informatievoorziening zijn:

- Informatiebeveiliging kampt met imagoprobleem;
- Inzicht in risico's is niet integraal;
- Aanvallen succesvol door ontbreken basismaatregelen;
- Te veel werk voor te weinig mensen;
- De complexiteit neemt toe.

Resultaten afgelopen periode

In de afgelopen jaren zijn de maatregelen uit de BIG opgepakt. In 2018 is vooral gestuurd op het nog beter maken van maatregelen die geheel of deels waren gerealiseerd of nog op de planning stonden voor realisatie. Dit is gedaan op basis van de resultaten ENSIA 2017 door de verbeterpunten hieruit op te volgen.

Zo is het informatiebeveiligingsbeleid geactualiseerd; is er meer geïnvesteerd in het bevorderen van kennis en bewustwording van medewerkers; is de procedure wijziging of beëindiging dienstverband herzien zodat netwerkaccounts en applicatierechten bij doorstroom worden aangepast overeenkomstig de nieuwe functie en bij uitstroom worden verwijderd; is beleid opgesteld en geïmplementeerd voor werken met informatiesystemen buiten de reguliere kantooromgeving en wordt bij nieuwe overeenkomsten gekeken of onze eisen richting leveranciers ook worden doorvertaald naar hun onderaannemers; is het functieboek aangepast waarin de lijnmanager expliciet verantwoordelijk wordt voor de integrale informatiebeveiliging van zijn of haar organisatieonderdeel en ieder jaar een in control verklaring hierover moet afgeven; is een start gemaakt met het nalopen van bestaande overeenkomsten in hoeverre leveranciers en samenwerkingsverbanden voldoende verantwoordelijk zijn gemaakt voor de privacy- en beveiligingseisen eisen vanuit AVG en BIG, en de wijze waarop hierover assurance moet worden gegeven.

Beheersmaatregelen

Om de informatiebeveiliging te monitoren wordt gebruik gemaakt van een Information Security Management Systeem dat uitgaat van de planning en control-cyclus. Verder worden alle verbeteracties geïnitieerd, bewaakt en geborgd vanuit de werkgroep Informatieveiligheid en Privacy.

Realisatie doelstelling IB-beleid (effectiviteit beheersmaatregelen en risico's)

Sinds 2017 wordt de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) systematiek gehanteerd waarmee getoetst is in hoeverre de beheersmaatregelen getroffen zijn in het kader van het IB-Beleid. Hiermee sluit de verantwoording over informatieveiligheid aan op de planning en control-cyclus van de gemeente.

Uit de zelfevaluatie 2018 blijkt dat Gouda steeds beter de goede dingen doet maar dat er enkele punten ter verbetering blijven in aanloop naar de invoering van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) per 1 januari 2020. De belangrijkste zijn het meer privacy by default inrichten van processen en systemen; het voor alle (kritische) processen uitvoeren van een Business Impact Analyse (BIA); het verbeteren van het incidentmanagement- en testproces; het actueel houden van en meer controleren op naleving van afgesproken werkwijzen rond informatieveiligheid en privacy met leveranciers en verbonden partijen en het verkrijgen van assurance hierop; en het blijven werken aan bewustwording informatiebeveiliging.

Naast de horizontale verantwoording is het doel van ENSIA ook om de verticale verantwoording richting de rijksoverheid, over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet) te structureren.

De zelfevaluatie van BRP en PNIK (Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten) bestaat sinds 2017 uit het invullen van vragenlijsten in twee instrumenten: Kwaliteitsmonitor en ENSIA.

Voor zowel BRP als PNIK is een goed resultaat behaald. De totaalscore voor de Zelfevaluatie PNIK bedraagt 98,3%. Voor de Zelfevaluatie BRP is een totaalscore van 97,2% behaald. Jaarlijks toetst RvIG inhoudelijk de kwaliteit. De gestelde normen zijn behaald en resultaten zijn via de Kwaliteitsmonitor beschikbaar gesteld.

Voor de BAG scoorden we op de onderdelen borging, volledigheid en juistheid volledig aan de gestelde eisen. Op het punt actualiteit scoren we iets lager, maar nog wel boven de gestelde norm.

Voor de BGT geldt dat op de onderdelen volledigheid en juistheid volledig aan de gestelde eisen wordt voldaan. Op het punt borging wordt iets lager gescoord maar nog wel boven de gestelde norm. Voor de BRO (basisregistratie ondergrond) is dit de eerste keer dat de ENSIA is ingevuld. Dit was op vrijwillige basis en nog niet verplicht. In september is gestart met de implementatie van de BRO door het opstellen van een impactanalyse en een plan van aanpak.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet

De stuurgroep ENSIA heeft besloten dat ook in het tweede jaar van ENSIA het college middels een verklaring verantwoording aflegt over de opzet en het bestaan van beheersmaatregelen en nog niet over de werking daarvan.

Het verantwoordingsjaar 2018 richt zich op de DigiD-normen en een selectie van Suwinet normen. Een onafhankelijke IT-auditor controleert de collegeverklaring en stelt een assurancerapport op waarmee verklaard wordt dat de collegeverklaring een getrouw beeld geeft.

Bovengenoemd proces is medio 2019 afgerond. Daarna wordt de collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging SUWInet inclusief bijlage Suwinet gezamenlijk met het assurancerapport separaat van het jaarverslag aan de gemeenteraad aangeboden. DigiD valt dit jaar buiten de verantwoordingsplicht ENSIA omdat het twee nieuwe aansluitingen betreffen.

Meerjarenperspectief informatieveiligheid

De komst van de AVG en het dreigingsbeeld informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten vragen om herijking van de uitgangspunten informatieveiligheid en actualisatie van het informatiebeveiligingsbeleid en de daarbij horende maatregelen. Deze maatregelen, implementatiemaatregelen ten behoeve van de AVG compliance en de verbeterpunten uit ENSIA zijn ingrediënten voor het verbeterplan Informatieveiligheid 2018-2019.

4.5.4.2 Privacy

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden, een direct werkende Europese wet die veel impact heeft op de verwerking van persoonsgegevens die de gemeentelijke organisatie doet. Om aan de eisen van de AVG te voldoen is het project Gouda Privacyproof opgestart. Een meerjarenproject dat in fases wordt uitgerold om de compliance van de AVG te bereiken.

In 2018 zijn 15 mogelijke datalekken geregistreerd in het daarvoor bestemde register. Daarvan zijn er 3 gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, omdat er (mogelijk) schade is en of gevolgen zijn voor de betrokkene(n).

Meerjarenperspectief privacy

In 2019 zullen de implementatiemaatregelen ten behoeve van de AVG verder worden uitgerold. De belangrijkste daarvan zijn de introductie van een Privacy Managementsysteem, het in kaart brengen van de ketenregie en het opnieuw bepalen van mogelijke risicogebieden.

4.5.5 Informatievoorziening en automatisering

Geheugen van Gouda

Het doel van het programma "Geheugen van Gouda" is de (digitale) dienstverlening te verbeteren door informatie op een betere manier te verwerken en op te slaan, zodat de informatie tevens eenvoudiger terug te vinden is. In 2018 is het technisch fundament wat zaakgericht werken mogelijk maakt aangeschaft en geïmplementeerd. Op dit fundament zijn in 2018 de eerste 5 zaakgerichte producten in gebruik genomen. Het Social Intranet is verder geïmplementeerd. Het juridisch beleidskader is geactualiseerd en waar nodig uitgebreid. Een technische oplossing voor het duurzaam toegankelijk maken en houden van ons organisatiegeheugen is in de vorm van een (pr)e-depot ingericht en gevuld met de eerste gegevensbron. Tot slot zijn de voorbereidingen voor een projectenomgeving gebaseerd op het Microsoft Office 365 platform gestart en is de basis voor een kwaliteitssysteem Informatiebeheer gerealiseerd.

Standaardisatie ICT

De organisatie heeft zich ten doel gesteld door standaardisatie het aantal applicaties waar mogelijk terug te dringen. In 2018 zijn de mogelijkheden geïnventariseerd. In het nieuwe informatieplan wordt aangegeven hoe de sturing op het aantal applicaties wordt ingericht en welke maatregelen daartoe worden genomen met o.a. aanvragen door een Wijziging Advies Commissie (WAC) te behandelen.

Met Waddinxveen en Zuidplas is een samenwerking op ICT-beheer gestart. Daarbinnen worden ook de mogelijkheden tot gemeenschappelijk gebruik van applicaties en het samen werken bij informatiekundige vraagstukken onderzocht. Vanaf de start van de overeenkomst vindt al samenwerking plaats met twee applicaties, de Microsoft - kantoorautomatisering en het licentiebeheer betreft van o.a. Microsoft, Citrix en Oracle. Het laatste is een onderdeel van de ICT-overeenkomst.

4.5.6 Aanbestedingsbeleid

In het bestuursakkoord 2018-2022 is afgesproken dat het college jaarlijks aan de hand van een steekproef rapporteert over het uitnodigen van lokale of regionale ondernemers voor meervoudig onderhandse opdrachten van de gemeente.

Uit een steekproef van 21 opdrachten die in 2018 meervoudig onderhands of enkelvoudig onderhands zijn aanbesteed, is het volgende op te merken over het betrekken van lokale en regionale ondernemers.

Van de 11 meervoudig onderhandse opdrachten uit de steekproef hebben in 9 gevallen lokale of regionale ondernemers een inschrijving gedaan. In 5 van deze 9 gevallen hebben lokale of regionale ondernemers de beste inschrijving gedaan en de opdracht gegund gekregen. Van de 10 enkelvoudig onderhandse opdrachten uit de steekproef is in 3 gevallen de opdracht gegund aan een lokale of regionale ondernemer.

4.5.7 Doelstellingen bedrijfsvoering

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2018	Realisatie 2018
Personeel			
Verzuim	De stijging van het verzuim is aanleiding geweest tot een preventieve en afdelingsgerichte aanpak. Het beleid is erop gericht om het verzuim terug te dringen. Inmiddels zijn er met de bedrijfsarts doelstellingen voor de komende jaren geformuleerd.	4,6% inclusief langdurig verzuim frequentie 1,1	5,4% inclusief langdurig verzuim frequentie 0,9 (2017 verzuim 4,8 frequentie 0,9)
Salarislasten	De kosten aan salarissen inclusief sociale lasten zijn een belangrijke post in de begroting van de gemeente. Reden om actief te sturen op realisatie en uitputting.	De salarislasten blijven binnen het begrote budget.	Realisatie € 35,3 miljoen t.o.v. budget € 38,1 miljoen (2017: realisatie € 34,4 miljoen t.o.v. begroot € 39,7 miljoen)
Inhuur externen	De totale inhuur is in 2018 binnen de gestelde doelstelling gebleven. Dit kan verklaard worden uit het feit dat enkele programma's later zijn gestart dan aanvankelijk was beoogd. Voorts is de grip op de inhuur verder toegenomen, waardoor er scherper en bewuster inhuur kan worden aangetrokken.	Norm: 20 % van de salarislasten + kosten inhuur	13% van de salarislasten + kosten inhuur
Financiën			
Adequaat budgetbeheer	Het doel van de begroting is het maken van een realistische planning van de uitgaven en de inkomsten. Afgelopen jaar week de realisatie af van de begrotingsresultaten van het 2e ijkmoment. Door het verbeteren van de begrotingsprocessen en het afgeven van tussentijdse prognoses binnen de P&C-cyclus wordt bereikt dat onvoorziene schommelingen beperkt blijven.	Maximaal 2,5% afwijking van de kosten per programma tussen het geprognostiseerde resultaat bij het 2e ijkmoment en de verantwoording bij de jaarrekening	P1: 2,2% P2: 6,2% P3: 3,2% P4: 1,1% P5: 8,4% P6: 0,5% P7: 1,0% P8: -1,0% waarbij een positief % onderuitputting betekent; voor meer informatie over de afwijkingen wordt verwezen naar de financiële verschillenanalyse van de afzonderlijke programma's (hoofdstuk 3).
Factuur afhandeling	De wettelijke betalingstermijn voor facturen bedraagt standaard 30 dagen.	In 85% van de verwerking van de facturen wordt de norm van 30 dagen gehaald.	In 82% van de facturen is de norm van 30 dagen behaald (2017: 82%). Dit betreft de norm t.o.v. de factuurdatum. Afgezet ten opzichte van de creatiedatum is 91% binnen de norm afgehandeld.
ICT			
Geheugen van Gouda	Gouda maakt een ontwikkeling door van taakgericht naar zaakgericht werken. Daartoe is het programma Het geheugen van Gouda opgezet.	In 2018 zijn de eerste zaaktypen, de projectenomgeving en het sociaal intranet geïmplementeerd	In 2018 zijn de eerste 5 zaakgerichte producten in gebruik genomen en is het sociaal internet verder geïmplementeerd.
ICT infrastructuur	Om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen is en wordt in de ICT geïnvesteerd. Hierdoor is de performance geleidelijk verbeterd.	In 2018 is beschikbaarheid van de ICT-infrastructuur binnen de afgesproken gebruikstijden 99,5%.	In 2018 is beschikbaarheid van de ICT-infrastructuur 99,6% (2017: 99,5%).
Informatiebeveiliging	Informatiebeveiliging gaat om beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van	Alle maatregelen zijn ingevoerd en aandachtspunten vanuit ENSIA worden opgevolgd.	Alle maatregelen zijn ingevoerd en aandachtspunten vanuit ENSIA zijn opgevolgd.

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2018	Realisatie 2018
	<p>gegevens. In juli 2014 is door het college het Informatiebeveiligingsbeleid conform de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) vastgesteld. Daarnaast is landelijk de door VNG ontwikkelde ENSIA methodiek uitgerold.</p> <p>Op dit moment is ongeveer 90% van de maatregelen geheel of deels geïmplementeerd. In 2018 moeten alle maatregelen zijn doorgevoerd.</p>		
Privacy en datalekken	<p>In 2016 is de Wet datalekken van kracht geworden. Er is een procedure van kracht en er is een meldingenregister. In 2017 is gestart met het project Gouda Privacyproof om in mei 2018 te kunnen voldoen aan de Europese privacywetgeving.</p>	<p>In 2018 is een GAP-analyse gemaakt van het project Gouda Privacyproof met als doel inzicht te krijgen hoe ver het met de implementatiemaatregelen staat.</p>	<p>75% van de maatregelen is ingevoerd.</p>
Juridische zaken			
Voorkomen bezwaarschriften	<p>De gemeente had en heeft in het Sociaal Domein te maken met nieuwe taken, een toenemend aantal aanvragen levensonderhoud en aangescherpt beleid. Dat vraagt veel van de organisatie en heeft ook effect op het aantal bezwaarschriften. Ook nieuw beleid op andere terreinen heeft in de regel effect op het aantal bezwaren.</p> <p>De gemeente stelt zich ten doel om het aantal terecht ingediende bezwaren terug te dringen door het verbeteren van de kwaliteit van besluiten. Daarnaast wordt ingezet op mediation om formele procedures te voorkomen. Tot slot wordt meer aandacht gegeven aan persoonlijk contact bij het voorbereiden van besluiten om ontevredenheid en onduidelijkheden voor te zijn.</p>	<p>Doelstelling is max. 400 per jaar bezwaarschriften te ontvangen en 100% binnen 18 weken af te doen.</p>	<p>In 2018 zijn 419 bezwaarschriften ontvangen, circa 41% hiervan is informeel afgehandeld. In 2017 zijn 297 bezwaren ontvangen. Het relatief hoge aantal bezwaren in 2018 is met name te verklaren door nieuw beleid voor het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval (ruim 100 bezwaren).</p>

4.6 Verbonden partijen

4.6.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen.

Het toezicht op de uitvoerende werkzaamheden is een verantwoordelijkheid van de besturen van de verbonden partijen. Het toezicht ligt dus niet meer bij de afzonderlijke gemeenteraden. Steeds meer taken worden vanuit de wens om regionaal samen te werken ondergebracht in gemeenschappelijke regelingen. Dat betekent dat steeds meer geld vanuit gemeentelijke begrotingen naar regionale organisaties gaat. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de verbonden partijen bedraagt in 2018 € 34,3 miljoen (2017 € 34,5 miljoen).

Een continu vraagstuk is op welke wijze het samenspel met de verbonden partijen verbeterd kan worden. In het bijzonder gaat het erom de democratische legitimiteit zo goed mogelijk te waarborgen.

Het aangaan van samenwerkingsverbanden, de vertegenwoordiging in de verbonden partijen en de wijze van besturing en toezicht zijn beschreven in de Nota verbonden partijen. Een evaluatie of deze geactualiseerd moet worden is voorzien in 2019. Vooruitlopend hierop is binnen de ambtelijke organisatie een inventarisatie gehouden over 'nieuwe aspecten' die een plaats moeten krijgen in een nieuwe Nota. In dit kader kan worden genoemd: informatiebeveiliging en privacy wetgeving, verscherpte rechtmatigheidseisen, wet modernisering VPB.

4.6.2 Gemeenschappelijke regelingen

4.6.2.1 Regio Midden Holland

Openbaar belang en visie

De gemeenten in de regio Midden-Holland werken samen om strategische onderwerpen en hun belangen gezamenlijk te behartigen.

Zorg voor kwetsbare inwoners, stimuleren van innovatie en duurzaamheid voor ondernemers, een aantrekkelijke woon- en werkomgeving, het stimuleren van recreatie en zorgen voor een goed bereikbare regio zijn onder andere speerpunten waar de inhoudelijke focus op ligt.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

In de regio Midden-Holland werken de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen om de belangen van de regio te behartigen. Dit gebeurt in de vorm van een netwerksamenwerking en rond vijf inhoudelijke tafels. In 2016 is daartoe een strategische agenda opgesteld; in 2019 zal deze herijkt worden.

Meer informatie: www.regiomiddenholland.nl

4.6.2.2 ODMH

Openbaar belang en visie

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doen zij door de uitvoering van de milieutaken voor de hele regio en de provincie Zuid-Holland en de bouw- en woningtoezichttaken voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Zuidplas, Waddinxveen en de provincie Zuid-Holland.

De taken omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels en bouwregels. Daarnaast adviseert de ODMH en voert zij taken uit t.a.v. duurzaamheid, bodem, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, ecologie en milieueducatie. De dienst houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

Milieu en duurzaamheid

De activiteiten op het gebied van milieu en duurzaamheid zijn beschreven in de jaarrapportage Milieu 2018. Het aantal uitvoeringsuren is in vergelijking met 2017 ongeveer gelijk gebleven, de uitvoering is daardoor binnen budget uitgevoerd. Ook in 2018 is specifiek inzet gepleegd op het thema duurzaamheid (1.200 uur, verdeeld over diverse projecten). Hierdoor is de gemeente in staat geweest om op ontwikkelingen te anticiperen.

Bouw- en woningtoezicht (BWT)

De activiteiten op het gebied van bouw- en woningtoezicht zijn beschreven in de jaarrapportage BWT 2018. Het aantal aanvragen om een omgevingsvergunning is licht toegenomen, maar omdat het vooral kleine aanvragen betrof (bomenkap, dakkapellen, asbestsanering, kleine bouwprojecten, etc.) is het aantal uitvoeringsuren ongeveer gelijk gebleven.

Verder zijn meer dan begroot veel grote projecten uitgevoerd, zoals de voorbereiding op de Omgevingswet, onderhoud monumenten in het kader van Gouda 750, vestiging moskee en de Turfmarktkerk. De uitvoering is hierdoor net niet binnen budget uitgevoerd. De extra uitvoeringskosten kunnen (gedeeltelijk worden gedekt door de meevallende legesinkomsten.

Meer informatie: www.odmh.nl

4.6.2.3 Groenalliantie Midden Holland en omstreken

Openbaar belang en visie

De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan den IJssel en Waddinxveen. De belangen bestaan uit het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht. Specifiek voor Gouda gaat het in ieder geval om het beheren van de Goudse Hout en de Oostpolder.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

Het vakantiepark van Landal Greenparcs blijft het goed doen wat betreft het aantal boekingen; dat betekent ook meer bezoekers voor onze regio. De volgende fase voor de bouw van vakantiewoningen is gestart.

De provincie is per 2018 uitgetreden uit de Groenalliantie. Volgens de afgesloten uittredingsovereenkomst handhaaft de provincie voor de jaren 2018-2021 haar bijdrage op het niveau van 2017. Voor de jaren 2022-2025 gaat de bijdrage terug naar 90%. Deze vermindering kan de Groenalliantie opvangen door subsidie aan te vragen voor nieuwe investeringen. Daarnaast zoekt de Groenalliantie samen met Staatsbosbeheer naar nieuwe verdienmogelijkheden synergievoordelen en waar mogelijk herijking van de begroting. In 2019 wordt onderzocht hoe invulling kan worden gegeven aan de verminderde bijdrage met behoud van het noodzakelijke beheer en onderhoud.

In 2018 is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor de jaren 2019 t/m 2025 opgesteld in goed overleg tussen de Groenalliantie en Staatsbosbeheer. Deze is in december 2018 ondertekend door beide partijen na instemming van het Algemeen Bestuur. De overeenkomst bouwt voort op de overeenkomst voor de jaren 2017 en 2018; wel wordt nog meer expliciet aandacht besteed aan de complementaire rol die de beide publieke organisaties hebben. Daardoor kan meer van de kennis en ervaring van SBB gebruik worden gemaakt.

In 2018 zijn de plannen voor uitvoering van de Kwaliteitsimpuls aanbesteed. Daarbij bleek dat de marktprijzen inmiddels veranderd waren t.o.v. de eerder gemaakte ramingen, in ongunstige zin. Dat heeft geleid tot een herijking van de plannen door het Bestuur, zonder wezenlijk kwaliteitsverlies. Voor de Goudse Hout staat in 2019 nog steeds de aanleg van een natuur/waterspeeltuin gepland. De herinrichting van de entree wordt versoerd als gevolg van de genoemde herijking. De zieke essen in de Goudse Hout zijn najaar 2018 gekapt. Hier is communicatief aandacht aan besteed, o.a. via een inloopavond.

Meer informatie: www.heerlijkbuiten.nl/natuur-en-recreatieschappen/groenalliantie-midden-holland

4.6.2.4 Streekarchief Midden-Holland (SAMH)

Openbaar belang en visie

Het Streekarchief Midden-Holland (SAMH) is het cultuurhistorisch 'geheugen' van Midden-Holland. SAMH bewaart o.a. de archieven van Gouda volgens de wettelijke bepalingen in de archiefwet. Het SAMH is daarnaast het regionaal historisch netwerk en historisch documentatiecentrum. Hiertoe worden ook archieven van talloze particuliere instellingen en bedrijven bewaard. Met cultuurhistorie speelt het SAMH ook een rol in de stadspromotie van Gouda.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

In 2018 is in gezamenlijkheid gewerkt aan diverse opgaven:

- het inrichten van kwaliteitszorg bij gemeenten en het professionaliseren van toezicht;
- bezinning op de gevolgen van de nieuwe privacywetgeving (AVG);
- het verder uitwerken van de Producten en Dienstencatalogus van het Streekarchief en doorvertaling hiervan naar een herijkte begroting;
- het opstellen van een Handboek Vervanging (voor gemeente Gouda);
- het overbrengen van archiefdelen naar het GouweDepot etc.

Risico's en ontwikkelingen zitten vooral in nieuwe wetgeving zoals de AVG (hoe gaan gemeenten en het Streekarchief om met aangescherpte privacyregels) en de Wet Open Overheid (wat betekent een vervroegde termijn van overbrenging en openbaarheid). Deze schijnbare paradox van open versus gesloten vergt de komende periode de aandacht.

Tevens is het Streekarchief actief betrokken bij de ontwikkeling van gemeente Gouda naar digitaal en zaakgericht werken en bij het project doorontwikkeling Chocoladefabriek.

Meer informatie: www.samh.nl

4.6.2.5 Promen

Openbaar belang en visie

Promen voert voor Gouda de Wet sociale werkvoorziening (WSW) via een gemeenschappelijke regeling uit. Kerntaak is het bieden van betaald werk en ontwikkelingsmogelijkheden aan inwoners met een arbeidsbeperking met een WSW-indicatie.

Daarnaast voert Promen in opdracht van de individuele gemeenten re-integratie activiteiten uit voor werkzoekenden die ondersteund worden op grond van de Participatiewet. Dit in de vorm van leerwerkplaatsen, werkervaringsplaatsen en aangepast(e) werk(plekken) zowel binnen als buiten de locaties van Promen in Gouda en Capelle aan den IJssel. Het beleid is er vooral op gericht de medewerkers zoveel mogelijk in een reguliere omgeving te laten werken op werkzaamheden die voor Promen rendabel zijn.

Promen voert doelstellingen uit de programmabegroting (programma 2) uit:

1. Iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of is actief voor de samenleving.
2. Voor wie dat nodig heeft is een veilig vangnet beschikbaar (in dit geval in relatie tot werk).

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

In 2018 is er gewerkt aan de implementatie van het bestuurlijke hoofdlijnenbesluit over de toekomst van Promen 2018-2025. De Participatiewet-activiteiten zijn vanaf 2018 in een aparte BV ondergebracht, waarbij gemeenten individuele ruimte houden om hun dienstverlening vraaggericht in te vullen. Daarnaast heeft Promen een transitieplan opgesteld waarin de verwachte inkrimping van het bedrijf is vormgegeven. Daaruit bleek dat de krimp van de WSW doelgroep bij Promen – bij gelijkblijvend beleid en voor zover nu economisch kan worden voorzien – geen grootschalige frictiekosten teweeg zullen brengen. Reorganisaties worden nu niet voorzien voor de periode tot 2025.

Promen is bezig met het updaten van de arbeidsvoorwaarden. Daar kwam in 2018 aan bod dat er een overstap gemaakt moest worden naar een ander pensioenfonds voor de niet-doelgroep. De kosten daarvoor zijn opgevangen binnen de begroting van Promen 2018. Nog onzeker zijn de uitkomsten van de arbeidsvoorwaarden-gesprekken die Promen voert om het functiehuis up to date te maken. De gemeenteraad heeft in zijn zienswijze gevraagd het college daarover op de hoogte te houden voordat financiële verplichtingen worden aangegaan.

Meer informatie: www.promen.nl

4.6.2.6 Bedrijvenschap Regio Gouda

Openbaar belang en visie

Het Bedrijvenschap Regio Gouda ontwikkelt het bedrijventerrein Gouwe Park even ten westen van Gouda, langs de A20 en A12. Het is een zelfstandige organisatie waarin de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas op gelijkwaardige basis samenwerken. De gemeenten nemen elk voor 1/3 deel in het uiteindelijk voor- of nadelig financieel resultaat bij afsluiting van de ontwikkeling. Het Bedrijvenschap is tot medio 2018 geheel gefinancierd met van de gemeente Gouda betrokken vreemd vermogen. Vanwege de grote hoeveelheid grondverkoop vanaf eind 2017 heeft het Bedrijvenschap het vreemd vermogen inmiddels geheel afgelost. Door de gemeente Gouda zijn en worden geen investeringen in het Bedrijvenschap gedaan.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

Eind 2017 en in de loop van 2018 is een groot aantal verkoopovereenkomsten gesloten die hebben geleid tot een hoger uitgiftetempo dan voorzien. Deze ontwikkeling is vertaald in de eind 2018 geactualiseerde grondexploitatieberekening welke een fors positief eindsaldo laat zien. De verwachting is dat de resterende 3,4 ha aan bedrijfskavels kavels die nog voor uitgifte beschikbaar is in de loop van 2020 zal zijn verkocht. Gezien het aantal gegadigden voor de restende kavels wordt het risico dat deze verwachting niet wordt gerealiseerd gering geacht.

Meer informatie: www.gouwepark.nl

4.6.2.7 RZG Zuidplas Grondbank

Openbaar belang en visie

Vanaf 2011 functioneert de grondbank als stallingbedrijf. De gronden zijn bedoeld voor de ontwikkeling van de Zuidplaspolder tot een gebied voor wonen, werken en natuur. De deelnemende partijen (provincie Zuid-Holland, Rotterdam, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas) bepalen gezamenlijk de bouwprogramma's voor de Zuidplaspolder.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

Vanaf de jaarrekening 2011 is een verliesvoorziening in de balans opgenomen omdat de actuele waarde van de gronden (ca. 300 ha) lager is dan de boekwaarde à € 96 miljoen. In de jaarrekening 2017 is op basis van de in 2016 uitgevoerde taxatie een verliesvoorziening van € 24 miljoen opgenomen. Voor 2018 was de ambitie (begroting 2018) om deze verliesvoorziening in te lopen en dat kan via ofwel realisatie van) een ontwikkelplan ofwel afboeken van de verliesvoorziening (en bijstorten door de deelnemers). Definitieve planvorming hiervoor heeft echter niet plaatsgevonden in 2018 en is nu doorgeschoven naar 2019. De wensen van de deelnemers hierover lopen uiteen van 4.000 tot meer dan 8.000 woningen.

Begin 2019 zijn de gronden - met de bestaande onzekerheden over het aantal woningen - getaxeerd op € 74 miljoen p.p. 01-01-18. Omdat de boekwaarde € 96 miljoen. bedraagt wordt de verliesvoorziening € 22 miljoen. Het totale verlies bij een gebrek aan ontwikkelperspectief voor de gronden in de Grondbank kan het totale verlies, inclusief de huidige verliesvoorziening (€ 22 miljoen), € 70 miljoen. bedragen. Het aandeel voor Gouda daarin is 6%.

4.6.2.8 Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG)

Openbaar belang en visie

De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de burgers in de regio Hollands Midden in normale en crisismoments. Daarnaast zet de RDOG in om de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. Dit gebeurt door de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, volksgezondheid en ambulancezorg.

Wijze dienen belang

De RDOG geeft uitvoering aan drie diensten: de GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst), GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en RAV (Regionale Ambulance Dienst). De werkzaamheden lopen uiteen van structurele en preventieve maatregelen tot aan de voorbereiding op gezondheidsbedreiging en effectief optreden bij een daadwerkelijke gezondheidsbedreiging. Voor de openbare gezondheidszorg komt daar het bevorderen van de toegang tot zorg nog bij.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

De RDOG blijft in 2018 binnen haar begroting. Het gerealiseerde resultaat (na mutatie reserves) wijzigt niet ten opzichte van de begroting. Ook de bijdrage per inwoner en bijdrage per kind (BPI/BPK) wijzigt niet. Op 28 maart 2018 heeft de RDOG een aantal maatregelen genomen om de financiële positie van de RDOG op orde te brengen, opdat er geen beroep meer hoeft te worden gedaan op extra financiering van de gemeenten. Hiertoe voert de RDOG een strak begrotingsbeleid.

Arbeidsmarktontwikkeling

Voor veel functies bij de RDOG is de arbeidsmarkt schaars. Vacatures zijn moeilijk te vervullen. Dit kan leiden tot onderbezetting, maar er valt ook niet uit te sluiten dat deze situatie leidt tot een opwaartse salarisdruk, los van de cao uitkomsten.

Forensische geneeskunde

Medische arrestantenzorg is gedefinieerd als een private taak vanuit een publieke verantwoordelijkheid met voldoende aanbieders om van een markt te spreken. Dit zou kunnen leiden tot het besluit om deze taak aan te besteden. Het verlies van deze taak vormt een financieel risico van ongeveer € 75.000.

Quotumregeling voor werkgevers

In 2016 hebben overheden te weinig banen gecreëerd voor mensen met een arbeidsbeperking. Bij de RDOG Hollands Midden gaat het om ongeveer 20 ingevulde banen. Als een werkgever in een jaar te weinig banen voor het quotum schept, dan moet hij het jaar daarna een boete betalen van €5.000 per niet-ingevulde baan. In 2019 kunnen werkgevers voor het eerst een boete krijgen als zij dat jaar niet voldoen aan het percentage voor het quotum. De RDOG Hollands Midden is tot nu toe niet in staat geweest om ook maar één vacature te vervullen met een sollicitant met een arbeidsbeperking, om de reden dat er geen match was tussen de gevraagde en aangeboden kennis en kunde. Dit leidt tot een risico van € 100.000 per jaar.

Het programma GHOR was op schema en blijft binnen de begroting. Het programma RAV sluit af met een evenwicht tussen de baten en lasten.

Grip op financiën RDOG Hollands Midden

In 2018 heeft de RDOG HM een aantal maatregelen genomen om haar financiële positie op orde te brengen. De maatregelen hadden tot doel dat de RDOG HM in de komende raadsperiode zelfstandig haar taken kan uitvoeren zonder terug naar de gemeenteraad te gaan met een begrotingswijziging of noodzaak tot bijstorting in de reserves. Dit onder voorbehoud van autonome ontwikkelingen c.q. exogene factoren.

Meer informatie: www.rdoghm.nl

4.6.2.9 Veiligheidsregio Hollands-Midden

Openbaar belang en visie

De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Alsmede het realiseren van een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

In 2018 speelde bij de behandeling van de programmabegroting een aantal zaken. Zo was er sprake van een aantal externe invloeden waar de VRHM geen invloed op had maar die wel voor meerkosten voor de VRHM zorgde. Het ging om zaken zoals bijvoorbeeld strengere hygiëne regelgeving voor brandweer (ter voorkoming van de opname van kankerverwekkende stoffen door de huid) en digitale transformatie van de VRHM. Bij dit laatste ging het onder meer om het ontstaan van nieuwe (digitale) communicatiekanalen voor de risico- en crisiscommunicatie naar de burger. Een deel van deze onvoorziene kosten is meegenomen in de begroting 2018 en een deel is toen in de risicoparagraaf gezet.

De brandweer is in 2018 aan de slag gegaan met het nieuwe organisatieplan 'Samen verder'. Dit organisatieplan speelde in op een veranderende samenleving en is gericht op het versterken van de interne samenwerking, en het versterken van het vakmanschap van de medewerkers. Bovendien wordt dan de focus van de brandweer verlegd van intern naar extern en komt de nadruk meer te liggen op het aangaan van (wisselende) relaties, verbindingen en samenwerkingsverbanden.

Voor wat betreft het onderwerp crisisbeheersing speelde in 2018 de verdere organisatorische inbedding van het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing (BGC) in de Veiligheidsregio. Voor het BGC en de gemeenten waren relevante ontwikkelingen in 2018 de volgende: terrorismedreiging (terrorismegevolgbestrijding) en de doorwerking daarvan voor evenementenbeleid maar ook de gevolgen van eventuele aanslagen voor gemeenten.

Een ander punt dat actueel werd in 2018 was de toekomstbestendigheid van de bluswatervoorzieningen. Door modernisering van het waterleidingnet is in de nabije toekomst de bluswatervoorziening niet gegarandeerd. Door vermindering van het aantal brandkranen en de invoering van alternatieve blusmethoden wordt de bluswatervoorziening de komende jaren weer toekomst bestendig gemaakt. Dit wordt bekostigd uit de verminderde kosten van het onderhoud van de brandkranen. Er wordt tussen gemeenten, regionale brandweer VRHM en de betrokken waterleidingbedrijven nauw samengewerkt.

Meer informatie: www.vrhm.nl

4.6.2.10 Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland

Openbaar belang en visie

De Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) is de uitvoeringsorganisatie voor gemeentelijke en waterschapsbelastingen van negen gemeenten en het Hoogheemraadschap van Rijnland. De BSGR bepaalt ook de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten. Het beleid van heffing en invordering van belastingen en de belastingverordeningen worden door de deelnemers zelf vastgesteld.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

De BSGR heeft in 2018 aanslagen opgelegd tot een bruto bedrag van € 445 miljoen (2017: € 443 miljoen). De geringe toename komt door beperkte tariefstijgingen in 2018 bij de deelnemers.

De wettelijk voorgeschreven overgang naar het waarderen van inhoud/bruto-vloeroppervlakte naar gebruiksoppervlakte bij woningen per 1 januari 2022 heeft vanaf 2018 een grote impact op de werkzaamheden van de WOZ-afdeling van de BSGR. Ook de gemeentelijke BAG afdelingen worden bij dit project nauw betrokken en leveren hierin een belangrijke bijdrage. Gouda is hierbij één van de twee pilot-gemeenten. Met dit project wordt tevens beoogd om naast het opwerken en synchroniseren van BAG en WOZ-gegevens tevens een kwaliteitsverbetering te realiseren.

In 2018 is het nieuw ontwikkelde kostprijscalculatiemodel voor 50% in werking getreden. Dit kostprijscalculatiemodel houdt in dat vanaf 2018 bij de deelnemers voorschotten in rekening worden gebracht en dat na afloop van het jaar een afrekening plaatsvindt op basis van het werkelijk aantal opgelegde aanslagen. Verder is in het nieuwe model voor ieder type aanslag een kostprijs bepaald waarvan de hoogte afhankelijk is van de complexiteit van de heffingsmaatstaf. De nieuwe systematiek van de berekening van de bijdrage aan de BSGR is voor Gouda in financieel opzicht gunstig. Vanaf 2019 is het nieuwe kostprijscalculatiemodel volledig van toepassing.

Meer informatie: www.bsgr.nl

4.6.3 Vennootschappen en coöperaties

4.6.3.1 Sport.Gouda B.V.

Openbaar belang en visie

Sport.Gouda is het zelfstandige sportbedrijf van de gemeente Gouda. De organisatie beheert en exploiteert een breed aanbod van sportvoorzieningen en draagt zorg voor activiteiten die voortkomen uit het gemeentelijke sportbeleid.

De gemeente Gouda is de grootste opdrachtgever. De wederzijdse rechten en plichten zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De aandelen van Sport.Gouda zijn volledig in handen van de gemeente.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

In 2018 werd duidelijk dat de wetgeving rondom btw en sport vanaf 2019 wijzigt. Het recht op aftrek van btw komt te vervallen. Daarvoor in de plaats komt een subsidieregeling, maar het is onduidelijk hoe ver de financiële consequenties van deze wijziging reiken voor gemeente en Sport.Gouda. Dit wordt nader in beeld gebracht.

Meer informatie: www.sportpuntgouda.nl

4.6.3.2 Cyclus N.V.

Openbaar belang en visie

Cyclus is een overheidsonderneming waarvan negen gemeenten in de regio aandeelhouder zijn. Het bedrijf richt zich voornamelijk op Afvalbeheer: inzameling van huishoudelijk afval en verwerking van deze afvalstromen. Voor Gouda voert Cyclus daarnaast ook reinigingstaken in het openbaar gebied uit, ook is Cyclus verantwoordelijk voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding. De gemeente Gouda bezit 23,5% van de aandelen.

Continuïteit van Cyclus

De aandeelhouders hebben in eind 2015 besloten om Cyclus in afgeslankte vorm te continueren op basis van een marktconforme dienstverlening (zowel in prijs als kwaliteit). De focus ligt daarbij op inzameling van huishoudelijk afval, afvalbeheer en in beperkte mate reiniging van de openbare ruimte. Met Cyclus is afgesproken om de beheertaken openbare ruimte voor de gemeente Gouda gefaseerd in 3 jaar af te bouwen.

In 2018 was Cyclus nog de uitvoerende partij voor onder meer het dagelijks onderhoud verhardingen en dagelijks onderhoud riolering.

Ontwikkelingen en risico's 2017

In 2018 is verder invulling gegeven aan de afbouw van de taken die Cyclus nog had op het gebied van beheer openbare ruimte. Daarnaast is er frequent overlegd over de taken en de invulling daarvan op het gebied van met name afval en reiniging.

Consequenties

Hoewel in afgeslankte vorm er een goede toekomst voor het bedrijf Cyclus is, zullen in de komende jaren belangrijke organisatieveranderingen en besparingen plaats (moeten) vinden. Daarnaast zal Cyclus ook op schaalvergroting moeten focussen om marktconform te blijven functioneren. Voor een aantal Cyclusmedewerkers levert dit onzekerheid op. Cyclus heeft daarom een sociaal plan opgesteld. De beheer openbare ruimte taken komen vanaf 2019 volledig onder directe gemeentelijke aansturing waarbij de regiegedachte intact blijft.

De gemeente heeft voor deze taken via aanbestedingsprocedures marktpartijen gecontracteerd die de werkzaamheden op een adequate wijze kunnen uitvoeren. Daarmee wordt geborgd dat het beheer van de openbare ruimte in Gouda op een goed niveau blijft.

Meer informatie: www.cyclusnv.nl

4.6.3.3 Oasen N.V.

Openbaar belang en visie

Oasen is het drinkwaterbedrijf van Midden Holland, de gemeente Gouda is een van de aandeelhouders. Kernactiviteiten zijn het winnen, zuiveren, distribueren en verkopen van drinkwater.

De uitvoering van de taken van Oasen heeft geen directe link met programmadoelstellingen van de gemeente. Er is uiteraard wel sprake van een algemeen belang van goed drinkwater.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

In 2018 is flink in het leidingnetwerk geïnvesteerd. Voor Gouda is van belang dat bij het suppletiestation in Gouda een nieuwe koppelleiding is aangelegd die twee belangrijke leidingen verbindt. Dit zorgt ervoor dat OASEN niet meer afhankelijk is van één leiding die door het centrum van Gouda loopt; nu kan OASEN ook via de leiding, die rondom de stad ligt, het gebied van drinkwater voorzien.

In algemener zin is geïnvesteerd in veiligheid zowel op het gebied van drinkwaterkwaliteit als op het gebied van de continuïteit van de drinkwatervoorziening.

Meer informatie: www.oasen.nl

4.6.3.4 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Openbaar belang en visie

De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank verstrekt kredieten tegen lage tarieven of onder garantie van Nederlandse overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van provincies, een hoogheemraadschap en gemeenten, waaronder Gouda.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

In 2018 is een dividenduitkering van € 208.588 ontvangen over het boekjaar 2017 van de BNG. In de begroting 2018 was een bedrag van € 204.600 geraamd. In de meerjarenramingen 2019-2022 is een jaarlijkse dividenduitkering van € 175.000 begroot.

Aan de BNG worden geen bijdragen gedaan.

Meer informatie: www.bngbank.nl

4.6.3.5 Coöperatie ParkeerService U.A.

Openbaar belang en visie

Gouda is sinds 2016 lid van de Coöperatie Parkeerservice U.A., een coöperatie die gespecialiseerd is in alle aspecten van parkeren. De leden -17 gemeenten- zijn vertegenwoordigd in de Algemene Ledenvergadering (ALV).

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

De organisatie en de bedrijfsvoering zijn verder verbeterd volgens de door de leden vastgestelde visie 2020. Een deel van de leden van de Raad van Commissarissen is vervangen waarbij een voormalig bestuurder met een goede bestuurlijke antenne is benoemd tot voorzitter.

De nieuwe directeur bestuurder is, na een gedegen selectie, in de algemene ledenvergadering (ALV) van december 2018 benoemd per 1 januari 2019. Daarmee is de interim-periode voorbij en zijn alle sleutelposities weer bezet door eigen medewerkers.

Het financiële rekenmodel voor de komende jaren is definitief vastgesteld in de ALV. Hierdoor zullen enerzijds bestaande leden meer werkzaamheden in de coöperatie onderbrengen en zijn de risico's voor de coöperatie bij het opnemen van nieuwe leden minimaal geworden.

Als laatste is de governance van de coöperatie volledig herschreven naar de huidige situatie. De bijbehorende stukken zijn in de ALV vastgesteld.

De besluiten in de ALV over bovenstaande onderwerpen zijn allemaal unaniem waaruit blijkt dat de samenwerking in de coöperatie sterk verbeterd is.

Meer informatie: www.cooperatieparkeerservice.nl

4.6.4 Lijst verbonden partijen, balansgegevens en bijdragen

Met de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in 2016 zijn gemeenten verplicht om ook een overzicht met verbonden partijen op te nemen.

Tabel 1: Belangen en vertegenwoordiging verbonden partij

De eerste tabel geeft informatie over de vertegenwoordiging in de besturen door de gemeente Gouda, het openbaar belang dat gediend is en de bestuurlijke invloed die Gouda heeft op de verbonden partij.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
Regio Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.	Regionale beleidvorming en strategische belangbehartiging van de aangesloten gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard Waddinxveen en Zuidplas.	20% Ieder AB lid heeft 1 stem.
Omgevingsdienst Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen.	Bijdrage leveren aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.	18% Stemverhouding op basis van budget € 100.000 = 1 stem.
Groenalliantie Midden-Holland en omstreken	In het AB zitten twee leden die door de raad en het college zijn aangewezen.	Beheer van recreatieterreinen voor regionale dagrecreatie in Gouda, Bodegraven-Reeuwijk,	20% Ieder AB lid heeft 1 stem.

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
		Waddinxveen, Alphen aan den Rijn, Krimpenerwaard en enkele kleinere gebieden. Daarnaast is men beheerder en ontwikkelaar van routestructuren in het Groene Hart	
Streekarchief Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.	Het conform de archiefwet bewaren van de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en het ISMH.	20% leder AB lid heeft 1 stem.
Promen	In het AB zit een collegelid die door het college is aangewezen.	Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast het uitvoeren van re-integratieactiviteiten voor werkzoekenden met een Participatiewet-uitkering.	14,2%. leder AB lid heeft 1 stem.
Bedrijvenschap Regio Gouda	De leden van het AB worden door de raden danwel uit de colleges aangewezen. Hiervan moet tenminste 1 lid deel uitmaken van het college van B&W. Gemeente Gouda wijst de plaatsvervangend voorzitter aan.	Het in een samenwerkingsverband van Gouda, Waddinxveen en Zuidplas ontwikkelen van het bedrijventerrein Gouwe Park	33,3%. leder DB lid heeft 1 stem.
RZG Zuidplas Grondbank	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen. Het college van Gouda doet een bindende voordracht voor het DB lid.	Het verwerven van strategische grondposities in de Zuidplaspolder voor een integrale gebiedsontwikkeling. Tevens de verkoop van de verworven gronden tegen een zo gunstig mogelijke waarde ontwikkeling van deze gronden.	5% leder AB lid heeft 1 stem
Regionale dienst Openbare gezondheidszorg Hollands Midden	In het AB zit een lid dat door de raad is aangewezen. Het lid maakt deel uit van het college.	De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de burgers in de regio Hollands Midden in normale en crisisomstandigheden. Daarnaast zet de RDOG in om effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Veiligheidsregio Hollands Midden	Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.	Belangenbehartiging van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast aan het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	In het AB zit een collegelid dat door het college benoemd is.	Het heffen en invorderen van lokale belastingen voor de deelnemers. Daarnaast het bepalen van de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in deze gemeente.	12,1% Aantal stemmen gerelateerd aan bijdrage in kalenderjaar.

Vennootschappen en coöperaties

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
Sport.Gouda	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Het realiseren, beheren en exploiteren van voorzieningen en accommodaties op het gebied van sport, ontspanning en recreatie, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en velden. Daarnaast worden voor derden activiteiten uitgevoerd zoals buitenschoolse activiteiten, organisatie en uitvoering van sportevenementen, arrangementen voor bedrijfs-sporten, en advies en consult.	100% stemrecht als aandeelhouder.
N.V. BNG	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Het uitvoeren van gespecialiseerde financiële dienstverlening voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger	0,15% stemrecht als aandeelhouder.
Oasen N.V.	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid.	Het leveren van drinkwater voor de inwoners van Gouda en een groot aantal andere gemeenten in het Groene Hart.	9,63% stemrecht als aandeelhouder.
NV Cyclus	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Advisering over het beheer van openbare ruimte en afval beheer. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan deze beheer taak. Daarnaast wordt ook informatie en advies gegeven over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij ook een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.	20% leder AB lid heeft 1 stem.
Coöperatieve Parkeerservice U.A.	De gemeente wordt vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV).	ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.	9,1% leder lid heeft 1 stem.

Tabel 2: Meest recente balansgegevens en risico's

In de tweede tabel zijn de meest recente vermogensontwikkelingen en de risico's opgenomen. Verwacht wordt dat er geen substantiële wijzigingen in het vermogen van deze verbonden partijen zullen optreden. Risico's van enige omvang zijn benoemd in de kolom risico's. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeenschappelijke regelingen (bedragen * € 1.000)

Naam	Eigen vermogen 1-1 2018	Eigen vermogen 31-12 2018	Vreemd vermogen 1-1-2018	Vreemd vermogen 31-12-2018	Risico's
Regio Midden Holland	745	696	390	484	
Omgevingsdienst Midden-Holland	3.493	2.746	4.466	4.350	
Groenalliantie	8.107	8.225	3.460	4.354	
Streekarchief Midden-Holland	282	260	302	272	
Promen	1.783	1.855	8.037	8.233	
Bedrijfschap Regio Gouda	5.833	9.039	9.454	537	
RZG Zuidplas Grondbank	-21.458	-18.875	96.382	93.187	Risico op waardeontwikkelingen gronden a.g.v. nieuw provinciaal beleid voor nieuwe woningbouwlocaties. Risico op waarderingsregels a.g.v. gewijzigde wetgeving BBV.
Regionale dienst openbare gezondheidszorg	923	3.627	28.484	27.207	
Veiligheidsregio Hollands Midden	5.966	5.418	25.091	26.775	
Belastingamenwerking Gouwe-Rijnland	2.094	2.055	10.714	4.825	

Vennootschappen en coöperaties (bedragen * € 1.000)

Naam	Eigen vermogen 1-1 2018	Eigen vermogen 31-12 2018	Vreemd vermogen 1-1-2018	Vreemd vermogen 31-12-2018	Risico's
Sport.Gouda	1.631	1.467	2.333	3.481	
N.V. BNG	3.753.000	4.220.000	150.247.000	135.805.000	
Oasen N.V.	97.085	103.668	152.765	162.538	
N.V.Cyclus	10.905	11.408	12.886	10.287	
Coöperatieve Parkeerservice U.A.	495	1.098	2.035	2.334	

Tabel 3: Bijdragen, bijdragen t.o.v. totaal, en verwacht resultaat

In de derde tabel zijn de begrote en gerealiseerde bijdragen 2018 opgenomen, alsmede de begrote bijdrage ten opzichte van het totaal en het verwachte resultaat in 2018.

Voor het Bedrijfschap regio Gouda, Cyclus N.V., Oasen N.V. en de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten wordt geen jaarlijkse bijdrage betaald. Voor het Bedrijfschap regio Gouda en RZG Grondbank Zuidplas geldt dat de gemeente mogelijk een bijdrage moet leveren of kan ontvangen bij het afsluiten van de grondexploitatie. Voorlopig is de verwachting bij beide verbonden partijen dat de grondexploitaties minimaal budgettair neutraal worden afgesloten.

Toelichting op substantiële verschillen komt bij de betreffende programma's aan de orde.

In onderstaande tabel zijn alleen de verbonden partijen vermeld waaraan in 2018 een financiële bijdrage is verstrekt. De financiële bijdrage aan de verbonden partijen BNG, Oasen en Bedrijfschap regio Gouda was in 2018 nihil.

Gemeenschappelijke regelingen (bedragen * € 1.000)

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 initieel	Bijdrage Totaal	Bijdrage t.o.v. Totaal	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Regio Midden Holland	125	398	31,5%		125	125
Omgevingsdienst Midden-Holland	2.586	5.390	48,0%	3.012	3.012	2.923
Groenalliantie	516	1.346	38,3%		516	516
Streekarchief Midden-Holland	465	1.199	38,7%		465	441
Promen	922	2.390	38,6%	573		573
Bedrijfschap Regio Gouda	0			0	0	0
RZG Zuidplas Grondbank	140	2.335	6,0%		140	228
Regionale dienst openbare gezondheidszorg	2.669	28.328	9,4%	2.630	2.630	2.404
Veiligheidsregio Hollands Midden	4.459	44.785	10,0%		4.559	4.415
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	1.430	9.762	14,7%	1.314	1.314	1.412

Vennootschappen en coöperaties (bedragen * € 1.000)

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 initieel			Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Sport.Gouda B.V.	5.439			5.439	4.870	4.750
Cyclus N.V.	17.244			11.224	11.573	16.364
- kolkenreiniging	265			265	0	269
- ongediertebestrijding	35			18	19	16
- straatreiniging na toerekening aan afval/riool	1.183			897	889	987
- gladheidsbestrijding	342			502	474	546
- afvalwaterkanalen	107			225	225	114
- afvalinzameling (bruto)	4.700			3.076	3.290	5.111
- afvalverwerking (bruto)	1.493			1.950	2.354	2.193
- dagelijks beheer	9.119			4.291	4.322	7.128
Coöperatie ParkeerServices U.A.	175			175	176	136
Totaal	36.171			24.367	29.381	34.287

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Inleiding

Voor het werken met grondexploitaties zijn regels opgenomen in het gemeentelijk grondbeleid en artikel 16 van het BBV (besluit begroting en verantwoording). Aan de hand van deze regels wordt in deze paragraaf verslag gedaan van het grondbeleid in het algemeen en de resultaten binnen grondexploitaties in het bijzonder.

4.7.2 Grip op de grondexploitaties

De gemeente Gouda voert actief grondbeleid via de projecten Westergouwe, Spoorzone en Middenwillens. Hiermee realiseert de gemeente belangrijke beleidsdoelen op het gebied van werkgelegenheid, bereikbaarheid en wonen. Verder is de gemeente vanuit risicobeheersing bewust terughoudend met het openen van nieuwe grondexploitaties, zoals vastgelegd in de nota Grondbeleid 2017-2021. Het openen van nieuwe grondexploitaties blijft mogelijk voor het realiseren van beleidsdoelen. Verder ondersteunt de gemeente marktpartijen bij het realiseren van projecten door grond te verkopen en bestemmingsplannen aan te passen (faciliterend grondbeleid).

De gemeente maakt de risico's binnen de grondexploitaties beheersbaar. Dit doet de gemeente door realistisch te ramen in de grondexploitaties; door optimalisaties door te voeren in plannen en door contractafspraken te maken met marktpartijen. Als het nodig is, neemt de gemeente tijdig haar verliezen en worden voorzieningen gevormd. Doordat de projecten worden opgeknipt in fases met korte looptijden, kunnen nauwkeurige berekeningen worden gemaakt en kan sneller worden ingespeeld op marktontwikkelingen.

De gemeente overlegt met de accountant over de economische vooruitzichten voor de grondexploitaties. Voor de kosten en opbrengsten worden indexen bepaald. De gehanteerde indexen zijn door de accountant goedgekeurd. Een onafhankelijk bureau controleert ieder jaar de berekeningen van onze grondexploitaties. Hierdoor wordt de betrouwbaarheid van de berekeningen groter en worden de financiële risico's kleiner.

Er zijn in 2018 geen nieuwe grondexploitaties geopend, ook zijn er geen grondexploitaties afgesloten. Wel is de grondprijzenbrief 2019 vastgesteld.

4.7.3 Financieel resultaat

De gemeente heeft 3 actieve grondexploitaties. De rapportage Meerjaren Perspectief Grondexploitaties bevat actuele informatie over deze projecten. Hieronder wordt ingegaan op de grootste veranderingen binnen de grondexploitaties.

Westergouwe, fases 1 t/m 3

De grondexploitatie Westergouwe is uitgebreid met het grondgebied voor fase 3.

In 2018 is een tijdelijke supermarkt geopend zodat bewoners voor de dagelijkse boodschappen in de eigen wijk terecht kunnen. Voor fase 2 heeft de gemeente de grond aan marktpartijen verkocht, die de woningen nu in verkoop hebben.

Spoorzone

De grondexploitatie Spoorzone geldt voor het gebied ten noorden van het intercystation. Hier is vanaf 2010 de burgemeester Jamessingel verlegd, het Huis van de Stad, een bioscoop, stationshal en parkeergarage gerealiseerd. Sinds 2013 heeft Technolution hier een vestiging en sinds 2018 is het hoofdkantoor van Rabobank Hollandse IJssel geopend.

De NS heeft in 2018 de bouwkaavel via een openbare tender verkocht aan een projectontwikkelaar. Deze gaat hier een hotel, woningen en horeca realiseren. De gemeente heeft in 2018 de voorbereidingen opgestart voor de verkoop van de kavel tussen Cinema en Rabobank voor woningbouw.

Middenwillens

Middenwillens is een gezamenlijk project van Slokker en de gemeente. In dit gebied komen ruim 200 woningen. Sinds 2013 bouwt Slokker; de laatste woningen van Slokker zijn in 2018 opgeleverd. In 2014 heeft de gemeente voor het eerst grond verkocht aan Janssen de Jong. In 2018 heeft Janssen de Jong de laatste van de circa 120 koopwoningen opgeleverd. Woonpartners Midden-Holland is in 2018 gestart met de bouw van 24 sociale huurwoningen. Er zijn nog 3 kavels voor de bouw van vrijstaande woningen aan de Achterwillenseweg beschikbaar.

Resultaat

Het resultaat van de drie grondexploitaties is met afgerond € 0,4 miljoen verbeterd. Dit komt ten gunste van het resultaat. De totale voorziening voor nadelige grondexploitaties per 31 december 2018 bedraagt € 5,5 miljoen. Vanwege de vertrouwelijkheid wordt alleen het totaal bedrag van de voorzieningen voor grondexploitaties vermeld.

Het beeld voor 2018 is:

Voorziening per 31-12-2017	Mutatie voorziening in 2018	Voorziening per 31-12-2018
€ 5,9 miljoen	€ 0,44 miljoen	€ 5,5 miljoen

MVA

Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel werkt Gouda met compacte grondexploitaties met korte looptijden. De gronden van Spoorzone A1 en Westergouwe (fases 4 t/m 6) staan onder Materiële Vaste Activa totdat de gemeenteraad een besluit neemt over het in exploitatie nemen van deze gronden. De waarde van de gronden moet uiterlijk 31 december 2019 gelijk zijn aan of lager zijn dan de marktwaarde. Vanuit voorzichtigheid is een reserve gevormd. Hiermee kunnen eventuele waardedalingen van de gronden in Spoorzone A1 en Westergouwe (fases 4 t/m 6) eind 2019 worden opgevangen.

4.8 Interbestuurlijk toezicht

4.8.1 Inleiding

Gemeenten hebben te maken met een toezichthouder per beleidsdomein. De provincie is op grond van de Wet revitalisering Generiek Toezicht de toezichthouder voor financiën, ruimtelijke ordening, omgevingsrecht, monumentenzorg, archief- en informatiebeheer en huisvesting vergunninghouders.

4.8.2 Rapportage IBT

De rapportage en verantwoording op de voorgeschreven domeinen uit de met de provincie Zuid-Holland gesloten bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht vindt plaats aan de hand van onderstaand overzicht. De score (kleur stoplicht) is gebaseerd op instructie die door de toezichthouder ter beschikking is gesteld.

Financiën	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht	Groen	De begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 zijn structureel en reëel in evenwicht.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Ruimtelijke ordening	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Verordening Ruimte 2014 (artikel 3.4 Verordening Ruimte)	Groen	De bestemmingsplannen van Gouda voldoen aan de regels van de Verordening Ruimte 2014.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Omgevingsrecht (vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu, bouwen en wonen)	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.	Groen	Gouda beschikt zowel over een verordening VTH BWT, een vierjarenbeleidsplan VTH BWT als een bijbehorend uitvoeringsprogramma. De jaarlijkse evaluatie wordt met de jaarrapportage aan de gemeenteraad en de provincie Zuid-Holland aangeboden.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Monumentenzorg	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten	Groen	De gemeente heeft een adviescommissie op grond van de Erfgoedwet die adviseert over uit te voeren werken aan rijksmonumenten die op grond van de Erfgoedwet zijn beschermd en de samenstelling is deskundig. Deze adviescommissie adviseert tevens op grond van de Erfgoedverordening over uit te voeren werken aan gemeentelijke monumenten die op grond van de Erfgoedverordening zijn beschermd. Deze commissie moet deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg (betreffende bouwhistorische en bouwkundige opleiding en kennis, ten minste op het gebied van cultuurhistorie, bouw- en architectuurhistorie, restauratie en historische landschap/stedenbouw).
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Archief- en informatiebeheer	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer zijn op orde	Oranje	De 'oranje' score wordt onderbouwd in de 'rapportage informatie- en archiefbeheer 2018'. In deze rapportage is aan de hand van tien kritische prestatie-indicatoren (KPI's) inzichtelijk gemaakt in hoeverre de gemeente Gouda aan de eisen van wet- en regelgeving voldoet.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Huisvesting vergunninghouders	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Oranje	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Gevraagde informatie huisvesting verblijfsgerechtigden	Stand van zaken
Voorsprong per 1 januari van het verantwoordingsjaar	2
Fase interventieladder op 1 januari	taakstelling is gerealiseerd
Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	54
In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	51
Achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	1
Fase interventieladder op 1 juli	signaleren
Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	46
In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	38
Achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar	9
Fase interventieladder op 31 december	signaleren
Toelichting:	
Woningweigeringen waardoor de plaatsingen langer uitblijven; tevens te weinig koppelingen.	

5 Jaarrekening

5.1 Inleiding

Het overzicht van baten en lasten vormt samen met de balans, het taakveldenoverzicht en de SiSa-bijlage de jaarrekening.

Het overzicht van baten en lasten biedt inzicht in het financiële eindresultaat van 2018 met een analyse en toelichting op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting. De financiële positie van de gemeente bij de aanvang en het einde van het verslagjaar kan uit de balans worden afgelezen. De jaarstukken bevatten ook een overzicht met de gerealiseerde baten en lasten per taakveld. In de SiSa-bijlage wordt verantwoording afgelegd over de zogenaamde specifieke uitkeringen.

De grondslag voor deze jaarrekening als onderdeel van de jaarstukken ligt in hoofdstuk IV, artikel 24 tot en met 58a, van het [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#). Benadrukt wordt dat alle vergelijkingen, voor zover niet anders gemeld, worden gemaakt met de begroting 2018 na de 2e wijziging.

De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole.

5.2 Overzicht van baten en lasten

Aanvankelijk was het saldo van de begroting 2018, zoals door de raad vastgesteld in het najaar van 2017, € 549.000 positief. In de loop van het jaar is de begroting twee keer bijgesteld door de raad op basis van raads- en collegebesluiten en andere ontwikkelingen. Dankzij een aantal incidentele meevallers (o.a. vrijval reserve Westergouwe, verkoop terrein Goudkade en extra dividend Cyclus) werd bij de 2e begrotingswijziging 2018 een positief resultaat verwacht van € 7.067.000. Uiteindelijk sluit de jaarrekening 2018 met een voordelig resultaat van € 17.649.000. Zie de navolgende overzichten.

Van elk programma, van de overhead en van de algemene dekkingsmiddelen zijn de lasten en de baten en het saldo vermeld, waarna het gerealiseerde totaal saldo wordt gepresenteerd. In de tabel zijn de baten vermeld met een -teken. Een positief saldo voor een programma in de kolom "Jaarrekening 2018" geeft aan hoeveel de lasten hoger zijn dan de baten oftewel hoeveel het programma de gemeente heeft gekost. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten van de jaarrekening 2018 van - € 9.612.000 is derhalve positief.

Exploitatie (bedragen * € 1.000)		Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
01. Economie en stadsmarketing	Lasten	14.491	14.710	14.392	318	V
	Baten	-3.924	-5.325	-5.478	153	V
	Saldo	10.567	9.385	8.914	471	V
02. Zorg (Wmo)	Lasten	38.625	39.854	37.387	2.466	V
	Baten	-1.171	-1.171	-1.918	747	V
	Saldo	37.454	38.683	35.469	3.214	V
03. Werk en inkomen	Lasten	47.275	47.835	46.299	1.536	V
	Baten	-24.554	-25.765	-25.967	202	V
	Saldo	22.721	22.069	20.331	1.738	V
04. Jeugd, onderwijs en sport	Lasten	51.369	54.277	53.694	582	V
	Baten	-7.262	-9.694	-9.728	34	V
	Saldo	44.107	44.583	43.967	616	V
05. Ruimtelijke ontwikkeling	Lasten	15.733	23.907	21.900	2.007	V
	Baten	-13.025	-20.265	-19.609	-656	N
	Saldo	2.707	3.642	2.290	1.351	V
06. Duurzaamheid en stedelijk beheer	Lasten	45.673	47.736	47.507	229	V
	Baten	-28.956	-30.797	-33.412	2.616	V
	Saldo	16.717	16.939	14.095	2.844	V
07. Burgerinitiatieven en publiekszaken	Lasten	2.804	2.775	2.746	29	V
	Baten	-1.353	-1.353	-1.410	57	V
	Saldo	1.451	1.422	1.336	86	V
08. Veiligheid en bestuur	Lasten	11.718	12.116	12.233	-117	N
	Baten	-221	-213	-357	144	V
	Saldo	11.497	11.903	11.876	26	V

Exploitatie (bedragen * € 1.000)		Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Overhead	Lasten	20.570	21.830	23.001	-1.172	N
	Baten	-3.258	-3.100	-4.067	967	V
	Saldo	17.313	18.730	18.935	-205	N
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	-591	410	85	325	V
	Baten	-163.003	-166.969	-166.915	-54	N
	Saldo	-163.594	-166.559	-166.829	270	V
GEREALISEERD TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	Lasten	247.668	265.448	259.245	6.203	V
	Baten	-246.727	-264.652	-268.861	4.209	V
	Saldo	941	796	-9.616	10.412	V

De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden verrekend met het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten. Toevoegingen verhogen de lasten van een programma, onttrekkingen leiden tot hogere baten. Als het totaal van de onttrekkingen groter is dan de toevoegingen, verbetert het uiteindelijke rekeningresultaat. Zie daartoe de navolgende tabel waarin de baten danwel onttrekkingen zijn vermeld met een -teken.

Reserves (bedragen * € 1.000)		Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Storting reserves 01. Economie en stadsmarketing	Lasten	0	128	128	0	-
Storting reserves 06. Duurzaamheid en stedelijk beheer	Lasten	3.088	3.196	3.196	0	-
Storting reserves 08. Veiligheid en bestuur	Lasten	0	50	50	0	-
Storting reserves Overhead	Lasten	557	557	557	0	-
Storting reserves Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	750	750	750	0	-
Totaal toevoeging reserves	Totaal	4.395	4.680	4.680	0	-
Onttrekking reserves 01. Economie en stadsmarketing	Baten	-165	-260	-260	0	-
Onttrekking reserves 02. Zorg (Wmo)	Baten	-80	-95	-95	0	-
Onttrekking reserves 03. Werk en inkomen	Baten	-160	-893	-893	0	-
Onttrekking reserves 04. Jeugd, onderwijs en sport	Baten	-2.919	-3.199	-3.199	0	-
Onttrekking reserves 05. Ruimtelijke ontwikkeling	Baten	-730	-4.928	-4.488	-440	N
Onttrekking reserves 06. Duurzaamheid en stedelijk beheer	Baten	-949	-1.270	-1.979	709	V
Onttrekking reserves 08. Veiligheid en bestuur	Baten	-155	-398	-398	0	-
Onttrekking reserves Overhead	Baten	-582	-1.147	-1.063	-84	N
Onttrekking reserves Algemene dekkingsmiddelen	Baten	-146	-353	-338	-15	N
Totaal onttrekking reserves	Totaal	-5.886	-12.543	-12.713	170	V
Totaal mutaties reserves	Saldo	-1.491	-7.863	-8.033	170	V

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten en het totaal van mutaties in de reserves worden opgeteld en leiden tot het gerealiseerde resultaat. Het uiteindelijke rekeningresultaat bedraagt derhalve € 17.649.000 positief (in 2017 € 8.446.000 positief). De 2e begrotingswijziging 2018 sloot met een saldo van € 7.067.000 positief. Het uiteindelijke rekeningresultaat valt daardoor € 10.582.000 hoger uit dan geraamd in de laatste begrotingswijziging.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Saldo	941	796	-9.616	10.412	V
Totaal mutaties reserves	Saldo	-1.491	-7.863	-8.033	170	V
Gerealiseerd resultaat		-549	-7.067	-17.649	10.582	V

Het BBV schrijft voor de algemene dekkingsmiddelen te specificeren naar ten minste:

- lokale heffingen
- algemene uitkeringen
- dividend
- saldo financieringsfunctie
- overige algemene dekkingsmiddelen

Zie daartoe het volgende overzicht.

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Algemene baten en lasten	689	410	0	410
PG Dividenden en gemeentegaranties	62	73	86	-13
PG Lokale heffingen	1.071	1.029	933	96
PG Organisatie-ontwikkeling	209	416	332	84
PG Saldo financieringsfunctie	-2.622	-1.518	-1.265	-253
Totaal lasten	-591	410	85	325
Baten				
PG Algemene baten en lasten	0	0	-9	9
PG Algemene uitkering	-145.659	-148.974	-148.535	-439
PG Dividenden en gemeentegaranties	-135	-941	-940	-1
PG Lokale heffingen	-16.814	-16.814	-17.177	362
PG Saldo financieringsfunctie	-394	-240	-254	14
Totaal baten	-163.003	-166.969	-166.915	-54
Saldo van baten en lasten	-163.594	-166.559	-166.829	270
Toevoegingen aan reserves (lasten)	750	750	750	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-146	-353	-338	-15
Gerealiseerd resultaat	-162.990	-166.163	-166.418	255

Het BBV schrijft ook voor afzonderlijk aandacht te besteden aan het bedrag voor onvoorzien.

Zie daartoe het onderstaande overzicht.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Onvoorzien	lasten	151	151	0	151	V

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

5.3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn toelichtingen opgenomen bij de belangrijkste afwijkingen binnen de verschillende programma's voor zover deze groter zijn dan € 100.000.

5.3.2 Programma 1 Economie, cultuur en stadsmarketing

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	14.491	14.710	14.392	318	V
Baten	-3.924	-5.325	-5.478	153	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	10.567	9.385	8.914	471	V
Mutaties in reserves	-165	-132	-132	0	-
Gerealiseerd resultaat	10.402	9.253	8.781	471	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Cultuur en Economie

Binnen de productgroepen Cultuur en Economie zijn enkele budgetten niet of onvolledig besteed. Dit geldt bij voorbeeld voor het onderzoek naar de verbreding van de Chocoladefabriek, middelen voor cultuurparticipatie en het beheer van onroerende zaken. Daarnaast zijn bijdragen en subsidies lager uitgevallen dan geraamd zoals bij voorbeeld het Streekarchief en het Ondernemersfonds Gouda. Aan de raad zal worden voorgesteld de meevallers toe te voegen aan een reserve of om budgetten opnieuw beschikbaar te stellen.

5.3.3 Programma 2 Zorg (Wmo)

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	38.625	39.854	37.387	2.466	V
Baten	-1.171	-1.171	-1.918	747	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	37.454	38.683	35.469	3.214	V
Mutaties in reserves	-80	-95	-95	0	-
Gerealiseerd resultaat	37.374	38.588	35.374	3.214	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Hulp bij het huishouden

De trend van de afgelopen jaren heeft zich doorgezet. De keukentafelgesprekken zorgen voor minder aanvragen en lagere uitgaven dan begroot voor een bedrag van € 304.000.

Hulpmiddelen

Het gebruik van hulpmiddelen is lager uitgevallen dan begroot. Dit levert een voordeel op van € 362.000.

Collectief vervoer

Onder andere door de inzet van vrijwillige vervoerders is minder gebruik gemaakt van collectief vervoer. De onderuitputting van het budget bedraagt € 420.000.

Baten:

Eigen bijdrage Wmo

Aan eigen bijdragen Wmo is € 215.000 minder ontvangen dan begroot.

Lasten en baten:

Begeleiding

Er is een flinke slag gemaakt met het langer thuis wonen en weer sneller thuis laten wonen van mensen met (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Dit betekent een stijgende lijn van indicaties en derhalve hogere lasten. Door de compensatieregeling begeleid wonen is per saldo sprake van een voordeel van € 252.000.

Beschermd wonen

Op beschermd wonen is het voordeel aan de lastenkant € 1.304.000 en aan de batenkant € 850.000. Dit wordt onder andere verklaard door het niet volledig besteden van het innovatiefonds Gewoon Thuis (restant circa € 314.000). Daarnaast is het doorbraakfonds transformatie maatschappelijke zorg niet volledig is uitgekeerd (restant circa € 140.000) en vallen de uitgaven voor intramurale zorg lager uit ten opzichte van 2017. Het voordeel van € 850.000 in de baten wordt veroorzaakt door de eigen bijdrage beschermd wonen.

Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

Per saldo is sprake van een nadeel of overschrijding van € 463.000 voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Het tekort wordt gedekt door het voordeel op beschermd wonen.

5.3.4 Programma 3 Werk en inkomen

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	47.275	47.835	46.299	1.536	V
Baten	-24.554	-25.765	-25.967	202	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	22.721	22.069	20.331	1.738	V
Mutaties in reserves	-160	-893	-893	0	-
Gerealiseerd resultaat	22.561	21.177	19.439	1.738	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Individuele inkomstenstoeslag

Door de uitbreiding van de doelgroep zijn de uitgaven omhoog gegaan. Ten opzichte van de begroting levert dit een nadeel op van € 206.000.

WSW

De indexering van de WSW-gelden naar aanleiding van de meicirculaire levert een voordeel op van € 211.000; bij het 1e ijkmoment 2018 is reeds een vergelijkbaar bedrag ten laste van het perspectief gebracht bij het verwerken van de begroting van Promen. Over het hele jaar is dit budgetneutraal.

Lasten en baten:

Bijstandsvorderingen inkomen

De inbaarheid van uitstaande bijstandsvorderingen wordt jaarlijks geactualiseerd mede op basis van historie. In verband met de afname van de debiteurenvorderingen (meer ontvangsten) neemt de voorziening voor bijstandsvorderingen af; dit levert per saldo voor de baten en lasten een voordeel op van € 270.000.

Participatiewet-uitkeringen

De uitgaven voor de Participatiewet-uitkeringen zijn in 2018 sterk gedaald door afnemende aantallen. Daarnaast is rijkssubsidie sterk gestegen. Aangezien de gemeente bij het 2e ijkmoment 2018 nog uitging van een tekort van € 1.400.000 (de stijging van de rijkssubsidie was nog niet bekend) levert dit uiteindelijk een voordeel op van per saldo € 950.000.

Regionale projecten

Diverse projecten in de regio zijn niet volledig tot uitvoering gekomen. De resterende gelden zijn vrijgevallen aan de deelnemende gemeenten; voor Gouda levert dit per saldo een voordeel op van € 112.000.

Re-integratiegelden

Per saldo is er op de re-integratiegelden een onderbesteding van € 220.000. In 2018 is primair inzet geweest op het in beeld brengen van cliënten met eigen medewerkers. Daardoor is er minder budget ingezet voor ingekochte trajecten en ondersteuning.

5.3.5 Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	51.369	54.277	53.694	582	V
Baten	-7.262	-9.694	-9.728	34	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	44.107	44.583	43.967	616	V
Mutaties in reserves	-2.919	-3.199	-3.199	0	-
Gerealiseerd resultaat	41.188	41.384	40.768	616	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Overhead

Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is scherp gekeken welke lasten tot de overhead behoren. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen dit programma sprake van een voordeel van in totaal € 636.000.

Brede basis Jeugd (CJG en jongerenwerk)

€ 112.000 van het overschot zit bij CJG en komt o.a. voort uit een lagere vaststelling over 2017 bij de RDOG. Het budget voor diverse interventies (waaronder groepsvoorlichting JGZ en Triple P) is dit jaar niet uitgeput. € 57.000 van het overschot zit bij het jongerenwerk, waar onderuitnutting van personele inzet is geweest.

Peuterspeelzalen

In 2018 is gestart met de kindgebonden financiering peuteropvang en voorschoolse educatie; een geld-volgt-kind-regeling. Vooraf was moeilijk in te schatten hoe hoog de jaarlijkse kosten zouden zijn. In 2018 is € 203.000 minder uitgegeven dan begroot.

Jeugdbescherming

De lasten vallen € 743.000 hoger uit dan geraamd. Dit kan verklaard worden door de stijging van het aantal maatregelen op grond van rechterlijke uitspraak. Dit o.a. in relatie tot de stijging van meldingen bij Veilig Thuis. Overigens beperkt dit verschil op maatregelen zich ten opzichte van 2017 tot € 200.000. Daarnaast zijn er (noodzakelijke) werkzaamheden verricht o.a. in het kader van wachtlijstbeheer, zorgbemiddeling en gesloten jeugdzorg, wat voor een verschil van € 130.000 zorgt.

PGB Jeugd

Het voordeel van € 334.000 op deze post heeft een incidenteel karakter. Het is te verklaren doordat uit de afrekening is gebleken dat over het jaar 2017 minder aan PGB's is uitgegeven dan eind 2017 was ingeschat.

Uitvoering sportbeleid

Het budget voor de uitvoering sportbeleid is niet besteed in 2018. Dit zorgt voor een voordeel van € 82.000.

Combinatiefunctionarissen

In het budget voor de combinatiefunctionarissen is sprake geweest van onderuitnutting ad € 80.000.

Baten:

OAB

Het positieve saldo van € 230.000 bij OAB wordt voor € 106.000 verklaard door afwikkeling 2017 en voor € 123.000 doordat er meer rijksmiddelen zijn ontvangen dan begroot. Dit saldo is gebruikt ter dekking van peuterspeelzaalwerk.

Lasten en baten:

Leerplicht

In 2018 is er geen beslag gelegd op de flexibele schil voor personeel; bij uitval is Gouda verplicht direct voor vervanging te zorgen van leerplichtambtenaren werkzaam voor Gouda, Krimpenerwaard en Waddinxveen. Het voordeel bedraagt per saldo € 130.000.

5.3.6 Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	15.733	23.907	21.900	2.007	V
Baten	-13.025	-20.265	-19.609	-656	N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	2.707	3.642	2.290	1.351	V
Mutaties in reserves	-730	-4.928	-4.488	-440	N
Gerealiseerd resultaat	1.978	-1.286	-2.198	912	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Woningverbetering

De afwikkeling van een claim zal naar verwachting in 2019 plaatsvinden (€ 250.000 voordeel). Gebaseerd op de doorloop van projecten die in samenwerking met het Kenniscentrum Aanpak Funderingsherstel (KCAF) opgestart zijn is een voordeel gerealiseerd van € 126.000. Aan de raad wordt voorgesteld om beide bedragen in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen.

Lasten en baten:

Grondexploitaties

Voor de drie grondexploitaties Westergouwe, Middenwillens en Spoorzone zijn in het verleden verliesvoorzieningen gevormd. Van twee grondexploitaties zijn de voorzieningen in 2018 gedeeltelijk vrijgevallen. Van de derde grondexploitatie is de voorziening in 2018 opgehoogd. Het netto positieve effect komt uit op € 440.000.

Bouw- en woningtoezicht

In verband met intensievere begeleiding vanuit het bouwplanbegeleidingsteam Westergouwe en de adviescommissie Ruimtelijke kwaliteit hebben de meerkosten € 85.000 bedragen. Deze waren niet begroot. Een bedrag van € 39.000 (nadeel) heeft te maken met de eindafrekening 2018 van de gemaakte uren Bouw- en Woningtoezicht. Ten opzichte van begroot werd voor een bedrag van € 22.000 minder bouwleges ontvangen.

Wijkontwikkeling

Het saldo van € 335.000 positief zowel het nadeel op de lasten als het voordeel op de baten wordt met de gelijknamige reserve verrekend. Voor 2018 geprognosticeerde uitgaven zijn doorgeschoven naar 2019. In 2018 is een aantal panden aangekocht en doorverkocht aan de woningcorporatie. Hier was zowel aan de lasten als aan de batenkant van de raming geen rekening mee gehouden.

5.3.7 Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	45.673	47.736	47.507	229	V
Baten	-28.956	-30.797	-33.412	2.616	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	16.717	16.939	14.095	2.844	V
Mutaties in reserves	2.139	1.926	1.217	709	V
Gerealiseerd resultaat	18.856	18.865	15.312	3.553	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Kolkenreiniging

De afrekening kolkenreiniging heeft niet plaatsgevonden in 2018 en leidt tot een voordeel van € 265.000.

Openbaar groen

In verband met de weersomstandigheden is een deel van de geplande werkzaamheden groenonderhoud niet uitgevoerd. De lasten vallen hierdoor € 193.000 lager uit dan geraamd.

Baten:

Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

Een voordeel van € 1.277.000 aan de batenkant doet zich voor vanwege de vrijval van dat deel van de voorziening dat betrekking heeft op het dagelijks onderhoud openbare ruimte.

Lasten en baten:

Degeneratievergoedingen

De van nutsbedrijven ontvangen bijdragen herstraten nutsleuven waren € 128.000 hoger dan begroot. Deze ontvangsten zijn gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening openbare ruimte ter dekking van kosten toekomstig herstel.

Werken voor derden

Voor derden zijn werken uitgevoerd. De lasten en baten ad € 342.000 waren niet begroot.

Parkeren

De inkomsten uit parkeren lagen € 176.000 boven de ramingen, voornamelijk veroorzaakt door het toegenomen gemak van mobiel betaald parkeren.

Afval

Voor diverse onderdelen zijn de lasten in 2018 hoger uitgevallen dan geraamd. In dit kader worden genoemd: afvalverwijdering (€ 226.000), afvalinzameling (€ 350.000) en afvalverwerking (€ 234.000). De lagere dotatie aan de voorziening afvalstoffenheffing (€ 793.000) compenseert deze tegenvallers. Daarnaast is sprake van een voordelig saldo van € 270.000 op de baten. Dit wordt veroorzaakt door inkomsten PMD-verpakkingen, bestuurlijke boetes en de zwerfafvalbijdrage van het Rijk. De inkomsten uit de reinigingsrechten bedrijven bleven achter bij de begroting.

Riool

De lagere dotatie aan de voorziening riolering leidt tot een voordeel aan de lastenkant van € 851.000. De afwikkeling van de rioolheffing van voorgaande jaren heeft geleid tot een voordeel aan de batenkant van € 283.000.

5.3.8 Programma 7 Burgerinitiatieven en publiekszaken

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	2.804	2.775	2.746	29	V
Baten	-1.353	-1.353	-1.410	57	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	1.451	1.422	1.336	86	V
Mutaties in reserves	0	0	0	0	-
Gerealiseerd resultaat	1.451	1.422	1.336	86	V

Binnen dit programma doen zich geen afwijkingen voor die afzonderlijk groter zijn dan € 100.000 en worden derhalve ook niet toegelicht.

5.3.9 Programma 8 Veiligheid en bestuur

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	11.718	12.116	12.233	-117	N
Baten	-221	-213	-357	144	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	11.497	11.903	11.876	26	V
Mutaties in reserves	-155	-347	-347	0	-
Gerealiseerd resultaat	11.342	11.555	11.529	26	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Voorziening pensioenaanspraken (voormalige) wethouders

Een aanvullende toevoeging van € 257.000 aan de Voorziening pensioenaanspraken (voormalige) wethouders is gedaan op grond van actuele actuariële berekeningen. Gebleken is dat door veranderingen in de aannames van de berekeningen het benodigde bedrag in de voorziening van jaar tot jaar sterk kan wisselen.

Baten:

Grondbank Zuidplas

Het aandeel van Gouda in de verliesvoorziening van de grondbank Zuidplas kan op grond van recente taxaties met € 120.000 worden verlaagd.

5.3.10 Overhead

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	20.570	21.830	23.001	-1.172	N
Baten	-3.258	-3.100	-4.067	967	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	17.313	18.730	18.935	-205	N
Mutaties in reserves	-25	-591	-506	-84	N
Gerealiseerd resultaat	17.288	18.139	18.428	-289	N

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Baten:

Bijdrage van derden

De bijdragen van derden voor het gebruik van het Huis van de Stad zijn € 106.000 hoger uitgevallen dan geraamd.

Lasten en baten:

Gedetacheerd personeel

De gemeente Gouda heeft € 593.000 extra inkomsten verkregen middels het detacheren van personeel. Hier staan voor hetzelfde bedrag lasten tegenover.

Inhuur en doorbelastingen

Voor enkele ondersteunende afdelingen (= overhead) vallen de kosten van inhuur personeel hoger uit dan geraamd. Deze worden deels gecompenseerd door hogere doorbelastingen aan grondexploitaties en investeringen zoals bij voorbeeld de versnelde ontwikkeling van Westergouwe III.

5.3.11 Algemene dekkingsmiddelen

bedragen * € 1.000	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Jaarrekening 2018	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	-591	410	85	325	V
Baten	-163.003	-166.969	-166.915	-54	N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-163.594	-166.559	-166.829	270	V
Mutaties in reserves	604	397	412	-15	N
Gerealiseerd resultaat	-162.990	-166.163	-166.418	255	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:*Onvoorzien*

Het is niet nodig geweest om in de loop van 2018 de post voor onvoorzien (€ 151.000) in te zetten.

Taakmutaties etc.

Enkele budgetten voor taakmutaties op grond van de uitkering uit het gemeentefonds en enkele andere budgetten (onder andere uitbreiding Westergouwe) zijn in 2018 niet of gedeeltelijk ingezet. De restanten vallen vrij in het rekeningsaldo. Hiermee is een bedrag gemoed van € 259.000.

Baten:*Algemene uitkering*

De uitkering uit het gemeentefonds blijft € 400.000 achter bij de ramingen als gevolg van met name de negatieve bijstelling in de septembercirculaire. Naar aanleiding van de decembercirculaire zijn voor een aantal onderwerpen nog middelen ontvangen waardoor het uiteindelijke tekort op de baten is beperkt. Voor vrijwel alle onderwerpen zal aan de raad worden voorgesteld de middelen opnieuw beschikbaar te stellen in 2019.

Lasten en baten:*Lokale heffingen*

De bijdrage aan de BSGR is € 82.000 lager uitgevallen dan geraamd. Hogere opbrengsten OZB, hondenbelasting, toeristenbelasting, een lagere opbrengst precariobelasting en een niet geraamde opbrengst invorderingskosten van € 97.000 leiden per saldo tot een meeropbrengst van € 364.000.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de doorbelastingen van rente aan investeringskredieten en grondexploitaties is € 256.000 negatief.

5.4 Incidentele baten en lasten

Voor de beoordeling van de jaarrekening volstaat niet alleen het gerealiseerde resultaat. Nog meer is het van belang om te kijken of sprake is van het zogenaamde 'structurele en reële evenwicht'. Dit uitgangspunt is wettelijk verankerd. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. Het overzicht van incidentele baten en lasten biedt inzicht in de realisatie van genoemd uitgangspunt.

In de volgende tabel komen alle onderwerpen terug die in de vergelijkbare tabel in de programmabegroting 2018-2021 zijn genoemd. Daarbij worden de gerealiseerde bedragen vermeld in de kolom werkelijk en afgezet tegen de geraamde bedragen. Aanvullend zijn lasten en baten opgenomen waarvan het incidentele karakter in de loop van 2018 is gebleken. In de toelichting wordt het incidentele karakter van de baten en de lasten onderbouwd. De toelichting op de afwijkingen tussen de geraamde en gerealiseerde bedragen staat in de vorige paragraaf.

Incidentele baten (bedragen * € 1.000)

	Omschrijving	Werkelijk	Geraamd
Programma			
03 Werk en inkomen	Regiogelden	-369	0
01 Economie, cultuur en stadsmarketing	Verkoop terrein Goudkade	-1.413	0
21 Algemene dekkingsmiddelen	Extra dividend Cyclus	-710	0
Sub-totaal exploitatie		-2.492	0
Reserves			
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 1: Roze zaterdag	-115	-115
21 Reserves (Revitalisering)	Programma 1: Versnellingskamer	0	-50
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 1: Opnieuw beschikbaar div. projecten	-145	0
21 Reserves (Reserve SD)	Programma 2: Transformatie sociaal domein	-95	-80
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 3: Modernisering sociale dienst	-565	0
21 Reserves (Reserve SD)	Programma 3: Modernisering sociale dienst	-183	-160
21 Reserves (Reserve SD)	Programma 3: Minimabeleid (jaarrekening 2017)	-145	0
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 4: Voorschoolse opvang peuters	-39	-39
21 Reserves (Reserve SD)	Programma 4: Maatwerk jeugd	-2.800	-2.800
21 Reserves (Reserve SD)	Programma 4: Transformatie sociaal domein	-95	-80
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 4: Opnieuw beschikbaar div. projecten	-265	0
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 5: Funderingsfonds	-145	-145
21 Reserves (Wijkontwikkeling)	Programma 5: Wijkontwikkeling	-698	0
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 5: Vrijval reserve bouwleges	-585	-585

	Omschrijving	Werkelijk	Geraamd
21 Reserves (3 Notenbomen en Bolwerk)	Programma 5: Inzet nazorgbudget afgesloten grondexploitatie	-15	0
21 Reserves (NIEGG Spoorzone en Westergouwe)	Programma 5: Vrijval reserve	-2.900	0
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 5: Opnieuw beschikbaar div. projecten	-145	0
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 6: Dotatie Vz. riolering	-880	-880
21 Reserves (Egalisatie openbare ruimte)	Programma 6: Dotatie Vz. groot onderhoud OR	-772	0
21 Reserves (Zuidelijk stationsgebied)	Programma 6: Zuidelijk stationsgebied	-287	0
21 Reserves (Reserve revitalisering)	Programma 6: Goudse Poort	0	-29
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 8: Toekomstvisie	-50	-50
21 Reserves (Niet-gesprongen explosieven)	Programma 8: Niet gesprongen explosieven	-160	0
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 8: Opnieuw beschikbaar div. projecten	-188	-105
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 20: Cheese experience	-60	-60
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 20: Opnieuw beschikbaar div. projecten	-220	0
21 Reserves (Organisatie-ontwikkeling)	Programma 20: Organisatie-ontwikkeling	-768	-522
21 Reserves (Algemene reserve)	Programma 21: Opnieuw beschikbaar oude jaren	-146	-146
21 Reserves (Organisatie-ontwikkeling)	Programma 21: Organisatie-ontwikkeling	-207	0
Sub-totaal reserves		-12.673	-5.846
TOTAAL INCIDENTELE BATEN		-15.165	-5.846

Incidentele lasten (bedragen * € 1.000)

	Omschrijving	Werkelijk	Geraamd
Programma			
01 Economie en stadsmarketing	Roze zaterdag	115	115
01 Economie en stadsmarketing	Goudse Poort (revitalisering)	128	0
02 Zorg (Wmo)	Transformatie sociaal domein	95	80
03 Werk en inkomen	Modernisering Sociale Dienst	183	160
03 Werk en inkomen	Regiogelden	525	0
04 Jeugd, onderwijs en sport	Onderwijshuisvesting	1.450	1.450
05 Ruimtelijke ontwikkeling	Omgevingswet - uitvoeringsbudget	50	100
05 Ruimtelijke ontwikkeling	Funderingsfonds	28	145
20 Overhead	Gouwepark	0	43
Sub-totaal exploitatie		2.574	2.093
Reserves			
21 Reserves (Egalisatie Openbare ruimte)	Kapitaallasten investeringsbudget: Investerings maatschappelijk nut openbare ruimte	3.152	3.045
21 Reserves (Parkeren)	Stationsgarage	43	43
21 Reserves (Niet gesprongen explosieven)	Bijdrage NGE ontvangen via AU (toevoeging reserve)	50	0
21 Reserves (Reserve revitalisering)	Progr 6: Goudse Poort	128	0
21 Reserves (Organisatie-ontwikkeling)	Progr 20: onttrekking uit res organisatie-ontwikkeling	556	557
21 Reserves (Algemene reserve)	Progr 21: spaaroptie	750	750
Sub-totaal reserves		4.680	4.395
TOTAAL INCIDENTELE LASTEN		7.254	6.488

Totalen van baten en lasten (bedragen * € 1.000)

	Werkelijk	Geraamd
Totaal baten	-268.861	-246.727
Totaal lasten	259.245	247.668
Saldo	-9.616	941
Mutaties reserves		
Onttrekkingen reserves incidenteel	-12.673	-5.846
Onttrekkingen reserves structureel (reserve parkeren)	-40	-40
Stortingen reserves	4.680	4.395
Saldo reserves	-8.033	-1.491

Totaal baten en lasten (bedragen * € 1.000)		Werkelijk	Geraamd
Totaal baten		-281.574	-252.613
Totaal lasten		263.925	252.063
TOTAAL gerealiseerd resultaat		-17.649	-550
waarvan Incidentele baten en lasten (bedragen * € 1.000)		Werkelijk	Geraamd
Totaal incidentele baten		-15.165	-5.846
Totaal incidentele lasten		7.254	6.488
TOTAAL		-7.911	642
structurele baten en lasten (bedragen * € 1.000)		Werkelijk	Geraamd
Totaal structurele baten		-266.409	-246.767
Totaal structurele lasten		256.671	245.575
TOTAAL		-9.738	-1.192
Structureel saldo jaarrekening		-9.738	-1.192
- = positief saldo			
+ = negatief saldo		structurele exploitatieruimte in % (paragraaf 4.2)	3,6% 0,5%

5.5 Resultaatbepaling

De ontwikkeling van het resultaat vanaf de vaststelling van de programmabegroting 2018 staat in het volgende overzicht.

(bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Stand na 1e BW 2018	Stand na 2e BW 2018	Jaarrekening 2018
Saldo begroting c.q. rekening	549	-454	7.067	17.649

Op grond van de 2e begrotingswijziging 2018 bedroeg het verwachte rekeningresultaat 2018 € 7.067.000. Het totaal gerealiseerde resultaat in de jaarrekening 2018 bedraagt € 17.649.000 positief (2017: € 8.446.000). Dit resultaat is als volgt tot stand gekomen:

- het saldo van baten en lasten zonder mutaties in reserves is € 9.616.000 positief;
- per saldo is voor € 8.033.000 onttrokken aan de reserves.

Overzicht belangrijkste afwijkingen

Het verschil tussen het resultaat tot en met de 2^e begrotingswijziging en het werkelijke resultaat wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door de onderwerpen in onderstaande tabel.

Programma	Product	Afwijking (bedragen * € 1.000)
01 Economie en stadsmarketing	P Panden	159
02 Zorg (Wmo)	P Algemene voorzieningen WMO	-293
02 Zorg (Wmo)	P Maatwerkvoorzieningen WMO	3.365
02 Zorg (Wmo)	P Overig WMO	142
03 Werk en inkomen	P Inkomen	1.243
03 Werk en inkomen	P Participatie overig	285
03 Werk en inkomen	P Sociale werkvoorziening	211
04 Jeugd, onderwijs en sport	P Algemene voorzieningen jeugd	469
04 Jeugd, onderwijs en sport	P Lokale onderwijstaken	351
04 Jeugd, onderwijs en sport	P Maatwerkvoorzieningen jeugd	-372
04 Jeugd, onderwijs en sport	P Sportstimulering	138
05 Ruimtelijke ontwikkeling	P Bouw- en woningtoezicht	-119
05 Ruimtelijke ontwikkeling	P Grondexploitatie	2.189
05 Ruimtelijke ontwikkeling	P Grondexploitatie Bedrijventerreinen	-1.660
05 Ruimtelijke ontwikkeling	P Particuliere woningverbetering	393
05 Ruimtelijke ontwikkeling	P Ruimtelijke ordening	114
05 Ruimtelijke ontwikkeling	P Wijkontwikkeling	335
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	P Afvalverwijdering en -verwerking	262
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	P Baten riolering	1.102
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	P Dagelijks beheer en onderhoud grijs	1.475

Programma	Product	Afwijking (bedragen * € 1.000)
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	P Dagelijks beheer en onderhoud groen	193
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	P Investerings en groot onderhoud blauw	-121
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	P Investerings en groot onderhoud bruin	120
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	P Investerings en groot onderhoud grijs	-568
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	P Parkeren	267
08 Veiligheid en bestuur	P College van B en W	-138
08 Veiligheid en bestuur	P Handhaving OOV	103
08 Veiligheid en bestuur	P ISMH en Zuidplas	205
08 Veiligheid en bestuur	P Veiligheid	-176
20 Overhead	Centrale overheadkostenplaatsen	-361
20 Overhead	P Algemene baten	176
21 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	Kostenplaats kapitaallasten	-256
21 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	P Algemene lasten	419
21 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	P Algemene uitkering	-439
21 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	P Onroerend zaakbelasting	505
Diverse programma's	Diverse verschillen kleiner dan 100	694
Diverse programma's	Hogere onttrekking reserves	170
Totaal afwijkingen ten opzichte van 2e begrotingswijziging 2018		10.582

Op hoofdlijnen wordt onderstaand van het totaal gerealiseerde resultaat van € 17.649.000 positief een onderscheid gemaakt in incidentele en structurele componenten.

Totaal ontwikkeling resultaat (-=nadelig)	(bedragen * € 1.000)
Tot en met de 2e begrotingswijziging 2018	€ 7.067
Structureel bij jaarrekening	€ 0
Incidenteel bij jaarrekening	€ 10.412
Hogere aanwending reserves (t.o.v. 2e begrotingswijziging 2018)	€ 170
Totaal gerealiseerd resultaat	€ 17.649

5.6 Resultaatbepaling op basis van vermogensmutaties

De weergave van de mutaties in het eigen vermogen is op grond van het BBV verplicht. Artikel 42 van het BBV bepaalt dat het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat. Het hier bedoelde resultaat wordt afzonderlijk op de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Totaal ontwikkeling resultaat	(bedragen * € 1.000)
Saldo van het eigen vermogen per 1 januari 2018	€ 54.147
Saldo van het eigen vermogen per 31 december 2018 (saldo is inclusief gerealiseerd resultaat 2018)	€ 63.763
Toename van het eigen vermogen	€ 9.616

De toename van het eigen vermogen met € 9.616.000 is het gevolg van het positieve rekeningresultaat van € 17.649.000 en de afname van de reserves met € 8.033.000.

5.7 Resultaatbestemming

De jaarrekening 2018 sluit met een positief saldo van € 17.649.000. Het voorstel aan de raad is om vanuit dit rekeningssaldo een aantal verrekeningen met reserves te laten plaatsvinden:

- € 51.500 toe te voegen aan de reserve Cultuur en erfgoedfonds;
- € 1.858.092 toe te voegen aan de reserve Sociaal domein;
- € 1.771.162 toe te voegen aan de reserve Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
- € 1.290.000 toe te voegen aan de reserve Versnellen woningbouw en transformatie
- € 700.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve Groenfonds;
- € 1.560.000 toe te voegen aan de reserve Onderwijshuisvesting;
- € 260.000 toe te voegen aan de voorziening Afval;
- € 1.130.000 toe te voegen aan de voorziening Riool;
- het restant van het rekeningresultaat, te weten € 9.028.121, toe te voegen aan de algemene reserve.

De voorstellen onder a. t/m c. zijn op basis van verplichtingen naar derden en/of een bestendige gedragslijn. De toelichting op de overige mutaties luidt als volgt:

ad d. reserve Versnellen woningbouw en transformatie

In het coalitieakkoord is afgesproken om in 2019-2022 respectievelijk € 0,7 miljoen, € 1,4 miljoen, € 1,7 miljoen en € 1,9 miljoen te doteren aan de reserve versnelling woningbouw. Voorstel is nu om dit gedeeltelijk naar voren te halen en de reserve te vullen vanuit het overschot 2018 (verschuiving van 2022 naar 2018).

ad e. reserve Groenfonds

In het coalitieakkoord is afgesproken om in 2019-2022 respectievelijk € 200.000 in 2019, € 400.000 in 2020, € 700.000 in 2021 en € 700.000 in 2022 te doteren voor uitbreiding nieuw groen en water. Dit is in 2018 verwerkt in de Voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Voorstel is nu om dit naar voren te halen en hiervoor de reserve Groenfonds te creëren (verschuiving van 2022 naar 2018).

ad f. reserve Onderwijshuisvesting

Op 3 april 2019 heeft de gemeenteraad besloten de reserve onderwijshuisvesting in te stellen. Het bedrag van de eerste storting is gebaseerd op investeringen uitvoeringsplan 1 (€ 19,5 miljoen) rekening houdend met 10% risicobuffer.

ad g. voorziening Afval

Op basis van de nacalculatie van de compensabele btw blijkt het voordeel voor het begrotingsperspectief van kosten-baten afval hoger dan begroot. Voorgesteld wordt om een aanvullend te doteren aan de voorziening afvalstoffenheffing zodat dit bedrag betrokken kan worden in de berekening van de toekomstige afvalstoffenheffing.

ad h. voorziening Riool

Op basis van de nacalculatie van de compensabele btw blijkt het voordeel voor het begrotingsperspectief van kosten-baten riolering hoger dan begroot. Voorgesteld wordt om een aanvullend te doteren aan de voorziening riolering zodat dit bedrag betrokken kan worden in de berekening van de toekomstige rioolheffing.

5.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Deze wet is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013.

Bij de samenstelling van de in deze paragraaf opgenomen verantwoording op grond van de WNT zijn, naast de wet, het Uitvoeringsbesluit WNT, de Uitvoeringsregeling WNT en de Beleidsregels WNT 2018 gehanteerd.

In artikel 1.1, aanhef en onderdeel b, sub 2 van de wet zijn de secretarissen bij de gemeenten en de griffiers bij de gemeenten aangewezen als topfunctionaris.

Naam (bedragen x € 1)	E.M. Branderhorst	E.J. Karman Moerman
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	120.738	91.454
Beloningen betaalbaar op termijn	18.258	14.779
<i>Subtotaal</i>	138.996	106.233
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
- / - Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	138.996	106.233
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.

Naam (bedragen x € 1)	E.M. Branderhorst	E.J. Karman Moerman
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2017 (in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	119.374	89.576
<i>Beloningen betaalbaar op termijn</i>	16.994	13.262
Subtotaal	136.368	102.839
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
Totaal bezoldiging 2017	136.368	102.839

Er zijn geen niet-topfunctionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt) of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden.

6 Balans en toelichting

6.1 Inleiding

Naast het overzicht van baten en lasten vormt de balans een belangrijk onderdeel van de jaarrekening van de gemeente. De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen. In de balans worden naast de cijfers per balansdatum tevens de cijfers van de balans van het vorige begrotingsjaar opgenomen.

Navolgend wordt allereerst de balans zelf weergegeven. Daarna komt een beschrijving van de gehanteerde grondslagen voor waardering en bepaling van baten en lasten. Deze worden gevolgd door toelichtingen op de verschillende balansposten. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen.

6.2 Balans per 31 december 2018: activa

ACTIVA (bedragen * € 1.000)	ultimo	2018	ultimo	2017
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		13.957		15.115
Kosten sluiten geldleningen en saldo agio/disagio	0		0	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	13.957		15.115	
Materiële vaste activa		344.784		348.110
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.670		8.680	
Investerings met een economisch nut	201.773		214.100	
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	95.548		91.918	
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	38.793		33.412	
Financiële vaste activa		3.416		12.490
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	1.940		1.940	
- overige verbonden partijen	0		0	
Overige langlopende leningen u/g	1.458		10.532	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18		18	
TOTAAL VASTE ACTIVA		362.157		375.715
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		18.206		8.434
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	18.196		8.421	
Gereed product en handelsgoederen	10		13	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		25.964		27.810
Vorderingen op openbare lichamen	18.501		14.352	
Verstrekke kasgeldleningen aan openbare lichamen	0		9.000	
Overige verstrekke kasgeldleningen	199			
Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	909		16	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0		0	
Overige vorderingen	6.355		4.442	
Liquide middelen		26		41
Kassaldi	26		41	
Banksaldi	0		0	
Overlopende activa		16.682		14.715
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:				
- Europese overheidslichamen	287		353	
- Rijk	0		0	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0		0	
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	16.395		14.363	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		60.878		51.000
TOTAAL GENERAAL		423.035		426.715

6.3 Balans per 31 december 2018: passiva

PASSIVA (bedragen * € 1.000)	ultimo 2018	ultimo 2017
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	63.763	54.147
Algemene reserve	29.367	29.332
Bestemmingsreserves	16.747	16.369
Gerealiseerd resultaat uit overzicht baten en lasten	17.649	8.446
Voorzieningen	29.698	24.832
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.856	6.967
Voorzieningen voor gelijkmatige verdeling van lasten over de boekjaren	8.986	7.791
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel	13.857	10.074
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	262.543	286.469
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	262.512	286.434
- overige binnenlandse sectoren	31	35
TOTAAL VASTE PASSIVA	356.005	365.448
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	45.648	16.201
Kasgeldleningen	28.000	0
Overige schulden	17.648	16.201
Liquide middelen	1.880	4.301
Banksaldi	1.880	4.301
Overlopende passiva	19.502	40.765
Nog te betalen bedragen	17.448	38.429
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	95	0
- Rijk	1.004	893
- Overige Nederlandse overheidslichamen	788	866
Overige vooruit ontvangen bedragen	167	577
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	67.030	61.267
TOTAAL GENERAAL	423.035	426.715
BORG- EN GARANTSTELLINGEN	25.470	20.224

6.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

6.4.1 Waarderingsgrondslagen

6.4.1.1 Algemeen

Naast de algemeen geldende gemeentelijke verslaggevingregels opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de volgende aanvullende besluiten van toepassing:

- Regeling reserves en voorzieningen (d.d. 20 oktober 2003, nummer 18020-67);
- [Nota Waardering en Afschrijving Vaste Activa 2013](#) (d.d. 26 juni 2013).

Op basis van de hiervoor genoemde regelingen alsmede het BBV zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

- Alle verkregen activa zowel met een economisch nut als investering in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Voor aankoop en vervaardiging van activa in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut kan bij raadsbesluit worden afgezien van activering. Voor zover niet anders vermeld, zijn activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- Met ingang van 2006 wordt - indien en voor zover er sprake is van vervaardiging - rente aan een actief toegerekend.
- Afschrijving van activa vindt plaats op basis van de lineaire methode.
- De restwaarde van activa wordt in principe op 0 (nul) gesteld.
- Rente waarmee het geïnvesteerd vermogen moet worden belast wordt jaarlijks voorcalculatorisch bepaald voor de boekwaarde van de gehele activa. Dit wordt berekend aan de hand van de kapitaalmarktrente, rekening houdend met de gemiddelde looptijd van de activa. Het voorcalculatorische percentage wordt niet nagecalculeerd.
- De rentetoe rekening en afschrijving op de nieuwe investeringen vinden pas plaats in het eerste jaar na de afronding van de investering en de ingebruikname van het goed.
- Reserves en voorzieningen worden niet meer ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen.
- Investerings waartoe op grond van eerdere CIP's is besloten, maar die nog niet zijn gestart of zijn afgerond, behoren tot het onderhanden werk. Bij jaareinde worden deze kosten geactiveerd. De waardering geschiedt tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

6.4.1.2 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van bijdragen en subsidies (netto waardering) verminderd met afschrijvingen. De afschrijvingsduur bedraagt hoogstens vijf jaar.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen.

6.4.1.3 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van bijdragen en subsidies (netto waardering), verminderd met afschrijvingen.

De erfpachtsgronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Afschrijving vindt plaats op basis van de te verwachten toekomstige nuttigheids- of gebruiksduur. Daarbij worden in het algemeen de volgende termijnen gehanteerd:

- gebouwen 40 jaar;
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken 10-40 jaar;
- vervoermiddelen 8-15 jaar;
- installaties 10 jaar.

Op investeringen in gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

6.4.1.4 Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa vermelde geldleningen verstrekt aan derden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deelnemingen en aandelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Afwaardering vindt plaats indien de waardevermindering naar verwachting duurzaam is.

6.4.1.5 Voorraden

De bouwgronden in exploitatie zijn opgenomen tegen de daaraan bestede kosten, inclusief de bijgeschreven rente en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde grondverkopen.

In de grondexploitatie zijn naast de reeds gemaakte kosten en gerealiseerde opbrengsten ook de toekomstige verwachte opbrengsten en kosten opgenomen. De grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Winstneming vindt plaats op het moment dat de grondexploitatie wordt beëindigd. Voor verwachte verliezen wordt een voorziening op eindwaarde gevormd die in mindering wordt gebracht op de bijbehorende balanspost.

Gereed product en handelsgoederen heeft betrekking op de verkoopartikelen van de VVV die worden gewaardeerd tegen inkoopprijs.

6.4.1.6 Liquide middelen

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.4.1.7 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden, evenals de overlopende activa, gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

6.4.1.8 Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen algemene- en bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

6.4.1.9 Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn opgenomen op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Voorts de kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt en die strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren (kostenequalisatie). Tot slot worden tot de voorzieningen gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

6.4.1.10 Langlopende schulden

Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van 1 jaar of langer.

6.4.1.11 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.4.2 Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Lasten worden direct opgenomen zodra ze zich voordoen. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Op basis van actuele kostprijsberekeningen worden bij verlieslatende complexen de hoogte van de te nemen voorziening bepaald.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Omdat geen voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume mogen worden opgenomen, worden sommige personeelslasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten wordt wel een verplichting gevormd.

Opbrengsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn. De positieve resultaten op grondexploitaties worden pas bij het sluiten van grondexploitaties aan het resultaat toegevoegd. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

6.5 Toelichting op de balans per 31 december 2018: activa

6.5.1 Vaste activa

6.5.1.1 Immateriële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	15.115	-706			452	13.957
Totaal	15.115	-706	0	0	452	13.957

6.5.1.1.1 Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Deze post bestaat uit:

- de verstrekte bijdrage aan Hoogheemraadschap van Rijnland voor de renovatie van het gemaal aan de Bosweg;
- de voorbereidingskosten van de besluitvorming rond het tracé van de Zuidwestelijke Randweg, verminderd met de ontvangen bijdrage van € 206.000 van de provincie Zuid-Holland. De voorbereidingskosten worden conform het raadsbesluit geactiveerd;
- de tot en met 2012 aan de provincie Zuid-Holland betaalde bijdragen voor de aanleg van de Zuidwestelijke Randweg en de brug over de Stolwijkervaart;
- de tot en met 2011 aan de provincie Zuid-Holland betaalde bijdragen voor de aanleg van de RijnGouweLijn en de in 2013 van de provincie terugontvangen bijdrage op basis van de gewijzigde planvoering;
- de verstrekte bijdrage aan de restauratie van draaiorgel "de Lekkerkerker";
- de verstrekte bijdrage aan de provincie Zuid-Holland voor de aanleg van de rotonde nabij de Coenecoopbrug.

In 2018 is op deze post in totaal € 452.000 afgeschreven. De geactiveerde waarde van betaalde afkoopsom voor de huurkosten van het Nelson Mandela Centrum ad € 706.000 is per eind 2018 in de balans geherclassificeerd naar vooruitbetaalde kosten.

6.5.1.2 Materiële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 1-1-2018
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.670	8.680
Overige investeringen met een economisch nut	201.773	214.100
Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	95.548	91.918
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	38.793	33.412
Totaal	344.784	348.110

6.5.1.2.1 Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht

De boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden is met € 10.000 afgenomen vanwege de verkoop van een perceel erfpachtgrond.

6.5.1.2.2 Overige investeringen met economisch nut

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden en terreinen	50.946	-7.500	105			43.341
Woonruimten	98				9	89
Bedrijfsgebouwen	136.653	2.647	30		4.978	134.292
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.096	477			851	6.722
Vervoermiddelen	0					0
Machines, apparaten en installaties	8.343	444			1.058	7.729
Overige materiële vaste activa	10.965	547			1.912	9.600
Totaal	214.100	-3.385	135	0	8.808	201.773

Gronden en terreinen

De negatieve investering van € 7.500.000 betreft de overboeking naar voorraad onderhanden werk vanwege het in exploitatie nemen van de grondexploitatie Westergouwe.

De desinvesteringen van in totaal € 105.000 hebben betrekking op de overname van grond van het voormalige Spaardersbad (€ 7.000), het terrein aan de Goudkade (€ 44.000) en op een technische correctie als gevolg van de verkoop van de voormalige Anne Frankschool (€ 53.000).

Bedrijfsgebouwen

In 2018 zijn investeringen gedaan met betrekking tot Driestar college voor € 1.578.000, vernieuwbouw De Ark (€ 399.000), aanpassing Lekkenburg (€ 59.000), Kesper college (€ 438.000) en Al Qalam voor € 117.000.

De desinvesteringen betreffen een technische correctie van € 30.000 als gevolg van de verkoop van de popmuziek-oefenruimte aan de Wilem de Zwijgersingel.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen in 2018 betreffen de renovatie en uitbreiding van de velden van RFC Gouda (€ 121.000) en de vervanging van een kunstgrasveld van Jodan Boys (€ 356.000).

Machines, apparaten en installaties

De grootste investeringen in 2018 in deze categorie betreffen zonnepanelen op sportaccommodaties (€ 161.000) en aanpassingen aan parkeerautomaten € 187.000.

Overige materiële vaste activa

De belangrijkste investering in 2018 betreft het Meerjaren Innovatie-, Vervangings- en Onderhoudsplan (MIVOP) voor in totaal € 495.000.

6.5.1.2.3 Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2018	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2018
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	88.639	6.883		86	3.217	92.219
Overige materiële vaste activa	3.279	384			334	3.329
Totaal	91.918	7.267	0	86	3.551	95.548

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen in 2018 betreffen volledig de uitgaven met betrekking tot rioleringswerkzaamheden (€ 6.883.000). Van de provincie Zuid-Holland is een bijdrage ontvangen van € 30.000 voor de zuidelijke IJsseldijk. Van het Hoogheemraadschap van Rijnland zijn bijdragen ontvangen voor een tweetal duikers.

Overige materiële vaste activa

In deze categorie zijn de investeringen verantwoord met betrekking tot de voorbereiding van het ECO-park (€ 90.000). Daarnaast is € 245.000 geïnvesteerd voor afval scheiden loont.

6.5.1.2.4 Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2018	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2018
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.914	8.630		169	2.613	35.762
Machines, apparaten en installaties	2.561	323		145	525	2.214
Overige materiële vaste activa	937				120	817
Totaal	33.412	8.953	0	314	3.258	38.793

Grond-, weg en waterbouwkundige werken

De grootste investeringen in 2018 betreffen werkzaamheden in het kader van PP CIP (€ 1.159.000) en PP investeringen 2018 (€ 6.983.000). Daarnaast zijn investeringen gedaan voor het Mobiliteitsplan (€ 247.000) en het watersysteem historische binnenstad (€ 144.000). Voor diverse projecten is in totaal € 37.000 ontvangen van het Hoogheemraadschap van Rijnland en € 132.000 van de provincie Zuid-Holland.

Machines, apparaten en installaties

De investeringen in 2018 betreffen de aanleg van diverse verkeersregelinstallaties (VRI) aan de Schielandse Hoge Zeedijk voor in totaal € 323.000.

6.5.1.3 Financiële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2018	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen / aflossingen	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	1.940					1.940
- overige verbonden partijen	0					0
Overige langlopende leningen u/g	10.532	-879		8.196		1.458
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18					18
Totaal	12.490	-879	0	8.196	0	3.416

6.5.1.3.1 Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Voor de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen geldt de volgende specificatie. De bedragen betreffen de nominale waarde van het aandelenbezit in de betreffende onderneming.

Deelnemingen (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 1-1-2018
Cyclus	752	752
Sportpunt Gouda	949	949
BNG	206	206
Oasen	33	33
Totaal	1.940	1.940

6.5.1.3.2 Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen

Deze post betreft de deelname in een viertal verbonden partijen van oorspronkelijk 100 gulden per partij; in totaal € 181,52.

6.5.1.3.3 Overige langlopende leningen u/g

Sinds 1996 participeert de gemeente in de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten. Van de verkoopopbrengst van de aandelen Bouwfonds Nederlandse Gemeenten is bij de verkoop in 2000 € 2.244.000 toegevoegd aan deze deelneming. In 2018 is per saldo € 14.000 aan de deelneming toegevoegd als gevolg van ontvangen rente en betaalde beheersvergoeding.

De Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten is aan te merken als een stichting waarin de gemeente participeert, waarvan het bestuur door de deelnemende gemeenten wordt benoemd en de gemeente het risico draagt van de door de stichting verstrekte geldleningen.

Per eind 2018 heeft een herclassificatie in de balans plaatsgevonden ad € 893.000 naar rekening-courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen voor een deel van deze participatie.

Naar aanleiding van een wijziging van de samenwerkingsovereenkomst Westergouwe is het saldo van de gemeentelijke voorfinanciering (per 1 januari 2018 € 8.182.000) in de loop van 2018 volledig afgelost en terugontvangen.

Tot deze post behoren tevens een aantal hypothecaire geldleningen aan particulieren ten dienste van funderingsherstel en een lening aan Dierentehuis Midden-Holland.

6.5.1.3.4 Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Ultimo 2018 bestaat deze balanspost uit een tweetal waarborgsommen met een totaalwaarde van € 18.000.

6.5.2 Vlottende activa

6.5.2.1 Voorraden

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 1-1-2018
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	18.196	8.421
Gereed product en handelsgoederen	10	13
Totaal	18.206	8.434

6.5.2.1.1 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Grondexploitaties	bedragen * € 1.000
Boekwaarde 1-1-2018 (excl. voorziening)	14.348
Van gronden die per 01-01-2017 vallen onder de materieel vaste activa	7.500
Mutaties 2018	1.836
Afwaardering	0
Afgesloten	0
Boekwaarde 31-12-2018 (excl. voorziening)	23.684
Voorziening	-5.488
Balanswaarde 31-12-2018	18.196

Grondexploitaties	bedragen * € 1.000
Boekwaarde 31-12-2018	23.684
Nog te maken kosten	37.912
Nog te verwachten opbrengsten	58.299
Rente (= kosten)	2.151
Verwacht exploitatie-resultaat op eindwaarde	5.448

6.5.2.1.2 Gereed product en handelsgoederen

Het gaat in dit geval om de handelsgoederen VVV van € 893 en de voorraad trekbandzakken voor restafval in het kader van het gemeentelijk project Afval scheiden loont ter waarde van € 8.706 (2017: € 11.560).

6.5.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 1-1-2018
Vorderingen op openbare lichamen	18.501	14.352
Verstrekke kasgeldleningen aan openbare lichamen	0	9.000
Overige verstrekke kasgeldleningen	199	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	909	16
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0
Overige vorderingen	6.355	4.442
Totaal	25.964	27.810

6.5.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen betreffen voornamelijk de vordering op het BTW-compensatiefonds (BCF) van € 13.788.000 voor de reguliere aangifte over 2018, die naar verwachting medio 2019 ontvangen wordt. Verder is hier een bedrag van € 257.000 opgenomen aan nog te ontvangen (suppletie)aangiften BTW en BCF tot en met 2018.

Andere vorderingen op openbare lichamen bedragen in totaal € 4.456.000. Dit heeft voornamelijk betrekking op regiogemeenten inzake de afrekening van de NSDMH. Eind februari 2019 zijn alle verordeningen voldaan.

6.5.2.2.2 Verstrekke kasgeldleningen aan openbare lichamen

Ultimo 2018 is het saldo van de verstrekke kasgeldleningen nihil. Ultimo 2017 bedroeg het saldo € 9.000.000 vanwege financieringsmiddelen verstrekt aan het Bedrijfschap Regio Gouda

6.5.2.2.3 Overige verstrekke kasgeldleningen

In 2018 is aan de Stichting Cheese Experience Gouda een kasgeldlening verstrekt. Ultimo 2018 bedroeg het saldo van de kasgeldlening € 199.000. De kasgeldlening is in februari 2019 geheel afgelost.

6.5.2.2.4 Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

Deze post betreft het tegoed op de rekening bij het (Garantiefonds) Nationaal Restauratiefonds en het tegoed op de rekening bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten die hier als gevolg van een herclassificatie in de balans is ondergebracht (€ 893.000).

6.5.2.2.5 Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Ultimo 2018 bedraagt de vordering op het Rijk wegens uitgezette liquide middelen in de schatkist nihil. Ultimo 2017 was het bedrag eveneens nihil.

6.5.2.2.6 Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit:

- bijstandsvorderingen voor € 3.529.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 2.683.000);
- vorderingen inzake gemeentelijke belastingen ondergebracht bij Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland voor € 2.612.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 337.000);
- vorderingen op overige debiteuren voor € 3.413.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 34.000), waarvan medio mei 2019 € 455.000 nog niet ontvangen is.

6.5.2.2.7 Overige uitzettingen

In 2018 is aan de Stichting Cheese Experience Gouda een kasgeldlening verstrekt. Ultimo 2018 bedroeg het saldo van de kasgeldlening € 199.000. De kasgeldlening is in februari 2019 geheel afgelost.

6.5.2.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit kassaldi en banksaldi. Ook zijn hier de bij het Toeristisch Informatie Punt in voorraad zijnde VVV-cadeaubonnen etc. verantwoord.

6.5.2.3.1 Kas- en banksaldi

Ultimo 2018 bedroeg het totaal van de kassaldi € 26.000. Ultimo 2017 ging het om € 41.000.

Het totaal van de negatieve banktegoeden bedroeg ultimo 2018 € 1.880.000 (eind 2017 € 4.301.000). Dit bedrag is verplicht opgenomen aan de passivakant van de balans.

6.5.2.3.2 Schatkistbankieren

In het kader van de Regeling schatkistbankieren dient elke decentrale overheid overtollige liquide middelen, boven een bepaalde drempel, af te storten bij het ministerie van Financiën (in 's Rijks schatkist). Het toetsen of de regeling op de juiste wijze wordt uitgevoerd vindt plaats op kwartaalbasis.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de gemeente Gouda gedurende het gehele jaar onder de drempel is gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen* € 1.000)

		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1.858			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	425	1.122	495	960
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.433	736	1.363	898
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				

(1) Berekening drempelbedrag

	Verslagjaar	
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	247.668
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	247.668
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	1.858

6.5.2.4 Overlopende activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 1-1-2018
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	287	353
- Rijk	0	0
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen	5.326	7.682
Vooruitbetaalde bedragen	6.606	646
Vooruitontvangen facturen	4.463	6.035
Totaal	16.682	14.715

6.5.2.4.1 Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2018	Toevoeging	Ontvangen	Saldo 31-12-2018
Europese overheidslichamen:				
ESF 2016-2018	353	292	490	155
Subtotaal	353	292	490	155
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Provincie Zuid-Holland Kattensingel	0	132	0	132
Subtotaal	0	132	0	132
Totaal	353	424	490	287

6.5.2.4.2 Overige nog te ontvangen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.5.2.4.3 Vooruitbetaalde bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

Vooruitontvangen facturen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6 Toelichting op de balans per 31 december 2018: passiva

6.6.1 Vaste passiva

6.6.1.1 Eigen vermogen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 1-1-2018
Algemene reserve	29.367	29.332
Bestemmingsreserves	16.747	16.369
Gerealiseerd resultaat uit overzicht van baten en lasten	17.649	8.446
Totaal	63.763	54.147

In het volgende overzicht wordt het verloop van de reserves in 2018 per programma weergegeven.

omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek- waarde 1-1-2018	Toevoeging voorgaand boekjaar	Onttrekking voorgaand boekjaar	Toevoeging bij overzicht baten en lasten	Onttrekking bij overzicht baten en lasten	Boek- waarde 31-12-2018
Programma 1	185	27				212
Programma 2	4.266	1.192				5.458
Programma 5	3.443	3.156			3.615	2.984
Programma 6	5.846			171	326	5.691
Programma 8	1.942			50	160	1.832
Overhead	687	300		556	975	568
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	29.332	3.771		3.903	7.638	29.368
Totaal	45.701	8.446	0	4.680	12.714	46.114
Gerealiseerd resultaat uit overzicht baten en lasten						17.649
TOTAAL						63.763

In de kolommen "Toevoeging voorgaand boekjaar" en "Onttrekking voorgaand boekjaar" staan de toevoegingen en de onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

In de bijlagen wordt verder ingegaan op de aard en reden alsmede het verloop van de reserves.

Gerealiseerd resultaat

Het boekjaar 2018 sluit met een voordelig saldo van € 17.649.000. Overeenkomstig artikel 42 lid 2 van het BBV wordt dit saldo uit het overzicht van baten en lasten afzonderlijk in de balans opgenomen.

Voorgesteld wordt vanuit dit voordelig resultaat:

- € 51.500 toe te voegen aan de reserve Cultuur en erfgoedfonds;
- € 1.858.092 toe te voegen aan de reserve Sociaal domein;
- € 1.771.162 toe te voegen aan de reserve Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
- € 1.290.000 toe te voegen aan de reserve Versnellen woningbouw en transformatie;
- € 700.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve Groenfonds;
- € 1.560.000 toe te voegen aan de reserve Onderwijshuisvesting;
- € 260.000 toe te voegen aan de voorziening Afval;
- € 1.130.000 toe te voegen aan de voorziening Riool;
- het restant van het rekeningresultaat, te weten € 9.028.121, toe te voegen aan de algemene reserve.

6.6.1.2 Voorzieningen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 1-1-2018
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.856	6.967
Voorzieningen voor gelijkmatige verdeling van lasten over de boekjaren	8.986	7.791
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel	13.857	10.074
Totaal	29.698	24.832

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen in 2018 weergegeven.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek- waarde 1-1-2018	Toevoeging	Vrijval	Aan- wending	Boek- waarde 31-12-2018
Programma 1	1.394	954		706	1.642
Programma 4	383	139		61	461
Programma 6	15.489	7.913	1.277	1.955	20.170
Programma 8	7.419	359		472	7.306
Overhead	94	42		70	66
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	53				53
Totaal	24.832	9.407	1.277	3.264	29.698

Alle toepassingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

In de bijlagen wordt nader ingegaan op de aard en reden alsmede het verloop van de voorzieningen.

6.6.1.3 Vaste schulden met rentetypische looptijd van één jaar of langer

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2018	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2018
Onderhandse leningen	286.469		23.926	262.543

De verdeling van de restschuld per 31 december 2018 naar rentepercentage en looptijd is opgenomen in de volgende tabel.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	tot 3%	3-4%	4-5%	5-6%	Totaal
Looptijd tot en met 2020	5.000				5.000
Looptijd tot en met 2025	50.300	8.513			58.813
Looptijd tot en met 2030	8.018	6.000	39.825		53.843
Looptijd tot en met 2035	22.667	35.333	13.000		71.000
Looptijd tot en met 2040			30.000		30.000
Looptijd tot en met 2045			43.887		43.887
Totaal	85.985	49.846	126.712	0	262.543

Met betrekking tot de vaste schulden bedraagt de totale rentelast over 2018 € 9.463.000.

6.6.2 Vlottende passiva

6.6.2.1 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Tot de overige schulden behoort onder andere € 16.786.000 voor crediteuren (2017 € 15.180.000). Per eind februari 2019 was daarvan € 145.000 nog niet betaald (2018 € 102.000).

6.6.2.2 Liquide middelen

De liquide middelen aan de passivakant van de balans bestaan uit het debetsaldo van de bankrekening bij de BNG.

6.6.2.3 Overlopende passiva

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 1-1-2018
Nog te betalen bedragen	17.448	38.429
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	95	0
- Rijk	1.004	893
- Overige Nederlandse overheidslichamen	788	866
Overige vooruitontvangen bedragen	167	577
Totaal	19.502	40.765

6.6.2.3.1 Nog te betalen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6.2.3.2 Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2018	Ontvangen	Vrijgevallen / Terugbetalingen	Saldo 31-12-2018
Europese overheidslichamen:				
ESF SITS 2019 VUO	0	95	0	95
Rijk:				
Bijdrage Regionaal Meldpunt Coördinatie	420	906	842	484
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	0	2.440	2.380	60
Volwasseneneducatie Meeneemregeling	158	0	0	158
Volwasseneneducatie Subsidie Rijk 2016	47	0	47	0
Volwasseneneducatie Subsidie Rijk 2017	108	0	0	108
Volwasseneneducatie Subsidie Rijk 2018	0	630	582	48
Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV)	110	554	518	146
VUO subsidie Rijk Aanpak woninginbraken	50	0	50	0
Subtotaal	893	4.530	4.419	1.004
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Veenweidepark (Provincie Zuid-Holland)	43	0	43	0
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV)	823		58	765
Provincie Zuid-Holland inz. Sportlaan	0	23	0	23
Subtotaal	866	23	101	788
Totaal	1.760	4.648	4.520	1.887

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6.2.3.3 Overige vooruit ontvangen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.7 Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen

6.7.1 Borg- en garantstellingen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Aantal ultimo 2018	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 1-1-2018	Boekwaarde 31-12-2018
Borgstellingen met laag risicoprofiel					
1. Particuliere woningen	231	15.835	100%	3.465	1.765
2a. Woningcorporaties en zorginstellingen	9	13.504	100%	9.403	9.006
2a. Woningcorporaties en zorginstellingen	1	3.500	37%	928	896
3. Overige rechtspersonen	1	13.000	100%	0	8.486
Totaal borgstellingen met laag risicoprofiel	242	45.839		13.796	20.153
Borgstellingen met hoger/hooch risicoprofiel					
4a. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	6	2.528	100%	1.457	728
4b. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	1	8.520	80%	4.895	4.528
4c. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	1	1.370	50%	76	61
Totaal borgstellingen met hoger/hooch risicoprofiel	8	12.418		6.428	5.317
TOTAAL VERSTREKTE BORGSTELLINGEN	250	58.257		20.224	25.470

Op basis van de saldiverklaringen die de gemeente van geldverstrekkers heeft ontvangen, bedraagt het risicobeslag per 31 december 2018 € 25.470.000. De toename met € 5.246.000 is het resultaat van aflossingen op bestaande leningen en de nieuwe borgstelling van de lening van VOF Westergouwe.

In 2018 is een positief besluit genomen op een garantieaanvraag van VOF Westergouwe voor de financiering van de aanleg van het openbaar gebied in de nieuwbouwwijk Westergouwe. De gemeentelijke borgstelling bedraagt maximaal € 13 miljoen. Op 31 december 2018 bedroeg het saldo van de door VOF Westergouwe bij BNG Bank opgenomen lening € 8,5 miljoen.

De borgstelling is gekoppeld aan verstrekte zekerheden in de vorm van het recht van 1^e hypotheek op de gronden van de VOF Westergouwe en in de vorm van borgstellingen door Heijmans en Volker Wessels. Deze borgstelling vervangt het financieringsarrangement Westergouwe waarin de gemeente een geldlening had verstrekt. Deze geldlening is eind 2018 in zijn geheel afgelost.

Ook is in 2018 besloten tot het verstrekken van een gemeentegarantie op een door de Stichting Cheese Experience Gouda bij BNG Bank te sluiten geldlening tot een maximaal borgstellingsbedrag van € 3 miljoen. De akte van borgstelling is in 2019 ondertekend zodat deze borgstelling nog niet is opgenomen in bovenstaand overzicht. De gevestigde zekerheden bestaan onder andere uit gevestigde pandrechten.

In 2018 heeft de gemeente geen betalingen hoeven te doen voor de rente en aflossingen waarvoor zij borg staat.

Achternvang

Naast bovenstaande borgstellingen is sprake van borgstellingen die door waarborgfondsen aan derden zijn verstrekt en waarvoor de gemeente als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid) optreedt. De gemeente zal dus pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling.

Het garantievermogen van de waarborgfondsen verschilt per fonds maar beloopt miljarden euro's. De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt erg klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiebedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.

A. Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)

Aantal garanties: 3.319 in 2017 (2016: 3.625)

Omvang: € 562.000.000 in 2017 (2016: € 589.000.000)

50% aandeel gemeente Gouda: € 281.000.000 in 2017 (2016: € 295.500.000)

Het genoemde aantal en de vermelde bedragen zijn per 31 december 2017. Het overzicht Nationale Hypotheek Garantie (NHG) wordt verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Bij het opmaken van deze jaarstukken was de stichting nog niet in staat (geweest) de standen per 31 december 2018 te verstrekken.

Het Rijk heeft met ingang van 1 januari 2011 de achtervangpositie van de gemeenten overgenomen voor nieuw te verstrekken leningen onder Nationale Hypotheek Garantie. Dit betekent dat gemeente Gouda geen risico loopt om te worden aangesproken op de achtervangpositie voor leningen die vanaf 1 januari 2011 in dit kader zijn verstrekt. Het ondanks de economische crisis als laag te kwantificeren risico op de bestaande leningen onder NHG-garantie, dus die welke zijn verstrekt tot en met 2010, zal de komende jaren steeds verder afnemen als gevolg van de gepleegde aflossingen.

B. WSW-borgstellingen voor woningcorporaties

Aantal garanties: 51 (2017: 52)

Omvang: € 351.000.000 (2017: € 356.000.000)

50% aandeel gemeente Gouda: € 175.000.000 (2017: € 178.000.000)

In het geval dat de gemeenten op de achtervangpositie worden aangesproken, geldt een vooraf bepaalde verdeling waarbij het Rijk 50% voor zijn rekening neemt en de overige 50% van de leningen door gemeenten zal worden verstrekt. De tertiaire zekerheid is nog nooit ingeroepen en het risico dat dit de komende jaren gebeurt wordt vrijwel nihil geacht.

7 Taakvelden

Vanaf begrotingsjaar 2017 zijn gemeenten verplicht om een overzicht op te nemen waarin de lasten en baten van de gemeente verdeeld worden naar (hoofd)taakvelden. Deze (hoofd)taakvelden zijn door het Rijk vastgesteld. Via dit overzicht kunnen gemeenten makkelijker met elkaar vergeleken worden. De volgende hoofdtaakvelden worden onderscheiden:

Nummer	Omschrijving taakveld
0.	Bestuur en ondersteuning
1.	Veiligheid
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
3.	Economie
4.	Onderwijs
5.	Sport, cultuur en recreatie
6.	Sociaal domein
7.	Volksgesondheid en milieu
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De jaarrekening 2018 ingedeeld naar taakvelden ziet er als volgt uit:

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	3.440	3.522	-82
0.10 Mutaties reserves	4.680	4.680	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	7.067	-	7.067
0.2 Burgerzaken	2.231	2.193	38
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	5.318	5.147	171
0.4 Overhead	21.436	21.717	-280
0.5 Treasury	-1.446	-1.180	-266
0.61 OZB woningen	642	590	52
0.62 OZB niet-woningen	291	265	26
0.63 Parkeerbelasting	160	157	3
0.64 Belastingen overig	83	71	12
0.8 Overige baten en lasten	1.383	1.808	-425
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.744	4.689	55
1.2 Openbare orde en veiligheid	4.506	4.565	-59
2.1 Verkeer en vervoer	14.359	15.075	-716
2.2 Parkeren	1.058	1.091	-34
2.3 Recreatieve havens	256	234	22
2.4 Economische havens en waterwegen	773	868	-94
2.5 Openbaar vervoer	128	128	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	827	1.990	-1.163
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.323	1.289	34
3.4 Economische promotie	1.042	1.117	-76
4.2 Onderwijshuisvesting	9.227	9.262	-35
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	7.296	6.797	499
5.1 Sportbeleid en activering	5.873	5.614	259
5.2 Sportaccommodaties	2.686	2.702	-15
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.712	3.650	62
5.4 Musea	2.114	2.091	23
5.5 Cultureel erfgoed	257	232	25
5.6 Media	1.848	1.818	30
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.631	4.430	201
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.947	7.216	731
6.2 Wijkteams	6.360	6.302	58
6.3 Inkomensregelingen	33.627	32.426	1.201
6.4 Begeleide participatie	11.193	10.955	238
6.5 Arbeidsparticipatie	3.190	3.223	-32
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.858	2.408	450
6.7.1 Maatwerkdienstverlening 18+	11.068	10.343	725

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	16.648	16.268	380
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	19.344	18.543	801
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	3.936	4.688	-752
7.1 Volksgezondheid	2.563	2.489	74
7.2 Riolering	13.978	13.109	869
7.3 Afval	8.426	8.391	34
7.4 Milieubeheer	1.554	1.645	-91
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	24	24	0
8.1 Ruimtelijke ordening	1.774	1.585	189
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	16.191	12.433	3.758
8.3 Wonen en bouwen	4.566	5.263	-698
Subtotaal lasten	277.196	263.925	13.271

Taakvelden: baten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	-61	-61	0
0.10 Mutaties reserves	-12.543	-12.713	170
0.2 Burgerzaken	-1.378	-1.437	59
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-5.773	-5.825	52
0.4 Overhead	-2.490	-2.808	318
0.5 Treasury	-1.204	-1.233	29
0.61 OZB woningen	-7.177	-7.441	264
0.62 OZB niet-woningen	-7.028	-7.186	158
0.63 Parkeerbelasting	-3.699	-3.999	300
0.64 Belastingen overig	-2.498	-2.426	-72
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-148.974	-148.535	-439
0.8 Overige baten en lasten	-610	-1.267	657
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-45	-37	-8
1.2 Openbare orde en veiligheid	-166	-140	-26
2.1 Verkeer en vervoer	-305	-2.089	1.784
2.2 Parkeren	-10	-	-10
2.3 Recreatieve havens	-101	-97	-4
2.4 Economische havens en waterwegen	-1	-1	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-827	-330	-497
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-152	-160	8
3.4 Economische promotie	-430	-547	116
4.2 Onderwijshuisvesting	-313	-319	6
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-5.299	-5.365	67
5.2 Sportaccommodaties	-2.468	-2.410	-58
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	-1	1
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-538	-581	42
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-625	-657	32
6.3 Inkomensregelingen	-25.117	-24.990	-127
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-387	387
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-1.082	-867	-215
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	0	-890	890
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	-1.727	-1.726	0
7.2 Riolering	-15.373	-15.655	283
7.3 Afval	-10.839	-11.106	267
7.4 Milieubeheer	0	-49	49
8.1 Ruimtelijke ordening	-41	-170	128
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-16.091	-14.523	-1.569
8.3 Wonen en bouwen	-2.209	-3.548	1.339
Subtotaal baten	-277.196	-281.574	4.378

De onderstaande tabel toont de samenhang tussen de programma's en de taakvelden voor de jaarschijf 2018. Lasten en baten worden rechtstreeks op de taakvelden geboekt door middel van kostenplaatsen die zijn gekoppeld aan een programma en een taakveld.

Programma (bedragen * 1.000)	Taakveld	Baten	lasten	Totaal
01 Economie en stadsmarketing	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-5.188	3.912	-1.277
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-15	1.137	1.122
	3.4 Economische promotie	-274	1.073	799
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		3.418	3.418
	5.4 Musea		2.091	2.091
	5.5 Cultureel erfgoed		186	186
	5.6 Media		1.818	1.818
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		757	757
Totaal 01 Economie en stadsmarketing		-5.478	14.392	8.914
02 Zorg (Wmo)	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1	186	185
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-160	3.217	3.058
	6.2 Wijkteams		2.469	2.469
	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)		2.408	2.408
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-867	9.842	8.975
	6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-890	18.543	17.652
	7.1 Volksgezondheid		698	698
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria		24	24
Totaal 02 Zorg (Wmo)		-1.918	37.387	35.469
03 Werk en inkomen	0.4 Overhead		28	28
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-583	583	0
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-7	183	176
	6.3 Inkomensregelingen	-24.990	30.826	5.836
	6.4 Begeleide participatie		10.955	10.955
	6.5 Arbeidsparticipatie	-387	3.223	2.835
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		501	501
Totaal 03 Werk en inkomen		-25.967	46.299	20.331
04 Jeugd, onderwijs en sport	0.4 Overhead		164	164
	4.2 Onderwijshuisvesting	-319	9.262	8.943
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-4.783	6.214	1.432
	5.1 Sportbeleid en activering		5.614	5.614
	5.2 Sportaccommodaties	-2.410	2.702	292
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-490	3.158	2.668
	6.2 Wijkteams		3.833	3.833
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		16.268	16.268
	6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	-1.726	4.688	2.962
	7.1 Volksgezondheid		1.791	1.791
Totaal 04 Jeugd, onderwijs en sport		-9.728	53.694	43.967
05 Ruimtelijke ontwikkeling	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-636	1.236	599
	0.5 Treasury	-39		-39
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-330	1.990	1.660
	5.5 Cultureel erfgoed		46	46
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-492	28	-464
	8.1 Ruimtelijke ordening	-42	904	862
	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-14.523	12.433	-2.089
	8.3 Wonen en bouwen	-3.548	5.263	1.715
Totaal 05 Ruimtelijke ontwikkeling		-19.609	21.900	2.290
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	0.2 Burgerzaken	-27	62	34
	0.63 Parkeerbelasting	-3.999	157	-3.842
	1.2 Openbare orde en veiligheid	-1	772	771
	2.1 Verkeer en vervoer	-2.089	15.075	12.987
	2.2 Parkeren	-	1.091	1.091
	2.3 Recreatieve havens	-97	234	137
	2.4 Economische havens en waterwegen	-1	868	867

Programma (bedragen * 1.000)	Taakveld	Baten	lasten	Totaal
	2.5 Openbaar vervoer		128	128
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-145	152	7
	3.4 Economische promotie	-147	40	-107
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-89	3.645	3.556
	6.3 Inkomensregelingen		1.596	1.596
	7.2 Riolering	-15.655	13.109	-2.546
	7.3 Afval	-11.106	8.391	-2.715
	7.4 Milieubeheer	-49	1.645	1.597
	8.1 Ruimtelijke ordening	-7	541	534
Totaal 06 Duurzaamheid en stedelijk beheer		-33.412	47.507	14.095
07 Burgerinitiatieven en publiekszaken	0.2 Burgerzaken	-1.410	2.131	722
	1.2 Openbare orde en veiligheid		7	7
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		607	607
Totaal 07 Burgerinitiatieven en publiekszaken		-1.410	2.746	1.336
08 Veiligheid en bestuur	0.1 Bestuur	-61	3.522	3.461
	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-37	4.689	4.652
	1.2 Openbare orde en veiligheid	-139	3.786	3.647
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		46	46
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		50	50
	8.1 Ruimtelijke ordening	-120	140	20
Totaal 08 Veiligheid en bestuur		-357	12.233	11.876
20 Overhead	0.4 Overhead	-2.808	21.525	18.717
	0.8 Overige baten en lasten	-1.258	1.476	218
Totaal 20 Overhead		-4.067	23.001	18.935
21 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.5 Treasury	-1.194	-1.180	-2.374
	0.61 OZB woningen	-7.441	590	-6.851
	0.62 OZB niet-woningen	-7.186	265	-6.921
	0.64 Belastingen overig	-2.426	71	-2.355
	0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-148.535		-148.535
	0.8 Overige baten en lasten	-9	332	323
	3.4 Economische promotie	-125	4	-121
	6.3 Inkomensregelingen		4	4
Totaal 21 Financiering en alg. dekkingsmiddelen		-166.915	85	-166.829
22b Mutaties reserves i.v.m. programma's	0.10 Mutaties reserves	-12.713	4.680	-8.033
	0.4 Overhead	-	-	-
	0.8 Overige baten en lasten	-	-	-
	1.2 Openbare orde en veiligheid	-	-	-
	2.2 Parkeren	-	-	-
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-
	8.3 Wonen en bouwen	-	-	-
Totaal 22b Mutaties reserves i.v.m. programma's		-12.713	4.680	-8.033
22c Saldo rekening	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
Totaal 22c Saldo rekening		-	-	-
Eindtotaal		-281.574	263.925	-17.649

8 Single information Single audit

OCW		D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	SISA-bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019				
				Aard controle R Indicatornummer: D10 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D1 / 02					
OCW <td>D10 <td>Volwasseneducatie Contactgemeenten <td>Verstrekte uitkering (jaar T) <td>Besteding (jaar T) van educatie <td>Reserveing besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td>Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td colspan="3"></td> </td></td></td></td>		D10 <td>Volwasseneducatie Contactgemeenten <td>Verstrekte uitkering (jaar T) <td>Besteding (jaar T) van educatie <td>Reserveing besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td>Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td colspan="3"></td> </td></td></td>	Volwasseneducatie Contactgemeenten <td>Verstrekte uitkering (jaar T) <td>Besteding (jaar T) van educatie <td>Reserveing besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td>Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td colspan="3"></td> </td></td>	Verstrekte uitkering (jaar T) <td>Besteding (jaar T) van educatie <td>Reserveing besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td>Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td colspan="3"></td> </td>	Besteding (jaar T) van educatie <td>Reserveing besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td>Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)</td> <td colspan="3"></td>	Reserveing besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)			
				Aard controle R Indicatornummer: D10 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 04			
OCW <td>D1A <td>Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021 Besluit regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten</td> <td>Besteding (jaar T)</td> <td>Besteding aan contactschool (jaar T)</td> <td>Besteding (jaar T) van educatie totaal (automatisch)</td> <td>Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)</td> <td colspan="3"></td> </td>		D1A <td>Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021 Besluit regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten</td> <td>Besteding (jaar T)</td> <td>Besteding aan contactschool (jaar T)</td> <td>Besteding (jaar T) van educatie totaal (automatisch)</td> <td>Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)</td> <td colspan="3"></td>	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021 Besluit regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T)	Besteding aan contactschool (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie totaal (automatisch)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
				Aard controle R Indicatornummer: D1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: D1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: D1A / 03	Aard controle R Indicatornummer: D1A / 04			
OCW <td>D9 <td>Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018</td> <td>Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsaanpak (conform artikel 165, eerste lid WPO)</td> <td>Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)</td> <td>Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)</td> <td>Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)</td> <td colspan="3">Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</td> </td>		D9 <td>Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018</td> <td>Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsaanpak (conform artikel 165, eerste lid WPO)</td> <td>Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)</td> <td>Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)</td> <td>Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)</td> <td colspan="3">Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</td>	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsaanpak (conform artikel 165, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
				Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04			
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09		
IenW <td>E27B</td> <td>Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen</td> <td>Heronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</td> <td>Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen</td> <td>Overige bestedingen (jaar T)</td> <td>Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen</td> <td colspan="3">Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen</td>		E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Heronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen		
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05		
				1 PZH-2015-512009451	€ 42.876	€ 182.019				
				2 PZH-2016-542767673	€ 27.838	€ 104.939				
				3 PZH-2016-548453598	€ 81.421	€ 231.563				
				4						
				5						
				6						
				7						
				Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Endverantwoording Ja/Nee		
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10		
				1 PZH-2015-512009451	€ 42.876	€ 182.019		Ja		
				2 PZH-2016-542767673	€ 27.838	€ 104.939		Ja		
				3 PZH-2016-548453598	€ 81.421	€ 231.563		Ja		
				4						
				5						
				6						
				7						
SZW <td>G2 <td>Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</td> <td>Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)</td> <td>Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)</td> <td>Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</td> <td>Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</td> <td>Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</td> <td>Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</td> <td>Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</td> </td>		G2 <td>Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</td> <td>Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)</td> <td>Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)</td> <td>Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</td> <td>Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</td> <td>Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</td> <td>Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</td> <td>Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</td>	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07
				€ 23.324.257	€ 295.910	€ 1.357.910	€ 10.481	€ 102.933	€ 0	Ja
				Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
				€ 65.952	€ 27.261	€ 0	€ 354.818	€ 0	Ja	
SZW <td>G3 <td>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004)</td> <td>Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)</td> <td>Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)</td> <td>Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</td> <td>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</td> <td>Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)</td> <td>Besteding (jaar T) Bob</td> <td></td> </td>		G3 <td>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004)</td> <td>Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)</td> <td>Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)</td> <td>Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</td> <td>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</td> <td>Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)</td> <td>Besteding (jaar T) Bob</td> <td></td>	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004)	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
				Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
				€ 50.686	€ 8.907	€ 20.043	€ 35.475	€ 21.885	€ 0	
				Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
				Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
				€ 0	€ 0	Ja				

9 Besluit bij Jaarstukken 2018

(voorgesteld) besluit van
de gemeenteraad

voorstelnummer 2991

onderwerp
Jaarstukken 2018

de raad van de gemeente Gouda

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 mei 2019

gelet op titel IV van de Gemeentewet

besluit:

1. Het vaststellen van de jaarstukken 2018;
2. Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2018, zijnde € 17.648.875 positief, vast te stellen en over te gaan de volgende resultaatbestemming:
 - a. € 51.500 toe te voegen aan de reserve Cultuur en erfgoedfonds;
 - b. € 1.858.092 toe te voegen aan de reserve Sociaal domein;
 - c. € 1.771.162 toe te voegen aan de reserve Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
 - d. € 1.290.000 toe te voegen aan de reserve Versnellen woningbouw en transformatie;
 - e. € 700.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve Groenfonds;
 - f. € 1.560.000 toe te voegen aan de reserve Onderwijshuisvesting;
 - g. € 260.000 toe te voegen aan de voorziening Afval;
 - h. € 1.130.000 toe te voegen aan de voorziening Riool;
 - g. het restant van het rekeningresultaat, te weten € 9.028.121, toe te voegen aan de algemene reserve.
3. Het aanpassen van de einddatum van de in hoofdstuk 10.2.3 van de jaarstukken 2018 opgenomen kredieten waarvan de einddatum is bereikt maar waarvan de werkzaamheden niet zijn beëindigd, om daarmee te voldoen aan de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2013 waarin is bepaald dat dergelijk kredieten formeel dienen te worden afgesloten; daarbij specifiek:
 - a. Van het MIVOP investeringsbudget dat bij de (concept) jaarrekening 2018 resteert, € 488.749 te bestemmen voor de audiovisuele middelen voor het vergadercentrum 2e verdieping Huis van de Stad.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 10 juli 2019.

De raad der gemeente voornoemd,
, griffier , voorzitter

10 Bijlagen

10.1 Kerngegevens gemeente Gouda

Kerngegevens	2012 (1-1-2013)	2013 (1-1-2014)	2014 (1-1-2015)	2015 (1-1-2016)	2016 (1-1-2017)	2017 (1-1-2018)	2018 (1-1-2019)
Bevolking							
Totaal	70.907	70.945	71.108	71.190	71.752	72.699	73.176
- 0 t/m 3 jaar	3.366	3.347	3.264	3.193	3.149	2.329	3.087
- 4 t/m 16 jaar	11.376	11.261	11.258	11.164	11.056	10.862	10.847
- 17 t/m 64 jaar	44.608	44.388	44.229	44.172	44.523	45.196	45.436
- 65 jaar en ouder	11.557	11.949	12.357	12.661	13.024	14.312	13.806
Cliënten sociale dienst	1.289	1.452	1.633	1.745	1.810	1.809	1.678
Personen in sociale werkvoorziening	470	450	457	508	475	456	435
Niet-werkende werkzoekenden	3.180	3.803	4.311	4.370	3.890	2.730	3.446
Oppervlakte (in hectares)							
Totaal	1.811	1.811	1.811	1.811	1.811	1.811	1.811
- waarvan binnenwater	136	136	136	136	136	136	145
- waarvan historische kern	53	53	53	53	53	53	53
Woonruimten							
Aantal woningen	31.067	31.542	31.694	31.868	32.131	32.758	33.174
Aantal niet-woningen	3.775	3.764	3.788	3.793	3.792	3.808	3.797
Aantal standplaatsen woonwagens	71	71	74	71	70	70	71
Aantal woonschepen en -arken	52	52	52	52	52	52	52
Lengte wegen (in meters)							
Totaal	280.904	286.836	286.836	290.000	290.000	290.000	300.295
- waarvan binnen bebouwde kom	267.004	269.806	269.806	267.000	267.000	267.000	273.486
- waarvan buiten bebouwde kom	13.900	17.030	17.030	23.000	23.000	23.000	26.809
Lengte waterwegen (in meters)	88.000	88.000	88.000	88.000	88.000	88.000	94.000
Oppervlakte openbaar groen (in hectares)	206	206	205	205	200	204	208

Toelichting op de tabel:

1. Bevolking: bron is GBA, gemeente Gouda;
2. Cliënten sociale dienst: bron is afdeling Maatschappelijk Beleid, gemeente Gouda;
3. Personen in sociale werkvoorziening: bron is Promen;
4. Niet-werkende werkzoekenden: aantal op basis van oktober 2018; bron is UWV. Vanaf 1 januari 2018 rapporteert het UWV op basis van het aantal geregistreerd werkzoekende uitkeringsgerechtigden (GWU). Deze gegevens zijn niet vergelijkbaar met gegevens van 2017 en eerder.
5. Oppervlakte: bron is afdeling Beheer Openbare Ruimte, gemeente Gouda;
6. Woonruimten: In de tabel zijn alleen de cijfers uit de BAG opgenomen.
7. Lengte wegen: bron is afdeling Beheer Openbare Ruimte, gemeente Gouda;
8. Lengte waterwegen: bron is afdeling Beheer Openbare Ruimte, gemeente Gouda;
9. Oppervlakte openbaar groen: bron is afdeling Beheer Openbare Ruimte, gemeente Gouda.

10.2 Investerings

10.2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de realisatie van de investeringen gedurende het begrotingsjaar. Alvorens op de afzonderlijke investeringen in te gaan wordt opgemerkt dat op basis van het meest actuele CIP (versie na 2^e begrotingswijziging 2018) € 21.516.000 uitgegeven zou worden aan investeringen die in 2018 gereed zouden zijn. Voor deze investeringen is daadwerkelijk € 19.082.000 uitgegeven.

Programma (bedragen * € 1.000)	Geraamde uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Vershil
Programma 1	54	50	4
Programma 4	3.223	2.869	355
Programma 5	382	0	382
Programma 6	16.577	15.550	1.027
Programma 8	54	27	27
Investerings bedrijfsvoering	1.225	587	638
TOTAAL	21.516	19.082	2.433

10.2.2 Begroting en realisatie kapitaallasten 2018

De gerealiseerde kapitaallasten voor 2018 bedroegen € 26.462.000. Deze waren even hoog als begroot.

10.2.3 Voorstel verlenging investeringskredieten

In de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2013 (WAA) is opgenomen dat aan het eind van een jaar alle kredieten worden afgesloten die volgens het CIP dat jaar als eindjaar hebben. Indien het krediet nog niet afgesloten kan worden, dient een toelichting te worden gegeven waarom is afgeweken van de planning. Indien op basis hiervan blijkt dat het eindjaar aangepast moet worden, wordt dit als voorstel voor aanpassing van het CIP afgewogen in de begrotingswijziging naar aanleiding van de jaarrekening.

In de navolgende overzichten zijn per programma de investeringen volgens het CIP met eindjaar 2018 opgenomen waarvan het voorstel is om deze niet af te sluiten per 31 december 2018 maar te verlengen tot 1 januari 2020.

Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2019
Investerings met economisch nut		
Zonnecollectoren Groenhovenbad	Afronding investeringsbudget vindt plaats in 2019	89.750
Zonnepanelen Mammoet	Afronding investeringsbudget vindt plaats in 2019	44.654
Zonnepanelen Groenhovenbad	Afronding investeringsbudget vindt plaats in 2019	237.688
Zonnepanelen Zebra	Afronding investeringsbudget vindt plaats in 2019	8.628
Totaal investeringen met economisch nut		380.720
TOTAAL PROGRAMMA 4		380.720

Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2019
Investerings met economisch nut		
Inv woonw-terreinen div. 51 plaatsen	In 2019 vinden nog uitgaven plaats ten laste van dit budget.	32.417
WW-standplaats EMT betonplaat	Werkzaamheden vinden in 2019 en 2020 plaats.	350.000
Totaal investeringen met economisch nut		382.417
TOTAAL PROGRAMMA 5		382.417

Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2019
Investerings met economisch nut		
Parkeerautomaten - aanpassingen	Door vertraging in uitvoering (aanvullende wensen) vinden in 2019 afrondende werkzaamheden plaats.	227.856
Totaal investeringen met economisch nut		227.856

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2019
Investerings met economisch nut met heffing		
AfvalScheidenLoont	Restantbudget naar NIEUW investeringsbudget "Investerings Afvalinzameling"	272.694
Ondergrondse containers afvalinzameling meerjarenplan deel 2009	Restantbudget naar NIEUW investeringsbudget "Investerings Afvalinzameling"	87.517
Verbetering Afvalscheiding (voorheen "Verbeterplan gescheiden afvalinzameling 2004-2006")	Restantbudget naar NIEUW investeringsbudget "Investerings Afvalinzameling"	72.894
Totaal investeringen met economisch nut met heffing		433.105
Investerings met maatschappelijk nut		
Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2017	Restantbudget toevoegen aan investeringsbudget jaarschijf "Fietsveiligheid 2019"	56.320
Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2018	Restantbudget toevoegen aan investeringsbudget jaarschijf "Fietsveiligheid 2019"	93.692
Vervanging VRI Graaf Florisweg - Zwarteweg - Steijnpad, nr 40 (2018)	In 2019 uitgaven verwacht.	280.000
Totaal investeringen met maatschappelijk nut		430.012
TOTAAL PROGRAMMA 6		1.090.973

Programma 8 Veiligheid en bestuur

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2019
Investerings met economisch nut		
Vervanging cameratoezicht js 2018	Uitgaven en afronding vinden plaats in februari 2019	26.750
Totaal investeringen met economisch nut		26.750
TOTAAL PROGRAMMA 8		26.750

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2019
Investerings met economisch nut		
MIVOP Automatisering 2018	De resterende MIVOP investeringsbudgetten van 2018 worden doorgeschoven naar 2019 ten behoeve van de vervanging van de audiovisuele middelen voor het vergadercentrum 2e verdieping Huis van de Stad.	31.007
MIVOP Generieke Digitale Infrastructuur 2018	De resterende MIVOP investeringsbudgetten van 2018 worden doorgeschoven naar 2019 ten behoeve van de vervanging van de audiovisuele middelen voor het vergadercentrum 2e verdieping Huis van de Stad.	93.970
MIVOP Bedrijfsvoering 2018	De resterende MIVOP investeringsbudgetten van 2018 worden doorgeschoven naar 2019 ten behoeve van de vervanging van de audiovisuele middelen voor het vergadercentrum 2e verdieping Huis van de Stad.	363.772
Totaal investeringen met economisch nut		488.749
TOTAAL kostenplaatsen/algemene dekkingsmiddelen		488.749
TOTAAL GENERAAL		2.369.609

10.2.4 Overzicht investeringen 2018

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van het verloop van de investeringen in 2018. Onderscheid wordt gemaakt in twee soorten investeringen die in tabelvorm worden weergegeven.

- tabel 1: Investerings in uitvoering die doorlopen;
- tabel 2: Investerings in uitvoering die afgesloten worden;
- tabel 3: Investerings nog niet in uitvoering die doorlopen.

10.2.4.1 Investerings in uitvoering die doorlopen naar 2019

Programma 1 Economie, cultuur en stadsmarketing

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Vastgoed	Aanpassing Lekkenburg: Bouwkundig 20 jr	2019	2019	539.672	58.821	480.851
	Aanpassing Lekkenburg: Installaties 15 jr	2019	2019	473.897	16.966	456.931
	Totaal investeringen met economisch nut			1.013.569	75.787	937.782
	TOTAAL PROGRAMMA 1			1.013.569	75.787	937.782

Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Niet commerciële voorzieningen	Voorzieningencluster (School) 1 bouwkosten	2024	2024	1.865.000	0	1.865.000
Onderwijshuisvesting	Vernieuwbouw De Ark	2019	2019	5.718.641	398.466	5.320.175
Sport	Sporthal Tobbe (10 jaar)	2019	2019	833.786	6.855	826.931
Sport_Zonnepanelen	Zonnecollectoren (480 m2) Groenhovenbad	2018	2019	172.500	82.750	89.750
	Zonnepanelen (325) Mammoet	2018	2019	122.394	77.740	44.654
	Zonnepanelen (600) Groenhovenbad	2018	2019	265.478	27.790	237.688
	Zonnepanelen (88) Zebra	2018	2019	33.045	24.417	8.628
	Totaal investeringen met economisch nut			9.010.844	618.019	8.392.826
	TOTAAL PROGRAMMA 4			9.010.844	618.019	8.392.826

Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Herinrichting woonwagenlocatie	Inv woonw-terreinen div. 51 plaatsen	2018	2019	32.417	0	32.417
	WW-Standplaats EMT betonplaat	2018	2019	350.000	0	350.000
	Totaal investeringen economisch nut			382.417	0	382.417
	TOTAAL PROGRAMMA 5			382.417	0	382.417

Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Parkeren	Parkeerautomaten - aanpassingen	2018	2019	415.001	187.145	227.856
	Totaal investeringen met economisch nut			415.001	187.145	227.856
	Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven					
Afval investerings budget	AfvalScheidenLoont	2018	2019	517.882	245.188	272.694
	Ondergrondse containers afvalinzameling meerjarenplan deel 2009	2018	2019	135.867	48.350	87.517
	Verbetering Afvalscheiding (voorheen "Verbeterplan gescheiden afvalinzameling 2004-2006")	2018	2019	72.894	0	72.894
Ondergrondse containers afvalinzameling	Vorbereidings krediet ECO park	2019	2019	256.001	90.203	165.798
	Totaal investeringen met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven			982.644	383.740	598.903

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met maatschappelijk nut					
Investerings wegen grijs	Investerings PP jaarschijf 2019	2019	2019	3.500.000	0	3.500.000
	PP CIP jaarschijf 2019	2019	2019	1.155.000	0	1.155.000
	PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf 2019	2019	2019	170.283	0	170.283
Uitvoeringsmaatregelen Waterplan	Watersysteem Historische Binnenstad deel 2	2019	2019	224.545	115.416	109.129
Verkeer	Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	2020	2020	4.057.000	0	4.057.000
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2017	2018	2019	100.000	43.680	56.320
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2018	2018	2019	100.000	6.308	93.692
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2019	2019	2019	250.000	0	250.000
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2020	2020	2020	250.000	0	250.000
	Mobiliteitsplan js 2018 en 2019	2019	2019	315.000	246.529	68.471
Verkeersplannen	Herinr.Sportlaan js 2018	2021	2021	235.000	0	235.000
Vervanging VRI	Vervanging VRI Goejanverwelledijk-Fluwelensingel- Haastrechtsebrug	2020	2020	300.000	4.250	295.750
	Totaal investeringen maatschappelijk nut			10.656.828	416.182	10.240.645
	TOTAAL PROGRAMMA 6			12.054.473	987.067	11.067.404

Programma 8 Veiligheid en bestuur

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Diverse investeringen stadstoezicht	Vervanging cameratoezicht js 2018	2018	2019	54.000	27.250	26.750
	Totaal investeringen met economisch nut			54.000	27.250	26.750
	TOTAAL PROGRAMMA 8			54.000	27.250	26.750

Algemene dekkingsmiddelen

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Automatisering	MIVOP Automatisering 2018	2018	2019	526.110	495.103	31.007
	MIVOP Bedrijfsvoering 2018	2018	2019	410.250	46.478	363.772
	MIVOP Generieke Digitale Infrastructuur 2018	2018	2019	107.890	13.920	93.970
Huisvesting	Vervanging meubilair HvdS	2019	2019	125.000	0	125.000
	Zonwering HvdS	2019	2019	29.000	0	29.000
	Totaal investeringen met economisch nut			1.198.250	555.501	642.749
	TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			1.198.250	555.501	642.749
TOTAAL GENERAAL				23.713.553	2.263.624	21.449.928

10.2.4.2 Investerings in uitvoering die afgesloten worden

Programma 1 Economie, cultuur en stadsmarketing

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Vastgoed	Aanpassingen pand Zwolleweg 2 (2017)	2018	2018	54.138	49.920	4.218
	Totaal investeringen met economisch nut			54.138	49.920	4.218
	TOTAAL PROGRAMMA 1			54.138	49.920	4.218

Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Onderwijshuisvesting	1e inr. 1 extra groep Livingstoneschool	2018	2018	15.535	15.535	0
	1e inrichting groep 24 Al Qalam	2018	2018	15.850	15.535	315
	Aanvullend krediet Driestar (2018)	2018	2018	1.578.061	1.578.061	0
	Inpandige uitbreiding Kesper College	2018	2018	147.000	149.021	-2.021
	Investering ZMLK school De Ark	2018	2018	0	0	0
	Samuelschool 1e inr. Groep 10	2018	2018	15.850	15.187	663
	Verb. zolder Kesper College	2018	2018	285.000	288.919	-3.919
	Vervangen van dakbedekking van Al Qalam	2018	2018	115.000	116.581	-1.581
Renovatie sportvelden	Renovatie /uitbreiding speelveld rugby	2018	2018	137.250	120.873	16.377
	Sportvelden (2018)	2018	2018	0	0	0
	Verv. Kunstgrasmat 2e veld Jodan Boys	2018	2018	320.400	356.257	-35.857
	Vervanging hekwerken (2018)	2018	2018	0	0	0
	Totaal investeringen met economisch nut			2.629.946	2.655.969	-26.023
	TOTAAL PROGRAMMA 4			2.629.946	2.655.969	-26.023

Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven					
Riolering	Rioleringskrediet 2018 - 15 jr	2018	2018	119.000	127.420	-8.420
	Rioleringskrediet 2018 - 40 jr	2018	2018	5.835.460	6.669.101	-833.641
	Totaal investeringen met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven			5.954.460	6.796.521	-842.061
	Investerings met maatschappelijk nut					
Investerings wegen grijs	Investerings PP jaarschijf 2018	2018	2018	3.500.000	3.441.139	58.861
	PP CIP jaarschijf 2018	2018	2018	1.342.000	1.149.629	192.371
	PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf 2018	2018	2018	3.840.431	3.409.460	430.971
Verbetering openbare ruimte Goudse Poort	GP: Hanzeweg	2018	2018	32.010	48.456	-16.446
	GP: VRI Nieuwe Gouwe Oostzijde	2018	2018	135.750	144.083	-8.333
Vervanging VRI	VRI SLH Zeedijk en Nwe Gouwe_ Keerkring	2018	2018	150.306	29.865	120.441
	Totaal investeringen met maatschappelijk nut			9.000.497	8.222.630	777.865
	TOTAAL PROGRAMMA 6			14.954.957	15.019.151	-64.196

Algemene dekkingsmiddelen

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Automatisering	MIVOP Geheugen van Gouda 2018	2018	2018	180.750	31.205	149.545
	Totaal investeringen met economisch nut			180.750	31.205	149.545
	TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			180.750	31.205	149.545
TOTAAL GENERAAL				17.819.791	17.756.246	63.544

10.2.4.3 Investerings nog niet in uitvoering die doorlopen naar volgende jaren

Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met economisch nut					
Onderwijshuisvesting	Permanente uitbreiding De Triangel met 4 lokalen, Coniferensingel 20	2019	2021	200.000	0	200.000
	Totaal investeringen economisch nut			200.000	0	200.000
	TOTAAL PROGRAMMA 4			200.000	0	200.000

Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2019
	Investerings met maatschappelijk nut					
Vervanging VRI	Vervanging VRI Graaf Florisweg - Zwarteweg - Steijnpad, nr 40 (2018)	2018	2019	280.000	0	280.000
	TOTAAL PROGRAMMA 6			280.000	0	280.000
TOTAAL GENERAAL				480.000	0	480.000

10.3 Reserves en voorzieningen

10.3.1 Reserves

Overzicht verloop reserves

Naam reserve (bedragen * € 1.000)	Saldo 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2017	Saldo 31-12-2018
Programma 1					
Reserve cultuur en erfgoedfonds	185			27	212
Programma 2					
Reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	4.265			1.192	5.457
Programma 5					
Reserve wijkontwikkeling	829		699	256	386
Reserve actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen	69				69
Reserve civieltechnische werken en plankosten De 3 Notenboomen	281		10		271
Reserve civieltechnische werken en plankosten Bolwerk	515		5		510
Reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe	1.750		2.900	2.900	1.750
Programma 6					
Reserve parkeren	672	43	40		675
Reserve Revitalisering Goudse Poort	936	128			1.064
Reserve Zuidelijk stationsgebied	4.238		286		3.952
Programma 8					
Reserve niet-gesprongen explosieven WO2	1.942	50	160	0	1.832
Overhead					
Reserve organisatieontwikkeling	687	556	975	300	568
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Algemene reserve	16.323	750	3.548	2.927	16.453
Reserve cofinanciering regionale projecten	710				710
Reserve sociaal domein	8.799		3.318	844	6.325
Egalisatiereserve openbare ruimte	3.500	3.152	772		5.880
TOTAAL	45.701	4.680	12.714	8.446	46.114

Onderstaand volgt een toelichting per reserve.

Programma 1

Reserve Cultuur en erfgoedfonds

Het college heeft besloten de reserve cultuur- en erfgoedfonds aan te wenden voor het bekostigen van de festiviteiten en activiteiten in het kader van Gouda 750 jaar. Via de resultaatbestemming 2017 is € 27.000 aan deze reserve toegevoegd. Aan de raad wordt bij de bestemming van het resultaat 2018 voorgesteld aanvullend € 51.500 toe te voegen.

Programma 2

Reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

De gemeente Gouda krijgt als centrumgemeente via decentralisatie-uitkeringen van het Rijk middelen voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen. Deze middelen worden regionaal ingezet. Eventuele overschotten worden toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. In 2018 zijn de saldi uit 2017 toegevoegd aan deze reserve.

Programma 5

Reserve wijkontwikkeling

Deze reserve is bestemd voor de dekking van de kosten van de wijkontwikkelingsprojecten. Daartoe is in 2018 € 699.000 aan deze reserve onttrokken. Daartoe is in 2018 € 699.000 aan deze reserve onttrokken. Via de resultaatbestemming 2017 is een bedrag van € 256.000 aan deze reserve toegevoegd.

Reserve actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen

Deze reserve is bestemd voor regulering van over meerdere jaren te maken kosten ten behoeve van werkzaamheden, mede door en voor derden, met betrekking tot actualiseren en digitaliseren van bestemmingsplannen. In 2018 is de reserve niet gewijzigd.

Reserve civieltechnische werken en plankosten De 3 Notenboomen en Reserve civieltechnische werken en plankosten Bolwerk

De nazorgbudgetten van de afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 in een reserve gestort. Deze bedragen zijn nog steeds nodig voor de afronding van de ontwikkeling van deze twee gebieden. Na de stagnatie in de crisisperiode is de ontwikkeling voor deze twee locaties weer gestart.

Reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe

Het MPG 2017 sloot met een positief netto resultaat. De raad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 besloten om dit resultaat in een nieuw te vormen reserve Voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe te storten.

De BBV-regels rondom niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) zijn in 2016 veranderd. De NIEGG-gronden van Westergouwe en Spoorzone zijn overgeheveld naar Materiële Vaste Activa (MVA). De waarde van de voormalige NIEGG gronden moet uiterlijk voor 31-12-2019 zijn gewaardeerd, op maximaal de marktwaarde in huidige staat. Deze waarde hangt onder andere af van marktontwikkelingen en bestemmingsplan. Op dit moment is nog onzeker of en hoe groot deze afwaardering zal zijn.

Mocht de raad besluiten om voor 31 december 2019 (een deel van) deze gronden in exploitatie te nemen door een grondexploitatie te openen, dan zal het risico op een afwaardering afnemen.

De berekening van de grondexploitatie Westergouwe liet in 2017 een voordeel zien van € 2,9 miljoen als gevolg van een gunstige grondverkoop in fase 2. Via de resultaatbestemming 2017 is dit bedrag aan deze reserve toegevoegd ten behoeve van de bovenplanse investeringen in de nog te openen derde deelfase van de grondexploitatie. Dit bedrag was echter niet nodig en is in 2018 weer vrijgevallen.

Programma 6

Reserve parkeren

Deze reserve wordt gevoed door afkoopsommen die worden betaald als bij de afgifte van bouwvergunningen niet (volledig) kan worden voldaan aan de normering van het aantal te realiseren parkeerplaatsen op eigen terrein. Gelet op het vorenstaande dient deze reserve te worden aangewend voor de aanleg van parkeerplaatsen, het treffen van parkeerregulerende maatregelen en andere voorzieningen in het kader van het betaald en/of belanghebbendenparkeren. In 2018 is conform de programmabegroting een bedrag van € 40.000 aan deze reserve onttrokken in verband met de uitbreiding van parkeerterrein Klein Amerika. De toevoeging aan deze heeft betrekking op het batig saldo inkomsten Stationsgarage.

Reserve Zuidelijk Stationsgebied

Op 22 juni 2016 heeft de raad ingestemd met de herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied. De reserve Spoorse doorsnijdingen en de reserve Ketenmobiliteit zijn opgeheven en samengevoegd tot deze reserve. De reserve is eveneens gevoed met de subsidies die reeds voor dit project zijn ontvangen. De onttrekking van € 286.000 heeft betrekking op de in 2018 gemaakte plankosten.

Reserve revitalisering Goudse Poort

De raad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 besloten om de nog beschikbare incidentele middelen voor de revitalisering van Goudse Poort te storten in een nieuw te vormen reserve. Deze reserve is bestemd om structurele kapitaallasten voor infrastructuur in Goudse Poort af te dekken en (co)financiering bij de Versnellingskamer mogelijk te maken. De subsidie die in 2018 in dit kader van de provincie is ontvangen is aan de reserve toegevoegd.

Programma 8

Reserve niet gesprongen explosieven WO2

Deze reserve is gevormd voor de middelen die ontvangen worden voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven. Kosten en opbrengsten die hierop betrekking hebben worden met deze reserve verrekend.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene reserve

Deze reserve wordt onder andere gebruikt voor de afwikkeling van het rekeningresultaat.

Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2017 bedroeg € 8.446.000 positief. Vanuit dit saldo hebben in 2018 enkele verrekeningen met reserves plaatsgevonden. Per saldo is € 2.927.000 ten gunste van de algemene reserve gekomen.

In 2018 is € 750.000 toegevoegd ter versterking van het weerstandsvermogen.

Voor opnieuw beschikbaar te stellen budgetten is € 1.423.000 aan de reserve onttrokken. Daarnaast is bij de 1e begrotingswijziging 2018 € 585.000 onttrokken als gevolg van het opheffen van de reserve bouwleges. Ten slotte is conform de begroting € 1.540.000 aan de reserve onttrokken.

Reserve cofinanciering regionale projecten

Voor de cofinanciering van regionale projecten is een reserve van € 710.000 beschikbaar als onderdeel van de algemene reserve. In 2018 is deze reserve niet aangewend.

Egalisatiereserve openbare ruimte

Aan de egalisatiereserve openbare ruimte wordt het voordeel toegevoegd dat ontstaat door het verplicht activeren van investeringen maatschappelijk nut openbare ruimte. De daarmee samenhangende verlaging van de dotatie aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte en het opvoeren van kapitaallasten heeft een positief resultaat tot gevolg. Dit voordeel wordt gedoteerd aan deze reserve.

Reserve sociaal domein

De reserve sociaal domein is ingesteld bij de eerste begrotingswijziging 2016. De reserve wordt gevoed met overschotten op programma 2 Zorg (Wmo), programma 3 Werk en inkomen en de productgroep Jeugd (programma 4) met uitsluiting van de producten MO/VO (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang) en beschermd wonen. In 2018 zijn saldi van 2017 toegevoegd aan deze reserve. Onttrokken zijn middelen voor de transformatie sociaal domein, modernisering sociale dienst, armoedebeleid en ter dekking van het tekort op Jeugd.

Reserve organisatieontwikkeling

Deze reserve wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatie-ontwikkelingen. In 2018 is € 556.000 aan deze reserve toegevoegd. De onttrekking bedroeg € 975.000. Daarnaast is het bedrag dat in 2017 teveel aan de reserve is onttrokken, aan de reserve toegevoegd.

10.3.2 Voorzieningen

Overzicht verloop voorzieningen

Naam voorziening (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2018	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2018
Programma 1					
Voorziening verhuurdersonderhoud schouwburg	277	174		112	339
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten	1.117	780		594	1.303
Programma 4					
Voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen	383	139		61	461
Programma 6					
Voorziening onderhoud stationsgarage	146	46		11	181
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte	5.321	4.084	1.277	1.944	6.184
Voorziening verwerking afvalstoffen	155	105		0	260
Voorziening riolering	9.867	3.678		0	13.545
Programma 8					
Voorziening deelname grondbank Zuidplas	1.440	0		120	1.320
Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders	5.481	316		276	5.521
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne	498	43		76	465
Overhead					
Voorziening onderhoud Huis van de Stad	48	42		38	52
Voorziening spaaruren verlof	46	0		32	14
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Voorziening pijporgel aula begraafplaats	53				53
TOTAAL	24.832	9.407	1.277	3.264	29.698

Onderstaand volgt een toelichting per voorziening.

Programma 1

Voorziening verhuurdersonderhoud schouwburg

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van de uitgaven verhuurdersonderhoud aan het schouwburgcomplex gelegen aan de Boelekade 67. Het meerjarig onderhoudsplan is vastgesteld door het college op 21 januari 2014. Op basis van dit plan wordt jaarlijks € 174.000 aan deze voorziening toegevoegd. In 2018 is € 112.000 besteed aan onderhoudswerkzaamheden.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven aan planmatig onderhoud aan gemeentelijk pandenbezit. Op 21 januari 2014 is het meerjarenonderhoudsplan vastgesteld door het college. In 2018 heeft naast de reguliere toevoeging van € 712.000 ook een aanvullende dotatie van € 68.000 aan de voorziening plaatsgevonden. Dit in verband met ontvangen BRIM-subsidies. Er is voor € 594.000 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Programma 4

Voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen

De bekostiging voor de onderhoudsvoorzieningen voor schoolgebouwen is vanaf 1 januari 2015 geen taak meer voor de gemeente. Schoolbesturen ontvangen deze middelen vanaf dat moment rechtstreeks van het Rijk. De gemeente blijft nog wel verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, eerste inrichting, vandalismeschades en constructiefouten.

De voorziening is vanaf 2015 nog bestemd voor meerjarig onderhoud aan bruikleenscholen en gymzalen. Tevens wordt het meerjarig onderhoud aan de Burgemeester Martenssingel (vanwege gebruik door de GSG) uit deze voorziening voldaan. Inkomsten in het kader van uitvoeringsregels verhuur en medegebruik in het primair en speciaal onderwijs werden tot 2014 aan de voorziening toegevoegd en besteed aan duurzaamheidsmaatregelen. Per 1 januari 2015 is hiermee gestopt.

Programma 6

Voorziening onderhoud Stationsgarage

Deze voorziening is bestemd voor het uitvoeren en nivelleren van uitgaven voor groot onderhoud aan de nieuwe Stationsgarage. In 2018 is een bedrag van € 46.000 in deze voorziening gestort.

Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

Deze voorziening is bestemd voor de egalisatie van beschikbare middelen en kosten groot onderhoud van de openbare ruimte (groot onderhoud van wegen plus kunstwerken, water en groen) zoals is opgenomen in het P(roject)P(rogramma), PP als onderdeel van het Integraal Uitvoerings Plan (IUP). Jaarlijks wordt een bedrag in deze voorziening gestort. Op basis van een projectmatige aanpak wordt het groot onderhoud uitgevoerd.

In 2018 is € 4.084.000 aan deze voorziening toegevoegd en is € 1.943.000 aan deze voorziening onttrokken. Het in vergelijking met 2017 lagere bedrag aan onttrekkingen heeft te maken met het gegeven dat in 2018 relatief veel vervangingskosten gemaakt zijn. BBV-regelgeving schrijft voor dat deze kosten ten laste dienen te komen van een investeringsbudget Investerings Openbare Ruimte Maatschappelijk Nut. In 2018 is bovendien € 1.277.000 vrijgevallen vanwege het feit dat dit bedrag betrekking heeft op het dagelijks onderhoud openbare ruimte.

Voorziening verwerking afvalstoffen

Bij de inzameling en verwerking van afvalstoffen is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is een egalisatievoorziening, waarop geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing is. Het uiteindelijke jaarlijkse exploitatieresultaat wordt op nacalculatiebasis bepaald en aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Een nevensdoel van deze voorziening is het bevorderen van een gelijkmatig tariefverloop bij onregelmatige lasten. In 2018 is € 105.000 aan deze voorziening toegevoegd.

Voorziening riolering

Bij de riolering is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is deels een kostenegalisatievoorziening ter voorkoming van ongewenste fluctuaties in de rioolheffing en deels een spaarvoorziening ter dekking van de kosten van toekomstige vervangingsinvesteringen riolering. Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan en afspraken over de wijze van financieren van (toekomstige) riooluitgaven zijn toevoegingen en onttrekkingen begroot. Het uiteindelijke jaarlijkse exploitatieresultaat wordt op nacalculatiebasis bepaald en aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Deze voorziening heeft als nevensdoel een gelijkmatig tariefverloop te bevorderen bij onregelmatige lasten. De kosten die gemaakt worden ten behoeve van riolering worden gedekt door inkomsten rioolrechten. In 2018 is € 3.673.000 aan deze voorziening toegevoegd.

Programma 8

Voorziening deelname grondbank Zuidplas

De RZG Grondbank Zuidplas is opgericht om strategische aankopen te doen in de Zuidplaspolder. De gemeente Gouda neemt voor 6% deel in de grondbank. In 2018 heeft op basis van de concept jaarrekening van deze verbonden partij een onttrekking aan de voorziening plaatsgevonden.

Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders

Politieke ambtsdragers in functie bouwen pensioenaanspraken op. Voor de gemeente Gouda betreft dit de wethouders. Deze pensioenaanspraken komen ten laste van de gemeente Gouda. In tegenstelling tot deelnemers aan het ABP vindt voor de Appa geen premieafdracht plaats van de gemeente aan een pensioenfonds. De pensioenen van de wethouders worden gefinancierd uit de exploitatie van de gemeente op het moment dat dit pensioen wordt uitbetaald aan betrokkene. Op grond van artikel 44 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient een voorziening voor de pensioenaanspraken (voormalig) wethouders te worden gevormd. Ter financiering van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op (partner)pensioen van (voormalig) wethouders is per 31 december 2018 een voorziening beschikbaar van € 5.521.000.

De actuele actuariële berekeningen leiden in 2018 tot een aanvullende dotatie aan de voorziening van € 257.000. Door veranderingen in de aannames van de berekeningen kan het benodigde bedrag in de voorziening sterk veranderen van jaar tot jaar.

Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne

Deze voorziening is bestemd voor het uitvoeren en nivelleren van uitgaven voor groot onderhoud aan de brandweerkazerne. Op 21 januari 2014 is het nieuwe meerjarenonderhoudsplan vastgesteld door het college. Conform dit plan is in 2018 een bedrag van € 43.000 in deze voorziening gestort. In 2018 is voor € 76.000 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Voorziening spaaruren verlof

De voorziening biedt de benodigde financiële dekking voor toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit de binnen de organisatie opgebouwde spaaruren. De afspraken met betrekking tot deze spaarvariant werden in een zogenaamd spaarcontract tussen werkgever en werknemer vastgelegd. Per jaar kon niet meer dan de opgebouwde compensatie-uren worden gespaard. Tevens was het maximaal te sparen uren gemaximaliseerd tot 1 jaar per medewerker. Door invoering van de levensloopregeling is de verlofspaarregeling met ingang van 1 april 2006 vervallen.

In 2018 is er aan verlof op basis van spaaruren een bedrag van € 32.000 opgenomen. Het saldo per 31 december 2018 betreft de waarde-aanspraak van één medewerker.

Voorziening onderhoud Huis van de Stad

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan het Huis van de Stad. De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening wordt elk jaar aangewend voor de onderhoudskosten van dit pand, die gebaseerd zijn op de meerjarige technische onderhoudsplanning.

Voorziening pijporgel aula begraafplaats

Op deze voorziening is geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing. Deze voorziening heeft betrekking op een legaat dat door de gemeente Gouda als legataris beheerd wordt. Het legaat dient gebruikt te worden voor de restauratie van het pijporgel op de begraafplaats IJsselhof te Gouda. Restauratie van dit orgel zal worden uitgevoerd door de beheerder/eigenaar van deze begraafplaats. Op dit moment is niet bekend op welke termijn Yarden deze restauratiewerkzaamheden gaat uitvoeren.

10.4 Stedelijke vernieuwing

Inleiding

Tot 2010 verliep de verantwoording over het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) via de SiSa-bijlage. De afspraken over de verantwoording zijn nu opgenomen in twee bestuursovereenkomsten.

Bestuursovereenkomst

Voor het verkrijgen van het ISV in het derde investeringstijdvak (2010-2014) hebben op respectievelijk 7 en 14 december 2010 het college van gedeputeerde staten (GS) en het college van burgemeester en wethouders (BenW) besloten een bestuursovereenkomst voor de onderdelen wonen, geluid en bodem-nazorg te ondertekenen. Daarnaast hebben GS en BenW op 9 februari 2012 een bestuursovereenkomst voor het onderdeel bodem-spoedeisende locaties ondertekend. Deze overeenkomsten zijn tevens de gemeentelijke aanvragen tot verlening van investeringsbudget. In de bestuursovereenkomsten zijn de afspraken vastgelegd waarover het college jaarlijks verantwoording moet afleggen. Het betreft afspraken over zowel de oude investeringstijdvakken 2000-2004 en 2005-2009 als het nieuwe investeringstijdvak 2010-2014.

Verantwoording

In overeenstemming met de provinciale verordening ISV legde het college tot en met 2014 jaarlijks via de jaarrekening verantwoording af aan de gemeenteraad. De provincie ontving dan vóór 15 juli na afloop van het begrotingsjaar de jaarrekening van de gemeente. Door het opnemen van een paragraaf stedelijke vernieuwing is de verantwoording van het investeringsbudget zichtbaar. In de jaarrekening 2010 is voor het eerst op deze wijze verantwoording afgelegd. Voor zowel de bestuursovereenkomst over de onderdelen wonen, geluid en bodem-nazorg als de bestuursovereenkomst over het onderdeel bodem-spoedeisende locaties is de verantwoording in de jaarrekening 2014 tevens de eindverantwoording.

Vaststellingsbeschikking

Op basis van de eindverantwoording in de jaarrekening 2014 2015 heeft de provincie in 2016 een vaststellingsbesluit genomen voor enerzijds de budgetten wonen, geluid en bodem-nazorg en anderzijds het budget bodem-spoedeisende locaties. Hierin is als voorwaarde opgenomen dat het college alleen nog aan de gemeenteraad verantwoording behoeft af te leggen over de in de beschikking vermelde prestaties.

Afspraken

Hierna volgt beknopt de stand van zaken rond de in de vaststellingsbeschikkingen vermelde prestaties en financiën over het jaar 2018. De verantwoording over de voorliggende jaren is in de jaarrekening 2017 opgenomen.

Prestaties vaststellingsbeschikking ISV-3 wonen, geluid en bodem-nazorg

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2018	Is de prestatie volledig gerealiseerd in 2018?	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
2.	Afronden van ISV2-verplichting sanering van het Bolwerk (Poortgebouw).	In 2018 heeft de vaststelling van de stabiele eindsituatie niet plaatsgevonden. De sanering is hierdoor nog niet afgerond.	Nee.	De monitoring van het grondwater is nog niet afgerond. Nadat door de monitoring is komen vast te staan dat is voldaan aan de saneringsdoelstelling van het grondwater, kan de beschikking worden afgegeven. Hiermee wordt fase 3 van de sanering bereikt en daarmee kan de gehele sanering worden afgerond.	De stabiele eindsituatie is nog niet bereikt. Verwacht wordt dat deze 1e helft 2019 bereikt gaat worden
6.	Uitvoeren subsidieverplichtingen Restauraties Gemeentelijke Monumenten.	Eind 2018 stond nog voor een bedrag van € 103.472 aan subsidieverplichtingen open.	Nee.	Subsidieactiviteiten moeten binnen 3 jaar na verlening gereed gemeld worden, tenzij hiervoor een andere termijn is afgesproken. Zie ook bij 18.	Ja, zie bij 18.
9.	Herinrichting openbaar gebied bij woningbouw; de Oversteek, ter grootte van € 50.000.	De woningen in de Georgina Sanderstoren waren in 2018 nog in aanbouw en het definitief ontwerp voor de Oversteek was gereed.	Ja	De herinrichting van het openbaar gebied heeft in het eerste helft van 2018 plaatsgevonden, zodra de laatste woning aan de Oversteek was opgeleverd.	Ja, Oversteek is in 2018 gerealiseerd, project is afgerond..
13.	Het deelbudget van € 5000,- blijven inzetten voor de	In 2016 en 2017 bleef de subsidieregeling onbenut.	Nee.	Het geld is in 2017 en 2018 ingezet voor de	De woningen worden in 2019 opgeleverd.

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2018	Is de prestatie volledig gerealiseerd in 2018?	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
	subsidieactiviteit 'het gebruiken van kwaliteitsinstrumentarium toekomstgericht bouwen' uit de Subsidieverordening stedelijke vernieuwing 2011. Als de subsidieregeling in 2016 onbenut blijft, het geld voor 31 december 2017 op een andere wijze voor dit doel inzetten.	Het geld is daarop in 2017 als impulsachtig budget verplicht.		toepassing van het instrument GPR-Gebouw en de afgesproken ambitie score 8 (onderscheidend duurzaam) in het woningbouwproject Middenwillens fase 3. dat in 2018 tot uitvoering komt.	
14.	Het restantbedrag investeringsbudget Geluid, € 125.000,00, heeft u in zijn geheel verplicht voor het van de A-lijst afvoeren van de woningen in de projecten Geluidwerende Maatregelen Woningen Punt en omgeving en Geluidwerende Maatregelen Woningen Spoorstraat en omgeving.	Het geluidsaneringsproject Punt is in 215 afgerond, maar het geluidsaneringsproject Spoorstraat loopt nog. Er moet nog bij zeven woningen een voorziening getroffen worden.	Nee.	In de tweede helft van 2018 heeft de aannemer de voorzieningen bij alle woningen aangebracht. Bij de oplevering zijn gebreken geconstateerd, die worden nu afgehandeld. Daarmee zal het project begin 2019 worden afgehandeld.	Ja, in 2019.

Prestaties vaststellingsbeschikking ISV-3 bodem-spoedeisende locaties

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2018	Is de prestatie volledig gerealiseerd in 2018?	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
18.	Het restantbudget (tot een maximum van) € 194.177,00 aanwenden voor verstrekken van subsidies ten behoeve van het restaureren van gemeentelijke monumenten. De hoogte van het restantbudget is afhankelijk van de uiteindelijke gemeentelijke kosten die gemoeid zijn met de aanpak van de locatie Korte Tiendeweg 11-13.	Het volledige bedrag is inmiddels beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling restaureren van gemeentelijke monumenten. De subsidieregeling loopt in principe zolang er budget beschikbaar is. Het subsidieplafond 2019 is vastgesteld op de hoogte van het nog beschikbare restantbudget eind 2018. Zie ook 6.	Nee.	Het restantbudget is nog niet volledig verplicht of besteed. De uiteindelijke besteding van dit restantbudget hangt samen met het aantal ingediende aanvragen en de daarmee gemoeide subsidiebedragen. Subsidieactiviteiten moeten binnen 3 jaar na verlening gereed gemeld worden, tenzij hiervoor een andere termijn is afgesproken.	Ja, uiterlijk 2021 als er in 2019 voldoende aanvragen ingediend worden en er geen uitstel van de gereedmeldingstermijn wordt verstrekt.

Financiële stand van zaken

	Stand per 1-1-2018	Uitgaven 2018	Verplichtingen per 31-12-2018	Stand per 31-12-2018
ISV-wonen, geluid en bodem-nazorg	€ 633.150	€ 58.600	€ 426.450	€ 148.100
ISV-bodem spoedeisende locaties	€ 26.700	€ 0	€ 0	€ 26.700

stand van februari 2019

In 2019 zal het college de nog eventuele beschikbare ISV-middelen met een impulsachtig karakter toedelen aan activiteiten / projecten die passen binnen het doel van stedelijke vernieuwing.

Colofon

uitgave: gemeente Gouda

fotoverantwoording: Pim Mul en gemeente Gouda (Astrid den Haan en John van Meeteren)

©gemeente Gouda, mei 2019